

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ

Προδοσία η συνομοσπονδία ή λύση δύο κρατών

«Οποιοσδήποτε διανοηθεί να μας πάρει προς την κατεύθυνση της συνομοσπονδίας ή των δύο κρατών διαπραττει μία προδοτική πράξη», λέει ο γ.γ. του ΑΚΕΛ Αντρος Κυπριανού, ξεκαθαρίζοντας πως το ΑΚΕΛ θα τις πολεμήσει με όλη του τη δύναμη. Ο ίδιος αποκαλύπτει πως μιλά με διπλωμάτες με ξένα πολιτικά πρόσωπα και όλοι αυτοί λένε ότι ο Πρόεδρος συζητάει αυτά τα ζητήματα. Λέει πού διαφωνεί με τον Αβέρωφ Νεοφύτου και την άποψή του για τον Κουντρέτ Οζερσάι. **Σελ. 5**

ΤΟ SUV ΠΟΥ ΗΡΘΕ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΤΡΕΨΕΙ ΤΑ ΠΙΑΝΤΑ.

ALFA ROMEO STELVIO

www.alfaromeo.com.cy

Και η Συνομοσπονδία στο τραπέζι

Ο Πρόεδρος έθεσε το ζήτημα ενώπιον του Νικόλα Παπαδόπουλου, ενώ είναι υπόψη και άλλων αρχηγών

Ενώ έχει προκληθεί μεγάλη συζήτηση περί της αλλαγής πλεύσης στο Κυπριακό από πλευράς Προέδρου Αναστασιάδη, λόγω των βολιδοσκοπήσεων που κάνει από το Κραν Μοντάνα και εντεύθεν με άξονα τη λειτουργικότητα μιας λύσης, εντάσσοντας στη συ-

ζήτηση σενάρια από τη χαλαρή ομοσπονδία μέχρι τα δύο χωριστά κράτη, την Παρασκευή μετά τη συνάντησή με τον του Ακιντζι, για πρώτη φορά μετά το ναυάγιο της Ελβετίας τον Ιούλιο του 2017, μίλησε για ΔΔΟ, προσθέτοντας όμως ως προϋπόθεση τη λειτουργ-

γικότητα. Δύο μέρες ενωρίτερα ο Πρόεδρος είχε βάλει στο τραπέζι της συζήτησής του με τον Νικόλα Παπαδόπουλο το σενάριο της συνομοσπονδιακής λύσης έναντι εδάφους, σημαίας και ονομασίας της Κ.Δ. Γι' αυτά έχει ανοικτή συζήτηση με τον Τούρκο ΥΠΕΞ, ενώ

έχει ενημερώσει Μογκερίνι και Μέρκελ. Εκείνο που όλοι πλέον αντιλαμβάνονται ότι θα καθορίσει γεωστρατηγικά το μέλλον της Κύπρου και της περιοχής είναι το αποτέλεσμα των ενεργειακών ερευνών στην περιοχή, αρχής γενομένης με το τεμάχιο 10. **Σελ. 4**

Επτά χρόνια ταξίδι για να φτάσουμε στον Ερμή

Δύο διαστημικά σκάφη που θα κινηθούν από κοινού προς τον Ερμή, αλλά θα τεθούν σε διαφορετικές τροχιές και θα κάνουν διαφορετικές παρατηρήσεις αποτελούν την αποστολή «Μπέπι Κολόμπο», μια κοινή της Ιαπωνικής και της Ευρωπαϊκής Διαστημικής Υπηρεσίας. Τα σκάφη εκτοξεύθηκαν από τη γαλλική Γουιάνα, με έναν προωθητικό πύραυλο Ariane 5 και πρόκειται για δύο διαστημικά σκάφη που θα τεθούν σε τροχιά γύρω από τον Ερμή - γεγνημένο δύσκολο λόγω της εγγύτητάς του με τον Ήλιο. Ο Ερμής είναι ο πιο εσωτερικός πλανήτης του ηλιακού μας συστήματος και θα πρέπει να περιμένουμε μέχρι τον Δεκέμβριο του 2025 για να έχουμε τις πρώτες πληροφορίες. **Σελ. 23**

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ

Τουρκική προβολή ισχύος και Κυπριακό-ΑΟΖ

Διπλωματικές πηγές παραδέχονται από τη μία ότι οι λεονταρισμοί της Τουρκίας λαμβάνουν χώρα αλλά δεν έχουν προς ώρας αντίκτυπο στον ενεργειακό προγραμματισμό της Δημοκρατίας, και από την άλλη πως δεν αποκλείεται να γίνει τελικά η σύζευξη μεταξύ Κυπριακού και υδρογονανθράκων, με τον ρόλο των εταιρειών που εμπλέκονται να θεωρείται κομβικός. **Σελ. 6**

ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Αναζητούν φόρμα βήμα-βήμα

Μετά τη συνάντηση Αναστασιάδη-Ακιντζι της Παρασκευής, το βλέμμα είναι στραμμένο στην κάθοδο της Τζέιν Λουτ με μόνο στόχο την κατάθεση προτάσεων για ξεκλείδωμα της διαδικασίας. Η Τουρκία εσωκλείει σε ενιαία εξίσωση το Κυπριακό, τα ενεργειακά και τα ελληνoturκικά. **Σελ. 8**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ

Διώξτε τις γουρούνες από το πάρκο Ακάμα

Πλήρη διαφωνία με τη διακίνηση τετρατροχών μοτοσυκλετών στο βασικό πάρκο του Ακάμα εκφράζει ο γ.γ. των Οικολόγων Γιώργος Περδικής, τονίζοντας ότι πρέπει να απαγορευτεί πλήρως η πρόσβασή τους, αφού επηρεάζουν αρνητικά την ευαίσθητη κλωρίδα και πανίδα. Χαρακτηρίζει εγκληματική την καθυστέρηση που παρατηρείται στην υλοποίηση του σχεδίου για τον Ακάμα και επισημαίνει ότι υπάρχουν πολλά επικίνδυνα σημεία στην περιοχή. **Οικονομική, σελ. 6**

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

- ✓ **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ** Σελ. 2
Χάσμα λογικής
- ✓ **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ** Σελ. 16
Η ελληνική Διασπορά
- ✓ **ΠΑΣΧΟΣ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗΣ** Σελ. 9
Δημοσιογραφία και κονδύλια
- ✓ **ΛΑΡΚΟΣ ΛΑΡΚΟΥ** Σελ. 14
2020 βήματα του «κυπριωτισμού»

Φαρμακοβιομηχανία φωτεινό παράδειγμα

Βαρόμετρο οι εξαγωγές

Σε ημερίδα του Πανεπιστημίου Λευκωσίας οι μεγαλύτερες κυπριακές βιομηχανίες φαρμάκων παρουσίασαν τα στοιχεία που τις φέρνει στην κορυφή των εξαγωγών, και την έλλειψη πολιτικής βούλησης εκ μέρους της Πολιτείας για άμβλυνση προβλημάτων. **Σελ. 11**

Διεθνής υποκρισία για τον Κασόγκι

Κινητό παζάρι με οίκο Σαούντ

Όλοι γνωρίζουν ότι το παλάτι έχει τα χέρια του βαμμένα στο αίμα του δημοσιογράφου, αλλά λίγοι τολμούν να διαταράξουν τις σχέσεις τους με το Ριάντ. Μάλιστα, ο διάδοχος Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν, την Τρίτη στο Κάρλτον καταχειροκροτήθηκε από αξιωματούχους των 5 ηπείρων. **Σελ. 22**

Πωλεί τα μισά ΜΕΔ της η Ελληνική

Μέσα στο 2019 θα ξεφορτωθεί κόκκινα δάνεια ενός δισ. ευρώ

Για πώληση μεγάλου πακέτου κόκκινων δανειών μέσα στο 2019 ετοιμάζεται η Ελληνική τράπεζα. Στόχος να μειώσει στο μισό τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ) της, τα οποία σήμερα ανέρχονται στα 2,11 δισ. ευρώ. Στο πλαίσιο αυτό βρίσκεται σε συζητήσεις με ξένα fund για πώληση μεγάλου πακέτου κόκκινων δανειών, ύψους περίπου ενός δισ. ευρώ. Πρόκειται ουσιαστικά για το μισό χαρτοφυλάκιο των ΜΕΔ της. Δεν είναι η πρώτη φορά που η Ελληνική επιχειρεί να πωλήσει δάνεια, καθώς τον Ιανουάριο του 2018 είχε προβεί στην πώληση δανειών ύψους 145 εκατομμυρίων ευρώ στην B2Kapital Cyprus Ltd. **Οικονομική, σελ. 4**

Πώς έχει το στάτους κβφ στο Αιγαίο

Εννέα ερωτήσεις και απαντήσεις για την αιγιαλίτιδα ζώνη

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1970 μέχρι σήμερα, όλα τα κράτη του κόσμου (πλην της Ελλάδας...) επέκτειναν τα χωρικά τους ύδατα στα 12 μίλια. Ο εθμικός αυτός κανόνας αποτυπώθηκε και στο άρθρο 3 της Συμβάσεως για το Δίκαιο της Θάλασσας. Η αιγιαλίτιδα ζώνη (γνωστή και ως χωρικά ύδατα ή χωρική θά-

λασσα) είναι μια θαλάσσια ζώνη που βρίσκεται δίπλα ακριβώς στις ακτές ενός κράτους. Περιλαμβάνει το νερό, τον βυθό και το επέδαφος και τον υπερκείμενο εναέριο χώρο. Στη ζώνη αυτή, το παρτίο κράτος ασκεί πλήρη κυριαρχία. Όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε για την αιγιαλίτιδα ζώνη. **Σελ. 18**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Καθαρές κουβέντες

Πολλές φορές κατά τη διάρκεια όλων αυτών των 44 και πλέον χρόνων έχει ακουστεί η φράση πως τα δεδομένα του Κυπριακού είναι κρίσιμα. Εκείνο που τώρα ξεχωρίζει είναι ο τόνος που έχουν προσδώσει εκτός Κύπρου σε αυτό, με παράγοντες που δεν έχουν όφελος να υπάρξει πρόοδος, να ροκανίζουν το χρόνο. Αυτό το αισθάνονται άπαντες εντός χώρας, εξού και η όποια διγλωσσία δεν αποδίδει καλές υπηρεσίες. Χρειάζονται καθαρές κουβέντες για να ξέρει η κοινωνία τι είναι καλύτερο να γίνει στο τέλος, μια κοινωνία που αν τη ρωτήσουμε στην πραγματικότητα ήδη ξέρει τι θέλει εν πολλοίς. Το ζήτημα είναι αν συσταίραζει με αυτό που οι πολιτικοί ταγοί έχουν κατά νου ή όχι, διότι αν και δεν θέλουμε να το παραδεχθούμε τα συμφέροντα των ολιγών δεν συμβαδίζουν με αυτά των πολλών.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΑΚΕΛΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Αττίλας και μεγάλες δυνάμεις

Τούρκοι στρατιώτες προελαύνουν επί κυπριακού εδάφους την 20ή Ιουλίου 1974. «Η κυπριακή τραγωδία και η εξέλιξη της διδάσκουν ότι η ενόπλη και η ομοψυχία του λαού μας αποτελούν αναγκαία προϋπόθεση για την πρόοδο και την ευημερία», σημειώνεται στον επίλογο της επιτροπής της Βουλής. Ένα έγκλημα η προδοσία της Κύπρου, ένα δεύτερο έγκλημα η ατιμωρησία των υπευθύνων, καθώς και τα διδάγματα που ποτέ δεν φάνηκε να αντλήθηκαν, αποτυπώνονται με δραματική «μεγαλοπρέπεια» στις χιλιάδες σελίδες του Φακέλου της Κύπρου. **Σελ. 20**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Εκστρατεία για το ΕΛΙΑ στην Αθήνα

Το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης (ΜΙΕΤ) κάνει άνοιγμα στην κοινωνία για τη θωράκιση του Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου. «Είναι σημαντικό να μας γνωρίσουν περισσότεροι», λέει ο διευθυντής του ΜΕΤ Διονύσης Καψάλης. **Ζωή, σελ. 1**

ΘΕΑΤΡΟ

Ένα έργο καθρέπτης της κοινωνίας μας

Η ηθοποιός Ράνια Σιζίχα μιλάει στην «Κ» για τον ρόλο της Κάτιας, που υποδύεται, στην παράσταση «Ο ήχος του όπλου» της Λούλας Αναγνωστάκη που ανεβαίνει στη Νέα Σκηνή του ΘΟΚ. «Το έργο αυτό με αναστάτωση, ένωσα έντονα ότι με αφορά». **Ζωή, σελ. 3**

ΕΠΕΤΕΙΟΣ

Ο ρόλος του επισκόπου Λεοντίου στον Β΄ Π.Π.

Η δρ ιστορίας Αναστασία Γιάγκου περιγράφει τον ρόλο του επισκόπου Πάφου και τοποτηρητή του αρχιεπισκοπικού θρόνου την περίοδο της εισόδου της Ελλάδας στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, το 1940. Ο Λεόντιος διώχθηκε από τους Βρετανούς κατά τη δεκαετία του 1930. **Ζωή, σελ. 8**

ZENITH
SWISS WATCH MANUFACTURE SINCE 1865

ZENITH, THE FUTURE OF SWISS WATCHMAKING

DEFY | El Primero 21
1/100th of a second chronograph

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Χάσμα λογικής

Δεν ήξερε. Αυτό υποψιάζομαι. Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος, όταν την Πέμπτη απαντούσε γραπτώς στον γ.γ. του ΑΚΕΛ, λέγοντας ότι «η συζήτηση για τυχόν αποκέντρωση εξουσιών ή θεσμικών λειτουργιών δεν αναιρεί καθόλου το γεγονός ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας συζητάει μόνο για ομοσπονδία». Τι δεν ήξερε ο κ. Προδρόμου; Ότι την προηγούμενη μέρα, στο προεδρικό γραφείο, ο Πρόεδρος Αναστασιάδης είχε πει στον πρόεδρο του ΔΗΚΟ Νικόλα Παπαδόπουλο, να μην ακούει τα όσα περί χαλαρής ομοσπονδίας κυκλοφορούν, διότι ο ίδιος στοχεύει σε λύση συνομοσπονδίας. Την επομένη ο κ. Προδρόμου απαντώντας γραπτώς σε σειρά ερωτημάτων του γ.γ. του ΑΚΕΛ, άρchiσε με μια εισαγωγική παράγραφο πλήρους ειρωνείας: «Με τη μηχανική επανάληψη, μπορεί να ελπίζεις ότι θα βυθίσεις και άλλους σε αυτή την ψευδαισθητική – κάπου εδώ όμως εκείνο που σήμερα αποκαλούν «fake news» συναντά και την κοινή σοφία». Διερωτώμαι, ωστόσο, στην περίπτωση ποιο είναι πιο κολάσιμο; Η σοφία ή η διχοτόμηση. Η ομοσπονδία που είναι εντός των πλαισίων των ψηφισμάτων των Η.Ε. και είναι ένα κράτος ή συνομοσπονδία που είναι δύο ή περισσότερα κράτη που διατηρούν την κυριαρχία τους και μπορούν να αποσχιστούν από την συνομοσπονδία όποτε αυτά κρίνουν; Αν λοιπόν, σύμφωνα και με τις επιβεβαιωμένες και από άλλες τρεις υψηλά ιστάμενες πηγές, οι προθέσεις Αναστασιάδη είναι η συνομοσπονδία-δύο κράτη, τότε δεν ήταν καθόλου τυχαία η δήλωσή του περί δύο ΑΟΖ στις 2/01/2018: «Αν οι Τούρκοι επιβλέπουν να προστατεύσουν τα δικαιώματα των Τουρκοκυπρίων σε μια ξεχωριστή, ανεξάρτητη οντότητα, τότε θα πρέπει να περιοριστούν εις όσα αναλογούν στην ΑΟΖ της εν λόγω παρανόμου οντότητας. Και συνεπώς δεν έχουν λόγο να αμφισβητούν τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κυπριακής Δημοκρατίας». Ήταν μια δήλωση που κανονικώς εκδόντων των πραγμάτων θα έπρεπε να πάρει μαζί της στον βυθό τον κ. Αναστασιάδη. Αντίθετα, όμως, εν μέσω προεκλογικής εκστρατείας ο Αναστασιάδης όχι μόνο δεν υπέστη

πλήγμα αλλά πήρε το σημαντικό 56%, Γι' αυτό και ενδεχομένως κι έκρινε ότι αφού έφυγε από την Ελβετία κάνοντας καβγά και αναλαμβάνοντας μερίδιο του ναυαγίου και βγήκε από την κάλπη ενισχυμένος, τότε η πλειοψηφία του κόσμου δεν θέλει λύση ή μια τέτοια λύση. Κι επειδή θεωρεί εαυτόν ειδήμονα πλέον στην ανάγνωση της κοινής γνώμης προχώρησε από τον Κραν Μοντάνα και εντεύθεν στη διερεύνηση των προθέσεων πρώτα της Άγκυρας και μετά όλων των άλλων εμπλεκόμενων στο Κυπριακό, αν και ως φαίνεται τραβεί μια μοναχική πορεία με οδηγό το «βλέποντας και κάνοντας» και όχι μια συγκροτημένη στρατηγική. Ίσως γιατί εκτός των άλλων στο Σ.Α. είναι και η αρκούδα που όποτε την χρειαστήκαμε για να ξηλώσουμε το πουλόβερ τραβούσε πρόθυμα την άκρια του. Ενδεχομένως επειδή νιώθει ότι μπορεί να στηρίζεται και στο Ισραήλ που εμφανώς δεν ευνοεί μια λύση με την Τουρκία να έχει έστω και εμμέσως λόγο στην Κύπρο και στα ενεργειακά. Ούτως εκδόντων των πραγμάτων ο Νίκος Αναστασιάδης, στους 16 σχεδόν μήνες από το Κραν Μοντάνα έχει αναπτύξει «εμπιστευτικά» σε δεκάδες αξιωματούχους πανταχόθεν την άποψή του ότι ίσως είναι προτιμότερο για τα συμφέροντα του κυπριακού Ελληνισμού ένα βελούδινο διαζύγιο είτε ως διχοτόμηση, είτε ως χαλαρή συνομοσπονδία. Εσχάτως στην σύνοδο του Εθνικού Συμβουλίου της 8ης Οκτωβρίου, ο Πρόεδρος είχε αμολήσει τα περί «αποκεντρωμένης ομοσπονδίας» πυροδοτώντας νέες συζητήσεις ενώ στο τελευταίο Εθνικό Συμβούλιο της 22ας Οκτωβρίου αποκatéστησε και δικαίωσε και τον Τάσσο Παπαδόπουλο που είπε το ΟΧΙ, διότι, όπως τόνισε, απαντώντας στον Άντρο Κυπριανού, τώρα τα βιάζει και ο ίδιος... Και 48 ώρες μετά αποκάλυψε τον υιό του Τάσσο ότι στόχος του δεν είναι η χαλαρή ομοσπονδία, που θα έχει τη θετική ψήφο των Τ/κ (βλ. βέτο) αλλά η συνομοσπονδία. Που αν τον άκουγε ο Τάσος μάλλον θα του έλεγε την ατάκα που περιέλαβε ο κ. Προδρόμου στη γραπτή απάντησή του στον Άντρο Κυπριανού: «Υπάρχει ένα χάσμα λογικής που δεν μπορεί να ακολουθήσουμε»...

paraschos@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

Το πυρ και το άχτιν κατά Χάρη, ο κοντός με τη γραβάτα 2 και μια μπουκιά...

Την Παρασκευή, ενώ όλα τα μάτια ήταν στραμμένα στη συνάντηση Αναστασιάδη-Ακιντζι κάποιιοι είχαν άλλο ως κύριο θέμα συζήτησης: Τη συντονισμένη από τρεις τουλάχιστον σκοπευτές επίθεση κατά του Χάρη Γεωργιάδη. Πηγή που γνωρίζει πρόσωπα και πράγματα επέμεινε πως η επίθεση οργανώθηκε με επιμέλεια πριν εξαπολυθεί και την απέδωσε στο «άχτιν» γενικού ελεγκτή και γενικού εισαγγελέα κατά του Χάρη και το γενικό «άχτιν» της Ειρήνης Χαραλαμπίδου «κατά πάντων».

Όπως μου ανέφερε: Η επίθεση κατά του Χάρη από Οδυσσέα και Κληρίδη έχει ουρά... Ο γενικός ελεγκτής ποτέ δεν κώνεψε το stor που του έθεσε ο Χάρης όταν ήθελε να λάβει πολιτική απόφαση για τον δρόμο Πάφου-Πόλης Χρυσσοχούς. Ωστόσο, η μεγάλη... ήρθε όταν ο Χάρης έκοψε τη φόρα και στον γενικό ελεγκτή και στον γενικό εισαγγελέα που ήθελαν οικονομική ανεξαρτησία, προσλήψεις και δαπάνες χωρίς έλεγχο. Πέρασε τέτοιο καιρό υπήρξε έντονη δημόσια συζήτηση για την πρόταση νόμου που υπέβαλαν από κοινού η Ειρήνη Χαραλαμπίδου και ο Γιώργος Πετρόδικης. Μια συζήτηση η οποία επανέρχεται συχνά-πυκνά, ιδιαίτερα μέσα από τις σελίδες του «Φιλελεύθερου». Σε βαθμό που βουλευτές και δημοσιογράφοι να διερωτώνται πια φανερά: «Ποια γραμμή συνδέει τον Οδυσσέα, την Ειρήνη και τον Φιλελεύθερο?».

Πρόσφατα, σε δημοσίευμα του «Φιλελεύθερου» για την οικονομική ανεξαρτησία της Βουλής υπήρξε και ιδιαίτερη αναφορά στην ανάγκη οικονομικής αυτονομίας και του γενικού ελεγκτή και του γενικού εισαγγελέα. Μάλιστα, ο «Φιλελεύθερος» έγραφε ως επιχείρημα: «Αρκεί να αναφέρουμε ότι ο κ. Μιχαηλίδης, για να προσλάβει έστω και μια καθαρίστρια στην Υπηρεσία του, θα πρέπει πρώτα να εξασφαλίσει τη σύμφωνη γνώμη του Χάρη Γεωργιάδη»...

Μέχρι προχθές που «Φιλελεύθερος», «Χαραυγή», Ειρήνη και Οδυσσέας απέκτησαν κοινή γλώσσα, κοινά επιχειρήματα και κοινές λέξεις για να υποστηρίξουν από κοινού τα αιτήματα του Οδυσσέα-Τσακ Νόρις! Και όλα σε μια ανεπανάληπτη σύμπτωση: Να γράψει το θέμα η Ειρήνη και την ημέρα που ορίζεται για συζήτηση στη Βουλή να βγαίνει το θέμα του «Φιλελεύθερου» και της «Χαραυγής» και να το έγραψε ο ίδιος ο Οδυσσέας! Τυχαίο; Παρακολουθώντας τη συζήτηση που έγινε στη

«Τελικά θα πάει μακριά η βαλίτσα»...

Βουλή διερωτάται κάποιος πώς συμβαίνει ο γενικός ελεγκτής να χρησιμοποιεί νομικά επιχειρήματα και να ζητά ποινική δίωξη του Χάρη ενώ ούτε νομικός είναι, ούτε νομικό τμήμα διαθέτει η υπηρεσία του... Από την άλλη, η τοποθέτηση Κληρίδη, περί αντισυνταγματικότητας της απόφασης του Υπουργικού σε κάποιους προκάλεσε πονηρά χαμόγελα. Ένας βουλευτής μάλιστα διερωτήθηκε: «Και τι έκανε ο γενικός εισαγγελέας για να αποτραπεί αυτή η απόφαση; Ποια συμβουλή έδωσε στον Χάρη και στο Υπουργικό?»

Ο κοντός με τη γραβάτα επανήλθε με νέο σόου στο Twitter! Για τον Φούλη αναφέρομαι που σε λίγο θα μοιάζει με πρωταγωνιστή στο «Ο Βασιλιάς είναι γυμνός!». Αλήθεια τώρα πιστεύει πως ο κόσμος γελά με το επαναλαμβανόμενο χιούμορ που κάνει για το ύψος του;

Τις προάλλες γέμισε το Twitter με φωτογραφίες και κολλάζ με τον ίδιο να βρίσκεται δίπλα από πανύψηλους αξιωματούχους που συνάντησε στις Βρυξέλλες. Αργότερα ανέφρασε και μια φωτογραφία του τέως υπουργού Μεταφορών Δημητριάδη τον οποίο καλούσε σε συνάντηση για να νιώσει ψηλός (sic). Προχθές ξανακτύπησε με δύο φωτογραφίες να αγκαλιάζει κάποιον ψηλό που στη μία φωτογραφία είναι όρθιος και στην άλλη είναι καθιστός και να γράφει στη λεζάντα: «Τελικά ανακάλυψα τον τρόπο πως να είμαι γίγαντας! Απλά βάζεις τους

ψηλούς να κάθονται στην καρέκλα τους!». Η απάντηση κάποιου από τους ακόλουθούς του στο Twitter ήταν χαρακτηριστική: «Μα το χιούμορ σου Φούλη μου περιορίζεται στα του ύψους σου!».

Υψηλόβαθμο, συναγερμικό, στέλεχος είχε δηλώσει μίνες πριν σε πηγαδάκι συναγερμικών: «Αν τον νοιαζόμαστε θα πρέπει κάποια στιγμή να του κόψουμε για λίγο το Twitter». Μεγάλη συζήτηση γίνεται μεταξύ δημοσιογράφων για τη μαεστρία με την οποία χειρίζεται ΜΜΕ και λειτουργούς του τύπου ο ΥΠΕΞ Χριστοδουλίδης. Κάποιοι μάλιστα θεωρούν ότι, ο συμπαθής κατά τα άλλα ΥΠΕΞ, στην προσπάθειά του να είναι με «όλους και όλα» καλός χάνει σε αξιοπιστία.

Ιδιαίτερα συζητήθηκε η τελευταία του πρωτοβουλία να αναλάβει τη μεταναστευτική πολιτική «σαν μπουκιά από το στόμα του Πετρίδη», του καθ' ύλην αρμόδιου υπουργού. «Ειδικά σε αυτή την περίπτωση θα μπορούσε να ήταν λιγότερο ενθουσιώδης, ιδιαίτερα όταν είχε άλλες πέντε υποθέσεις να τρέχουν την ίδια μέρα», σχολίασε συνάδελφος.

Κοιζ: Ποιος ήταν έτοιμος για διορισμό στην Κεντρική Τράπεζα από τον Healthy αλλά τελευταία στιγμή, ύστερα από φωνές, νεύρα και αντιπαραθέσεις η θέση δόθηκε στον Μάκη Κεραυνό; Αποκαλύψεις στη στήλη της Τρίτης.

ΕΝΩΝΟΥΜΕ ΔΥΝΑΜΕΙΣ / Γράφει ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ

Με άριστα το 10

1 Στα αίτια. Παραδίδονται μετά από 44 χρόνια τα έγγραφα που συνθέτουν τον φάκελο της Κύπρου. Τώρα χρειάζεται σοβαρή μελέτη και αντικειμενικό αποτέλεσμα. Όχι μονομερείς αναγνώσεις. Περιμένουμε χρόνια, ας μη το μετατρέψουμε σε μια ακόμη αιτία για καβγά. Έχουμε τόσες άλλες.

2 Στον Ορέστη. Εκεί που περιμένεις να έρθει καταγιγίδα με τα όλα της, ήρθε μια βροχή που τη λέγανε Ορέστη. Σαν τον Healthy που περιμένεις με τα μπουनिया να κατέβει για λύση ΔΔΟ και αυτός κατεβαίνει με μια λύση που τη λένε συνομοσπονδία.

3 Στη Λήθη. Μα είναι πλέον προφανές πως για όλα τα κακά της μοίρας μας, φταίει ο Χάρης. Ο μόνος εκ των ΥΠΟΙΚ Ελλάδας και Κύπρου που διέσωσε τη δική του και την αξιοπρέπεια της χώρας του. Ε ρε Βαρουφάκη που θέλετε μερικοί Μπαρουφάκηδες.

4 Στη μονάδα. Όχι για να ξέρετε γιατί πληρώνουμε και το ρεύμα χρυσό. Για μια μονάδα. Την τρία. Που δεν δουλεύει. Ξέρει κανείς γιατί; Να σας πω. Έπιασε

Και τι βλέπω εδώ; Το είδωλό μου ε; Ενδιαφέρον! Και πως το είπαμε αυτό το υλικό; Γυαλί; Α πολύ ενδιαφέρον. Θα πάρω ένα για το σπίτι...

φωτιά το 2016. Δεν τη φτιάξαμε. Έτσι πληρώνουμε ντιζελ αντί μαζούτ, που και η μονάδα τρία. Κόστος διαφοράς μαζούτ-ντιζελ; 1,5εκ. ευρώ τον μήνα. Μπαμ!

5 Στο κόστος. Άρα συνεχίζοντας, από το 2016 μέχρι σήμερα 33 εκ. ευρώ! Και ποιος το πληρώνει αυτό από το 2016 μέχρι σήμερα; Εγώ και εσύ και οι βιομηχανίες και όλοι. Και γιατί δεν τη φτιάξαμε τη μονάδα; Γιατί βγαίναμε από τα μνημόνια

το 2016, τώρα βγήκαμε άρα έχουμε λεφτά να τα καίμε στο ρεύμα. Αντί στα μπουζούκια, καλύτερα στο ρεύμα.

6 Στον αέρα. Σηκώσανε όλοι σχεδόν οι Τ/κ το μαϊράκι να μιλήσουμε για το αέριο για να μην έχουμε κρίση λέει. Για το αέριο να μιλήσουμε ή πάλι με λόγια του αέρα να ασχοληθούμε συμπατριώτες Τ/κ; Που μύρισε διαφυγόντα κέρδη από το γκάτζι και δεν σας χωράνε οι τόνοι... Λα κάζα ντε φουμέλ έχουμε γίνει.

7 Στα πετούμενα. Ανησυχούν οι κωραϊτές με τα ελικόπτερα της αστυνομίας που πετάνε για να κόψουν την κίνηση στους δρόμους. Που το σωστό με τα τόσα ύψος ανάμεσα μας αγαππού συμπολίτες, θα ήταν να υπερίπταται ο Έλιον Μασκ μελετώντας μας για το ταξίδι στον Άρη.

8 Στην ατάκα. Μέσα στο πλαίσιο του Ολιβενωόδ, της μετεξέλιξης της κυπριακής Δημοκρατίας σε κινηματογραφικό στούντιο, έρχεται λένε και ο Ντε Νίρο στην Κύπρο. Να τον τιμηήσει για ένα ταχύρυθμο ο Healthy. Τώρα που πυκνώνουν οι συναντήσεις με το σύντροφο Ακιντζι, το are you talking to me θα φανεί χρήσιμο...

9 Στο τένις. Για το Κυπριακό, πάντως, πήγαινε όλη τη βδομάδα μπαλάκι ο Στεφάνου τον Προδρόμου και τούμπα, για το ποιος έχει πει τι και πότε. Κι ύστερα μου λες μπαινέι ο Ταϊσιπός στα ATP Finals. Ρε εδώ έχουμε παγκόσμιους masters στο τένις, τον πιτσιρικά θα ζηλέψουμε;

10 Στο πισωγύρισμα. Ξέρετε πόσο μπροστά πάνε οι πολιτικοί μας; Να σας πω. Κάθε φορά που έχει εθνικό για το Κυπριακό, ξεκινάει να συζητάνε τα έγγραφα που έχουν πέσει στο τραπέζι από το 1960! Τσεκαρισμένο σας λέω. Τόσο πολύ έχουμε ξεκαθαρίσει μεταξύ μας τη λύση θέλουμε. Γνώριμες είναι οι καταστάσεις που σας μεταδίδω ε;

ALFA ROMEO
STELVIO

La meccanica delle emozioni

AUTOMASTERS
Λευκωσία - Λεμεσός - Λάρνακα | 7777370
www.alfaromeo.com.cy

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

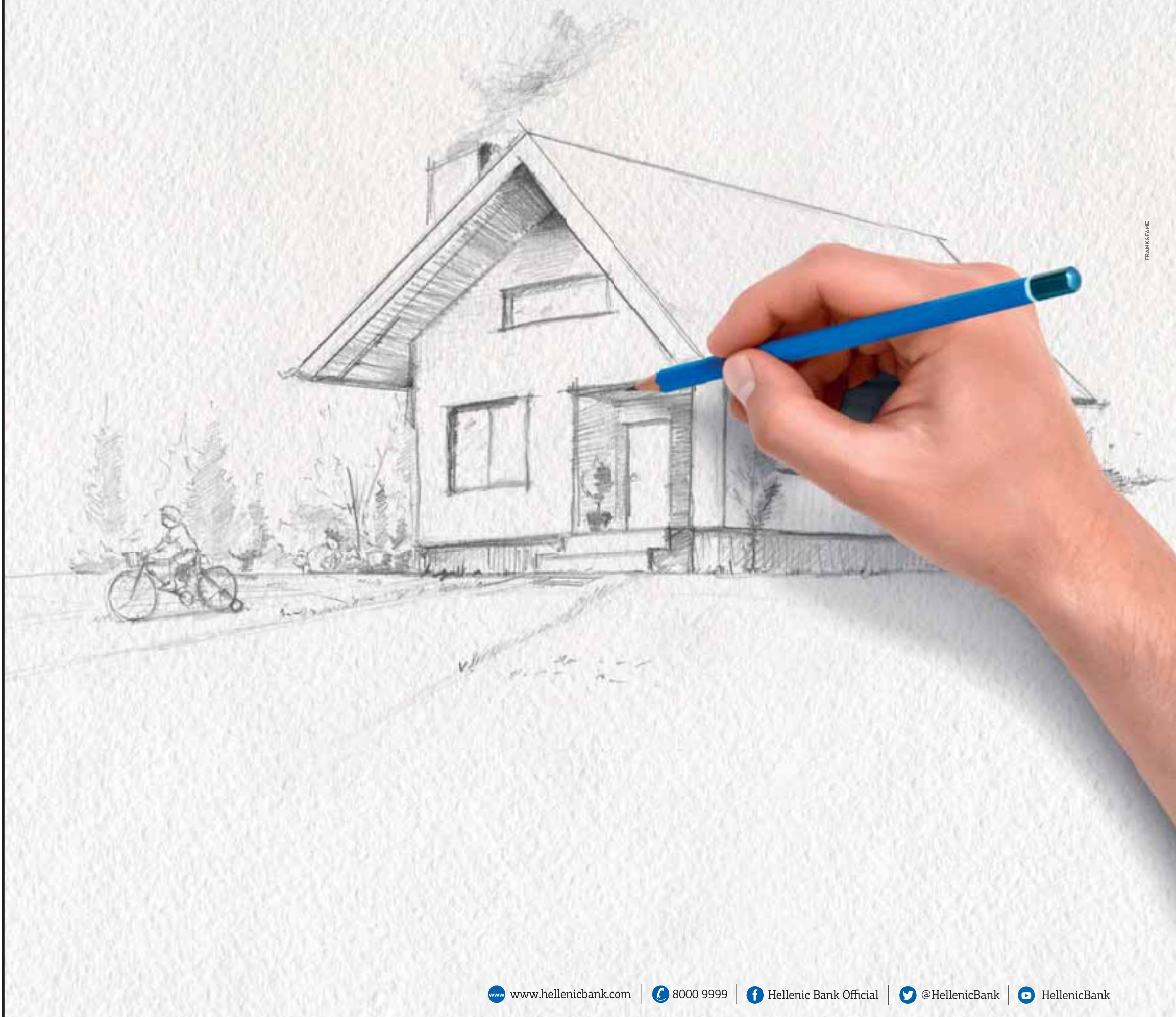
Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΗΣ · Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑΣ · Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιοδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ · Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

—
**Το δικό μου χέρι
θα χτίσει
το όνειρό μου.**

www.hellenicbank.com | 8000 9999 | Hellenic Bank Official | @HellenicBank | HellenicBank

**ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΟ
ΔΑΝΕΙΟ**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Έχεις τη δύναμη.

Και η συνομοσπονδία πλέον υπό συζήτηση

Το έθεσε ενώπιον του Ν. Παπαδόπουλου την περασμένη Τετάρτη ο Πρόεδρος, ενώ είναι ήδη υπόψη και άλλων πολιτικών αρχηγών

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟΥ**

Δεκαέξι σχεδόν μήνες μετά το Κραν Μοντάνα, ο Νίκος Αναστασιάδης, μίλησε την Παρασκευή επιστρέφοντας από το αεροδρόμιο Λευκωσίας, όπου συναντήθηκε με τον Μουσταφά Ακιντζί για πρώτη φορά μετά το Κραν Μοντάνα για ΔΔΟ. Είπε συγκεκριμένα ότι «η όλη συζήτηση διεξήχθη μέσα σε ένα τόσο φιλικό κλίμα, επαναβεβαιώθηκε η θέση ότι αυτό το οποίο επιδιώκουμε είναι η λύση της διζωνικής, δικαιονομικής ομοσπονδίας, αρκεί να αποδίδει ένα λειτουργικό κράτος». Μάλιστα, μετά από όσα έχουν για πολλούς μήνες διαμειφθεί σχετικά με τις βολιδοσκοπήσεις του Προέδρου Αναστασιάδη, για σχέδιο β', αποκεντρωμένη ομοσπονδία ή και δύο κράτη, την Παρασκευή επανέφερε, λεκτικά τουλάχιστον την ε/κ πλευρά σε περιβάλλον ΔΔΟ δηλώνοντας παράλληλα ότι είχε την ευκαιρία να αναπτύξει τις απόψεις του για την αποκέντρωση εξουσιών, έτσι ώστε, «να μπορεί να πετύχουμε μια λειτουργική λύση, η οποία να μπορεί να είναι και διάρκειας και να είναι μια λύση που να δημιουργεί ένα κράτος απόλυτα συμβατό με τα όσα η Ε.Ε. αξιώνει, αλλά και απόλυτα λειτουργικό».

Τώρα ένα ζήτημα που προκύπτει είναι αν αυτά που ο Πρόεδρος δηλώνει επισήμως ενώπιον των Η.Ε. συνάδουν και με όσα στα ενδότερα λέει σε μέλη του Εθνικού Συμβουλίου και άλλους εμπλεκόμενους στο Κυπριακό, βολιδοσκοπώντας για το καλύτερο δυνατό σενάριο λύσης, όπως λέει το περιβάλλον του.

Πάντως, οι πληροφορίες που προκύπτουν από επαφές της τελευταίας εβδομάδα συγκεκριμενοποιούν τον στόχο που αποδίδεται στον Πρόεδρο Αναστασιάδη: Λύση συνομοσπονδίας! Μάλιστα, ενημέρωση των τελευταίων ημερών συνηγορεί στο ότι την Τετάρτη 24 Οκτωβρίου 2018, που ο Πρόεδρος Αναστασιάδης είχε συνάντηση στο προεδρικό μέγαρο, το πρωί με τον Γιώργο Λιλλήκα και το απόγευμα με τον πρόεδρο του ΔΗΚΟ Νικόλα Παπαδόπουλο, με τον δεύτερο ετέθη για πρώτη φορά στο τραπέζι το ζήτημα της συνομοσπονδίας. Σύμφωνα με ενημέρωση η οποία δεν επιδέχεται αμφισβήτηση, ο Νίκος Αναστασιάδης εξήγησε στον Νικόλα Παπαδόπουλο, πώς τα όσα ο ίδιος (ο Πρόεδρος) λέει για καθαρή ομοσπονδία δεν ισχύουν και πως αυτό που πραγματικά σκέφτεται είναι μία συνομοσπονδία. Εξήγησε, μάλιστα, ότι η λύση της συνομοσπονδίας την βλέπουν θετικά και οι Τούρκοι και αυτό προκύπτει από τη συνάντηση που είχε με τον Τούρκο υπουργό Εξωτερικών, Μεβλούτ Τσαβούσογλου. Σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, ο Ν. Παπαδόπουλος εξέφρασε την αντίθεσή του σε ένα τέτοιο σενάριο διατυπώνοντας το ερώτημα, «πώς ο Πρόεδρος πιστεύει πως θα περάσει

Είναι τρία ζητήματα που ο Πρόεδρος Αναστασιάδης, θεωρεί ότι αποτελούν προϋπόθεση για τους Ε/κ ώστε να ψηφίσουν σε ένα δημοψήφισμα υπέρ μιας λύσης στο Κυπριακό που να τη θεωρούν λειτουργική: Να επιστραφεί στην ε/κ πλευρά ένα περίπου 10% των κατοχομένων εδαφών, να διατηρηθεί η σημαία της καθώς και η ονομασία της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ο Πρόεδρος έχει ενημέρωση και τη Φεντερίκα Μογκερίνι, όπως και την Άγκελα Μέρκελ για το ζήτημα της συνομοσπονδίας όπως έχει πει και στον Ν. Παπαδόπουλο, ενώ με τον Μεβλούτ Τσαβούσογλου οι κατ' ιδίαν συζητήσεις άρχισαν στο Κραν Μοντάνα, μια μέρα πριν από το ναυαγίο με πρωτοβουλία του Νίκου Αναστασιάδη και συνεχίστηκαν μέχρι τον περασμένο Σεπτέμβριο.

Ο Πρόεδρος ενημέρωσε και τους πρέσβεις των πέντε χωρών μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας, με τον Γάλλο και τον Ρώσο να μη συμφωνούν.

Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης στην απόφασή του να πάει σε λύση συνομοσπονδίας, έχει τη στήριξη και περιφερειακών δυνάμεων που δεν εννοούν την παρουσία της Τουρκίας έστω και εμμέσως (βλ. ΔΔΟ) στη νότια και κεντρική Μεσόγειο.

κάτι τέτοιο από την ε/κ πλευρά». Κατά τον Νίκο Αναστασιάδη, ο οποίος και θεωρεί εαυτών ειδικό υποστύριξη το Σχέδιο Ανάν, ο Νίκος Αναστασιάδης, 14 χρόνια μετά το δημοψήφισμα του 2004, θα αναγκαστεί δημοσίως ότι ο Τάσος Παπαδόπουλος είχε δίκαιο. Μάλιστα, ο συνομιλητής μας υπενθύμισε τη στιχομυθία, στο Εθνικό Συμβούλιο μεταξύ Αναστασιάδη και Άντρου Κυπριανού, κατά τη συζήτηση για τη λειτουργικότητα της λύσης, με τον εξής διάλογο να μεταφέρεται στη δημόσια σφαίρα από όλα τα ΜΜΕ: «Δεν μπορούμε να διαλύσουμε εμείς το κράτος για να πάμε σε μια λύση που δεν θα λειτουργεί», φέρεται να είχε ο Αναστασιάδης. «Τώρα υιοθετείς τη ρητορική του αιμνιστού Τάσους

Τι έπεται και στην κορυφή Φ.Α.

Αν και η συνάντηση Αναστασιάδη-Ακιντζί την περασμένη Παρασκευή έστρεψε τους προβολείς για λίγο ξανά στη διαδικασία του κυπριακού και στο θετικό πρόσημο που άφησε η εξαγγελία για το άνοιγμα των δύο οδοφραγμάτων στη Δερύνεια και το Αηλίκι στις 12 Νοεμβρίου, καθώς και στη ρύθμιση της τηλεφωνικής σύνδεσης νότου και βορρά, η προσοχή όλων των πλευρών είναι στραμμένη στη θάλασσα. Και πιο συγκεκριμένα στη διάτρηση στο τεμάχιο 10 από την ΕΧΧΟΝ και ιδιαίτερα στα αποτελέσματά της, που θα γίνουν γνωστά περί τα τέλη Νοεμβρίου. Τα όσα διαδραματίζονται στην επιφάνεια της θάλασσας και οι «ναυμαχίες» που μεταδίδονται σχεδόν κάθε βράδυ από τα κανάλια, σύμφωνα με σοβαρές διπλωματικές και πολιτικές πηγές, είναι για το θεαθήναι. Η ΕΧΧΟΝ έχει ήδη συνεννοηθεί με την Άγκυρα, η οποία όπως μάλιστα μας ελέγχθη από τ/κ πηγή «ανα-

μένει τα αποτελέσματα της διάτρησης, με περισσότερη αγωνία από τον Αναστασιάδη». Τούτου λεχθέντος, η ίδια πηγή επιβεβαιώνει ότι κατά τις επαφές Νίκου Αναστασιάδη-Μεβλούτ Τσαβούσογλου, ο Πρόεδρος έλαβε διαβεβαίωση ότι η Τουρκία θα αποφυγεί τη δημιουργία «φουρτούνας» αναμένοντας να δει τα αποτελέσματα από τις διατρήσεις το επόμενο διάστημα. Τα συγκεκριμένα αποτελέσματα σε συνδυασμό με αυτά άλλων διατρήσεων που είναι προγραμματισμένες, θα καθορίσουν εν πολλοίς και το γεωπολιτικό παιχνίδι στην περιοχή. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να αναμένονται οι επόμενες κινήσεις και στο Κυπριακό, αφού έτσι κι αλλιώς τα ενεργειακά έχουν διασυνδεθεί ήδη με τις συνομιλίες στην τελευταία έκθεση του γ.γ. του ΟΗΕ, με τη λύση προφανώς να ταλανίζεται στη ζυγαριά μεταξύ της ομοσπονδίας και της συνομοσπονδίας.

και θα καταρρεύσει λόγω «της τ/κ θετικής ψήφου» (βλ. βέτο) που θα είναι αναγκαία για να λειτουργήσει η ΔΔΟ. Μάλιστα, μετά το Κραν Μοντάνα, σε συνεδρία του Υπουργικού του ο Αναστασιάδης είχε πει ότι η ομοσπονδία δεν μπορεί να δώσει λύση και πως μετά τις εκλογές θα διαπραγματευόταν τα δύο κράτη έναντι εδαφών.

Οι πληροφορίες της «Κ» λένε επίσης ότι ο Πρόεδρος Αναστασιάδης έχει πει στον Νικόλα Παπαδόπουλο ότι έχει ήδη συζητήσει το θέμα με την καγκελάριο Μέρκελ και τη Φεντερίκα Μογκερίνι, Υπατη Εκπρόσωπο της Ε.Ε. για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας, καθώς και αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εξή-

γησε ακόμα ο Πρόεδρος ότι το ζήτημα της λύσης συνομοσπονδίας το συζητήσε και με τους πρέσβεις των πέντε χωρών μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας. Διευκρίνισε μάλιστα ότι ο πρέσβης της Γαλλίας Ρενέ Τροκάζ και ο πρέσβης της Ρωσίας Στανισλάβ Οσάτι διατύπωσαν τη διαφωνία τους. Πάντως, πηγή που έχει άψογη γνώση του διπλωματικού παρασκήνιου είπε στην «Κ» ότι ο Πρόεδρος Αναστασιάδης στην απόφασή του, να πάει σε λύση συνομοσπονδίας, έχει τη στήριξη και περιφερειακών δυνάμεων που δεν εννοούν την παρουσία της Τουρκίας έστω και εμμέσως (βλ. ΔΔΟ) στη νότια και κεντρική Μεσόγειο.

Οι δύο ΑΟΖ

Εδώ κολλάει και κάνει και νόημα η ατάκα Αναστασιάδη για τις δύο ΑΟΖ στις 02/01/2018. Ο Πρόεδρος είχε πει τότε: «Αν οι Τούρκοι επιλέγουν να προστατεύσουν τα δικαιώματα των Τουρκοκυπρίων σε μια ξεχωριστή, ανεξάρτητη οντότητα, τότε θα πρέπει να περιοριστούν εις όσα αναλογούν στην ΑΟΖ της εν λόγω παρανόμου οντότητας. Και συνεπώς δεν έχουν λόγο να αμφισβητούν τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κυπριακής Δημοκρατίας».

Η συγκεκριμένη ατάκα Αναστασιάδη «φορέθηκε» πολύ κατά την προεκλογική εκστρατεία (χωρίς, ωστόσο, να του αφαιρέσει πόντους), με την πιο σοβαρή ανάλυση, η οποία και επαληθεύεται σήμερα στο σενάριο συνομοσπονδίας, να ανήκει στον Τομάζο Τσιελεπί. Ο κ. Τσιελεπίς εκ μέρους του ΑΚΕΛ

(03/01/2018) χαρακτήρισε τη δήλωση Αναστασιάδη άκρας επικίνδυνη, προσθέτοντας ότι αυτό σημαίνει αλλαγή πλεύσης από την ομοσπονδία στα δύο χωριστά κράτη: «Δεν είναι δυνατό ο ίδιος ο Πρόεδρος να δέχεται ότι μπορούν να προστατευτούν δικαιώματα των Τ/κ σε μια ξεχωριστή, ανεξάρτητη οντότητα. Τόσο τα ατομικά όσο και τα κοινοτικά τους δικαιώματα μπορούν να τύχουν αποτελεσματικής προστασίας μόνο σε ένα ενωμένο κράτος υπό ομοσπονδιακή σκεπή» [...] «Δεν μπορεί ο ίδιος ο Πρόεδρος να δέχεται ότι αναλογεί ΑΟΖ στην παράνομη οντότητα. Η ΑΟΖ της Κ.Δ. είναι μία και αδιαίρετη και εκτείνεται σε ολόκληρο τον θαλάσσιο χώρο, ελεύθερο και κατεχόμενο».

Το μόνο σχετικό ζήτημα που εκκρεμεί είναι η οριοθέτηση της ΑΟΖ με την Τουρκία σύμφωνα με τις σχετικές πρόνοιες της Συνθήκης του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας, κάτι που διασφαλίζεται με τις συγκλίσεις Χριστόφια – Ταλά αναφορικά με τις θαλάσσιες ζώνες. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι το μεγάλο απόηχο Αναστασιάδη δεν σημαίνει αλλαγή πλεύσης από την ομοσπονδία στα δύο χωριστά κράτη. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι η αποχώρηση του Προέδρου από το Κραν Μοντάνα την ώρα που ο γ.γ. του ΟΗΕ, η Ε.Ε. Ένωση και η Βρετανία απαιτούσαν από την Τουρκία να αποδεχθεί τερματισμό των εγγυήσεων και των όποιων επεμβατικών δικαιωμάτων από την πρώτη μέρα δεν έχει οποιαδήποτε σχέση με δικοτομικούς προσανατολισμούς».

Ο προβληματισμός Νικόλα και η δικαίωση του Τάσους Παπαδόπουλου

Ο Νικόλας Παπαδόπουλος αποχώρησε από το Προεδρικό Μέγαρο την περασμένη Τετάρτη πολύ προβληματισμένος, σύμφωνα με πηγές προσκείμενες στον πρόεδρο του ΔΗΚΟ, για το γεγονός ότι μέχρι σήμερα στο πολιτικό τοπίο του Κυπριακού η συνομοσπονδία ήταν και είναι συνώνυμη των στόχων του Ραούφ Ντενκτάς και της Άγκυρας και ταυτόσημη με τη δικοτομία. Τώρα ο Πρόεδρος Αναστασιάδης φαίνεται να έδινε άλλη διάσταση στα πράγματα, φωτίζοντας τη συνομοσπονδία με μια λογική του στίλ, η τουρκική πλευρά θα έχει ένα 15% του εδάφους κι εμείς το υπόλοιπο.

Θα έχουν την ΑΟΖ μεταξύ Κερύνειας και Τουρκίας κι εμείς στη νότια πλευρά. Θα έχουμε μια εκπροσώπηση στην Ε.Ε. και ο καθένας τη δουλειά του. Το γεγονός ότι ο Πρόεδρος Αναστασιάδης δεν θεωρεί πλέον τη λύση ΔΔΟ ως λειτουργική, στην ουσία αποτελεί δι-

καίωση της πολιτικής του ΔΗΚΟ, όπως μας ελέγχθη από ΔΗΚΟϊκό στέλεχος, «εξού και το σωστό περιεχόμενο, στο οποίο το κόμμα εμμένει εδώ και χρόνια». Εκείνο που ουδείς ανέμενε είναι ότι ο πιο σφοδρός επικριτής του Τάσους Παπαδόπουλου, ο πολιτικός ηγέτης που υποστήριξε το Σχέδιο Ανάν, ο Νίκος Αναστασιάδης, 14 χρόνια μετά το δημοψήφισμα του 2004, θα αναγκαστεί δημοσίως ότι ο Τάσος Παπαδόπουλος είχε δίκαιο. Μάλιστα, ο συνομιλητής μας υπενθύμισε τη στιχομυθία, στο Εθνικό Συμβούλιο μεταξύ Αναστασιάδη και Άντρου Κυπριανού, κατά τη συζήτηση για τη λειτουργικότητα της λύσης, με τον εξής διάλογο να μεταφέρεται στη δημόσια σφαίρα από όλα τα ΜΜΕ: «Δεν μπορούμε να διαλύσουμε εμείς το κράτος για να πάμε σε μια λύση που δεν θα λειτουργεί», φέρεται να είχε ο Αναστασιάδης. «Τώρα υιοθετείς τη ρητορική του αιμνιστού Τάσους

Παπαδόπουλου, ο οποίος δικαίωσες. Γιατί τον κατηγορούσες τότε;», διερωτήθηκε ο Άντρος Κυπριανού. Και ο Πρόεδρος Αναστασιάδης φέρεται να απάντησε: Επειδή τώρα τα βιώνω».

Ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ, μετά τη συνάντηση που είχε με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ενημέρωσε στενοφύλακες του για τα διαμορφωθέντα. Στη συνέχεια συνομιλήσε με πολιτικό αρχηγό τον οποίο ενημέρωσε για το περιεχόμενο της συνάντησής του με τον Νίκο Αναστασιάδη.

Την επομένη το πρωί στο Τρίτο του ΡΙΚ, οι δηλώσεις του σχετικά με το Κυπριακό θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως πρωτοφανώς ευμενείς για τον Νίκο Αναστασιάδη. Πάντως, τα περί της πρόθεσης του Προέδρου της Δημοκρατίας για λύση συνομοσπονδίας-δύο κρατών, η «Κ» τα έχει διασταυρώσει, από πέντε τουλάχιστον μέλη του Εθνικού Συμβουλίου και μάλιστα σε

δύο γύρους. Ο πρώτος όπως ήδη έχουμε γράψει ήταν μεταξύ πρώτης και δεύτερης Κυριακής των προεδρικών εκλογών και ο δεύτερος την τελευταία εβδομάδα.

Κρατάει καιρό

Ας σημειωθεί ότι οι βολιδοσκοπήσεις του Νίκου Αναστασιάδη για το ενδεχόμενο λύσης συνομοσπονδίας-δύο κρατών πάνε πίσω στην άνοιξη του 2017 αν όχι και ενωρίτερα. Όπως έγραψε στον «Π», ο Διονύσιος Διονυσίου (14.10.2018) η πρώτη καταγραφή εντοπίζεται, «στο δείπνο που είχε με τον Μουσταφά Ακιντζί στις 16 Απριλίου 2017 για να συζητήσουν πώς θα προχωρούσαν μετά την κρίση που προκάλεσε η ψήφιση του νόμου για το ενωτικό δημοψήφισμα, ο κ. Αναστασιάδης, σύμφωνα με τ/κ πηγή, έθεσε στον Τ/κ ηγέτη την ιδέα της λύσης δύο κρατών». Ήταν τότε, που εξεμάνη όταν το άκουσε από τον Πρόεδρο Αναστασιάδη

στο Προεδρικό και ο Ιωάννης Κασουλίδης, ο οποίος και απάντησε με την ατάκα: «Να μην πεις ποτέ ξανά έτσι κουβέντα».

Με τον Τσαβούσογλου το θέμα τέθηκε πλέον σοβαρά –όπως έγραψε ο «Π» και ουδείς διέψευσε, «το προπονημένο βράδυ του δείπνου με τον γ.γ. του ΟΗΕ στις 6 Ιουλίου 2017», ενώ υπήρξε συνέχεια τον Σεπτέμβριο στο περιθώριο της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ σε μια συνάντηση που κανονίστηκε από τον Νίκο Κοτζιά και η οποία κρατήθηκε μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας.

Μόλις στις αρχές Οκτωβρίου (09/10/2018), όταν διέρρευσε τα περί της μυστικής συνάντησης ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Πρόδρομος Προδρόμου προχώρησε σε επίσημη παραδοχή: «Ο Πρόεδρος πράγματι ενημέρωσε σχετικά το Εθνικό Συμβούλιο, και εν όψει του γεγονότος ότι η πληροφορία έχει ήδη διαρρεύσει στα μέσα ενημέ-

ρωσης πρέπει να επιβεβαιώσουμε ότι όντως έγινε στη Νέα Υόρκη μια τέτοια συνάντηση. Για το περιεχόμενο της ενημερώθηκαν τα Μέλη του Εθνικού Συμβουλίου και δεν χρειάζεται να προβούμε σε άλλα σχόλια».

Αξίζει τέλος να σημειωθεί ότι ο Αποστόλης Ζουπανιώτης, έγραψε στην «Κ» (5/8/2018) ότι ο Νίκος Αναστασιάδης, «στον ένα ακριβώς χρόνο (από το Κραν Μοντάνα) έχει αναπτύξει «εμπνευστικά» σε τουλάχιστον χίλιους ανθρώπους, την άποψη του ότι ίσως είναι προτιμότερο για τα συμφέροντα του κυπριακού Ελληνισμού ένα βελούδινο διαζύγιο (είτε ως δικοτομία, είτε ως καθαρή συνομοσπονδία), δεν εγάρφη στιδάποτε».

Ούτε καν αποτέλεσε αντικείμενο της μακράς προεκλογικής εκστρατείας για τις προεδρικές εκλογές. Και ούτε διαψεύθηκε οποιαδήποτε εκ των σοβαρών αυτών πληροφοριών.

Ο ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ ΣΤΗΝ «Κ»

Προδοτική πράξη η συνομοσπονδία και η λύση δύο κρατών

Ένοι μου λένε πως ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας συζητάει μαζί τους αυτά τα ζητήματα, λέει ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ

Συνέντευξη στη

ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«Οποιοσδήποτε διανοηθεί να μας πάρει προς την κατεύθυνση της συνομοσπονδίας ή των δύο κρατών διαπράττει μία προδοτική πράξη», λέει σε συνέντευξη του στην «Κ» ο γ.γ. του ΑΚΕΛ Αντрос Κυπριανού, ξεκαθαρίζοντας πως το ΑΚΕΛ θα τις πολεμήσει με όλη του τη δύναμη. Ο ίδιος αποκαλύπτει πως μιλάει με πάρα πολύ κόσμο, με διπλωμάτες, με ξένα πολιτικά πρόσωπα και όλοι αυτοί λένε ότι ο Πρόεδρος συζητάει αυτά τα ζητήματα. Χαρακτηρίζει ανεύθυνο και πρόχειρο να συζητάει με τον Τούρκο υπουργό Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου χαλαρή ομοσπονδία τη στιγμή που, όπως λέει, δεν έχει επεξεργασμένη πρόταση για την αποκέντρωση εξουσιών και που σύμφωνα με τον κ. Κυπριανού έχει συγχυσμένα στο μυαλό του τις εξουσίες και τις αρμοδιότητες. Διερωτάται για ποιο λόγο ο Πρόεδρος Αναστασιάδης δεν βγαίνει να διαψεύσει τον Τούρκο υπουργό Εξωτερικών σε μία σειρά ζητημάτων που μας αφήνουν εκτεθειμένους.

«Εκφράζατε έντονες ανησυχίες πριν από την έκθεση του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών. Βάσει και των όσων καταγράφονται τελικά στην έκθεση να θεωρήσουμε πως οι ανησυχίες ίσως να ήταν υπερβολικές;

«Δεν είναι για την έκθεση που εκφράζαμε ανησυχίες, αλλά για τις ίδιες τις εξελίξεις.

«Η έκθεση δεν συνδέεται με τις εξελίξεις;

«Όχι, η έκθεση είναι περιγραφική. Κάνει το αναμενόμενο, αφήνει δηλαδή το παράθυρο των διαπραγματεύσεων ανοικτό, αλλά λέει κάποια πράγματα που είναι ανησυχητικά, όπως ότι ο χρόνος τελειώνει, ότι επείγει να επαναρχίσουν οι διαπραγματεύσεις, οι οποίες δεν πρέπει να πάνε σε βάθος χρόνου και αυτό είναι ένα σαφέστατο μήνυμα προς όλες τις κατευθύνσεις, αλλά και προς τον ίδιο τον Νίκο Αναστασιάδη, ο οποίος λειτουργεί με τον συγκεκριμένο τρόπο. Την ίδια στιγμή κάνει την αναφορά για τα ενεργειακά και αυτό πρέπει να μας κινητοποιήσει. Εγώ αναμένω από τον Πρόεδρο να εξηγήσει το πώς προτίθεται να χειριστεί αυτό το ζήτημα ενόψει των τουρκικών απειλών, αλ-

λά και των κινδύνων που ελλοχεύουν. Δεν υπαινίσσεται ότι θα πρέπει να τερματιστεί το ενεργειακό πρόγραμμα, αλλά θα πρέπει να εξηγήσει πώς το θωρακίζει, έτσι ώστε να μην μπορούν να υλοποιηθούν οι τουρκικές απειλές.

«Δεν το θωρακίζουν οι τριμερείς;

«Καθόλου. Αν επιχειρήσει η Τουρκία να προκαλέσει κρίση στην ΑΟΖ, όσοι έχουν συνεργασία μαζί μας θα μας στηρίξουν πολιτικά και διπλωματικά. Δεν πρέπει να αναμένουμε, όμως, ότι θα έρθει οποιοσδήποτε να πολεμήσει για εμάς στην ΑΟΖ μας. Η θωράκιση πρέπει να προέρχεται και από μας και η πιο ασφαλής θωράκιση είναι η επανένταξη των διαπραγματεύσεων. Ο κ. Αναστασιάδης, δίχως να συνεννοηθεί με κανέναν, δίχως να είναι επαρκώς προετοιμασμένος, έθεσε και στον ίδιο τον γ.γ. γενικά και αόριστα και πιο καθαρά στον κ. Τσαβούσογλου την ιδέα του για αποκεντρωμένη ομοσπονδία. Σήμερα, μετά από εβδομάδες που συ-

“

Πόσο ανεύθυνο είναι να πεις στον άλλο έλα να συζητήσουμε γι' αυτό το θέμα, αν δεν έχεις επεξεργασμένη πρόταση; Βέβαια υπάρχει και η άλλη εκδοχή να έχει στο μυαλό του τι θέλει και να μη μας το λέει. Αυτό είναι ίσως πιο επικίνδυνο.

ναντήθηκε με τον κ. Τσαβούσογλου δεν έχει δώσει σάρκα και οστά σε αυτό που ονομάζει αποκεντρωμένη ομοσπονδία. Πόσο ανεύθυνο και πρόχειρο είναι να πεις στον άλλο έλα να συζητήσουμε γι' αυτό το θέμα, αν δεν έχεις επεξεργασμένη πρόταση και αν γνωρίζεις τις παρενέργειες που θα προκύψουν; Βέβαια υπάρχει και η άλλη εκδοχή να έχει στο μυαλό του τι θέλει και να μη μας το λέει. Αυτό είναι ίσως πιο επικίνδυνο.

Να ακούσουμε ποιες είναι αυτές οι νέες ιδέες. Εάν οδηγήσει σε συνομοσπονδία ή δύο κράτη δεν υπάρχει περίπτωση το ΑΚΕΛ να συναίνεσει. Θα τις πολεμήσει με όλη τη δύναμή του, λέει ο γ.γ. του ΑΚΕΛ Αντрос Κυπριανού.

«Διαφωνείτε κάθετα με την ιδέα της αποκεντρωμένης ομοσπονδίας;

«Σε ό,τι αφορά την ουσία δεν μπορώ να έχω άποψη, γιατί δεν ξέρω τι λέει ο κ. Αναστασιάδης. Ανησύχησα, ωστόσο, γιατί είναι προφανές πως ο Πρόεδρος συγχύζει τις εξουσίες και τις αρμοδιότητες με τα όργανα που θα τις εφαρμόσουν. Προσπάθησα να του εξηγήσω ότι είναι δύο διαφορετικά πράγματα στη συνεδρία του Εθνικού Συμ-

βουλίου, γιατί είναι προφανές ότι τα έχει συγχυμένα στο μυαλό του. Σε ό,τι αφορά την τακτική θεωρώ ότι είναι μια λαθασμένη κίνηση, γιατί αντί να δει τα έξι πιο σημαντικά κεφάλαια του Κυπριακού που μένουν ανοικτά, ο Νίκος Αναστασιάδης τα αφήνει στο περιθώριο αποφασίζοντας να συζητήσει ένα θέμα που ο γ.γ. θεωρεί κλειστό, τις εξουσίες και αρμοδιότητες. Διερωτώμαι πως το ζήτημα του Προέδρου. Δεν απαιτήσε ούτε η Τουρκία ούτε

η τ/κ κοινότητα να συζητήσουμε εξουσίες και αρμοδιότητες της κεντρικής κυβέρνησης. Τα δέχτηκαν τα συμφώνησαν, τα θεωρούν κλειστά.

«Ως ΑΚΕΛ απορρίπτετε ιδέες έξω από το κουτί;

«Να ακούσουμε ποιες είναι αυτές οι νέες ιδέες. Εάν οδηγήσει σε συνομοσπονδία ή δύο κράτη δεν υπάρχει περίπτωση το ΑΚΕΛ να συναίνεσει. Θα τις πολεμήσει με όλη τη δύναμή του.

Συμφωνούμε στην ανάλυση με Αβέρωφ

«Με τον Αβέρωφ Νεοφύτου υπάρχει σύγκλιση απόψεων;

«Εγώ δεν συμφωνώ με τη μόνιμη επιβίωση του κ. Νεοφύτου ότι ο Πρόεδρος καταβάλλει τεράστιες προσπάθειες για επανένταξη των διαπραγματεύσεων. Από εκεί και πέρα ο κ. Νεοφύτου τοποθετείται με τρόπο που θεωρώ ότι είναι θετικός, όμως, με ενδιαφέρει η ουσία, η κατάληξη. Συμφωνούμε σε ό,τι αφορά την ανάλυση στην οποία προβαίνει για το ποια είναι η πραγματική κατάσταση στο νησί και οι κίνδυνοι που ελλοχεύουν.

«Το ότι ο κ. Ακιντζί φαίνεται να ολοκληρώνει τον κύκλο του στην ηγεσία τ/κ κοινότητας είναι αρνητική εξέλιξη;

«Δεν τον έχει ολοκληρώσει τον κύκλο του, άκουσα τις δηλώσεις του Μπαρίς Μπουρτζού αυτή την εβδομάδα που λέει ότι όταν θα έρθει η ώρα ο κ. Ακιντζί θα αξιολογήσει τα δεδομένα και θα πάρει τις αποφάσεις του. Σίγουρα θα είναι πολύ αρνητική εξέλιξη, εάν στην ηγεσία της τ/κ κοινότητας βρεθεί κάποιος που δεν νιώθει πρώτα και κύρια Κύπριος και δεν ενδιαφέρεται για τα συμφέροντα της Κύπρου.

«Όπως ο Κουτρετίτζης;»

«Θεωρώ ότι ο κ. Οζερσάι δεν θα λειτουργήσει θετικά όπως ο κ. Ακιντζί.

«Πώς αξιολογείτε τις συχνές επαφές πολιτικών αρχηγών με τον κ. Οζερσάι;

«Δεν ξέρω ποιον ρόλο διαδραματίζει ο κ. Οζερσάι σε αυτά τα ζητήματα. Εμείς είχαμε μια άτυπη συνάντηση πριν από μερικά χρόνια, όταν αποφάσισε να δημιουργήσει το κόμμα του. Ήθελε να μας ακούσει για να δει τις σκέψεις μας στο Κυπριακό. Μετά από εκείνη τη συνάντησή μας είπε πως θα επανέλθει για μία επίσημη συνάντηση και ποτέ δεν επανήλθε. Ως εκ τούτου δεν έχουμε επαφές με τον κ. Οζερσάι και δεν ξέρουμε με ποια ιδιότητα κάνει τις συναντήσεις τις οποίες κάνει σήμερα. Για εμάς ηγέτης είναι ο κ. Ακιντζί. Αυτός χειρίζεται το Κυπριακό και ενόσω βρίσκεται εκεί θεωρούμε πως εκφράζει την τ/κ κοινότητα.

Να διαψεύσει τον Τσαβούσογλου ο Πρόεδρος Αναστασιάδης

«Δεν θα γίνει πιο λειτουργικό το κράτος αν αποκεντρωθούν εξουσίες;

«Δηλαδή αν το Τμήμα Αρχαιοτήτων δεν θα είναι στο κεντρικό κράτος και θα είναι στις συνοικίες οντότητες πώς θα καταστήσει το κράτος πιο λειτουργικό; Στα μείζονα ζητήματα ασφάλειας, της εξωτερικής πολιτικής πώς θα αντιμετωπιστεί η λειτουργικότητα του κράτους; Όλο αυτό το διάστημα η κυβέρνηση περιορίζεται σε συνθήματα. Δεν είναι μόνο γι' αυτόν τον λόγο που ανησυχούμε όμως. Ο Πρόεδρος μας είπε πως ο κ. Τσαβούσογλου στη συνάντησή που είχαν στην Νέα Υόρκη ζήτησε να συζητήσουμε είτε συνομοσπονδία είτε δύο κράτη και για να τα αποφύγει ο Πρόεδρος έκανε αυτή την κίνηση τακτικής για αποκεντρωμένη ομοσπονδία. Δεν καταλαβαίνω πώς θα το αποφύγει μετά και τις δηλώσεις Τσαβούσογλου ότι η ε/κ πλευρά πρέπει να πει αν θέλει ομοσπονδία, συνομοσπονδία ή δύο κράτη, δηλώνοντας έτοιμος να συζητήσει και τα τρία. Διαψεύδει συνεχώς ο κ. Τσαβούσογλου την τοποθέτηση της κυβέρνησης. Διαψεύδει και την τοποθέτηση της κυβέρνησης, ότι η Τουρκία δεν είναι έτοιμη να επαναρχίσουν οι διαπραγματεύσεις λόγω των τοπικών εκλογών. Στο Κραν Μοντάνα που είχαν προεδρι-

κές ήταν έτοιμοι να συζητήσουν και τώρα δεν μπορούν εξαιτίας των τοπικών εκλογών; Ο κ. Τσαβούσογλου είπε τις προάλλες πως η ε/κ πλευρά δεν θέλει να πάμε σε διαπραγματεύσεις πριν από τον Μάιο. Δεν άκουσα την κυβέρνηση να του απαντά δημόσια και παρακάλεσα την κυβέρνηση να του απαντήσει στις δημόσιες δηλώσεις.

«Αρα οι συνομιλίες παρατείνονται για τις ευρωεκλογές;

«Εγώ θα δώσω στον κ. Αναστασιάδη το πλεονέκτημα της αμφιβολίας. Όταν ο κ. Τσαβούσογλου βγαίνει και λέει ακριβώς τα αντίθετα από εκείνα που λέει ο κ. Αναστασιάδης δεν θα έπρεπε να του απαντήσει και να τον διαψεύσει; Δεν ένιωσα την ανάγκη να απαντήσει η κυβέρνηση, όπως δεν νιώθει την ανάγκη να απαντήσει σε εκείνους ότι ο Πρόεδρος συζητά για δύο κράτη.

«Από τη δική σας ενημέρωση συζητά κάτι τέτοιο;

«Όταν ο ίδιος ο Πρόεδρος βγαίνει προεκλογικά και μας το λέει κατ' ιδίαν και μετεκλογικά να τρυπήσει η Τουρκία στη δική της περιοχή στην Κύπρο, όταν ο Αρχιεπίσκοπος λέει πως θα στηρίξουμε τον Πρόεδρο με την προϋπόθεση ότι θα λειτουργούμε χωριστά και δεν θα επεμβαίνει ο ένας στα εσωτερικά του άλλου και η κυβέρνηση

“

Δεν ένιωσα την ανάγκη να απαντήσει η κυβέρνηση, όπως δεν νιώθει την ανάγκη να απαντήσει σε εκείνους που λένε ότι ο Πρόεδρος συζητά για δύο κράτη.

δεν νιώθει την ανάγκη να αντιδράσει, τότε μου προκαλούνται πολλά ερωτήματα για το ποιες είναι οι πραγματικές προθέσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας. Όταν ακούω ξένους διπλωμάτες, ξένα πολιτικά πρόσωπα, να λένε ότι ο Πρόεδρος συζητάει το ενδεχόμενο δύο κρατών, όταν ο κυβερνητικός εκπρόσωπος λέει πως συζητήσε ο Πρόεδρος και με διπλωμάτες και με ξένους ηγέτες το ενδεχόμενο των δύο κρατών, προκαλούνται πολλά ερωτηματικά.

«Ο υπουργός Εξωτερικών διέψευσε ότι δημόσια ή επίσημα συζητήσε ο Πρόεδρος λύση δύο κρατών

«Θα συμφωνήσω ότι δημόσια

δεν έχει τοποθετηθεί. Αλλά όλα αυτά λέγονται από πολλές πλευρές. «Οι δικές σας επαφές αυτό λένε;

«Μιλώ με πάρα πολύ κόσμο με διπλωμάτες με ξένα πολιτικά πρόσωπα και όλοι αυτοί λένε ότι ο Πρόεδρος συζητά αυτά τα ζητήματα. Το παραδέχτηκε ο κυβερνητικός εκπρόσωπος ότι συζητάει τέτοιο θέμα με ξένους αρχηγούς διπλωμάτες και προσπαθήσε να το διορθώσει στη συνέχεια.

«Όταν ανησυχείτε όμως πως ο Πρόεδρος διαβουλεύεται ένα σχέδιο β' πώς τον εμπιστεύεστε και τον παροτρύνετε να μπει σε συνομιλίες και να διαχειριστεί ένα σχέδιο λύσης;

«Εμείς δεν λέμε να συνεχίσει τις διαπραγματεύσεις είτε προς τα δύο κράτη είτε προς μία νεφελώδη αντίληψη για το τι είναι αποκεντρωμένη ομοσπονδία. Λέμε να συνεχίσει από εκεί που μείναμε στο Κραν Μοντάνα στη βάση των 6 κεφαλαίων που κατέθεσε ο γ.γ. στη βάση του πλαισίου Γκουτιέρες. Λέμε ότι πρέπει να κατανοήσει επιτέλους άλλο δεν μπορεί να επιτευχθεί, ότι είναι καταστροφικό για την Κύπρο και να επανέλθει στη σωστή πορεία. Αν αποδεχτούμε συνομοσπονδία ή δύο κράτη θα αποτελεί νομιμοποίηση των τελεσμένων της εισβολής και της συ-

νεχιζόμενης κατοχής. Θα δικαιώσουμε μετά από τόσα χρόνια τον Ντενκτάς που ζητούσε να τον αναγνωρίσουμε έστω και για ένα δευτερόλεπτο και στη συνέχεια να συμφωνήσει ότι, θέλουμε. Αντιλαμβάνεστε ότι αν τον αναγνωρίζαμε έστω και για ένα δευτερόλεπτο θα είχαμε συνομοσπονδία. Αν λοιπόν κινηθούμε προς αυτή την κατεύθυνση θα δικαιώσουμε τον Ραούφ Ντενκτάς. Ο Νίκος Αναστασιάδης επιχειρούσε μέχρι πρόσφατα να μας δώσει μαθήματα ότι τάχα είμαστε υποχωρητικοί ότι του ζητούσαμε να κάνει υποχωρήσεις στο Κυπριακό και πουλούσε πατριωτισμό στον κυπριακό λαό. Αν συζητήσουμε αυτά τα πράγματα ενώ το θεωρώ το λιγότερο απαράδεκτο και οποιοσδήποτε διανοηθεί να μας πάρει προς την κατεύθυνση της συνομοσπονδίας ή των δύο κρατών διαπράττει μία προδοτική πράξη.

«Εκεί οδηγούμαστε δηλαδή;

«Υπάρχουν δύο τρόποι να πας προς αυτή την κατεύθυνση. Ο ένας τρόπος είναι να το θέσεις στις διαπραγματεύσεις, να το διαπραγματευθείς και, αν τα καταφέρεις, να καταλήξεις. Ο άλλος τρόπος είναι να ρίχνεις νεοφανείς ιδέες στο τραπέζι, να μπαίνει σε ένα παρατεταμένο αδιέξοδο η διαδικασία, να μην έχει αποτέλεσμα να απο-

τυχάνουν όλες οι προσπάθειες που κάνεις και να πεις στο τέλος πως η μόνη επιλογή που έμεινε είναι η συνομοσπονδία ή τα δύο κράτη. «Οποιος δρόμος είναι αν ακολουθηθεί το αποτέλεσμα είναι το ίδιο. Θα είναι καταστροφικό για την Κύπρο.

«Η κυβέρνηση λέει, όμως, πως η Ε.Ε. δεν θα δεχτεί κάτι τέτοιο.

«Όχι, αυτό δεν είναι το επιχείρημα της κυβέρνησης είναι το επιχείρημα του Αβέρωφ Νεοφύτου. Η κυβέρνηση ουδέποτε έχει πει κάτι τέτοιο ότι η Ε.Ε. θα αρνηθεί να εντάξει δύο χωριστές οντότητες στη δύναμή της και το λέω με πλήρη συνείδηση, γιατί εγώ έβλεπα το θέμα στο Εθνικό Συμβούλιο και ξέρω ποια είναι η απάντηση του Προέδρου. Δεν είπε ότι δεν πρόκειται να δεχτεί η Ε.Ε.

«Τι είπε τότε ο Πρόεδρος;

«Δεν θα πω τι είπε, λέω όμως τι δεν είπε. Είναι και δική μας πεποίθηση ότι κάποιες χώρες, τουλάχιστον της Ε.Ε., πολύ δύσκολα θα δεχτούν κάτι τέτοιο. Όμως, αν συμβεί κάτι τέτοιο, θα εξαρτημαστούμε από την καλή θέληση των Ευρωπαίων για να τον σταματήσουν. Δεν νομίζω ότι αυτό πρέπει να είναι το μέλλον της Κύπρου, εμείς οι ίδιοι πρέπει να αποφασίσουμε ότι δεν είναι επιλογή για εμάς ούτε η συνομοσπονδία ούτε τα δύο κράτη.

Η τουρκική προβολή ισχύος και η σύζευξη Κυπριακού-ΑΟΖ

Τη μεγάλη εικόνα θα διαμορφώσει και η στάση των εταιρειών για τις εξελίξεις στο εθνικό θέμα, λένε διπλωμάτες στην «Κ»

Των **ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ**
και **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Με το βλέμμα στην ΑΟΖ και την επικείμενη γεώτρηση της Exxon-mobil αλλά και τις κινήσεις που κάνει ήδη η Τουρκία τόσο προς την Κύπρο όσο και προς την Ελλάδα, διπλωμάτες στη Λευκωσία κάνουν μια διπλή ανάλυση. Από τη μια ότι οι λεονταρισμοί της Τουρκίας δεν έχουν αντικτυπο στον ενεργειακό προγραμματισμό της Δημοκρατίας, και από την άλλη πως δεν αποκλείεται να γίνει τελικά η σύζευξη μεταξύ κυπριακού και υδρογονανθράκων, με τον ρόλο των εταιρειών που εμπλέκονται να θεωρείται κομβικός. Εν πρώτοις, πάντως, οι ίδιες πηγές επιμένουν πως η πολιτική ηγεσία του τόπου έχει πλήρη εικόνα των όσων συμβαίνουν όχι μόνο στην ΑΟΖ αλλά εν γένει στην ανατολική Μεσόγειο και ότι «δεν υπάρχουν σημεία που να προκαλούν ανησυχία», όπως ειπώθηκε χαρακτηριστικά.

Επισημαίνεται δε πως τα όσα πράττει η Τουρκία και με το Πολεμικό Ναυτικό της Ελλάδας είναι τακτικές του παρελθόντος, «παλαιά εργαλεία που σκοπό έχουν τη δημιουργία εντυπώσεων». Είναι σημαντικό να τονιστεί σε αυτό το σημείο πως δεν διαβλέπουν «νέα Ίμια», εφόσον επικρατούν οι πιο ψυχραιμες φωνές στα ανώτατα δώματα της στρατιωτικής ιεραρχίας. Αυτή η ανάλυση έχει ως ορίζοντα,

όπως θα διαφανεί και παρακάτω, το ότι μπορεί να έχει προβολή ισχύος η Άγκυρα στην περιοχή, ωστόσο, δεν αναμένεται να ανεβάσει τώρα κατακόρυφα την ένταση, εφόσον αυτό που αναμένει το τι πράγματι περιέχει σε αποθέματα η κυπριακή ΑΟΖ. Έτσι, για την ώρα, η συζήτηση μετατοπίζεται στο Κυπριακό που δεν εξαιρείται από τη μεγάλη εικόνα, ως προς τον βαθμό που μπορεί είτε να επηρεάσει είτε να επηρεαστεί.

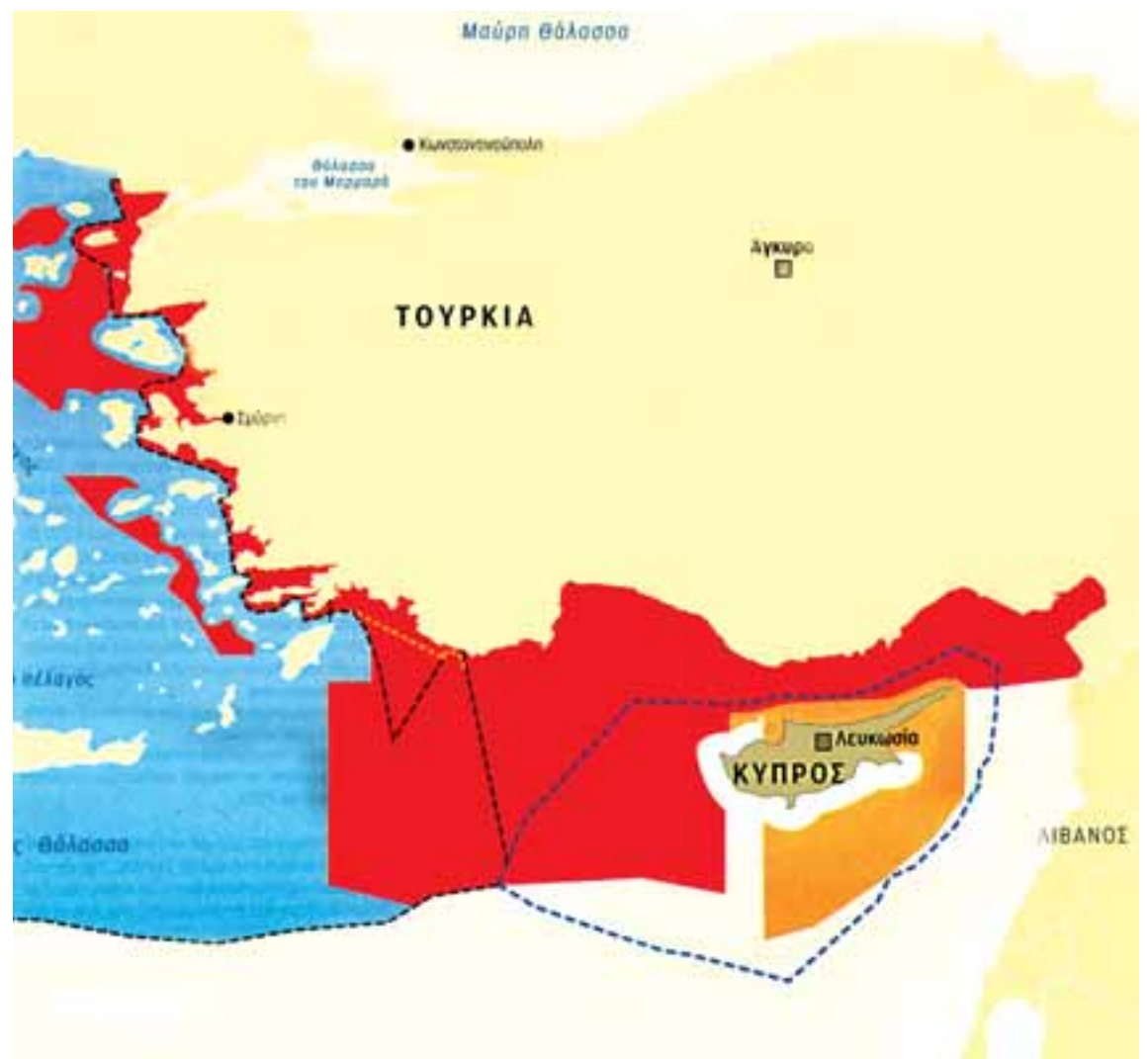
Εξέλιξη ή λάθος;

Στη σύζευξη Κυπριακού-ΑΟΖ υπάρχουν δύο σχολές σκέψης. Από τη μία εκείνη που λέει ότι τώρα δεν πρέπει να φέρουμε την Τουρκία στο τραπέζι, να συναποφασίζει τα επόμενα βήματα της Κυπριακής Δημοκρατίας στο θέμα με την Άγκυρα. Πηγές το χαρακτήρισαν, αν γίνει κάτι τέτοιο, ως στρατηγικό λάθος, προκρίνοντας ότι υπάρχουν άλλοι τρόποι που θα μπορούσε η

Για το δεύτερο πλοίο που απέκτησε η Τουρκία για εργασίες σε βαθιές θάλασσες, πηγές λένε πως θα τύχει ανάλυσης το επόμενο διάστημα.

Τουρκία να εμπλακεί. Από την άλλη η δεύτερη σχολή σκέψης θέλει το Κυπριακό να συμπλευστεί κάποια στιγμή με τις ανακαλύψεις στην κυπριακή ΑΟΖ, αλλά όταν η μεγάλη εικόνα ολοκληρωθεί. Δηλαδή με άλλα λόγια, όταν θα έχει αποσαφηνιστεί τι κρύβει ο βυθός στο τεμάχιο 10, τι μέλλει γενέσθαι με τα επόμενα τεμάχια και αρχίσει ένας βασικός κύκλος εκμετάλλευσης. Σε αυτό το σημείο, διπλωμάτες είπαν στην εφημερίδα ότι θα είναι κομβικός και ο ρόλος των εταιρειών, όσο και αν δεν έχουν πολιτικό προσανατολισμό. «Θα διαφανεί κατά πόσον οι εταιρείες μπορούν ή και ως ένα σημείο θέλουν να αρχίσει η εκμετάλλευση με το Κυπριακό λυμένο ή όχι.

Πρέπει να καταλάβουμε το εξής. Μιλάμε για άτομα που μπορούν να επηρεάσουν κυβερνήσεις, αλλά δεν έχουν την πολιτική ανάλυση των δικών μας προβλημάτων. Αυτό που θέλουν αυτό παίρνουν». Άρα στην παρούσα φάση πραγμάτων, δεν μπορεί κανείς να πει με σιγουριά αν η συζήτηση για το να κάτσει η Τουρκία στο τραπέζι και για το Φ.Α. είναι σωστή ή λάθος συζήτηση. «Αν είχε λυθεί το Κυπριακό στο Κραν Μοντάνα, τι θα γινόταν με το Φ.Α.; Ποια είναι η συζήτηση που έχει γίνει για το θέμα; Καμιά», τόνισαν αρμόδιες πηγές. Σημείο που ανοίγει τον διάλογο και σε άλλο επίπεδο. Του να υπάρξει συζήτηση περί των ΑΟΖ με την Τουρκία, για

Το πεδίο της κυπριακής ΑΟΖ, τα όρια της ελληνικής και οι βλέψεις της Τουρκίας στην περιοχή.

να ξεκαθαρίσει και η σχέση που μπορεί να προκύψει μέσα από την εκμετάλλευση των κυπριακών κοιτασμάτων. Ωστόσο, δεν διαφαίνεται στον ορίζοντα για τέτοια πιθανότητα συζήτησης.

Οι αντιδράσεις

Ενδεικτικό πάντως της πορείας που έχουν πάρει τα δεδομένα με την κυπριακή ΑΟΖ, είναι και το ότι από πολιτικές πλευρές διαφαίνεται στρόφη προς τον τεχνοκρατισμό του θέματος τα τελευταία χρόνια, πέραν του πρόσκαιρου ή όχι πολιτικού οφέλους. Η «Κ» έθεσε το ζήτημα σε αρμόδιες πηγές, με την απάντηση να είναι πως μπορεί ο πολιτικός να έχει κατά νου και τη δική του καριέρα, αλλά στην κυπριακή πολιτική σκηνή παρατη-

ρήθηκε μια στρόφη σε πιο τεχνοκρατικές αποφάσεις που ώθησαν μπροστά τον ενεργειακό προγραμματισμό, ασχέτως των εξελίξεων στο Κυπριακό.

Σε αυτό το επίπεδο, ακόμη και οι αντιδράσεις στις οποίες σε διπλωματικό επίπεδο έχει προχωρήσει η Λευκωσία είναι αμιγώς τεχνοκρατικού επιπέδου, όπως θα διαφανεί παρακάτω. Τα δε σημεία επιτυχίας εντοπίζονται στο ότι η Τουρκία αναγκάστηκε να προχωρήσει σε αγορά γεωτρήσανου και όχι υπηρεσιών και αφετέρου τουλάχιστον τρεις εταιρείες που είχαν επιδείξει ενδιαφέρον να συνεργαστούν με την Άγκυρα, υποστηρίζοντας με επίγειες υπηρεσίες και τεχνικά τον «Πορθήτη», μετά από σχετικές κινήσεις της Λευκωσίας

έχουν κάνει ήδη πίσω. «Όταν η Τουρκία αναγκάζεται να αναδιπλωθεί είναι επιτυχία», τονίστηκε σχετικά στην «Κ». Σε αυτό συντείνουν και οι πληροφορίες που αφορούν τόσο το πλήρωμα του «Πορθήτη» όπως και εταιρείες όπως ήδη αναφέρθηκε, αλλά και το ότι εταιρείες έχουν αρνηθεί συνεργασία με την Τουρκία, για εργασίες που δύναται να λάβουν χώρα πέραν των χωρικών της υδάτων. Οι πληροφορίες που υπάρχουν συγκλίνουν πως ο πρώτος στόχος του τουρκικού γεωτρήσανου θα είναι περιοχή ανοικτά της Αττάλειας, επιλογή που έχει να κάνει περισσότερο με τις προαναφερόμενες αντιδράσεις. Φέρεται, μάλιστα, εταιρεία να έχει απαντήσει ότι δεν διατεθειμένη να προσφέρει τις επιστημονικές υπηρεσίες του προσωπικού της για δημιουργία αμφισβητούμενων περιοχών από πλευράς Τουρκίας.

Ποια θα είναι τα επόμενα βήματα

Η αναμενόμενη μετακίνηση του τουρκικού γεωτρήσανου νότια της Αττάλειας, πληροφορίες την προσδιορίζουν για τη Δευτέρα 29 Οκτωβρίου επέτειος ίδρυσης του τουρκικού κράτους, ωστόσο, μένει να διαφανεί, δεν αναμένεται να διαφοροποιήσει δραματικά την υφιστάμενη εικόνα. Ο δε βαθμός αποφασιστικότητας της Τουρκίας να τραβήξει ακόμα περισσότερο το σκοινί των προκλήσεων θα διαφανεί το επόμενο διάστημα από τη θέση που έχει επιλεγεί για την επίσημη έναρξη εργασιών του «Πορθήτη». Για την ώρα ο μεγαλύτερος πονοκέφαλος για την Άγκυρα είναι σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ» συγκεκριμένα λειτουργικά προβλήματα του τουρκικού γεωτρήσανου, εφόσον παρά την κάλυψη του κενού που υπήρχε με

τον τεχνολογικό εξοπλισμό του γεωτρήσανου η Τουρκική Εταιρεία Πετρελαίου δεν έχει επιλύσει όλα τα προβλήματα που να καθιστούν το τρυπάνι ετοιμοπόλεμο. Ωστόσο, όπως αποκάλυψε η ηλεκτρονική έκδοση της «Κ» την περασμένη Παρασκευή, η Τουρκία προχώρησε στην απόκτηση ενός δεύτερου πλοίου προκειμένου να καλύψει τα κενά που υπήρχαν στον «Πορθήτη» και την αδυναμία του να πραγματοποιεί εργασίες σε βαθιές θάλασσες όπως είναι της ανατολικής Μεσογείου. Αρμόδιες πηγές με γνώση των κινήσεων στο παρασκήνιο τόνισαν στην «Κ» σχετικά με την εξέλιξη αυτή, πως δεν αποτελεί παρά μια ακόμη κίνηση στη σκακιέρα και θα τύχει ενδελεχούς ανάλυσης το αμέσως επόμενο διάστημα.

Νηνεμία

Στη Λευκωσία η οποία έχει εμφανίσει από την ημερήσια ατζέντα της τα ενεργειακά και αφήνει τα δεδομένα να εξελιχθούν, δεν παρατηρείται εφουσκαχμός, αλλά επικέντρωση στην κάθε ημέρα ξεχωριστά, με τις πληροφορίες που διατυπώνονται στο παρασκήνιο να θέλουν την Τουρκία να μην προχωράει σε κινήσεις ανεξέλεγκτες μέσα στην κυπριακή ΑΟΖ. Εκτιμάται πως η Άγκυρα θα συστηρίσει το φραστικό κλίμα έντασης στην περιοχή, όμως, θα αναμένει τα αποτελέσματα των ερευνητικών εργασιών σε οικόπεδα της ΑΟΖ. Παράγοντας που θα καθορίσει τη στάση της Τουρκίας θα είναι η γεώτρηση της Exxon στο τεμάχιο 10 και το κατά πόσο θα επιβεβαιωθούν οι υπεραισιόδοξες εκτιμήσεις που υπάρχουν για κοιτάσματα ισόξιο ή και μεγαλύτερο από το αιγυπτιακό Ζορ

Εταιρεία φέρεται να έχει απαντήσει ότι δεν είναι διατεθειμένη να προσφέρει τις επιστημονικές υπηρεσίες του προσωπικού της για δημιουργία αμφισβητούμενων περιοχών από πλευράς Τουρκίας.

Η διακήρυξη της Ελούντας και οι συνέργιες που ενοχλούν

Σε σκέψη με το παρελθόν στην παρούσα φάση οι τουρκικοί λεονταρισμοί στην περιοχή κυρίως σρέφονται κατά της Ελλάδας και με αφορμή τα όσα φαίνεται να έλαβαν χώρα σε περιοχή μεταξύ Καστελόριζου και δυτικών ακτών της Κύπρου με το «Μπαρμπαρός» και τη φρεγάτα του ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού «Νικηφόρος Φωκάς». Η μετακίνηση του τουρκικού ερευνητικού σκάφους νοτιοδυτικά της Κύπρου διπλωματικά θεωρείται ως αντίδραση της Τουρκίας και απάντηση στη διακήρυξη της πρόσφατης Τριμερούς Συνόδου Κορυφής Κύπρου-Ελλάδας-Αιγύπτου στην Ελούντα της Κρήτης.

Ένας επίσης παράγοντας που σαφέστατα περιορίζει τις τουρκικές κινήσεις στην περιοχή και λαμβάνεται υπόψη από την Άγκυρα είναι και το πλέγμα των περιφερειακών

Δεν θέλουν να ακούσουν Ισραηλινοί-Αιγύπτιοι για Τουρκία και ενεργειακά.

συνεργασιών με τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζει η Λευκωσία. Στο κομμάτι αυτό αρνητικό πρόσημο για τη θέση της Τουρκίας στα ενεργειακά της περιοχής είναι οι κακές σχέσεις της Άγκυρας πρώτα με το Τελ Αβίβ και μετά με το Κάιρο. Η στρόφη του Ισραηλινού πρωθυπουργού Βενιαμίν Νετανιάχου από τη μία εξασθένησε σημαντικά τα στηρίγματα της Τουρκίας στην περιοχή και από την άλλη ενίσχυσε τον ρόλο της Λευκωσίας. Παρά τις προσπάθειες που κατεβλήθησαν για εξομάλυνση των σχέσεων των δύο χωρών μέσω ενός

αγωγού Φ.Α. προς την Τουρκία οι απόψεις επιμένουν πως η σημερινή εικόνα πολύ δύσκολα θα αναστραφεί. Παρόμοια είναι και η εικόνα που δίνεται με την Αίγυπτο που και εδώ οι κακές σχέσεις του προέδρου Σίσι με τον Ταγίπ Ερντογάν επηρεάζουν αρνητικά τις τουρκικές ενεργειακές επιδιώξεις. Είναι ενδεικτικό είπαν πηγές στην «Κ» πως ο East Med αρχίζει και παίρνει σάρκα και οστά, από απομακρυσμένο σενάριο που ήταν, ως αντίδραση στις κακές σχέσεις Τουρκίας-Ισραήλ, κάτι που δεν περίμεναν και οι πλέον αισιόδοχοι των τεχνοκρατών. Έτσι τόσο Ισραηλινοί όσο και Αιγύπτιο αξιωματούχοι, όπως λένε πηγές, έχουν να μην πλήρη εικόνα για τα θέλω της Τουρκίας για τα ενεργειακά της περιοχής, αλλά δεν υπάρχει θέση αν δεν αλλάξει ρότα, όπως λένε χαρακτηριστικά.

Εταιρείες έχουν αρνηθεί συνεργασία με την Τουρκία, για εργασίες που δύναται να λάβουν χώρα πέραν των χωρικών της υδάτων.

Ανατροπή status quo θέλει η Αγκυρα

Η πρόθεση της Αθήνας να επεκτείνει τα χωρικά ύδατα στο Αιγαίο ανέδειξε εκ νέου τις τουρκικές βλέψεις στην Αν. Μεσόγειο

Του ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ

Οι δηλώσεις Τούρκων αξιωματούχων για τις θαλάσσιες ζώνες έναντι της Κύπρου ή της Ελλάδας και το επαπειλούμενο casus belli σε συνδυασμό με τα σενάρια περί τμηματικής, ή όχι, επέκτασης της αιγιαλιτίδας ζώνης της ελληνικής επικράτειας από τα 6 στα 12 ναυτικά μίλια (ν.μ.) έφεραν στην επιφάνεια μια υπέρπουσα ένταση, ωστόσο δεν αποπροσανατόλισαν από τον βασικό στόχο που φαίνεται ότι έχει πλέον η Αγκυρα: την ανατροπή του status quo στην Ανατολική Μεσόγειο.

Η κινητοποίηση ήταν άμεση, ξεκίνησε από τον πρόεδρο της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν και έφθασε ως το επίπεδο του υπουργού Άμυνας, Χουλουσί Ακάρ. Ο τελευταίος παρουσίασε σειρά χαρτών, ανάμεσα στους οποίους περιλαμβάνονταν οι πιο ακραίες εκδοχές της τουρκικής άποψης για την οριοθέτηση των θαλασσιών ζωνών στην Ανατολική Μεσόγειο. Σύμφωνα με αυτήν, η Τουρκία έχει Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ) η οποία εφάπτεται με αυτές της Αιγύπτου και της Λιβύης. Ειδικά στο σκέλος που αφορά τη Λιβύη, η Αγκυρα δεν αναγνωρίζει ότι τα παρεμβαλλόμενα Δωδεκάνησα και η Κρήτη διαθέτουν υφαλοκρηπίδα, παρά μόνο 6 ν.μ. χωρικών υδάτων. Για πρώτη φορά σε χάρτη που παρουσιάζει δημοσίως Τούρκος αξιωματούχος η τουρκική ΑΟΖ εκτείνεται ακόμα και νότια της Κρήτης, σε μια περιοχή δυτικά του 26ου μεσημβρινού, στο ύψος της Ιεράπετρας.

Η συγκεκριμένη ενέργεια αποτελεί σαφή μεταβολή της παραδοσιακής τουρκικής θέσης, η οποία παρουσιάζει ως μέρος της τουρκικής ΑΟΖ την περιοχή από τον 28ο (νότια Ρόδου) έως τον 32ο μεσημβρινό (περίπου 5 ν.μ. δυτικά της Πάφου). Την προωθημένη νέα θέση της τουρκικής πολιτικής επιβεβαιώνουν και οι απόψεις της Αγκυρας για την Κρήτη στο ζήτημα της επέκτασης της αιγιαλιτίδας ζώνης από τα 6 στα 12 ν.μ. Η άποψη της Αγκυρας είναι ότι το casus belli δεν αφορά μόνο το βόρειο κομμάτι της Κρήτης, το οποίο σαφώς βρίσκεται στο Αιγαίο, αλλά και τις νότιες ακτές του νησιού στην Ανατολική Μεσόγειο. Εν ολίγοις, για την τουρκική άποψη το σύνολο της Κρήτης «εξαιρείται» από τη δυνατότητα επέκτασης των χωρικών υδάτων από τα 6 στα 12 ν.μ.

Οι Τούρκοι επανέφεραν το ζήτημα της αποστρατιωτικοποίησης των Δωδεκανήσων, ενώ έχουν αφήσει το σεισμογραφικό «Barbaros» (φωτ.) να πλέει ανάμεσα στα οικόπεδα 4 και 5 της κυπριακής ΑΟΖ και στο ανατολικό άκρο της ελληνικής υφαλοκρηπίδας.

Για πρώτη φορά, σε χάρτη που παρουσιάζει δημοσίως Τούρκος αξιωματούχος, η τουρκική ΑΟΖ εκτείνεται ακόμα και νότια της Κρήτης.

Η προβολή της συγκεκριμένης άποψης δεν είναι τυχαία και συνδέεται άμεσα –λένε διπλωματικές πηγές– με τις πρωτοβουλίες που και Τσίπρα περί προώθησης της τμηματικής επέκτασης μέσω νομοσχεδίου και όχι προεδρικού διατάγματος αποτελεί μάλλον ελιγμό τακτικής παρά ουσίας, ως προς τις προθέσεις της Αθήνας. Οι Τούρκοι επανέφεραν, επίσης, το ζήτημα της αποστρατιωτικοποίησης των Δωδεκανήσων, ενώ έχουν αφήσει το «Barbaros» να πλέει ανάμεσα στα οικόπεδα 4 και 5 της κυπριακής ΑΟΖ

και στο ανατολικό άκρο της ελληνικής υφαλοκρηπίδας. Αποτελεί πάγια θέση της τουρκικής διπλωματίας ότι η οριοθέτηση ΑΟΖ ανάμεσα στην Ελλάδα και στην Αγκυρα με βάση την –κατά την ελληνική ερμηνεία– επίρεια του Καστελλόριζου, θα οδηγούσε τις δύο χώρες σε μια «παγίδα θανάτου», με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Το νέο βήμα που αναμένεται εναγωνίως από την Αθήνα και τη Λευκωσία είναι η επόμενη κίνηση στην κυπριακή ΑΟΖ και ο ρόλος που θα διαδραματίσει το πλωτό γεωτρήπανο «Φατίχ». Ανάμεσα στην εθνική εορτή της Τουρκίας (29 Οκτωβρίου) και στις 15 Νοεμβρίου, οπότε αναμένεται η πρώτη γεώτρηση της αμερικανικής Exxon/Mobil στο οικόπεδο 10 της κυπριακής ΑΟΖ, μεσολαβούν λίγο περισσότερο από δύο εβδομάδες, οι οποίες κρίνονται ιδιαίτερες κρίσιμες. Στο εσωτερικό της κυπριακής κυβέρνησης επικρατεί ενθουσιασμός, καθώς υπολογίζεται ότι το κοίτασμα που υπάρχει στην περιοχή (στόχοι «Δελφίν» και «Γλαύκος») μπορεί να ξεπεράσει ακόμη και το αιγυπτιακό «Ζορ». Υπάρχουν πληροφορίες ότι οι Τούρκοι δεν διαθέ-

τουν το απαραίτητο επιστημονικό προσωπικό για να προβούν σε γεωτρήσεις με το «Φατίχ». Παράλληλα, ωστόσο, η Αγκυρα προσπαθεί να συνεργαστεί με πολυεθνικές (όπως η αμερικανική Schlumberger) για διάφορα έργα δευτερευουσας σημασίας. Μέσω διπλωματικών διαύλων η Κυπριακή Δημοκρατία επιχειρεί να αποφυγει την «νομιμοποίηση» των τουρκικών γεωτρήσεων από μεγάλες εταιρείες.

Χαρτογράφηση της απειλής

Από τα πλέον ενδιαφέροντα σημεία των τελευταίων ημερών είναι η επαναφορά του casus belli από την πλευρά των Τούρκων. Στην Αθήνα παρακολουθούν με ψυχραιμία την εξέλιξη, γνωρίζοντας και τα ουσιαστικά αλλά και διαδικαστικά «ελαττώματα» της τουρκικής απειλής. Αυτά έχουν χαρτογραφηθεί ποικιλοτρόπως από τον Γιώργο Γεννηματά, γενικό γραμματέα της Προεδρίας της Δημοκρατίας, πρόβη ε.π., με θητεία στην Αγκυρα και μεγάλη γνώση των ελληνοτουρκικών.

Στην εκτενή αρθρογραφία του, ο κ. Γεννηματάς έχει κατά καιρούς εξηγήσει ότι η επέκταση της αιγια-

Η Αθήνα εξετάζει την αγορά δύο γαλλικών φρεγατών τύπου «Belh@rta» με χρήματα από τα κέρδη που έχουν διακρατηθεί από τα ελληνικά ομόλογα.

λιτίδας ζώνης δεν αντιβαίνει στο Διεθνές Δίκαιο, αλλά αντίθετα είναι σύμφωνη προς τις θετικές διατάξεις του. Επιπλέον, η απειλή χρήσης βίας παραβιάζει το άρθρο 2 παρ. 4 του Χάρτη του ΟΗΕ, που απαγορεύει στα κράτη-μέλη την απειλή ή τη χρήση βίας στις διενθεις σχέσεις τους. Ως προς το διαδικαστικό σκέλος, ο κ. Γεννηματάς είχε υπογραμμίσει ότι η απόφαση του casus belli ελήφθη διά βοής από την τουρκική Εθνοσυνέλευση. Δεν είναι σαφές εάν έγινε καταμέτρηση ψήφων, ενώ στο άρθρο 129 του Κανονισμού της τουρκικής Εθνοσυνέλευσης, που παραπέμπει στο 92 του συντάγματος, είναι σαφές ότι η σχετική απόφαση να θεωρηθεί κάποιο περιστα-

τικό casus belli λαμβάνεται μόνον κατόπιν αιτήματος του υπουργικού συμβουλίου. Κάτι που ουδέποτε υπερβλήθη.

Στην εργάδη αρθρογραφία του κ. Γεννηματά επισημαίνεται ότι η διάσταση περί νομικής ισχύος του casus belli έχει αμβισπηληθεί και στο εσωτερικό της Τουρκίας από επιστήμονες, πολιτικούς κ.ά. Ενδεικτικό παράδειγμα ο Μπουλέντ Αρίντς, ο οποίος τον Απρίλιο του 2005 δήλωσε για το casus belli ότι «στην ουσία δεν πρόκειται για απόφαση. Κάποιος είπε να θέσουμε το θέμα σε ψηφοφορία, αλλά ο αντιπρόεδρος της Εθνοσυνέλευσης Καμέρ Γκεντς δεν το έθεσε. Αυτό θα πρέπει να εξετασθεί».

Το εξοπλιστικό

Οι νέες συνθήκες στην Ανατολική Μεσόγειο έχουν φέρει ξανά στο προσκήνιο την ανάγκη προώθησης προγράμματος αγοράς νέων μονάδων επιφανείας. Τις προηγούμενες ημέρες, στο ανατολικό άκρο της ελληνικής υφαλοκρηπίδας έπλευσαν οι πιο καλά εξοπλισμένες και σύγχρονες φρεγάτες («Νικηφόρος Φωκάς», τύπου «S», και «Σαλαμίς», τύπου ΜΕΚΟ) που διαθέτει το Πολεμικό Ναυτικό. Ωστόσο, είναι σαφές ότι στο επίπεδο μονάδων επιφανείας που μπορούν να επιχειρήσουν σε ανοικτή θάλασσα όπως η Μεσόγειος, η παλαιότητα των πλοίων είναι ένας παράγοντας ανισορροπίας έναντι της Τουρκίας. Δεδομένου ότι η Αθήνα θα κληθεί να έχει ολοένα και μεγαλύτερη παρουσία στην Ανατολική Μεσόγειο, αναζητεί λύση η οποία θα περιλαμβάνει και αντιαεροπορικές δυνατότητες.

Το τελευταίο διάστημα εντάθηκαν ξανά οι επαφές ανάμεσα στην Αθήνα και στο Παρίσι. Βασικό σενάριο ήταν να προωθηθεί η αγορά δύο γαλλικών φρεγατών τύπου «Belh@rta» με χρήματα που θα προέλθουν από τα κέρδη που έχουν διακρατηθεί από τα ελληνικά ομόλογα. Το συγκεκριμένο μοντέλο χρηματοδότησης δεν φαίνεται να είναι εξασφαλισμένο. Η Αθήνα συνημίσει, επίσης, με τις ΗΠΑ. Η συνεργασία στη φρεγάτα F-100 φαίνεται ότι δεν τελεσφορεί, ωστόσο αναζητείται άλλο μοντέλο και αυτό δεν αποκλείεται να είναι ο νέος τύπος LCS που αναπτύσσεται, μεταξύ άλλων, και από χώρες όπως η Σαουδική Αραβία, πάντα σε συνεργασία με τις ΗΠΑ.

ΑΠΟΨΗ / Του ΚΡΗΤΟΥ ΡΟΖΑΚΗ

Η ελληνική αιγιαλιτίδα ζώνη, περιήγηση και περιοδολόγηση

Η πρόσφατη ανακοίνωση από τον τώως υπουργό των Εξωτερικών, στην τελετή παράδοσης και παραλαβής του ΥΠΕΞ, σηματοδοτεί την ανακοίνωση μιας δίκρονης προετοιμασίας του σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος για τη διεύθυνση της αιγιαλιτίδας ζώνης στο Ιόνιο Πέλαγος, από τα 6 ν.μ. στα 12 ν.μ. Αλλά το ίδιο το σχέδιο του Προεδρικού Διατάγματος προβλέπει ότι η διεύθυνση στο Ιόνιο αποτελεί ένα πρώτο στάδιο, που θα ακολουθηθεί και από άλλα, με αποτέλεσμα όλος ο ηπειρωτικός κορμός της Ελλάδας, καθώς και τα νησιά Εύβοια και Κρήτη να αποκτήσουν με τη σειρά τους μια αιγιαλιτίδα ζώνη 12 ν.μ.

Η διεύθυνση της αιγιαλιτίδας ζώνης στο Ιόνιο είναι το αποτέλεσμα μιας ευχέρειας που δίνει στα παράκτια κράτη η Σύμβαση του 1982 για το Δίκαιο της Θάλασσας να επεκτείνουν την αιγιαλιτίδα ζώνη ως τα 12 ν.μ., κάνοντας ο οποίος, λόγω της εκτεταμένης επικύρωσής του από κράτη, και λόγω της πρακτικής των κρατών που έχει ακολουθήσει, έχει μετατραπεί και σε εθιμικό κανόνα, που δεσμεύει και τα μη συμμετέχοντα κράτη στη Σύμβαση. Η διεύθυνση είναι από τις ελάχιστες μονομερείς ενέργειες που επιτρέπει το Δίκαιο της Θάλασσας, κι έτσι κάθε παράκτιο κράτος έχει τη δυνατότητα αυτήν, χωρίς τη ρητή συναίνεση των γειτόνων του ή της διεθνούς κοινότητας στο σύνολό της.

Οι λόγοι που κατέστησαν επιτακτική την επέκταση της αιγιαλιτίδας στο Ιόνιο, είναι η επαναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας οριοθέτησης της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) με την Αλβανία και η αντίστοιχη με την Ιταλία. Παράλληλα εφαρμόστηκαν, με την ευκαιρία, το κλείσιμο των κόλπων, που έγιναν έτσι νερά απόλυτης κυριαρχίας, και οι ευθείες γραμμές βάσης σε αντικατάσταση της φυσικής ακτογραμμής, που και μας στερούσε μικρών τμημάτων εθνικής κυριαρχίας, και περιέπλεκε, λόγω της πολυμορφίας μορφολογίας των ακτών, τα εξωτερικά όρια της αιγιαλιτίδας, τα οποία ακολουθούσαν τις εκκεντρικές γραμμές της φυσικής ακτογραμμής.

Όπως είναι γνωστό, η συμφωνία οριοθέτησης με την Αλβανία δεν κυρώθηκε ούτε, φυσικά, επικυρώθηκε από την Αλβανία, γιατί το Συνταγματικό Δικαστήριο των Τυρώνων την κήρυξε αντισυνταγματική και, ως εκ τούτου, δεν συνεχίστηκε ποτέ η διαδικασία κύρωσης/επικύρωσης από τις αλβανικές αρχές. Σήμερα, με τη βελτίωση των ελληνοαλβανικών σχέσεων, προχωρούμε σε συνολικές ρυθμίσεις στις εκκρεμότητες με την Αλβανία, που περιλαμβάνουν και τη συμφωνία της οριοθέτησης. Κατά συνέπεια, η επέκταση της αιγιαλιτίδας θα έχει, ως αποτέλεσμα, πρώτον να τροποποιηθούν, υπέρ ημών, οι γραμμές βάσης, από φυσική ακτογραμμή σε ευθείες γραμμές, δίνοντας ένα μικρό

“
Για τα νησιά του Αιγαίου έχει προκριθεί μια διαφοροποιημένη οριοθέτηση, ούτως ώστε να αποφευχθεί η μετατροπή αυτού του πελάγους σε ελληνική λίμνη.

“
Το σχέδιο της μερικής οριοθέτησης της αιγιαλιτίδας στο Ιόνιο αποτελεί εγχείρημα εκσυγχρονισμού του θεσμού και μείζονα επιτυχία της εξωτερικής μας πολιτικής.

ποσοστό θαλάσσιας έκτασης στην Ελλάδα, όπως, κι αυτό είναι πιο σημαντικό, περιοχές που στο παρελθόν αποτελούσαν ανοικτή θάλασσα, υποκείμενη στο καθεστώς της υφαλοκρηπίδας/ΑΟΖ, να περιέρχονται αυτομάτως στην Ελλάδα, μειώνοντας το προς διανομή τμήμα της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ. Σχετικά, τώρα, με την Ιταλία, οι προσπάθειες που καταβάλλονται είναι η μετατροπή της Συμφωνίας του 1977 για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας, έτσι ώστε να εκσυγχρονιστεί και να γίνει συμφωνία για την ΑΟΖ. Η επίτευξη της συμφωνίας καθυστερεί διότι προσκρούει στις αντιρρήσεις Ιταλών αλιείων, που αλιεύουν ελεύθερα, εκτός ελληνικής αιγιαλιτίδας ζώνης, και που φοβούνται ότι ο εκσυγχρονισμός της συμφωνίας για την υφαλοκρηπίδα σε συμφωνία ΑΟΖ θα τους στερήσει πόρους, αφού το αποκλειστικό δικαίωμα αλιείας, εντός αυτής της ζώνης, θα περιέλθει στην Ελλάδα. Με τη διεύθυνση της αιγιαλιτίδας στα 12 ν.μ. το πρόβλημα λύνεται αυτομάτως, διότι το ζήτημα της αλιείας περιέρχεται στην Ελλάδα, ως δικαίωμα κυριαρχίας, και οι Ιταλοί αλιείς πρέπει να ζητήσουν άδεια από τις ελληνικές αρχές, προκειμένου να επιδοθούν στο αγαπημένο τους άθλημα. Με δεδομένο ότι οι Ιταλοί αλιείς αλιεύουν μέσα στα 12 ν.μ. Αναφορικά με το ερώτημα αν το γεγονός της μερικής οριοθέτησης αποκλείει την περαιτέρω οριοθέτηση της αιγιαλιτίδας

του Αιγαίου, σημαντικό είναι να αναφέρουμε τα εξής: η οριοθέτηση της αιγιαλιτίδας του Ιονίου αποτελεί τμήμα μόνο μιας συνολικής οριοθέτησης, που θα καλύπτει το σύνολο των θαλασσών που περιλαμβάνουν τη χερσαία Ελλάδα. Θα ακολουθήσει η οριοθέτηση της αιγιαλιτίδας των ηπειρωτικών ακτών του Αιγαίου, καθώς και των ακτών της Εύβοιας και της Κρήτης όπως αναφέραμε παραπάνω.

Για τα νησιά του Αιγαίου έχει προκριθεί μια διαφοροποιημένη οριοθέτηση, ούτως ώστε να αποφευχθεί η μετατροπή αυτού του πελάγους σε ελληνική λίμνη. Και τούτο επειδή η επέκταση της αιγιαλιτίδας σε όλα τα ελληνικά νησιά θα έλκενε το Αιγαίο στην ελεύθερη ναυσιπλοία, αφού και το νομικό καθεστώς της αιγιαλιτίδας προβλέπει ασφυκτικό έλεγχο του πλοίου ενός πλοίου, το οποίο βρίσκεται υπό συνεχή παρακολούθηση των τοπικών αρχών εάν τον πραγματοποιεί με τον όρο της αβλαβούς διέλευσης. Εάν όχι, το παράκτιο κράτος μπορεί να διακόψει τον πλοίο και να υποχρεώσει το πλοίο ή να συμμορφωθεί με την αβλαβή διέλευση ή να εξέλθει από την αιγιαλιτίδα. Με δεδομένο ότι δεν είναι η Τουρκία ο μοναδικός μαζί με την Ελλάδα χρήστης του Αιγαίου, αλλά η θάλασσα αυτήν χρησιμοποιούν ως μοναδικό δίοδο προς και από τον Εύξεινο Πόντο η Ρωσία, η οποία μάλιστα τη θεωρεί ως τη μόνη θερμή θάλασσα που την οδηγεί προς τη

Μεσόγειο και προς τον υπόλοιπο κόσμο, και οι ΗΠΑ, οι οποίες έχουν στρατηγικά συμφέροντα στον Πόντο, αντιλαμβάνεται κανείς τη σημασία μιας δίοδου ανοικτής θάλασσας που να απολαμβάνει την ελευθερία των θαλασσών. Και κάτι τέτοιο προϋποθέτει τη διαφοροποιημένη οριοθέτηση της ελληνικής αιγιαλιτίδας, ώστε να υπάρξουν τμήματα ανοικτών θαλασσών στο Αιγαίο Πέλαγος.

Επίσης, η μερική οριοθέτηση έφερε στο προσκήνιο το ζήτημα ακροψίας άσκησης του δικαιώματος επέκτασης. Εκτός από το γεγονός ότι είναι πολύ προβληματική η ύπαρξη της ακροψίας στο Διεθνές Δίκαιο, η Ελλάδα έχει επανειλημμένως τονίσει ότι η επέκταση στα 12 ν.μ. στο Αιγαίο θα λάβει χώρα όταν αυτή θεωρηθεί ότι οι συνθήκες είναι κατάλληλες γι' αυτήν την ενέργεια. Σε ένα δίκαιο συναιητικό και που στηρίζεται στην κρατική βούληση, η οποία πρέπει να εκφραστεί, θα ήταν παράξενο αν η ακροψία αποτελούσε λόγο για την αδρανείωση του δικαιώματος.

Εν κατακλείδι, πιστεύουμε ότι το σχέδιο της μερικής οριοθέτησης της αιγιαλιτίδας στο Ιόνιο Πέλαγος αποτελεί ένα εγχείρημα εκσυγχρονισμού του θεσμού, που παρά τον τρόπο με τον οποίο κοινοποιήθηκε αποτελεί μια μείζονα επιτυχία της εξωτερικής μας πολιτικής.

Ο κ. Κρήτος Ροζάκης είναι ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Αναζήτηση νέας φόρμουλας εντός και στην Τουρκία

Κυπριακό, ενεργειακά και ελληνοτουρκικά στοχεύει η Άγκυρα, αναμένει τη Λουτ για τη διαδικασία η Λευκωσία

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Όπως κατέγραψε ήδη η «Κ» η Άγκυρα προσεγγίζει θετικά την ιδέα της χαλαρής ομοσπονδίας και των εναλλακτικών ιδεών στο Κυπριακό κυρίως λόγω των συμφερόντων και των μελλοντικών κερδών που διακυβεύονται στο φυσικό αέριο της ανατολικής Μεσογείου, και δη σε βάθος χρόνου, από την εκμετάλλευση των κοιτασμάτων της κυπριακής ΑΟΖ. Πηγές τονίζουν έτσι ότι πλέον ήρθε η στιγμή για να εστιάσουν Αθήνα, Λευκωσία και Άγκυρα διεξοδικά στα προβλήματα που εμποδίζουν τη συνεργασία τους σε πολλά πεδία.

«Στην πραγματικότητα η τουρκική πλευρά επικείμενη να θέσει επί τάπητος αυτήν την προοπτική στο πρόσφατο ταξίδι του Προέδρου Ερντογάν στην Αθήνα. Τότε, ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας έσπευσε να επισκεπαστεί αυτήν την προοπτική, ισχυριζόμενος ότι η τουρκική πλευρά στοχεύει στην αναθεώρηση της Συνθήκης της Λωζάνης», σημειώνουν οι πηγές, οι οποίες προσθέτουν ότι πλέον Ελλάδα, Τουρκία και Κύπρος χρειάζονται ένα συνολικής υφής «deal» που εκτός από το Αιγαίο και τα ελληνοτουρκικά, θα αφορά την Κύπρο, το Κυπριακό και φυσικά τα ενεργειακά ζητήματα.

Τα ελληνοτουρκικά

Η τουρκική πλευρά δρομολογεί έτσι νέες διπλωματικές και στρατιωτικές manœuvres σε Αιγαίο και ανατολική Μεσόγειο, με μπουσούλα όμως την καχυποψία και τον έντονο προβληματισμό απέναντι στις νέες κινήσεις της Αθήνας και Λευκωσίας. Ο γέγνης της τ/κ κοινότητας Μουσταφά Ακιντζί συναντήθηκε με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας υπό την επιρροή αυτού του αρνητικού κλίματος, ενώ είναι ενδεικτικό ότι πηγές τονίζουν στην εφημερίδα τις αντιδράσεις που δημιουργούνται στα όρια της κυπριακής ΑΟΖ, με ουρά όμως τα όσα έγιναν στην Κρήτη. «Για ποιο λόγο, λίγο μετά την διάσκεψη της Κρήτης, στην οποία συμμετείχαν Κύπρος, Αίγυπτος και Ελλάδα, ελληνική φρεγάτα παρενοχλεί το Μπαρμπαρός», είναι σε αυτό το πλαίσιο το ερώτημα που θέτει ο εν αποστρατεία στρατηγός

και καθηγητής διεθνών σπουδών, Μεσούτ Χακί Τζασίν.

Η απάντηση για τον ίδιο του συγκεκριμένου ερωτήματος είναι απλή. Οι ΗΠΑ πιάζουν χώρες όπως η Ελλάδα και το Ισραήλ για γρήγορες και συμβιβαστικές λύσεις στην ανατολική Μεσόγειο, με απώτερο στόχο την εκμετάλλευση του φυσικού πλούτου της περιοχής και τον περιορισμό της ενεργειακής εξάρτησης της Δύσης από τη Ρωσία. Τη συγκεκριμένη άποψη του κ. Τζασίν την συμπεριλαμβάνει στην τουρκική πρωτεύουσα οι κύκλοι της τουρκικής κυβέρνησης. Συνεχίζοντας ο ίδιος τονίζει πως εκτός από τον παραμερισμό του ρόλου της Τουρκίας στα ενεργειακά δρώμενα της ανατολικής Μεσογείου, η Ελλάδα πραγματοποιεί και ένα άλλο βήμα στα ελληνοτουρκικά, το οποίο η τουρκική πλευρά χαρακτηρίζει ως «απαράδεκτο».

Βασικά και δίχως να υπάρχει καμία πραγματική ανάγκη και φυσικά διαβούλευση με την Άγκυρα, η Αθήνα ανακοινώνει την επέκταση των χωρικών υδάτων της: «[Η Ελλάδα σ.σ.] επιθυμεί να εγκλωβίσει την Τουρκία στο Αιγαίο. Πρόκειται για μια εξέλιξη που επισκιάει την κυριαρχία μας. Αυτή είναι μια απαράδεκτη εξέλιξη. Στο Αιγαίο υπάρχουν περιοχές που είναι πιο «στε-

νές» από 12 μίλια. Σε αυτές τις περιοχές (επεκτείνοντας τα χωρικά ύδατά της) η Ελλάδα θα διεκδικήσει (εκτός από περιοχές των τουρκικών παραλίων) και έδαφος της Τουρκίας. Δεν μπορούμε να αποδεχτούμε κάτι τέτοιο». Σε ό,τι αφορά δε την ενεργειακή σκακιέρα στην ανατολική Μεσόγειο τονίζει ότι κανένα είδους σχέδιο, στο οποίο δεν θα εμπλέκεται η χώρα του και η τ/κ κοινότητα, δεν πρόκειται να είναι βιώσιμο. Αυτήν την άποψη συμπεριλαμβάνει ο Μουσταφά Ακιντζί, ενώ τη συγκεκριμένη γραμμή της Άγκυρας υπογράμμισε την προηγούμενη εβδομάδα ο υπουργός Εθνικής Άμυνας της Τουρκίας, Χουλουσί Ακάρ, ο οποίος ζήτησε από την Αθήνα να μην επαναληφθεί στο μέλλον το επεισόδιο με το «Μπαρμπαρός» και την ελληνική φρεγάτα «Νικηφόρος».

Άσκηση πίεσης

Σύμφωνα με την οπτική γωνία της Άγκυρας, στο σημείο που έφτασαν σήμερα οι εξελίξεις στα ελληνοτουρκικά και στο Αιγαίο, όλα τα σενάρια και τα ενδεχόμενα έχουν τεθεί επί τάπητος. Η επίλυση του Κυπριακού και μια συνολική διευθέτηση των ενεργειακών ζητημάτων και των προβλημάτων στα ελληνοτουρκικά είναι εφικτή όσο και

Στο Κυπριακό η Λευκωσία είναι ξεκάθαρο πως παραμένει στη θέση της για την κάθοδο της κ. Λουτ. Την οποία πηγές καταδεικνύουν ως απότοκο της κατάστασης που επικρατεί σήμερα, με την έννοια του ότι όπως τονίζουν, αν ήταν εφικτό Αναστασιάδης-Ακιντζί να επαναρχίσουν διαπραγματεύσεις η κάθοδος της κ. Λουτ δεν θα ήταν αναγκαία.

Ωστόσο, είναι και σε δεύτερο επίπεδο ενδεικτικό και το κλίμα που επικρατεί στα Κατεχόμενα, ένας παράγοντας που δεν λείπει από την εξίσωση, με την προοπτική του ότι άλλοι πλιν Ακιντζί έχουν αρχίσει να κινούν εμφανώς τα νήματα.

ένα «ανεπιθύμητο» συμβάν στην ανατολική Μεσόγειο και στο Αιγαίο. Το τελευταίο ενδεχόμενο προβληματίζει την τουρκική πλευρά, η οποία παραδέχεται ότι την παρούσα στιγμή Αθήνα και Άγκυρα καλούνται να δείξουν ιδιαίτερη προσοχή στους διπλωματικούς και στρατιωτικούς χειρισμούς, καθώς μια μικρή

αμέλεια ή λανθασμένη κίνηση θα μπορούσε ανά πάσα στιγμή να οδηγήσει τις δύο πλευρές σε νέες περιπέτειες. Σε περίπτωση που καταφέρουν οι δύο πλευρές να προσεγγίσουν τις εξελίξεις με ψυχραιμία, και η Αθήνα με τη Λευκωσία παρατηθούν από την «αδιάλλακτη» γραμμή τους σε Κυπριακό και ενεργειακά, η τουρκική διπλωματία θεωρεί ότι θα δημιουργηθεί το κατάλληλο έδαφος για διπλωματικούς ελιγμούς και συμβιβαστικές λύσεις σε διάφορα πεδία.

Το Κυπριακό

Στο Κυπριακό η Λευκωσία είναι ξεκάθαρο πως παραμένει στη θέση της για την κάθοδο της κ. Λουτ. Την οποία πηγές καταδεικνύουν ως απότοκο της κατάστασης που επικρατεί σήμερα, με την έννοια του ότι όπως τονίζουν, αν ήταν εφικτό Αναστασιάδης-Ακιντζί να επαναρχίσουν διαπραγματεύσεις η κάθοδος της κ. Λουτ δεν θα ήταν

αναγκαία. Ωστόσο, τα βήματα εξετάζονται ένα προς ένα δίχως καμιά από τις πλευρές να κρατά μεγάλο καλάθι. Εξού και το ότι η πιθανότητα το ζήτημα της κινήσης τηλεφωνίας ανοίγει ένα παράθυρο, αλλά από ε/κ πλευράς δεν υπάρχει πρόθεση σχολιασμού για το ποια εξέλιξη θα μπορούσε να ακολουθήσει. Κι αυτό γιατί οι δηλώσεις που γίνονται από πλευράς Τουρκίας λαμβάνονται τόσο υπόψη, που να θεωρούνται ως και απαγορευτικές για τη συνείδηση.

Στην Άγκυρα, διά του στόματος του υπουργού Εξωτερικών, Μεβλούτ Τσαβούσογλου, τονίστηκε την προηγούμενη εβδομάδα ότι είναι έτοιμη να συζητήσει την χαλαρή ομοσπονδία ή άλλου είδους εναλλακτικές φόρμουλες, αρκεί αυτές να είναι επικεντρωμένες στο τελικό αποτέλεσμα. Ο «πρωθυπουργός» Τουφάν Έρκιουρμαν ήρθε να προσθέσει ότι αυτή η συζήτηση θα πρέπει να είναι περιορισμένης χρονικής διάρκειας. Παρόμοια είναι και η άποψη του κ. Ακιντζί, ο οποίος συνάντησε τον Πρόεδρο Αναστασιάδη για να πληροφωρηθεί για την οπτική γωνία της ε/κ πλευράς. Ωστόσο, είναι και σε δεύτερο επίπεδο ενδεικτικό και το κλίμα που επικρατεί στα Κατεχόμενα, ένας παράγοντας που δεν λείπει από την εξίσωση, με την προοπτική του ότι άλλοι πλιν Ακιντζί έχουν αρχίσει να κινούν εμφανώς τα νήματα.

Δεν έχει ξεφύγει έτσι σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ» η συζήτηση της συνομοσπονδίας από το τουρκικό τραπέζι, εφόσον εκεί κινείται το ζήτημα όταν γίνεται λόγος για άλλες λύσεις. Είναι όμως ενδεικτικό ότι σε δηλώσεις του ο Μουσταφά Ακιντζί εξεδήλωσε την ικανοποίησή του για το ότι κατά τη συνάντησή με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη, ο τελευταίος επαναβεβαίωσε τις παραμέτρους του γ.γ. των Η.Ε. Αντόνιο Γκουτιέρρες.

Τα θέματα ενέργειας

Πέραν των εξελίξεων στο Κυπριακό, είναι δεδομένο πως η Άγκυρα δεν θα μείνει με σταυρωμένα τα χέρια το επόμενο διάστημα και διαφαίνεται πως ήδη έχουν παρθεί αποφάσεις που δρομολογούν σειρά πρωτοβουλιών στα ανοικτά της Κύπρου. Αρχής γενομένης με το «Μπαρμπαρός», το ερευνητικό σκάφος της Τουρκίας που έρχεται σύμφωνα με τις πληροφορίες για μείνει αρκετό χρονικό διάστημα στην ανατολική Μεσόγειο. Το σκάφος θα υποστηριχθεί από το Πολεμικό Ναυτικό και την Πολεμική Αεροπορία της Τουρκίας, κάτι που πηγές στη Λευκωσία ήδη το περιμέναν.

Εξού και δεν έδιναν βάση σε δημοσιεύματα των προηγούμενων ημερών που έδειχναν το «Μπαρμπαρός» να συνοδεύεται από τουρκικά πο-

λεμικά και τις φωτογραφίες αυτές να δίδονται μέσω κοινωνικών δικτύων στην επικαιρότητα. Παράλληλα, όπως μεταδίδει σήμερα η «Κ», ο «Πορθητής» αναμένεται να κινηθεί μέσα στο επόμενο διάστημα με την Άγκυρα να θεωρεί εν γένει αναγκαία την επίδειξη ισχύος στην παρούσα φάση για την έναρξη συζητήσεων για συμβιβαστικές φόρμουλες στα ενεργειακά με την εμπλοκή της Αθήνας και της Λευκωσίας. Παρόμοια είναι η άποψη της τουρκικής πλευράς και για το μέλλον των ελληνοτουρκικών, εφόσον προβάλλεται η άποψη ότι με την επίδειξη ισχύος στην ευρύτερη περιοχή και παράλληλα με τις συνομιλίες στο Κυπριακό, στα ελληνοτουρκικά θα μπορούσε να ανοίξει μια νέα σελίδα, η προοπτική μιας συνολικής διευθέτησης.

Η τουρκική πλευρά δρομολογεί έτσι νέες διπλωματικές και στρατιωτικές manœuvres σε Αιγαίο και ανατολική Μεσόγειο, με μπουσούλα όμως την καχυποψία και τον έντονο προβληματισμό απέναντι στις νέες κινήσεις της Αθήνας και Λευκωσίας.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Πακέτα και νάρκες στο δρόμο της Ελλάδας προς τις κάλπες

Είναι ώρα εκλογών. Θα ήταν καλύτερο να έχουμε μια σύντομη προεκλογική περίοδο. Δεν θα αποφύγουμε, όμως –δυστυχώς– όλα τα αρνητικά χαρακτηριστικά μιας έντονης κομματικής σύγκρουσης, στην οποία η κυβέρνηση θα ξοδέψει πολλά δισεκατομμύρια. Οι σχέσεις των στελεχών του ΣΥΡΙΖΑ με τον Καμμένο έχουν διαρραγεί. Πολιτικά, εδώ και καιρό, όπως προβοκατόρικά αρέσκεται να το υπενθυμίζει ο κ. Κοτζιάς ζητώντας απάντηση στο ποιο είναι το «μερίκι». Ψυχικά, από το τελευταίο υπουργικό συμβούλιο, στο οποίο εκπληκτικοί όλοι είδαν «τι σημαίνει Καμμένος χωρίς το καλινόρι Τσίπρα». Ψηφολεκτικά, οποιαδήποτε στιγμή νιώσει είτε ο ένας είτε ο άλλος πως έχει την καλύτερη, συγκριτικά, ελπίδα να γεμίσει τις κάλπες.

Σε κάθε περίπτωση, η κυβέρνηση έχει απολέσει τη στήριξη Καμμένου. Διαθέτει όμως 150+1 ψήφους για το Σκοπιανό. Με τον κατάλληλο χειρισμό και εφόσον κατορθώσει να έχει πάρει προηγου-

Τις επόμενες ημέρες, το οικονομικό επιτελείο θα μάθει από τις Βρυξέλλες πόσα δισεκατομμύρια μπορεί να ξοδέψει για τις εκλογικές ανάγκες.

μένως την ιδιότητα ψήφο εμπιστοσύνης επί του προϋπολογισμού, η ζωή της κυβέρνησης μπορεί να παραταθεί: όσο κοντύτερα στις ευρωκλογές του Μαΐου, τόσο το καλύτερο. Μέχρι εκείνη τη στιγμή, η ομάδα Τσίπρα θα ολοκληρώσει την προετοιμασία για τα δύο πακέτα με τα οποία θα αναμετρηθεί με τον Κυριάκο Μητσοτάκη.

Το ένα πακέτο έχει τα «θετικά». Τα οποία ο πρωθυπουργός θα αναδείξει, με την ικανότητα που τον διακρίνει να σχοινοβατεί μεταξύ γεγονότων και ψευδαισθήσεων, πασπαλισμένων με όση αύρα «statesman» κατορθώσει να αρπάξει από τη διαχείριση των διπλωματι-

κών πληγών, που ο ίδιος αναξεί. Τις επόμενες ημέρες, το οικονομικό επιτελείο θα μάθει από τις Βρυξέλλες πόσα δισεκατομμύρια μπορεί να ξοδέψει για τις εκλογικές ανάγκες και επομένως ποια από εκείνα που υποσχέθηκε ο πρωθυπουργός στη Θεσσαλονίκη πρέπει να ακυρώσει ώστε να μπορέσει να ισχυρισθεί: «Σας έσωσα τις συντάξεις». Με την υπερφορολόγηση που επέ-

τρεψαν οι Ευρωπαίοι θα ψηφίσουν πολυνομοσχέδιο παροχών με δεσμεύσεις σε ορίζοντα τετραετίας! Θέλουν την ανεργία να βρίσκεται στο 17-18% («την κατέβαο 10 μονάδες»), τις τράπεζες να έχουν πενήντα το νέο τεστ («διέσωσα τις καταθέσεις σας»), ο κατώτατος μισθός να ανέβει 25 ευρώ («σας έδωσα αυξήσεις 4%), το ΑΕΠ να βελτιώνεται, έστω λίγο («έβαλα μπροστά

την οικονομία»). Το άλλο πακέτο έχει τα «αρνητικά». Ο κ. Τσίπρας «διασκεδάξει» με τον πιο σαβιστικό τρόπο ανοίγοντας τρύπες για να παρακώνη τις νάρκες που θα πρέπει να αποφύγει ο Κυριάκος Μητσοτάκης. Το κρατικό ταμείο θα είναι μείον: ο δημοσιονομικός χώρος θα έχει γίνει... αέρας και το κράτος θα χρωστάει πολλά δισεκατομμύρια σε προμηθευτές, συντάξεις, φάρμακα και επιστροφές φόρων.

Αυτό θα είναι άλλωστε το μεγάλο εμπόδιο για το κύριο μέτρο αναπλήρωσης της επιχειρηματικής οικονομίας, που είναι η σχεδιαζόμενη μείωση φόρων. Η ανατίναξη της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης, που ορθολογικά θέλει να επιτύχει ο Μητσοτάκης, είναι μια ισχυρή νάρκη Τσίπρα. Η μείωση των εισφορών, αφού προηγουμένως τα πήραν διπλά και τριδίπλα, γίνεται με αυτόν τον σκοπό. Είναι προφανές ότι οι «έξω» θα σπκώσουν αμέσως τον τόνο, ζητώντας από τη νέα κυβέρνηση την τήρηση της δημοσιονομικής τάξης. Μεγάλη νάρκη είναι και η αστάθεια του

τραπεζικού συστήματος, τμήμα της οποίας θα αποκαλυφθεί κατά την προεκλογική περίοδο, ενώ οι πλειστηριασμοί θα πρέπει να πολλαπλασιαστούν μέχρι και στην πρώτη κατοικία του εκρχόμενου φθινόπωρο. Πώς μπορεί να αντιδράσει η αντιπολίτευση; Όπως δείχνει το παράδειγμα με τους γενικούς γραμματείς. Ο ΣΥΡΙΖΑ βάζει τους δικούς του ανθρώπους σε θέσεις-κλειδιά στην ευρύτερη διοίκηση, στις ανεξάρτητες αρχές και στη Δικαιοσύνη. Ο κ. Μητσοτάκης προειδοποίησε για την αντίδρασή του: «Θα καταργηθούν όλες τις θέσεις γενικών γραμματέων», εξήγησε στους εμπρόντιπους Ευρωπαίους, οι οποίοι συνηθίζουν να κάνουν πως δεν βλέπουν.

Η μάχη μεταξύ του «καλού και του κακού» ξεκίνησε. Με την «όκληση Καμμένου» να μη μετράει πλέον στην ατζέντα Τσίπρα και τον «Κυριάκο» να είναι έτοιμος να παρατήσει τις ανθρώπινες δυνάμεις του και να ξεδιπλώσει το πρόγραμμά του, οι επτά μήνες έως τον Μάιο θα περάσουν γρήγορα.

Ευκαιρία για Ερντογάν η υπόθεση Κασόγκι

Σπεύδει να τονίσει τον ηγετικό ρόλο της χώρας του στη Μέση Ανατολή και αναμένει πολιτικά και διπλωματικά οφέλη σε διάφορα μέτωπα

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Σε μια «χρυσή ευκαιρία», με την οποία επαναδεικνύει ηγετικό ρόλο στη Μέση Ανατολή και στον σουνιτικό μουσουλμανικό κόσμο, μετατρέπεται ο ισχυρός πολιτικός άνδρας της Τουρκίας την υπόθεση Κασόγκι. Η τουρκική πλευρά στοχεύει σε πολιτικά και διπλωματικά οφέλη, τα οποία θα ενισχύσουν τη θέση της τουρκικής διπλωματίας στις σχέσεις της με τις ΗΠΑ και τον μουσουλμανικό κόσμο και επιστρατεύει μια καινοτόμα επικοινωνιακή και διπλωματική στρατηγική για τη διαχείριση του ζητήματος. Τροφοδοτεί σε καθημερινή βάση με πληροφορίες τα μεγάλα ξένα δίκτυα, κρατώντας ζωντανό το ενδιαφέρον της διεθνούς κοινότητας. Την ίδια στιγμή, σε διπλωματικό επίπεδο, επωφελείται στο έπακρον από την όλη εξέλιξη για να προβάλλει τη «λανθασμένη γραμμή» του βασιλείου της Σαουδικής Αραβίας σε πολλά ζητήματα, καθώς και τις δικές της θέσεις.

Οι επιπτώσεις

Νέα έκθεση του φιλοκυβερνητικού κέντρου στρατηγικού μελετών «SETA» ρίχνει φως στη στάση της τουρκικής πλευράς στην υπόθεση Κασόγκι που λαμβάνει ευρύτερες διαστάσεις. Το τουρκικό think tank συμπεραίνει ότι ακολουθούν σαρωτικές εξελίξεις σε διάφορα πεδία της Μέσης Ανατολής και ότι η Άγκυρα εξασφαλίζει τη «χρυσή ευκαιρία» για να πιέσει τη Σαουδική Αραβία και τους συμμάχους της για την επιβολή της δικής της γραμμής σε διάφορα ζητήματα. Σύμφωνα με το «SETA», πρώτα απ' όλα, η όλη υπόθεση θέτει σε κίνδυνο το πολιτικό μέλλον του διαδόχου του θρόνου της Σαουδικής Αραβίας, πρίγκιπα Μωάμεθ Μπιν Σαλμάν. Ως γνωστόν, ανέβηκε τα σκαλιά της εξουσίας και προχώρησε σε πρόγραμμα ριζοσπαστικών μεταρρυθμίσεων. Παράλληλα, απομάκρυνε από την εξουσία χιλιάδες πρίγκιπες, αξιωματούχους, στρατιωτικούς και κεφαλαιοκράτες. Οι σχέσεις του Σαλμάν με την Άγκυρα διέπονται από μεγάλα προβλήματα, καθώς οι δύο πλευρές προβάλλουν συγκρουόμενες θέσεις και προ-

γράμματα για το μέλλον της Μέσης Ανατολής.

Σύμφωνα με το «SETA», λοιπόν, η υπόθεση Κασόγκι, στην οποία εμπλέκεται το παλάτι της Σαουδικής Αραβίας δημιουργεί πολλά ερωτηματικά σχετικά με το πολιτικό μέλλον του πρίγκιπα Σαλμάν. Από τώρα και στο εξής, το πολιτικό του μέλλον εξαρτάται από ιδιαίτερα λεπτές ισορροπίες. Την ίδια στιγμή, αμφίβολο εμφανίζεται και το μέλλον του νέου εγχειρήματος της ηγεσίας του Ντόναλντ Τραμπ για τη Μέση Ανατολή, στο επίκεντρο του οποίου βρίσκονται οι περιφερειακές και πυρηνικές φιλοδοξίες του Ιράν. Ως γνωστόν, η ηγεσία Τραμπ εστιάζει στο σχέδιο «Στρατηγικής Συμμαχίας Μέσης Ανατολής», στην οποία θα συμμετάσχουν αραβικές μοναρχίες, η Αιγύπτος και η Ιορδανία. Η νέα συμμαχία, η οποία αναμένεται να έχει ως πρότυπο το NATO, θα στρέ-

Η υπόθεση Κασόγκι δεν αποκλείεται να επηρεάσει το Παλαιστινιακό, κυρίως το νέο σχέδιο των ΗΠΑ για την επίλυση του προβλήματος.

φεται κατά του Ιράν. Μια πρώτη σημαντική σύσκεψη για τη δρομολόγηση του νέου εγχειρήματος θα λάμβανε χώρα στην Ουάσινγκτον στις 12-13 Οκτωβρίου, ωστόσο, αυτή ματαιώθηκε λόγω των εξελίξεων στην υπόθεση του Κασόγκι. Αυτό υπογραμμίζει η τουρκική έκθεση. Η οποία επισημαίνει ότι οι νέες, σαρωτικές εξελίξεις μπορούν να κινητοποιήσουν τις «διπλωματικές τεκτονικές πλάκες» στη Μέση Ανατολή και έτσι δεν αποκλείεται να έλθει σε αντιπαράθεση ο άξονας Σαουδικής Αραβίας-Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων με χώρες όπως το Κουβέιτ και το Ομάν. Μια τέτοια εξέλιξη θα διευκόλυνε τους χειρισμούς του Κατάρ, το οποίο υποστηρίζεται από την Άγκυρα.

Παράλληλα, η υπόθεση Κασόγκι δεν αποκλείεται να επηρεάσει το Παλαιστινιακό, κυρίως το νέο σχέδιο των ΗΠΑ για την επίλυση του

Η υπόθεση θέτει σε κίνδυνο το πολιτικό μέλλον του διαδόχου του θρόνου της Σαουδικής Αραβίας, πρίγκιπα Μωάμεθ Μπιν Σαλμάν.

προβλήματος. Ως γνωστόν, η ηγεσία Τραμπ στηρίζεται στην υποστήριξη και συνεργασία της Σαουδικής Αραβίας για την εξομάλυνση των σχέσεων του Ισραήλ με τον αραβικό και μουσουλμανικό κόσμο και τη δημιουργία ενός κοινού αντι-ιρανικού άξονα. Η επιδείνωση της θέσης του Ριάντ στη διπλωματική

σκακιέρα θα μπορούσε να πλήξει αυτό το εγχείρημα. Τέλος, οι επιπτώσεις της υπόθεσης Κασόγκι θα μπορούσαν να επηρεάσουν με αρνητικό τρόπο την προσπάθεια που καταβάλλει η Σαουδική Αραβία στην Υεμένη για την αντιμετώπιση του ιρανικού επεκτατισμού και των ριζοσπαστικών δυνάμεων.

Η έκθεση του «SETA» αποσαφηνίζει ότι εξαιτίας των νέων εξελίξεων, η Σαουδική Αραβία, στο άμεσο μέλλον θα υποχρεωθεί να λάβει υπόψη της τη γραμμή και τις προτεραιότητες της Τουρκίας στη Συρία.

Οι στόχοι της Τουρκίας

Σε ποιους στόχους επικεντρώνει την προσοχή της η Άγκυρα μέσα από την αποδυνάμωση της θέσης της Σαουδικής Αραβίας στην ευρύτερη περιοχή; Ποια είναι η ατζέντα της κυβέρνησης Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν στην ευρύτερη περιοχή; Με ποιον τρόπο η Άγκυρα θα μετατρέψει σε «ευκαιρία» την εξαφάνιση ενός δημοσιογράφου; Η έκθεση του «SETA» μας προδίδει σε ό,τι αφορά την απάντηση των προαναφερθέντων ερωτημάτων και πρώτα απ' όλα αποσαφηνίζει ότι εξαιτίας των νέων εξελίξεων, η Σαουδική Αραβία, στο άμεσο μέλλον, θα υποχρεωθεί να λάβει υπόψη της τη γραμμή και τις προτεραιότητες της Τουρκίας στη Συρία. Στο πλαίσιο αυτής της εκτίμησης, η Τουρκία αναμένει τον τερματισμό της παροχής παρασκηνιακής υποστήριξης σε Κούρδους και συμμάχους των ΗΠΑ στη Συρία και την υποστήριξη των πρωτοβουλιών της τουρκικής διπλωματίας για την επίλυση του προβλήματος σε αυτήν τη χώρα.

Την ίδια στιγμή, η Άγκυρα βλέπει να ενισχύεται η θέση της στη διένεξη που αφορά το Κατάρ. Η Τουρκία, η οποία παραμένει στο πλευρό του Κατάρ, συμπεραίνει ότι στη νέα περίοδο, η Σαουδική

Η Άγκυρα αναμένει τον τερματισμό της παροχής παρασκηνιακής υποστήριξης σε Κούρδους και συμμάχους των ΗΠΑ στη Συρία.

Αραβία δεν θα έχει άλλη επιλογή παρά να τροποποιήσει την αυστηρή και αδιάλλακτη γραμμή της και σε αυτό το ζήτημα. Τέλος, υπάρχουν άλλα δύο πεδία, στα οποία η Τουρκία αναμένει θετικές εξελίξεις που θα εξυπηρετήσουν τα δικά της συμφέροντα.

Πρώτον, στο Παλαιστινιακό η Σαουδική Αραβία θα κληθεί να αναγνωρίσει τον ρόλο και τις θέσεις της Τουρκίας.

Δεύτερον, στο ζήτημα του Ιράν, το βασίλειο ενδέχεται να υποχρεωθεί να αναθεωρήσει την αδιάλλακτη γραμμή της. Η Τουρκία σε αυτό το ζήτημα προβάλλει ότι η κορύφωση της έντασης δεν εξυπηρετεί τον μουσουλμανικό κόσμο και την ευρύτερη περιοχή. Οι εμπλεκόμενες πλευρές καλούνται να χρησιμοποιήσουν την διπλωματία και τον διάλογο για να περιορίσουν την ένταση.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΠΑΣΧΟΥ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ**

Δημοσιογραφία και μυστικά κονδύλια

Δύο υπουργοί τσακώνονται μπροστά σε 60 άλλους (υπουργούς, γραμματείς κ.λπ.) για τα κονδύλια που είναι εθνικό μυστικό. Οι διάλογοί τους, φυσικά, διαρρέουν. Ολοι γνωρίζουν ότι ανταλλάχθηκαν βαριές κατηγορίες για «μαύρα» λεφτά των υπουργείων τους, που υποτίθεται δρομολογούνται σε «εθνικούς σκοπούς». Λέμε «υποτίθεται», διότι ο δημοκρατικός έλεγχος για τη διαχείριση αυτών των κονδυλίων είναι ελλιπής. Με δεδομένο ότι ο τσακωμός αφορά τα ευαίσθητα «εθνικά κονδύλια», τι πρέπει να κάνουν οι δημοσιογράφοι; Να αποσιωπήσουν τον καβγά; Να ψευθούν ότι ο κ. Νίκος Κοτζιάς παρατήθηκε για προσωπικούς λόγους; «Φυσικά όχι», θα είναι η απάντηση των περισσότερών και αυτό είναι το λογικό.

Με τη δημοσιοποίηση, όμως, της αλήθειας δημιουργούνται εύλογες απορίες στην κοινή γνώμη: Υπάρχει διασπάθιση, όπως ισχυρίστηκαν οι υπουργοί; Αν κάποιος δημοσιογράφος ανακάλυψε ότι υπήρχαν τρεις κωδικοί συνολικού ποσού 1.000.000 ευρώ και «ο πρώτος κωδικός αφορούσε χρήματα που διοχετεύτηκαν σε μέσα ενημέρωσης της Αλβανίας. Ο δεύτερος αφορούσε χρηματοδότηση μέσων ενημέρωσης της ΠΓΔΜ. Ο τρίτος για τη στήριξη ορθοδόξων εκκλησιών και γενικά της Ορθοδοξίας» (iefimerida.gr 18.10.2018), τι πρέπει να κάνει; «Να το κρύψει», λένε πολλοί στα social media και στα πραγματικά καφενεία, «διότι αυτό επιτάσσει το εθνικό συμφέρον». Αν όμως το κρύψει, θα συνεχίσουν να πλανώνται δηλητηριώδεις υποψίες. Όχι μόνο για τον πολιτικό κόσμο, αλλά και για τη δημοσιογραφία: «τα ξέρετε, αλλά δεν τα λέτε στον κόσμο».

Υπάρχουν κι άλλα ερωτήματα. Πού σταματά το αποκαλούμενο «εθνικό συμφέρον» που «οφείλει» να προστατεύει ο δημοσιογράφος, ακόμη και πάνω από το καθήκον του να ενημερώνει; Τα τελευταία οκτώ χρόνια η οικονομία είναι ζήτημα εθνικής επιβίωσης. Σε αυτήν την περίπτωση οι δημοσιογράφοι κατηγορούνται για το αντίθετο, ότι ήξεραν και δεν τα είπαν όλα. Για παράδειγμα, η τριτογενής εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας χλευάστηκε ως «Η Μαρία Σπυράκη έσωσε το έθνος!» («Αυγή» 30.4.2014). Αφορμή ήταν οι εξομολόγησή της πρώην ρεπόρτερ του Mega ότι ήξερε και δεν είπε πως «η Ελλάδα είχε bankrup την περίοδο ανάμεσα στις εκλογές του Μαΐου και

Υπάρχει πρόβλημα με τα «εθνικά μυστικά». Είναι τόσο μυστικά, που δεν ξέρουμε αν είναι εθνικά.

του Ιουνίου του 2012 (...). Και ήταν η διαδικασία τροφοδοσίας της Ελλάδας με μετρητά. Εφευγε το αεροπλάνο από την Ελευσίνα, πήγαινε στην Ιταλία, επέστρεφε με μετρητά, που πήγαιναν στην Τράπεζα της Ελλάδος και μοιράζονταν στις τράπεζες. Αυτό δεν το περιγράψαμε ποτέ. Δεν είχαμε δικαίωμα να το πούμε ποτέ».

Υπάρχει ένα πρόβλημα με τα «εθνικά μυστικά». Είναι τόσο μυστικά που δεν ξέρουμε αν πράγματι είναι εθνικά, ή αν κάποιος τα χρησιμοποιεί για την πάρτη του. Δεν είναι τυχαίο ότι τα περισσότερα κυβερνητικά σκάνδαλα παγκοσμίως αφορούν εξοπλιστικά προγράμματα. Κάτω από

Οι ρεπόρτερ που αποκάλυψαν το Γουότεργκεϊτ, Μπιομπ Γούντγουορντ και Καρλ Μπέρνστιν. Σύμφωνα με το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ, μόνο ένας πλήρως ελεύθερος Τύπος μπορεί να αποκαλύπτει τις απάτες της κυβέρνησης.

τη σφραγίδα του «εθνικού συμφέροντος» πολλοί κρύβουν μίζες. Αλλά ακόμη κι αν δεν κρύβεται διασπάθιση χρημάτων, γεννάται το ερώτημα: πώς ορίζεται και ποιος ορίζει το «εθνικό συμφέρον», όταν τόσες πτυχές του πρέπει να παραμένουν μυστικές;

Η ιστορία αποδεικνύει ότι η ενημέρωση δεν βοηθάει μόνο τη δημοκρατία, αλλά μπορεί να μας γλιτώσει από μεγαλύτερες συμφορές. Το 1961 έγινε η απόβαση στον Κόλπο των Χοίρων. Η επιχείρηση, η οποία είχε την έγκριση του τότε προέδρου Τζον Κένεντι, κατέληξε σε πλήρη αποτυχία και σε διπλωματικό στραπάτσο των

ΗΠΑ. Δεν ήταν όμως μόνο αυτό. Η απόβαση στον Κόλπο των Χοίρων έσπρωξε τον ανασφαλές Φιντέλ Κάστρο στην αγκαλιά της Μόσχας. Το 1962 η ανθρωπότητα έφθασε στο χειλός ενός θερμοπυρηνικού πολέμου με αφορμή την εγκατάσταση ομβριτικών βαλλιστικών πυραύλων στην Κούβα. Χρόνια μετά, ο τότε διευθυντής των New York Times αποκάλυψε στα απομνημονεύματά του ότι η εφημερίδα είχε την ειδηση της επικείμενης εισβολής. Δεν τη δημοσίευσε όμως έπειτα από προσωπική παρέμβαση του Τζον Κένεντι, ο οποίος φυσικά επικαλέστηκε το εθνικό συμφέρον. «Ηταν το μεγαλύτερο λά-

θος στη δημοσιογραφική μου καριέρα», έγραψε ο James Scotty Reston. Τώρα γνωρίζουμε ότι το εθνικό (των ΗΠΑ) και το πανανθρώπινο συμφέρον επέτασσε τη δημοσιοποίηση της πληροφορίας, που θα ακύρωνε την εισβολή.

Εκ των προτέρων ξέρουμε ότι η δημοσιότητα είναι το οζυγόνο της δημοκρατίας. Είναι αμφίβολο όμως αν κάνει ζημιά στα εθνικά θέματα. Πολλάκις ωφελεί, διότι οι κυβερνήσεις χρησιμοποιούν τα εθνικά θέματα για τις δικές τους εκλογικές ή άλλες επιδιώξεις. Αυτό ήταν το νόημα μιας μεγαλειώδους απόφασης του Ανώτατου Δικαστηρίου των ΗΠΑ για τη δημοσίευση των «εγγράφων του Πενταγώνου».

Το 1971, πάνω στην κορύφωση του πολέμου στο Βιετνάμ, ο τότε υπουργός Άμυνας Ρόμπερτ Μακνάρρα ζήτησε από επιτροπή ειδικών να αποτιμήσουν την εμπλοκή των ΗΠΑ. Το μεγαλύτερο μέρος της έκθεσης των 7.000 σελίδων διέρρευσε στον Τύπο. Οι New York Times άρρισαν να δημοσιεύουν τα κύρια σημεία τους. Η κυβέρνηση Νίξον χρησιμοποίησε τον «Νόμο περί κατασκοπείας» (που μοιάζει πολύ με το δικό μας σχετικά άρθρο του Ποινικού Κώδικα) απαγόρευσε τη δημοσίευση. Οι εφημερίδες προσέφυγαν στο Ανώτατο Δικαστήριο και αυτό αποφάσισε να άρει την απαγόρευση. Η αιτιολόγηση της απόφασης από τον δικαστή Χιούγκο Μπλάκ είναι ένα μνημείο όχι της ελευθερολογίας, αλλά της τυπικής λογικής: «Η εξουσία της κυβέρνησης να λογοκρίνει τον Τύπο έχει εξαλειφθεί έτσι ώστε ο Τύπος να είναι πάντα ελεύθερος για να ελέγχει την κυβέρνηση. (...) Μόνο ένας ελεύθερος

και χωρίς περιορισμούς Τύπος μπορεί να εκθέτει τις απάτες της κυβέρνησης. Και η μέγιστη των υποχρεώσεων του Τύπου είναι το καθήκον να εμποδίζει κάθε υπηρεσία του κράτους από το να εξαπατά τους πολίτες και να τους στέλνει σε απόμακρες περιοχές για να πεθάνουν από ξένες αρρώστιες, από ξένες σφαίρες. (...) Μας ζητήθηκε να νομολογήσουμε ότι η εκτελεστική, η νομοθετική και η δικαστική εξουσία μπορούν να κάνουν νόμους που θα περιορίζουν το δικαίωμα του λόγου στο όνομα της «εθνικής ασφάλειας». (...) Αν πούμε ότι ο πρόεδρος έχει «εγγενή εξουσία» να σταματήσει τη δημοσίευση ειδήσεων (...) αυτό θα εξαφανίσει την πρώτη τροπολογία του συντάγματος και θα καταστρέψει τη θεμελιώδη ελευθερία και την ασφάλεια των ανθρώπων, αυτών που η κυβέρνηση ελπίζει να κάνει «ασφαλείς». (...) Η έννοια «ασφάλεια» είναι απέραντη, ασαφής γενικότητα το περιγραμμά της οποίας δεν μπορεί να συμπεριλαμβάνει την ακύρωση του θεμελιώδους νόμου που περιέχεται στην πρώτη τροπολογία. Η φύλαξη των στρατιωτικών και διπλωματικών μυστικών με κόστος την πληροφόρηση των πολιτών της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας δεν προσφέρει πραγματική ασφάλεια. (...) Οι συντάκτες της πρώτης τροπολογίας γνώριζαν πολύ καλά την ανάγκη άμυνας του νέου έθνους και την απειλή των αγγλικών και αποικιακών κυβερνήσεων. Αλλά επειδή επεδίωξαν να δώσουν σε αυτήν την κοινωνία τη δύναμη και την ασφάλεια, προέβλεψαν ότι ελευθερία του λόγου, του Τύπου, της θρησκείας και της συγκέντρωση δεν μπορούν να περιοριστούν...».

Ο Χάρης Γεωργιάδης, ο ελεγκτής και ο εισαγγελέας

Η αυτονομία Ελεγκτικής και Νομικής Υπηρεσίας, πίσω από τις αντεγκλήσεις

Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Την επικαιρότητα απασχόλησε εσχάτως ακόμη ένα επεισόδιο στη μακρά διαμάχη τριών προσώπων. Του ΥΠΟΙΚ Χάρη Γεωργιάδη, του γενικού ελεγκτή Οδυσσέα Μιχαηλίδη και του γενικού εισαγγελέα Κώστα Κληρίδη. Αιτία αυτή τη φορά ήταν η δαπάνη ύψους 400 χιλιάδων ευρώ, προς τον νομικό οίκο Freshfields, σε σχέση με την πώληση της ΣΚΤ στην Ελληνική και με τις πλευρές να τοποθετούνται για την επιλογή του συγκεκριμένου οίκου. Εκ του αποτελέσματος θετική σχολίασε περίξ της επιλογής ο Χάρης Γεωργιάδης, όταν ο γενικός εισαγγελέας έκανε λόγο για αντισυνταγματική επιλογή, παρουσία του γενικού ελεγκτή της Δημοκρατίας Οδυσσέα Μιχαηλίδη στη Βουλή. Είναι μόλις η τελευταία πράξη ενός κατ' εξοκώλου σιριαλ εφόσον και στο παρελθόν είχαν δει πολλάκις το φως της δημοσιότητας αντεγκλήσεις για σωρεία άλλων θεμάτων όπως για παράδειγμα συνέβη με τον δρόμο Πάφου-Πόλης Χρυσού. Ο γενικός ελεγκτής, ξεπερνώντας το πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά τον ΥΠΟΙΚ κάλεσε με επιστολή του επικαλούμενος τον νόμο περί Δημοσιονομικής Ευθύνης, τον Χάρη Γεωργιάδη ν' ανακαλέσει το έργο, χαρακτηρίζοντας το μη βιώσιμο. Ο υπουργός Οικονομικών απάντησε πως είναι ο ίδιος αρμόδιος για την έγκριση ενός έργου, αν κρίνει πως αυτό είναι οικονομικά προσιτό και οικονομικά βιώσιμο και ικανοποιεί οποιαδήποτε άλλα κριτήρια που καθορίζονται από τον ίδιο. Επί του προκειμένου, ήδη ξεκινούν τα έργα των πρώτων

φάσες. Ανάλογη έντασης κόντρα ξέσπασε όταν ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών Χρίστος Πατσαλίδης εξέδωσε εγκύκλιο, η οποία προέβλεπε έλεγχο των ελεγκτών της ίδιας της Ελεγκτικής Υπηρεσίας από λειτουργούς του Υπουργείου. Ο γενικός ελεγκτής πήρε θέση χαρακτηρίζοντας «εθρική και παράνομη ενέργεια» την κίνηση από πλευράς του ΥΠΟΙΚ. Ωστόσο, το δεδομένο που ουσιαστικά φαίνεται να υπήρξε καθοριστικό ως γενεσιουργός αιτία αυτών των αντεγκλήσεων, είναι άλλο.

Η ουσία

Κατά τη διήμερη κατάθεση του γενικού ελεγκτή για τη ΣΚΤ, επώθηκαν πολλαπλές εκτός πλαισίου αναφορές. «Το γινάτι που επέδειξαν για να μην μπουέ στον Συνεργατισμό το ίδιο επέδειξαν όταν αποφάσισαν να δώσουν δωρεάν το 25% των μετοχών απόφαση με την οποία εμείς διαφωνήσαμε» ήταν μόνο ένας από τους αρκετούς χαρακτηρισμούς του κ. Μιχαηλίδη για τον Χάρη Γεωργιάδη. Κάτι που προκάλεσε εντύπωση με το μέλος της Επιτροπής Γιώργο Γεωργίου να ρωτάει τελικά τον κ. Μιχαηλίδη αυτό που συζητείται έντονα στο παρασκήνιο: αν υπάρχουν λόγοι για τα μη φιλικά αισθήματα πρόσωπα στο ΥΠΟΙΚ. Τα ελατήρια, απάντησε ο γενικός ελεγκτής, δεν έχουν προσωπικό χαρακτήρα. Ποια είναι λοιπόν η ουσία των πραγμάτων; Η ανεξαρτησία σε οικονομικό επίπεδο της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, που επήλθε ως αίτημα μετά από αυτό της Νομικής Υπηρεσίας, πίσω στο 2016. Αυτή είναι λένε και άνθρωποι με γνώση του παρασκήνιου, η πραγματική αιτία

Πλήρης οικονομική ανεξαρτησία δεν μπορεί να υπάρξει εκτός και αν υπάρχουν ίδια έσοδα, είναι η τοποθέτηση εκ μέρους του οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης.

Ο ΥΠΟΙΚ δεν βλέπει την αναγκαιότητα και το πώς μπορεί να καταστεί πραγματικότητα η οικονομική ανεξαρτησία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

που υποβόσκει πίσω από σχεδόν κάθε διαμάχη. Το ότι ο ΥΠΟΙΚ δεν βλέπει την αναγκαιότητα και το πώς μπορεί να καταστεί πραγματικότητα η οικονομική ανεξαρτησία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, υπό την έννοια της απευθείας κατάθεσης του προϋπολογισμού της στη Βουλή, χωρίς προηγουμένως να πρέπει να εγκριθεί από το Υπουργείο Οικονομικών και το Υπουργικό Συμβούλιο. Από την άλλη πλευρά και το ζήτημα της διοικητικής και οικονομικής αυτονομίας της Νομικής Υπηρεσίας έχει τις δικές του προκλήσεις.

Ζήτημα το πώς

Από την πλευρά της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, υπέρ της οικονομικής της αυτονομίας τα επιχειρήματα κινούνται στον άξονα των όσων

είχαν τεθεί από την Ε.Ε. το 2003, και επαναλήφθηκαν ως μνημονιακή υποχρέωση. Έχοντας όμως ανοίξει το πλαίσιο συζητήσεων για την οικονομική αυτονομία, ο διάλογος για το θέμα πέρασε και στην οικονομική αυτονομία της Βουλής. Ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου είχε διατυπώσει τις διαφωνίες του για τη Νομική και την Ελεγκτική Υπηρεσία, τονίζοντας πως θα πρέπει να προηγηθεί η οικονομική αυτονομία της Βουλής. Η οποία ξεκίνησε να παίρνει σάρκα και οστά με σχετική πρόταση την οποία προετοίμασε ο πρόεδρος της Βουλής Δημήτρης Συλλούρης και με τον ίδιο να παίρνει αποστάσεις αλλά και να δέχεται κριτική για το ότι αυτή δεν συμπεριλάμβανε ούτε τη Νομική ούτε την Ελεγκτική Υπηρεσία. Το νομοσχέδιο για την οικονομική αυτονομία της Βουλής έχει πάρει πράσινο φως από τους αρχηγούς των κοινοβουλευτικών κομμάτων και αναμένεται να προχωρήσει το αμέσως επόμενο διάστημα. Επί της ουσίας όμως άπαντες κατά τη διάρκεια των συζητήσεων για την Ελεγκτική και τη Νομική υπηρεσία κλήθηκαν ν' απαντήσουν στο πώς μπορεί να καταστεί

εφικτή η αυτονομία όντας αμφότερες υπηρεσίες του κράτους. Πλήρης οικονομική ανεξαρτησία δεν μπορεί να υπάρξει εκτός και αν υπάρχουν ίδια έσοδα, είναι η τοποθέτηση εκ μέρους του οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης. «Όπως ξέρει το Υπ. Άμυνας ότι έχει τόσα να ξοδεύει, έτσι πρέπει να ξέρουν όλοι» τόνισαν πηγές για το θέμα, θέλοντας να καταδείξουν το γενικότερο πνεύμα.

Κατευθείαν στη Βουλή

Για το ζήτημα του προϋπολογισμού της Ελεγκτικής Υπηρεσίας διαφαίνεται όμως από τις πληροφορίες της «Κ» ότι υπάρχουν βήματα που μπορούν να γίνουν. Όχι ως προς το ύψος των δαπανών αλλά ως προς την κατάθεση του προϋπολογισμού από την Ελεγκτική Υπηρεσία κατευθείαν στη Βουλή χωρίς να περνά από το ΥΠΟΙΚ και από το Υπουργικό Συμβούλιο. Να γνωρίζει δηλαδή η υπηρεσία ότι έχει ένα συγκεκριμένο κονδύλι να διαχειριστεί και το διαμοιράζει η ίδια βάση των αναγκών της, δίχως προηγούμενη έγκριση από ΥΠΟΙΚ και Υπουργικό. Ανάλογο αίτημα δεν έχει φτάσει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας

Για τη Νομική

Ως προς τη διοικητική ανεξαρτητοποίηση της Νομικής Υπηρεσίας, εκείνο που ζητείται είναι οι προσλήψεις, οι προαγωγές και τα πειθαρχικά παραπτώματα να μην εξετάζονται από την ΕΔΥ αλλά από τον ίδιο τον γενικό εισαγγελέα. Ωστόσο στην Κύπρο δεν υπάρχει η αυτονομία κινήσεων όπως υπάρχει στην Ελλάδα, όπου εκεί ο οποιοσδήποτε εισαγγελέας μπορεί να κινηθεί αυτεπάγγελτα. Συν αυτού, επέρχεται εκ μέρους της Νομικής Υπηρεσίας και η μισθολογική ευθυγράμμιση των υψηλόβαθμων νομικών λειτουργών με τους Δικαστές του Επαρκιακού Δικαστηρίου. Η οποία, όμως, θα γίνεται μέσα από τον προϋπολογισμό του κράτους, οπότε μιλάμε για το ζιτούμενο μιας εντός και εκτός κατάστασης, εφόσον οι υπάλληλοι θα πληρώνονται από τον προϋπολογισμό της Νομικής, άρα του κράτους, αλλά αν πάψουν να έχουν το χαρακτήρα του δημοσίου υπαλλήλου θα πάψουν να έχουν και τις συνακόλουθες υποχρεώσεις, όπως είναι οι αποκοπές για παράδειγμα.

ούτε στο Υπουργικό από την Ελεγκτική Υπηρεσία, αλλά οι πληροφορίες δείχνουν πως δεν θα φέρει αντιρροήσεις ο Υπ. Οικονομικών επί του ζητήματος. «Εκείνο που έχει σημασία, είναι το πόσο έχεις να ξοδέψεις εφόσον είσαι μέρος της κυβέρνησης. Αυτό δεν μπορεί να το καθορίζει άλλος από το Υπουργικό Συμβούλιο» τόνισαν πηγές για να προσθέσουν πως αν για παράδειγμα ο προϋπολογισμός για την Ελεγκτική Υπηρεσία είναι 10 εκατ. ευρώ, μπορεί να γίνει η προετοιμασία του από την Υπηρεσία και να σταλεί στη Βουλή. Το πρόβλημα (με το βάθος του ν' αγγίζει εν γένει το δημοσιονομικό σχεδιασμό σε περίπτωση που απαιτηθεί συγκράτηση δαπανών) είναι το να παίρνεται η απόφαση από την ίδια την Υπηρεσία ώστε τα 10 εκατ. ευρώ να γίνουν 20 εκατ. ευρώ για παράδειγμα, που θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις. Από την άλλη πλευρά, οι πληροφορίες της εφημερίδας αναφέρουν πως υπάρχει μια γενική αναφορά στο μνημόνιο περί ενίσχυσης των δυνατοτήτων της Υπηρεσίας, όπως και της Επιτροπής Ανταγωνισμού μεταξύ άλλων υπηρεσιών του κράτους, όχι όμως υποχρεώσεων.

Ανησυχητική η έξαρση παραβατικότητας στα σχολεία

Προσπάθεια ΟΕΛΜΕΚ - ΟΛΤΕΚ για πάταξη του φαινομένου, διαφωνίες για την εθνική στρατηγική για πρόληψη και διαχείριση της βίας

Του ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ

Την ανησυχία της για την αυξητική τάση παραβατικότητας και αντικοινωνικής συμπεριφοράς από μερίδα μαθητών σε βάρος καθηγητών που καταγράφεται τα τελευταία χρόνια εξέφρασε η ΟΕΛΜΕΚ. Ανάμεσα στα πολλά μέτρα που άνοιξαν το τελευταίο διάστημα στην παιδεία, προκειμένου μελλοντικά να έχουμε ένα υγιές δημόσιο σχολείο, έχουν αρχίσει να αναδεικνύονται τα προβλήματα βίας και παραβατικότητας, ενώ σε αυτό το πλαίσιο, συνέντευξη Τύπου που έλαβε χώρα στο Υπουργείο Παιδείας προ μμερών παρουσιάστηκε η «Εθνική Στρατηγική για την Πρόληψη και Διαχείριση της Βίας στο Σχολείο». Η εν λόγω στρατηγική συστάθηκε από το Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολείο και αποτελείται από έξι πυλώνες. Ο πρώτος πυλώνας αφορά στη δημιουργία μηχανισμών συλλογής, κωδικοποίησης και ανάλυσης δεδομένων και αναφοράς βασικών αποτελεσμάτων γύρω από το φαινόμενο της βίας στο σχολείο τόσο σε επίπεδο σχολικών μονάδων όσο και σε επίπεδο ΥΠΠ. Τέτοια δεδομένα είναι απαραίτητα για τη χαρτογράφηση της κατάστασης που αφορά στην έκταση και τις μορφές της βίας στο σχολείο, για τον εντοπισμό των αναγκών και τον καταρτισμό σχεδίων δράσης και παρεμβάσεων και για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων αυτών και του βαθμού στον οποίο αυτές συμβάλλουν στη μείωση της

βίας. Ο δεύτερος αφορά νομικά και διοικητικά μέτρα που αποσκοπούν στην καλύτερη προστασία των μαθητών/τριών από κάθε μορφή βίας, στη διευκόλυνση της πρόσβασής τους σε υπηρεσίες αποκατάστασης και στήριξης και στην ενίσχυση των αναθεωρημένων Κανονισμών Λειτουργίας των Δημοσίων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης του 2017 και των υπό αναθεώρηση Κανονισμών

Η βία δεν είναι θέμα που μπορεί να προκύψει μεταξύ ενός μαθητή και ενός εκπαιδευτικού, αλλά επηρεάζει όλη τη διαδικασία μέσα στο σχολείο.

Λειτουργίας των Δημοσίων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης. Η τρίτη δέσμη μέτρων στοχεύει στην ενίσχυση των δομών που συμβάλλουν στην πρόληψη και διαχείριση της βίας στο σχολείο. Συγκεκριμένα, επιδιώκεται η ενδυνάμωση του πολυθεματικού μοντέλου υπηρεσιών που χρησιμοποιείται, το οποίο περιλαμβάνει τις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, υγείας, εκπαίδευσης, ψυχολογικής στήριξης και καθοδήγησης των παιδιών και των γονέων/κνδεμόνων τους. Ο τέταρτος πυλώνας αφορά στον εμπλουτισμό των γνώσεων και στην ενίσχυση δεξιοτήτων στους/στις μαθητές/τριες, ώστε να αναπτύξουν ειρηνικές στάσεις και

Οι Γραμματείς των δύο εκπαιδευτικών οργανώσεων θα ζητήσουν συνάντηση με τον υπουργό Παιδείας, Κώστα Χαμπιαούρη, για να συζητήσουν τα φαινόμενα βίας στα σχολεία.

συμπεριφορές. Τα μέτρα που προνοούνται ενισχύουν την ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων μέσα από το Αναλυτικό Πρόγραμμα, τις διδακτικές μεθόδους και το σχολικό κλίμα και παράλληλα διασφαλίζουν την ποιότητα των Προγραμμάτων και των εκπαιδευτικών παρεμβάσεων που εφαρμόζονται προς την κατεύθυνση αυτή. Ο πέμπτος πυλώνας δράσεων επικεντρώνεται στην προαγωγή της ενεργού συμμετοχής των ίδιων των μαθητών στην πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου της βίας στο σχολείο. Η συμμετοχή των ίδιων των παιδιών συμβάλλει στην απόκτηση γνώσεων και στην ανάπτυξη δε-

ξιοτήτων και στάσεων, διασφαλίζει ότι οι παρεμβάσεις ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους, συμβάλλει στην αποτελεσματικότητά τους και, κατά συνέπεια, στη μείωση των περιστατικών βίας στο σχολείο. Ο τελευταίος πυλώνας δράσης επιδιώκει την ενδυνάμωση των γονέων/κνδεμόνων, των εκπαιδευτικών και της διευθυντικής ομάδας. Περιλαμβάνει μέτρα που στοχεύουν τόσο στην ενίσχυση του θεσμού της οικογένειας και των κοινωνικών λειτουργιών όσο και στην υποστηρικτική λειτουργία που πρέπει να έχει το σχολικό πλαίσιο, ώστε να δίνει την ευκαιρία στον/στη μαθητή/τρια να ζει και να μαθαίνει

μέσα σε ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον.

Νέες εισηγήσεις

Το Κεντρικό Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΕΛΜΕΚ δεν δείχνει ικανοποιημένο από το προαναφερμένο σχέδιο και αποφάσισε να παραχωρήσει κοινή συνέντευξη Τύπου με την ΟΛΤΕΚ, προκειμένου να αναδειχθεί το όλο ζήτημα. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» η διάσκεψη αναμένεται να πραγματοποιηθεί κατά τα τέλη της ερχόμενης βδομάδας και θα κατατεθούν εισηγήσεις. Βάσει των όσων αναφέρει στην ανακοίνωσή της η ΟΕΛΜΕΚ «θα απαιτηθεί η λήψη άμεσων μέτρων

από πλευράς Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού». Επίσης, οι Γραμματείες των δύο εκπαιδευτικών οργανώσεων θα ζητήσουν συνάντηση με τον υπουργό Παιδείας, Κώστα Χαμπιαούρη. Η ΟΕΛΜΕΚ, μεταξύ άλλων, δηλώνει πως θα υπάρξει «στήριξη των αποφάσεων των Καθηγητικών Συλλόγων των σχολείων στα οποία σημειώνονται περιστατικά βίας, συμπεριλαμβανομένων και στάσεων εργασίας, όπου αποφασιστεί». Σε δηλώσεις του στην «Κ» ο πρόεδρος της ΟΕΛΜΕΚ, Γιάννης Σωκράτους αναφέρει πως «εμείς δεν θέλουμε να δούμε απλώς διακρίσεις αλλά θέλουμε να δούμε και απτά αποτελέσματα», ενώ προσθέτει ότι «τα προβλήματα βίας δεν είναι απλά ένα θέμα που μπορεί να προκύψει μεταξύ ενός μαθητή και ενός εκπαιδευτικού, αλλά επηρεάζει όλη τη διαδικασία μέσα στο σχολείο». «Δηλαδή σε περίπτωση που υπάρξει θέμα παραβατικής συμπεριφοράς εντός της τάξης, αυτό θα επηρεάσει το μάθημα», σημειώνει. Κληθείς να σχολιάσει ποιες ενέργειες θα μπορούσαν να γίνουν προκειμένου να αποφευχθούν όλα αυτά τα περιστατικά, απάντησε πως αυτό χρειάζεται ολιστική αντιμετώπιση. «Καταρχάς πρέπει να καλέσουμε τους γονείς για να δούμε το θέμα της οικογένειας, επίσης θέλουμε να δούμε πώς οι κοινωνικοί λειτουργοί, οι εκπαιδευτικοί ψυχολόγοι, αλλά και οι σύμβουλοι επαγγελματικής αγωγής, μπορούν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος», κατέληξε.

Βαρόμετρο εξαγωγών η φαρμακοβιομηχανία

Οι εξαγωγές κυπριακών φαρμάκων υπερβαίνουν το 37% επί του συνόλου, σε 135 χώρες και με 250 εκατ. ευρώ τον χρόνο έσοδα

Του ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ

Τεράστια είναι η συμβολή της κυπριακής φαρμακοβιομηχανίας στην οικονομία της Κύπρου, εφόσον τα φάρμακα αποτελούν το πρώτο εξαγωγικό βιομηχανικό προϊόν και ο όγκος εξαγωγών τους υπερβαίνει το 37% των συνολικών εξαγωγών της Δημοκρατίας, με παράλληλα μεγάλη εισροή συναλλάγματος, η οποία υπερβαίνει το συνολικό κόστος των εισαγομένων φαρμάκων. Επιπλέον, τα κυπριακά φάρμακα εξάγονται σε περισσότερες από 135 χώρες του κόσμου, ενώ το 20% αυτών των εξαγωγών μεταφράζεται σε εισροή περίπου 250 εκατομμυρίων ευρώ στην Κύπρο ετησίως. Η συμβολή της κυπριακής φαρμακοβιομηχανίας όσο αφορά την εργοδοτηση είναι εξίσου σημαντική, αφού απασχολεί πέρα των 2.000 εργαζομένων. Σε ημερίδα που συνδιοργάνωσε το Πρόγραμμα Φαρμακευτικής του Πανεπιστημίου με τον Σύνδεσμο Παρασκευαστών Γενετικών Φαρμάκων, κορυφαίες φαρμακοβιομηχανίες της Κύπρου παρουσίασαν στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας τη μεγάλη συνεισφορά τους στην οικονομία και την κοινωνία του τόπου, ενώ παράλληλα εξέφρασαν τις ανησυχίες τους για τη μη ύπαρξη συγκεκριμένης πολιτικής από το κράτος για στήριξη του μοναδικού βιομηχανικού-παραγωγικού τομέα που έχει απομείνει στην Κύπρο. Ο διευθύνων σύμβουλος της Delorbis, Βάκας Φράγκος, ο διευθυντής Κυπριακών Πωλήσεων της Medochemie, Νίκος Χριστίδης, και ο διευθυντής Εθνικών Πωλήσεων και Μάρκετινγκ της Remedica, Ανδρέας Χατζηπαναγής, μίλησαν στην εν λόγω ημερίδα, για τις δραστηριότητες και την πολύπλευρη συνεισφορά των κυπριακών φαρμακοβιομηχανιών αλλά και για την ανάπτυξη των γενόσημων φαρμάκων. Σημειώνεται πως για την ανάπτυξη και την παραγωγή των γενόσημων φαρμάκων τηρούνται όλοι οι εθνικοί, ευρωπαϊκοί και διεθνείς κανονισμοί ασφαλείας και τα πρότυπα ποιότητας ενώ οι φαρμακοβιομηχανίες λειτουργούν σύμφωνα με τους αυστηρούς κανόνες Καλής Παρασκευαστικής Πρακτικής (GMP). Ο υπουργός Υγείας σε καιρετισμό που απύθνη στην εκδήλωση ανέφερε πως «η συμβολή της κυπριακής φαρμακοβιομηχανίας στην κυπριακή οικονομία και κοινωνία αποτελεί φωτεινό παράδειγμα για όλους τους οικονομικούς κλάδους στον τόπο μας».

Αποχή πολιτικής
Σύμφωνα πάντως με τα όσα πληροφορείται η «Κ», υπάρχουν και εκείνα τα σημεία στα οποία η κυπριακή φαρμακοβιομηχανία στε-

Σε ημερίδα κορυφαίες φαρμακοβιομηχανίες της Κύπρου παρουσίασαν στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας τη συνεισφορά τους στην οικονομία, ενώ εξέφρασαν τις ανησυχίες τους για τη μη ύπαρξη συγκεκριμένης πολιτικής από το κράτος για στήριξη του μοναδικού βιομηχανικού-παραγωγικού τομέα που έχει απομείνει στην Κύπρο.

ρείται δυναμικής στον τομέα των εξαγωγών, σε σχέση με αυτές του εξωτερικού. Σαν βασική αιτία εντοπίζεται το ακριβό ρεύμα, και συνακόλουθα η γραφειοκρατία αλλά και ο κακός χειρισμός των αρμοδίων υπηρεσιών. Όλα αυτά προκρίπτονται σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, από το γεγονός ότι το κράτος δεν έχει κάποια συγκεκριμένη πολιτική προκειμένου να δώσει περισσότερη ώθηση στις εξαγωγές των εταιρειών, πιθανώς με κάποιες διευκολύνσεις ή βοήθειες, ούτως ώστε να μπορούν να κτυπήσουν τον διεθνή ανταγωνισμό, όπως λένε φορείς της βιομηχανίας.

Τα φάρμακα... στο ΓεΣΥ

Κατά τον καιρετισμό του όσο αφορά την προαναφερόμενη ημερίδα ο υπουργός Υγείας, Κωνσταντίνος Ιωάννου, μίλησε μεταξύ άλλων, για την αναμενόμενη εφαρμογή του Γενικού Σχεδίου Υγείας εκφράζοντας παράλληλα την ευχή η κυπριακή φαρμακοβιομηχανία να είναι αρωγός στην πετυχημένη εισαγωγή του. Εξάλλου, με βάση το χρονοδιάγραμμα που έθεσε ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας τα φαρμακεία θα εισαχθούν στο Γενικό Σύστημα Υγείας την 1η Ιουνίου 2019 κατά την πρώτη φάση εφαρμογής του συστήματος. Υπενθυ-

Η συμβολή της Κυπριακής Φαρμακοβιομηχανίας όσο αφορά την εργοδοτηση είναι εξίσου σημαντική, αφού απασχολεί πέρα των 2.000 εργαζομένων.

μίζεται πως οι δικαιούχοι θα καταβάλλουν συμπληρωμή €1 για κάθε συσκευασία φαρμάκου που θα παίρνουν από τα φαρμακεία, είτε αυτό είναι γενόσημο είτε καινοτόμο. Σε περίπτωση που ο ασθενής θέλει κάποιο άλλο φάρμακο από αυτό που θα χορηγεί το σύστημα θα μπορεί να το παραλάβει εφόσον πληρώσει τη διαφορά. Για παράδειγμα αν ένα γενόσημο φάρμακο κοστίζει στο ΓεΣΥ €3 και το ανταλλάξιμο φάρμακο που θέλει να προ-

μηθευτεί ο ασθενής είναι €8, τότε ο δικαιούχος θα πρέπει να καταβάλει το ποσό των €5. Αξίζει να σημειωθεί ότι η συμπληρωμή του ενός ευρώ που θα πληρώσει ο πολίτης για κάθε συσκευασία φαρμάκου θα καλύπτει και τα καινοτόμα φάρμακα.

Το γενόσημο φάρμακο

Το γενόσημο ή γενετικό φάρμακο είναι το φάρμακο που αναπτύχθηκε έτσι ώστε να είναι πανομοι-

ότυπο με φάρμακα στα οποία έχει ήδη χορηγηθεί άδεια κυκλοφορίας. Ένα γενόσημο φάρμακο περιέχει την ίδια ή τις ίδιες δραστικές ουσίες με το φάρμακο αναφοράς και χορηγείται στην ίδια δόση για τη θεραπεία της ίδιας ασθένειας με το φάρμακο αναφοράς. Ωστόσο, τα γενόσημα φάρμακα και τα φάρμακα αναφοράς μπορεί να διαφέρουν ως προς την ονομασία, την εμφάνιση (π.χ. χρώμα ή σχήμα) και τη συσκευασία τους.

Medochemie

Η Medochemie ιδρύθηκε το 1976, και μέσα σε 42 χρόνια εξελίχθηκε σε μία από τις μεγαλύτερες βιομηχανίες παραγωγής γενόσημων φαρμακευτικών προϊόντων διεθνώς. Η εταιρεία έχει συνολικά 1650 εργαζόμενους στο δυναμικό της ενώ το 60% αυτών αποτελεί τις επιστημονικές μονάδες. Η Medochemie κατέχει την πρωτιά όσο αφορά τις εξαγωγές κυπριακών προϊόντων αφού κατέχει το 28% των συνολικών εξαγωγών της χώρας. Η έδρα της εταιρείας και οι ενδιάμεσες παραγωγικές της μονάδες βρίσκονται στη Λεμεσό, ενώ η δέκατη βρίσκεται στην Ολλανδία και οι άλλες τρεις είναι στρατηγικά τοποθετημένες στο Βιετνάμ, για να εξυπηρετούν καλύτερα την Άπω

Ανατολή. Επιπλέον, διατηρεί 21 ιδιόκτητα γραφεία σε όλο τον κόσμο, και ένα σύστημα πωλήσεων μέσω συνεργατών σε 107 χώρες. Τα προϊόντα τους μπορούν να ταξινομηθούν σε 10 κύριες κατηγορίες, με ιδιαίτερη έμφαση στα αντιβιοτικά, τα φάρμακα του κεντρικού νευρικού συστήματος και τα καρδιολογικά. Σε δηλώσεις του στην «Κ» ο ιδρυτής της Medochemie, δρ Ανδρέας Πίττας, μίλησε για την αδράνεια του κράτους στο να βοηθήσει τις φαρμακοβιομηχανίες στις εξαγωγές. Όπως ανέφερε «πολλά μπορούν να γίνουν και πολλά θα έπρεπε να γίνουν. Για παράδειγμα το κράτος θα μπορούσε να δώσει κάποιες φορολογικές απαλλαγές για νέα προϊόντα τα οποία χρειάζονται μερικά εκατομμύρια για να γίνουν και στις εξαγωγές». Πρόσθεσε δε, πως η Medochemie εδρεύει περίπου 7 με 8 εκατομμύρια τον χρόνο για καινοτομία και έρευνα, δηλαδή το 4% των εσόδων, τοιζώντας πως «η κυβερνηση θα μπορούσε να προσθέσει άλλα τόσα, ενέργεια που θα μας επέτρεπε να αναπτυχόμαστε και αναπτύξουμε νέα προϊόντα πιο γρήγορα».

Remedica

Η Remedica ανήκει στις μεγάλες κυπριακές φαρμακοβιομηχανίες με εξαγωγικές δραστηριότητες σε περισσότερες από 100 χώρες. Η εταιρεία ιδρύθηκε το 1960 από τον κ. Χριστάκη Παττίχη και παρήγαγε διοξειδίο του άνθρακα, στη συνέχεια πέρασε από διάφορα στάδια ανάπτυξης και από το 1980 ειδικεύεται στην ανάπτυξη, παραγωγή και πώληση υψηλής ποιότητας, ασφαλών και αποτελεσματικών φαρμακευτικών προϊόντων. Επί του παρόντος, η Remedica διαθέτει πέντε εργοστάσια τελευταίας τεχνολογίας, τα οποία έχουν ελεγχθεί και εγκριθεί από τις υγειονομικές αρχές αρκετών κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πολλών άλλων διεθνών αρχών. Το χαρτοφυλάκιο υγείας και φροντίδας της περιλαμβάνει αντικαρκινικά φάρμακα, θεραπείες για το HIV / AIDS και φάρμακα για τη θεραπεία κατστάσεων του κεντρικού νευρικού και του καρδιαγγειακού συστήματος. Η Remedica εργοδοτεί πέραν των 620 ατόμων και εξάγει σε Ευρώπη, Ασία, Αφρική, Αυστραλία και Νότιο Αμερική, ενώ συγκαταλέγεται στις καλύτερες εταιρείες της Ευρώπης. Το 2016, η Remedica ανακοίνωσε την εξαγορά της από τη διεθνή εταιρεία Ascendis Health, εισηγημένη στο χρηματιστήριο του Γιοχάνεσμπουργκ στη Νότιο Αφρική. Η συμφωνία προβλέπει την ενσωμάτωση της Remedica στο τμήμα Ascendis Pharma-Med.

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΕΤΡΟΥ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ

Για ένα Σύστημα Υγείας υπόδειγμα στην Ευρώπη

Ας συμφωνήσουμε καταρχήν σε αυτό: η Κύπρος έχει τη χρυσή ευκαιρία να πετύχει ένα εθνικό success story, το οποίο χρειάζεται σήμερα περισσότερο από ποτέ.

Με μια σοβαρή και καλά μελετημένη μεταρρύθμιση της δημόσιας υγείας, η πολιτεία μπορεί να φέρει σε πέρας τρεις εθνικά ωφέλιμους, συμπληρωματικούς στόχους: την ποιότητα, την αλληλεγγύη και την ενδυνάμωση της διεθνούς της θέσης.

Να αναβαθμίσει ποιοτικά τις σημερινές παρεχόμενες υπηρεσίες δημόσιας ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στο επίπεδο του ιδιωτικού τομέα που κατά κοινή ομολογία είναι σε αξιοζήλευτο επίπεδο.

Να εκπληρώσει το κράτος τον κοινωνικό του ρόλο παρέχοντας πρόσβαση σε καλές υπηρεσίες υγείας στους πολίτες του, όπως συμβαίνει σε όλη την ανεπτυγμένη Ευρώπη.

Να προβάλει αυτήν την επιτυχία σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, ενισχύοντας τη θέση της τόσο έναντι των προκλήσεων που έχει να αντιμετωπίσει όσο και στο πλαίσιο μιας συνολικής στρατηγικής τοποθέτησης της χώρας ως διε-

θνούς προορισμού παροχής υπηρεσιών υγείας.

Κανείς λογικός άνθρωπος δεν θα διαφρονήσει στα παραπάνω. Πιστώνω με καλή πρόθεση όλους όσους δραστηριοποιούνται στον χώρο της Υγείας και δέχομαι ότι κοινή επιθυμία και στόχος όλων είναι να σχεδιαστεί και να υλοποιηθεί ένα σύγχρονο και αποτελεσματικό Σχέδιο Υγείας. Κυρίως, αποτελεί υποχρέωση της Πολιτείας έναντι των ασθενών και των φορολογουμένων.

Ας αφήσουμε στην άκρη πολιτικές θέσεις, κομματικούς ανταγωνισμούς, προσωπικούς εγωισμούς, συνδικαλιστικές και δημοσιογραφικές υπερβολές. Ας δούμε με ειλικρίνεια πόσο κοντά είμαστε σήμερα στο κοινό μας όραμα και τι οφείλει να πράξει ο καθένας μας προς τον σκοπό αυτό.

Πρώτον, δεν υπάρχει ειδικός, από οποιαδήποτε χώρα του κόσμου, που να μη συμφωνήσει ότι για να κάνει σοβαρό σχέδιο υγείας χρειάζεσαι μια ικανή επένδυση. Χωρίς πόρους δημόσια υγεία δεν υπάρχει.

Η κυβέρνηση έχει υπολογίσει ότι τα ίδια χρήματα που δαπανούσαμε πριν από δέκα χρόνια είναι

αρκετά να στήσουν σήμερα ένα σύγχρονο σύστημα υγείας. Το ΓεΣΥ είναι βανάουσα υποχρηματοδοτούμενο και αυτό ιδιωτικά το ομολογούν όλοι. Τα νούμερα του ΓεΣΥ δεν βγαίνουν.

Όχι, δεν είναι ο φορολογούμενος που πρέπει να βάλει το χέρι στην τσέπη. Είναι η κυβέρνηση που έχει καθήκον να ιεραρχήσει διαφορετικά τις δαπάνες της, θέτοντας τη δημόσια υγεία πιο ψηλά στις προτεραιότητές της.

Δεύτερον, φτιάχνουν γενικό σχέδιο υγείας χωρίς κλινικά πρωτόκολλα διάγνωσης και θεραπείας. Αυτό δεν έχει προηγούμενο ούτε στον τρίτο κόσμο. Τα κλινικά πρωτόκολλα είναι δομημένα σχέδια που περιγράφουν με ακρίβεια τη διαδρομή της ιατρικής πράξης, διασφαλίζουν την ποιότητα, οριοθετούν το κόστος και προστατεύουν από το ιατρονομικό ρίσκο.

Αλλιώς περπατάμε στα τυφλά, δεν έχουμε τρόπο παρακολούθησης και αξιολόγησης που προστατεύει και τον ασθενή και τον γιατρό. Με αποτέλεσμα ο καθένας από εμάς ανά πάσα στιγμή να κινδυνεύει να βρεθεί υπόλογος.

Τρίτον, είναι εντελώς παράλογο να μην αποκαλύπτουν στους για-

τρούς που θα συμβληθούν τους βασικούς όρους εργασίας τους. Να μην ξέρουν ακόμη και τώρα για καρδιοκνολόγιο, ωράρια, ρυθμίσεις για υπερωρίες και άδειες.

Εδώ υπάρχει το οξύμωρο: Στελέχη του ΟΑΥ απαντούν στα αιτήματά μας ότι «είναι ελεύθερη αγορά», οπότε δεν υπάρχει πλαίσιο. Τότε γιατί δεν επιτρέπουν στους γιατρούς να χρησιμοποιήσουν τα φάρμακα και τις θεραπείες που αυτοί θεωρούν κατάλληλα για τους ασθενείς τους; Γιατί δεν τους επιτρέπουν να ασκήσουν παράλληλα με το ΓεΣΥ και την ιδιωτική τους ιατρική; Δεν γίνεται στα αιτήματά μας να είμαστε συνεργάτες και στις υποχρεώσεις υπάλληλοι.

Τέταρτον, ας σταματήσουν να παίζουν κρυφτούλι με τις αμοιβές. Επειδή δεν είμαστε οικονομολόγοι, ζητήσαμε από έναν συμβουλευτικό κολοσό, τη Deloitte, να μας πει τις πραγματικά συμβαίνει με τις αμοιβές και αντιφατικές προτάσεις του ΟΑΥ. Το συμπέρασμα ήταν ξεκάθαρο: οι αμοιβές των γιατρών όπως προτείνονται από τον ΟΑΥ θα είναι χαμηλότερες από ό,τι τώρα.

Κανένας λογικός άνθρωπος δεν θα αλλάξει την εργασία του και τη ζωή του για να ενταχθεί σε ένα σύ-

στημα του οποίου τους όρους εργασίας δεν ξέρει, ενώ θα αμειβεται λιγότερο. Ακόμα πιο τραγική είναι η απειλή ότι αν δεν μας αρέσει, θα εισάγουν γιατρούς από το εξωτερικό. Η απάντησή μας είναι: Φέρτε τους και καλή επιτυχία!

Πέμπτον, τους ζητούμε να εφαρμόσουν τον νόμο που αυτοί ψήφισαν και στον οποίον αναφέρεται ότι «η διοικητική και οικονομική αυτονομία των δημόσιων νοσηλευτηρίων αποτελεί προϋπόθεση για την εφαρμογή του Γενικού Συστήματος Υγείας». Η αποτελεσματική οικονομική και διοικητική αυτονομία των νοσοκομείων, με πλήρη διασφάλιση των εργασιακών δικαιωμάτων των γιατρών του δημοσίου είναι αναγκαία προϋπόθεση επιβιώσής τους. Αλλιώς η Πολιτεία θα ωθήσει τα ιδιωτικά σε κλείσιμο. Μετά είναι θέμα χρόνου τα νοσοκομεία μας να καταρρεύσουν από το βάρος της μάζας των ασθενών. Και τότε θα μιλάμε για συνθήκες εξαθλίωσης πολύ χειρότερες από τις σημερινές.

Θα μπορούσαμε να συνεχίσουμε: Πού είναι η ηλεκτρονική υγεία, ο ηλεκτρονικός φάκελος ασθενούς, τα απαραίτητα λογισμικά κ.λπ., όλα αυτά που θα έκαναν το κυπριακό

Σχέδιο Υγείας υπόδειγμα στην Ευρώπη;

Δεν έχει νόημα. Σημασία δεν έχει να ρίχνουμε το βάρος της αποτυχίας ο ένας στον άλλον αλλά να κάνουμε βήματα προς την επίλυση των προβλημάτων.

Εμείς καλούμε όλους τους εμπλεκόμενους να αφήσουν τα πείσματα και τους εγωισμούς και να κάνουν τα απαραίτητα βήματα μπροστά για το Γενικό Σχέδιο Υγείας που όλοι ονειρευόμαστε.

Το ΓεΣΥ που θα έχει ως πρώτη προτεραιότητα την παροχή κορυφαίας ποιότητας υπηρεσιών στους ασθενείς, θα έχει γιατρούς που θα νιώθουν ασφαλείς για το μέλλον τους, θα αντιμετωπίζει τα θέματα με σύγχρονους τρόπους ιατρικής και management, θα αξιολογεί συνεχώς τη λειτουργία του, διορθώνοντας λάθη και παραλείψεις.

Εμείς είμαστε εδώ με διάθεση συνεννόησης. Το Σάββατο γινόμαστε μια γροθιά, τη Δευτέρα τείνουμε χείρα φιλίας. Όχι άλλος χρόνος χαμένος εις βάρος του ασθενούς, τους φορολογούμενους, του πολίτη.

Ο δρ Πέτρος Αγαθαγγέλου, καρδιολόγος, είναι πρόεδρος του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου.

Ενδιάμεσος με φουρτούνες και χωρίς αλεξικέραυνο

Για τα μάτια του Μάκη

Τελικά στο ΔΗΚΟ ή στη ΔΗΠΑ ανήκει η μεγάλη νίκη διορισμού του Μάκη Κεραυνού στο Διοικητικό Συμβούλιο της Κεντρικής Τράπεζας; Εδώ και καιρό φημολογείται ο διορισμός του ως αποτέλεσμα των πιέσεων που ασκεί ο Μάριος Καρογιάν στο Προεδρικό για διορισμό δικών του προσώπων. Το γεγονός όμως ότι η δημοσιοποίηση του ονόματός του έγινε αμέσως μετά τη συνάντησή του Νικόλα Παπαδόπουλου με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη στο Προεδρικό ενίσχυσε τη φημολογία πως αποτελεί προϊόν συνδιαλλαγής με το ΔΗΚΟ. Καθόλου τυχαίο ότι στελέχη του ΔΗΚΟ συνεχάρησαν αμέσως τον κ. Κεραυνό για τα νέα του καθήκοντα. Αυτό βεβαίως έκανε και ο Μάριος Καρογιάν μέσω του αδρανή κατά τα άλλα λογαριασμού του στο twitter, καταδεικνύοντας πως η αντιπαλότητα των δύο καλά κρατεί! Ακόμα και στο ποιο ανήκουν σε ποιους. Καθόλου τυχαίο ότι τον Μάκη Κεραυνό διεκδικούσαν και ο Μάριος Καρογιάν και ο Νικόλας Παπαδόπουλος προεκλογικά. Τον κέρδισε τελικά ο Νικόλας Παπαδόπουλος, όταν ο Μάκης Κεραυνός βγήκε και δήλωσε δημοσίως ότι στηρίζει τον ΔΗΚΟϊκό πρόεδρο, σταματώντας τις «κακές γλώσσες»

Το Ξεπλύμα

Ο διορισμός Κεραυνού όμως κινητοποίησε κυρίως τα οικονομικά πηγαδάκια. Και δεν πέρασε απαρατήρητος από τον πρώην κεντρικό τραπεζίτη Πανίκο Δημητριάδη, ο οποίος μέσω του λογαριασμού του στο twitter αναφέρθηκε σε «ακόμη ένα ξεπλύμα τραπεζίτη». Θυμήθηκε πολλά ο κ. Δημητριάδης επί διοίκησης του κ. Κεραυνού στην Ελληνική Τράπεζα. Ότι από τον έλεγχο της Κεντρικής Τράπεζας προέκυψαν σωρεία αδυναμιών και παραλείψεων αναφορικά με τις διαδικασίες της Ελληνικής Τράπεζας για την καταπολέμηση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος τα προηγούμενα χρόνια, με συνέπεια την επιβολή προστίμου 1,1 εκατ. ευρώ. Τώρα, όπως είπε με νόημα ο κ. Κεραυνός θα εμποτεύει τις διαδικασίες καταπολέμησης του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος στις κυπριακές τράπεζες.

Ενδιάμεσοι μελαδές

Σαπουνόπερα κατέληξε να είναι ο Ενδιάμεσος και οι ευρωεκλογές. Θα συνεργαστούν ή θα ακολουθήσει ο καθένας τον δρόμο του; Η Ελένη Θεοκάρους θέλει να είναι υποψήφια φερετάροντας παράλληλα με το ΔΗΚΟ. Ο Γιώργος Πετρίδης δεν θέλει πολιτικό αρχηγό στο ψηφοδέλτιο, ο Μαρίνος Σιζόπουλος δεν θέλει τον Γιώργο Λιλλήκα, ενώ είναι ψυχρα-

Κι αν μας χτύπησε Κεραυνός, έχουμε ρίζες βαθιές και θα στέκουμε πάντα όρθιοι, γιατί είμαστε νέοι κι υψώσιμοι και θα το δείτε στην κάλπη. See you there! (Ρε πότε έχουμε εκλογές;).

μένος και με τον Γιώργο Πετρίδη, όταν ο τελευταίος τον άδειασε δημοσίως κλείνοντας την πόρτα συνεργασίας για να στηρίξει Λεβέντη. Κίνηση που τελικά ναυάγησε. Πάντως, όπως μαθαίνουμε, πολιτικοί αρχηγοί του εν λόγω χώρου βρίσκονται στο παρασκήνιο και συζητούν το ενδεχόμενο διάσπασης συνεργασίας με αποκλεισμό κάποιων.

Το σχέδιο β'

Στην πιο δύσκολη πάντως θέση από όλους φαίνεται να βρίσκεται ο Γιώργος Λιλλήκας και στη Συμμαχία Πολιτών τον αντιλαμβάνονται. Και αυτό γιατί το καθένα από τα άλλα κόμματα έχουν να προβάλλουν ένα δυνατό πρόσωπο στο ψηφοδέλτιο, εκτός από τη Συμμαχία. Η Ελένη Θεοκάρους την ίδια, οι Οικολόγοι το δυνατό χαρτί που ονομάζεται Χαράλαμπος Θεοπέμπτου και η ΕΔΕΚ τον Δημήτρη Παπαδάκη. Πηγές, πάντως, αναφέρουν στη στήλη πως δεν υπάρχει σχέδιο β'

από πλευράς Λιλλήκα. 'Η μήπως σχέδιο β' υπάρχει τουλάχιστον για τον κ. Λιλλήκα και δεν αφορά καθόλου τις ευρωεκλογές;

Υπερπουργός

Όπως μαθαίνει η στήλη ο πρόεδρος της Συμμαχίας Πολιτών προσβλέπει στο να αναλάβει τη θέση του επικεφαλής του Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας που εδώ και καιρό ζητάει από τον Πρόεδρο Αναστασιάδη να θεσπίσει. Ένα υπερπουργείο στην ουσία στο οποίο θα υπάγεται ακόμη και η Κυπριακή Υπηρεσία Πληροφοριών. «Εδώ ένα υπερπουργείο δε μπορούμε να κάνουμε και θα θεσπίσουμε υπερπουργείο;» λένε στους διαδρόμους του Προεδρικού αμφιβάλλοντας αν η θέσπιση ενός τέτοιου συμβουλίου θα έχει τις εξουσίες που φαντάζεται ο Γιώργος Λιλλήκας.

Επαφές και δειψνά

Εκστρατεία επαφών με πολιτικό πρόσωπα από την τ/κ κοινότητα εγκαινιάσει το τελευταίο διάστημα ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου. Πρώτη επαφή ήταν με τον «υπουργό Εξωτερικών» Κουντρέτ Οζερσάι και στη συνέχεια με τον Οζντιλ Ναμί. Το σίγουρο είναι πως οι επαφές του τού βγήκαν μάλλον ξινές, καθώς αμέσως μετά τις συναντήσεις τους ο Κουντρέτ Οζερσάι αποκάλυψε πως στο παρασκήνιο γίνονται κουβέντες έξω από το κουτί και ο Οζντιλ Ναμί προειδοποίησε την ε/κ πλευρά ότι Τουρκία και ψευδοκράτος έχουν τις ίδιες απόψεις στα ενεργειακά, έχουν στενή συνεργασία και θα αντιδρούν με κοινή στάση. Αντιδράσεις που σίγουρα δεν προκάλεσαν ευφορία στην Πινδάρου, με το κόμμα να προχωράει σε γραπτή δήλωση ότι οι δηλώσεις Ναμί δεν βοηθούν την επανένταξη των συνομιλιών.

ΓΝΩΜΗ / Της ΚΟΡΑΛΙΑΣ ΤΙΜΟΘΕΟΥ

Η βεβαιότητα του αβέβαιου

Ζούσε κάποτε ένας αγρότης. Μια μέρα το άλογο του το έσκασε από τον στάβλο. Ακούγοντας τα νέα, οι γείτονες έσπευσαν να τον συλλυπηθούν. «Τι ατυχία!» αναφώνησαν με κατανόηση. «Ίσως», απάντησε ο αγρότης. Το επόμενο πρωί, το άλογο επέστρεψε, φέροντας μαζί του άλλα τρία άγρια άλογα. «Τι τύχη!», ενθουσιάστηκαν οι γείτονες. «Ίσως», αποκρίθηκε ο αγρότης. Την επομένη, ο γιος του προσάφησε να καβαλήσει ένα από τα άγρια άλογα, έπεσε και έσπασε το πόδι του. «Τι κακοτυχία!», συμπαραστάθηκαν αμέσως οι γείτονες. «Ίσως», ήταν και πάλι η απάντησή του αγρότη. Λίγες μέρες αργότερα κλιμάκιο του στρατού επισκέφθηκε το χωριό για να στρατολογήσει τους νέους για το μέτωπο. Βλέποντας το σπασμένο πόδι του νεαρού, τον προσεέπρασσαν χωρίς δεύτερη σκέψη. Οι γείτονες έσπευσαν να συγχαρούν τον αγρότη για την καλή του τύχη. «Ίσως», ήταν για ακόμη μια φορά η απάντησή του σοφού συγχωριανού τους (παραδοσιακή κινέζικη ιστορία).

Η μόνη μας βεβαιότητα σ' αυτή τη ζωή είναι η αβεβαιότητα. Ακόμα κι ο θάνατος, ο οποίος θεωρείται ως βεβαιότητα, καλύπτεται από ένα τεράστιο πέπλο μυστηρίου και αβεβαιότητας. Αν σκεφτούμε λοιπόν τα συναισθήματα και τις σωματικές επιπτώσεις που έχει στον καθένα μας η έννοια της αβεβαιότητας, θα ανακαλύψουμε ότι τα πιο συννηθμένα είναι ο φόβος και το άγχος σε συναισθηματικό επίπεδο, η ταχυκαρδία, η εφίδρωση και η πλειάδα διαταραχών της γυμναστικής επίθεσης. Οι απολυτήριες εξετάσεις του λυκείου, η συνέντευξη για δουλειά, η πρώτη γνωριμία με τα πεθερικά, μια απρογραμμάτιστη ομιλία μπροστά σε κοι-

νό, αποτελούν λίγες από τις πιο στρεσογόνες καταστάσεις που αντιμετωπίζει ο μέσος άνθρωπος. Το κοινό τους στοιχείο; Η αβεβαιότητα. Θα είναι εύκολα τα θέματα, θα είναι καλή εντύπωση, θα με συμπαθήσουν τα πεθερικά, θα τα καταφέρω ή θα τα θαλασσωσω μπροστά σε τόσο κόσμο;

Μέχρι ένα ορισμένο σημείο η αβεβαιότητα καλώς δημιουργούσε και δημιουργεί αυτές τις ακούσιες αντιδράσεις στον οργανισμό, γιατί ενεργοποιεί τον μηχανισμό της επιβίωσης μας (fight or flight mode). Είναι ο καλός κίνδυνος που προστάτευε τον άνθρωπο από τα άγρια θηρία, όταν ακόμα ζούσε στα σπήλαια και είναι ο ίδιος μηχανισμός που κάποτε ενεργοποιείται κατά την οδήγηση, όταν ενστικτωδώς αντιδρούμε σε κάποιο άμεσο κίνδυνο. Η αβεβαιότητα μας φοβίζει αλλά ταυτόχρονα κρύβει και ένα σημαντικό δώρο: απεριόριστες δυνατότητες. Ασκητές και διαλογιστές καταθέτουν ότι κατά τη βαθιά προσευχή ή το διαλογισμό, αφήνοντας το μυαλό ανοικτό και απελευθερωμένο από κάθε κανόνα και πεποίθηση, μπορούν να δουν ακόμα και τη μοριακή δομή των αντικειμένων (διδασκαλία Χοσέ Σίλβα). Τι σημαίνει αυτό; Για την καθημερινότητά μας σημαίνει ότι το να έχουμε ανοικτό μυαλό και να μην καλύπτουμε τις σκέψεις και τις πράξεις μας με προκαταλήψεις και αυθαίρετα συμπεράσματα, αυξάνει τις δυνατότητές μας εκθετικά.

Αν το τραπέζι πάψει να είναι τραπέζι και άρα ένα έπιπλο πάνω στο οποίο τρώμε ή πίνουμε ή ακόμα και γύρω από το οποίο συναναστρέφουμε άλλους, τότε μπορεί να αποκτήσει πολλές διαφορετικές έννοιες

και να μας δώσει άλλες δυνατότητες: μπορεί να γίνει πλατφόρμα πάνω στην οποία ο χειρουργός θα χειρουργήσει, πίστα πάνω στην οποία θα χορέψουμε το βράδυ σε ένα κλαμπ, βήμα από το οποίο ο εργάτης θα εμψυχώσει και εμπνεύσει τους συναδέλφους του, καμβάς πάνω στον οποίο ο ζωγράφος θα φτιάξει έναν πίνακα... και ένα σωρό άλλες χρήσεις τις οποίες δεν μπορώ να σκεφτώ, γιατί εξακολουθώ να σκέφτομαι το τραπέζι ως «τραπέζι». Δεν εισηγοίμαι να πάρουμε τα βουνά, ούτε να γίνουμε όλοι ασκητές και διαλογιστές και ούτε να αρχίσουμε να «βλέπουμε» μύρια να κυκλοφορούν και να αποκαλούμε τα τραπέζια πιστές. Αυτό που θέλω να μοιραστώ είναι πως οι δυνατότητες που μας ανοίγονται αν αφήσουμε τη φαντασία μας ελεύθερη και αν δεν βάζουμε συνέχεια τους εαυτούς μας σε καλοσύνη, είναι πολλές.

Η απελευθέρωση από την υπερπλουστευμένη σημειολογία και τις πεποιθήσεις ισχύει ακόμη περισσότερο για καταστάσεις και ανθρώπους παρά για αντικείμενα. Δεν είναι όλες οι μελαγχρινές πιο έξυπνες από τις ξανθιές! Ακόμα και η ίδια η λέξη «έξυπνος» είναι υπερβολικά υποκειμενική και πολύπλευρη: Έξυπνος σε τι; Σε λογικο-μαθηματική νοημοσύνη, σε λεκτική-γλωσσική νοημοσύνη, σε συναισθηματική νοημοσύνη, σε πνευματική νοημοσύνη; Ο Χάουαρντ Γκάρντνερ διακρίνει εννέα τομείς νοημοσύνης. Ομοίως, οι καταστάσεις μπορεί να μην είναι καθόλου όπως, εκ πρώτης όψεως, φαίνονται. Ποιος μπορεί να ξέρει; Σας αφήνω με τα λόγια του Βουδιστή μοναχού, λάμπωνα συγγραφέα, Yoshida Kenko: «ίσως το πολυτιμότερο δώρο στη ζωή να είναι η αβεβαιότητα».

ΒΟΛΕΣ / Γράφει ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗΣ

Τα δοκτοράτα στον τοίχο

Αξία στη ζωή, έχει ο κόσμος να ξεχάσει τη λέξη «δοκτορ» μπροστά από το όνομά σας και να θυμάται το όνομα και των ανθρωπιών σας, ήταν η σύσταση καθηγητή πανεπιστημίου, με πολλές περγαμνές, κατά την τελετή αποφοίτησης ατόμων τα οποία εξασφάλισαν τον υψηλό ακαδημαϊκό τίτλο.

Τα «δοκτοράτα» είναι για να κρέμονται σε κορνίζες στους τοίχους, υπέδειξε ο καλός καθηγητής και πρόσθεσε ότι σημασία στη ζωή έχει η προσφορά προς τον συνάνθρωπο και η χρήση της γνώσης προς όφελος των ανθρώπων. Και αυτό αποτελεί τον καλύτερο τίτλο τιμής και τη μεγαλύτερη χαρά για ένα επιστήμονα, κατέληξε ο άνθρωπος, με τις αληθινές περγαμνές.

Ανάλογες είναι και οι ρήσεις πολλών άλλων δασκάλων και καθηγητών, οι οποίοι υποδεικνύουν στους μαθητές τους ότι το σημαντικό στη ζωή είναι να δίδουν αξία και όχι να λαμβάνουν αξία από τη θέση την οποία κατέχουν. Και συμπληρώνουν οι καλοί δάσκαλοι με σκωπτικό ύφος, αλίμονο σε όποιον λαμβάνει αξία από την καρέκλα, γιατί αργά ή γρήγορα θα μείνει με την καρέκλα στο χέρι. Και τότε θα κλαίει και θα οδύρεται.

Είναι χιλιοειπωμένη, η ιστορία του διευθυντή του Δημοσίου, ο οποίος εξασφάλισε προαγωγή, έρποντας και λείποντας τους προϊστάμενους του και τους κομματάρχες και τελικά όχι μόνο δεν κατάφερε να χαρεί τη θέση του, αλλά υποφέρει και βασανίζεται. Πρώτα γιατί δεν

είχε τα κατάλληλα προσόντα για τη θέση, δεύτερο γιατί δεν μπορεί να επιβληθεί στους δυσαρεστημένους υφιστάμενούς του και τρίτο γιατί μια ζωή θα προσπαθεί να βγάλει την υποκρέωση από τους ευεργέτες του, οι οποίοι θέλουν και θέλουν και θέλουν ρουσφέτια.

Χιλιοειπωμένη είναι και η δικαιολογία ότι για όλα φταίει το «μουρμουρικό της γενναίας» η οποία ήθελε να «κουμίζεται» στους συγγενείς και στους «γειτόνους» για τον υψηλό μισθό και την επιτυχία του άντρα της. Χιλιοειπωμένες είναι και οι περπατήσεις διευθυντών, οι οποίοι δεν άντεξαν το βάρος και έτρεχαν σε ψυχολόγους και ψυχιάτρους για να βρουν τη γιαιτρεία τους.

Αφήστε και τις ιστορίες ανθρώπων, οι οποίοι λόγω μεγαλομανίας και αυδοσίας κατέληξαν με τερά-

στια χρέη, τα οποία δεν τους αφήνουν να κοιμηθούν.

Σε επίπεδο πολιτικής ζωής, αλίμονο στον πολιτικό, ο οποίος αποκτά αξία, από το αξίωμα το οποίο κατέχει και δεν προσφέρει αξία στο αξίωμα, στο οποίο τον ανάδειξε ο λαός. Ο σοφός λαός συμπληρώνει απλά ότι ο ψεύτης και ο κλέφτης τον πρώτο χρόνο χαιρόνται, ακόμη και αυτοί οι οποίοι διαβιώνουν παλάτια και πολυτελέστατα γραφεία. Και ο λαός, ο ψηφοφόρος ξέρει και τιμωρεί αργά ή γρήγορα τους «μικρούς», έστω και αν αυτοί συμπεριφέρονται σαν «μεγάλοι».

Είναι χαρακτηριστική και η ρήση για τους υποψηφίους Προέδρους, υπουργούς, βουλευτές και άλλους αξιωματούχους του κράτους, ότι πρέπει να «γεμίζουν» την καρέκλα στην οποία κάθονται. Αν δεν πείθουν, αν δεν έχουν τα προσόντα, αν δεν έχουν το ψυχικό σθένος, τότε όχι μόνο δεν θα πετύχουν, αλλά τα αποτελέσματα της διακυβέρνησης και των καθηκόντων τους, θα είναι τραγικά, χωρίς να αποκλείεται να καταλήξουν και στη φυλακή.

Η ευαγγελική ρήση «μακάριοι οι πράεις, ότι αυτοί κληρονομήσουν την γην» έρχεται να επιβεβαιώσει ότι η πορεία για την απόκτηση αγαθών επί της γης διέχεται από την πραότητα. Δηλαδή ευτυχισμένοι είναι αυτοί οι οποίοι συγκρατούν τον θυμό τους, είναι χαμηλών τόνων, γιατί αυτοί θα αποκτήσουν τα αγαθά της γης. Αντίθετως οι εγωιστές και οι φαύλοι είναι αυτοί οι οποίοι χάνουν και τον παράδεισο στη γη, αλλά και τον παράδεισο στους ουρανούς, για όσους πιστεύουν στην άλλη ζωή.

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Νίκος Αναστασιάδης

Ο Νίκος Αναστασιάδης που αφότου είπε στους πολιτικούς αρχηγούς ότι δεν έχει συγκεκριμένη πρόταση για την αποκέντρωση εξουσιών, την ανέλυσε στη συνάντησή του με τον Τ/κ ηγέτη. Την ίδια στιγμή στο παρασκήνιο φαίνεται πως αναλύει τις σκέψεις του στους πολιτικούς αρχηγούς για συνομοσπονδία. Νίκαιος με τα ούλα του!

Σας χρησιμοποιούν

Η ιστορία δεν πέρασε απαρατήρητη στο ΔΗΚΟ με το μέλος της γραμματείας του κόμματος Χρύση Παντελίδη να το ψέγει στο twitter. Σημείωσε πως ο ΔΗΣΥ παρέλειψε να θυμίσει πως λίγες ώρες πριν από τις δηλώσεις του ο Ναμί, δειπνούσε με τον πρόεδρο του ΔΗΣΥ «σε φιλική ατμόσφαιρα» στην οικία του στην κατεχόμενη Λευκωσία. «Αρα με βάση το σκεπτικό σου, ή δεν έπρεπε να σχολιάσουμε τις απαράδεκτες δηλώσεις ή δεν πρέπει να έχουμε καμία επαφή με την άλλη κοινότητα» απάντησε ο εκπρόσωπος τύπου του ΔΗΣΥ Δημήτρης Δημητρίου, με τον Χρύση Παντελίδη να του ανταπαντά «εάν μετά από κάθε επαφή σας με Τ/κ πολιτικό ακολουθεί μια απαράδεκτη δήλωσή του, τότε προφανώς σας χρησιμοποιούν».

Η κοσμοσυρροή της ΔΗΠΑ

Κοσμοσυρροή προκλήθηκε στο ιδρυτικό συνέδριο της Δημοκρατικής Παράταξης την περασμένη Κυριακή με πρόσωπα του Κέντρου να δίνουν δυναμικά το παρών τους στην προεπιλογή του. Ήδη στελέχη του ενδιάμεσου χώρου άρχισαν να ανησυχούν για τη δυναμική του νεοσυσταθέντος κόμματος, ιδιαίτερα σε μία περίοδο που τα κόμματα φυλλορροούν.

Γράφει Ο ΙΑΝΟΣ

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΑΔΑ / Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Είναι σαν να μην το θέλει

«**Παραδίδουμε** μια επανενωμένη πατρίδα, μια πατρίδα που θα εγγυάται το μέλλον, μια ευημερούσα χώρα, μια ευρωπαϊκή καθ' όλα σύγχρονη πατρίδα», έλεγε τον Φεβρουάριο του 2016 ο Νίκος Αναστασιάδης, υποσχόμενος πως η λύση απείχε ένα μόλις βήμα. Ένα βήμα που θα ολοκληρωνόταν κατά την πρώτη του θητεία. Τρία περίπου χρόνια αργότερα το βήμα δεν έγινε, το Κυπριακό παραπαίει επικίνδυνα και ο Νίκος Αναστασιάδης αντ'ι να παρευρίσκεται στην εκδήλωση των Ηνωμένων Εθνών, υπογραμμίζοντας την προσήλωσή του για λύση, επιλέγει τα εγκαίνια πολυτελούς ξενοδοχείου υποσχόμενος την ανάπτυξη στη Λάρνακα. Σε αυτό το θέατρο του παραλόγου, την Τρίτη που πέρασε, ο πρώην πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Μάρτιν Σουλτς, προσκεκλημένος σε εκδήλωση που διοργάνωσε το ΑΚΕΛ για τις προοπτικές της Ε.Ε, μοιραζόταν σκωπτικά με το κοινό την πρόσφατη στιχομυθία του με τον Νίκο Αναστασιάδη. Σε εκείνη τη συζήτησή τους, λοιπόν, ρωτούσε χαρακτηριστικά τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας τι προνοεί η καλαρή ομοσπονδία που έριξε στο τραπέζι του Εθνικού Συμβουλίου. Ο τελευταίος τον διαβεβαίωσε πως ουδέποτε μίλησε για καλαρή ομοσπονδία και η συζήτηση έκλεισε εκεί.

Μερικές ώρες πριν απαρνηθεί στον Μάρτιν Σουλτς τη καλαρή, προετοιμάζε βεβαίως τα ΜΜΕ πως στο Εθνικό Συμβούλιο της επόμενης ημέρας και θα κατέθετε, αλλά και θα άκουγε συγκεκριμένες προτάσεις για την αποκέντρωση εξουσιών. Ο ΔΗΣΥ μάλιστα είχε φροντίσει στο μεσοδιάστημα να καλλιεργήσει το έδαφος της καλαρής, υποστηρίζοντας ότι ήταν πάγια πρόταση του κόμματος και δείγμα της κληροδικής σχολής σκέψης. Για τη ομοσπονδία όμως μιλούσε και ποιες αρμοδιότητες ήθελε να μεταφέρει στα συνιστώσα κράτη; Κανείς δεν ξέρει και μάλλον κανείς δεν θα μάθουμε ποτέ, γιατί λίγες ώρες αργότερα διαφαινόταν πως όχι μόνο δεν υπήρχε καμία ολοκληρωμένη πρόταση, αλλά κατατέθηκαν την υστάτη ανεμομαζώματα προτάσεων, που όλοι λίγο πολύ γνώριζαν. Όλα αυτά θα μπορούσαν να μπουν στη σφαίρα της προχειρότητας. Μια κυβέρνηση που έχει δείξει από την αρχή πως λειτουργεί άταλα και άγαρμπα, αδύναμη να ανατρέψει την κακή της εικόνα. Πριν από μερικές εβδομάδες όμως δημοσίευμα στην εφημερίδα «Πολίτης», καταδείκνυε κάτι πολύ πιο σοβαρό από την προχειρότητα. Παρουσίαζε τον Νίκο Αναστασιάδη να φλερτάρει με τη λύση δύο κρατών μετά το ναυάγιο του Κραν Μοντάνα. Ένα σχέδιο β', όπως καταγραφόταν, το οποίο συζήτησε ανεπίσημα με τους στενούς του συνεργάτες και οι οποίοι το απέρριψαν αναφανδόν.

Μαζί και το δημοσίευμα στην «Καθημερινή» το καλοκαίρι που πέρασε όπου καταγραφόταν από τον Απόστολο Ζουπανιώτη ότι ο Πρόεδρος Αναστασιάδης είχε αναπτύξει σε αρκετούς ανθρώπους την άποψή του ότι ίσως να είναι προτιμότερο για τα συμφέροντα του κυπριακού ελληνισμού ένα σχέδιο β' και στην ουσία ένα βελούδινο διαζύγιο είτε ως δικοτόμηση είτε υπό τη μορφή της καλαρής ομοσπονδίας.

Αληθεύουν τα δημοσιεύματα; Είναι ψευδή και κακόβουλα και θέλουν να πλήξουν τον Πρόεδρο; Ένας Πρόεδρος με ναυπή ισχυρή εντολή και εκλεγμένος με την υπόσχεση ότι εργάζεται για μία επανενωμένη Κύπρο, μία «καθ' όλα ευρωπαϊκή σύγχρονη πατρίδα» όπως έλεγε, θα τα διέψευθε κατηγορηματικά και θα έβαζε τον καθένα που τα διαδίδει στη θέση του. Τήρησε όμως σιγή ιχθύος. Και ο ίδιος και τα πρόσωπα που αναφέρονται στα δημοσιεύματα. Ακόμα και οι συνεργάτες του στο Προεδρικό. Αντ' αυτού άρχισαν να μιλούν για νέες ιδέες για ανάγκη να δούμε έξω από το κουτί το Κυπριακό. Όταν όμως ένας Πρόεδρος δυσκολεύεται να βρει λύση με προτάσεις που έχουν την πλήρη στήριξη των Ηνωμένων Εθνών και του διεθνούς παράγοντα, μπορεί να πείσει κάποιον πως οι νέες ιδέες που πλασάρεται είναι προς το δικό μας συμφέρον; Ότι δηλαδή θα ξεγελάσει μόνος του την Τουρκία και θα τη φέρει με το μέρος μας; Αντιλαμβάνεστε.

Είναι, λοιπόν, σαν να μην το θέλει. Και δίνει αυτή τη αίσθηση πριν ακόμα η επανεκλογεί. Σαν να έχει προ πολλού αποβιβάσει από το τρένο που λέγεται λύση. Και αντιλαμβάνεστε πως το τι θέλει ή τι δεν θέλει δεν θα το συζητούσαμε σήμερα, αν οι δικές του επιθυμίες και χειρισμοί δεν συμπαρέσυραν αναπόφευκτα κι εμάς μαζί του σε πολύ επικίνδυνα μονοπάτια.

economidoum@kathimerini.com.cy

Νέους τρόπους καλλιέργειας αναζητεί η Κούβα για να αποφύγει οικονομικές περιπέτειες.

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Η ναυμαχία της ΑΟΖ και το κανόνη της αλαζονείας

Τα όσα λαμβάνουν χώρα στην κυπριακή ΑΟΖ, είναι λογικό να προκαλούν ανησυχία στον κόσμο που στερείται τις πληροφορίες, ακόμη και της δημοσιογραφικής, που θα ήθελε. Ωστόσο, συζητώντας με εκείνους που έχουν τα μάτια τους στην περιοχή, διαπιστώνεται η ηρεμία με την οποία αντιμετωπίζουν δράματα τα οποία άλλοι, πρώτοι οι δημοσιογράφοι, προσπαθούν να μεταδώσουν όχι πάντα με την απαραίτητη ψυχραιμία.

Είναι λογικό να θες να μεταδώσεις τις κινήσεις της Τουρκίας στην ΑΟΖ, τις επιπτώσεις από τα όσα γίνονται μέσω αναλύσεων στην καθημερινότητα των πολιτών, αλλά δεν σημαίνει αυτό πως μπορεί να κάνει κάποιος πόλεμο μόνος του. Εκείνοι που ξέρουν, απαντούν πως δεν υπάρχει κανένα ενδεχόμενο για την ώρα που θα μπορούσε να προκαλέσει πανικό σε οποιοδήποτε επίπεδο. Και προσωπικά τους πιστεύω, όχι μόνο γιατί εκείνοι βλέπουν και άρα ξέρουν, αλλά γιατί έχουν την ευθύνη της αλήθειας που εξυπηρετούν από τα πόστα τους. Είναι μεγάλο το φορτίο, ανάλογη και η υπευθυνότητα που δειχνουν. Οπότε, όποτε γίνεται λόγος για ναυμαχία στην ΑΟΖ, καλά είναι να κρατάμε μικρό καλάθι. Δεν είναι εκείνα τα κανόνια που μας απειλούν, αλλά τα κανόνια της αλαζονείας μας. Τα οποία δεν έχουν καμία σχέση με τις πλουτοπαραγωγικές πηγές. Είναι άλλες πηγές αυτές. Μιζερές, που θέλουν να προστατεύσουν πάση θυσία το δοβλέτι τους και όχι τη χώρα.

Μιλώ για εκείνους που σηκώνουν το δάχτυλο και βάλλουν όχι κατά προσώπων αλλά κατά της φήμης που φέρει η Κύπρος. Η οποία πέρασε περιόδους οικονομικής ανομβρίας, για να πει πως πατάει με μια κάποια σταθερότητα στο σήμερα. Μιλώ για ελέγχους και ελεγχόμενους, για συμβούλους και συμβουλευτές, για βουλευτές που βρίσκονται σε ευθεία γραμμή με εφημερίδες και οι επιθέσεις γίνονται συντονισμένα. Αρκεί να κοιτάξει κανείς και θα δει τα ψεύδη που αφήνουν πίσω τους. Είτε το πιστεύετε είτε όχι, μπορεί να κάνει περισσότερο κακό ένα άκυρο, επαναλαμβανόμενο, δημοσι-

ευμα στο εξωτερικό για το τι κάνει ή δεν κάνει η χώρα με την οικονομία της, παρά τα όποια παίγνια στην ΑΟΖ. Αυτό δεν το καταλαβαίνουν αξιωματούχοι με θέσεις, όπως δημοσιογραφικά δεν κατανοούν κάποιοι πως δεν παίζουμε ναυμαχία για να τρομοκρατήσουμε, πως δεν κάνουμε πλάτες στους δικούς μας για να βγάλουμε προς τα έξω τη φήμη, γιατί πληροφορία δεν είναι πως ακόμη η οικονομία της Κύπρου έχει σαθρά πόδια. Κάποιος πρέπει να σοβαρευτούν, θα πείτε. Μην το περιμένετε θα σας πω. Είναι ένα σύστημα που έχει σκοπό το δικό του όφελος και που δεν χαμηπαριάζει τίποτα μπροστά στη δική του επιβίωση. Αυτό είναι που αποτελεί το μεγάλο κίνδυνο για τη χώρα. Ο λαϊκισμός που δεν έχει τέλος, η αέναη μάχη μεταξύ θεσμών, το κούνημα του δακτύλου του ενός προς τον άλλο. Ας το καταλάβουμε. Όσα και να γράψαμε τα τελευταία έξι χρόνια, η πληγή είναι ακόμη εκεί. Αντί να βλέπουμε αποτελέσματα ερευνών, ανακαλύπτουμε αιτίες και εστίες αντιπαραθέσεων που εξοβελίζουν την πραγματικότητα.

Η επιλογή των προσώπων θα πρέπει να είναι σοφή. Δεν ήταν ως τώρα, και τα αποτελέσματα είναι όχι μόνο ορατά αλλά επαναλαμβανόμενα. Τα όσα έπαθε η Κύπρος και μπήκε στο μάτι του κυκλώνα με την οικονομία της δεν έχουν τελειώματα ερευνών, ανακαλύπτουμε αιτίες και εστίες αντιπαραθέσεων που εξοβελίζουν την πραγματικότητα. Η επιλογή των προσώπων θα πρέπει να είναι σοφή. Δεν ήταν ως τώρα, και τα αποτελέσματα είναι όχι μόνο ορατά αλλά επαναλαμβανόμενα. Τα όσα έπαθε η Κύπρος και μπήκε στο μάτι του κυκλώνα με την οικονομία της δεν έχουν τελειώματα ερευνών, ανακαλύπτουμε αιτίες και εστίες αντιπαραθέσεων που εξοβελίζουν την πραγματικότητα.

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΑΡΘΡΟ / Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Σε τι είδους παιδιά θα αφήσουμε τον κόσμο;

Τι σημαίνει να είσαι παιδί και να ζεις σε φτωχή οικογένεια; Τι σημαίνει να είσαι μαθητής και να ορμάς στο γραφείο του υπουργού Παιδείας ανοίγοντας με κλωτσιά την πόρτα του; Δύο διαφορετικά ερωτήματα που εκκινούν από μια κοινή βάση: τη φτωχοποιημένη εκπαίδευση. Πριν από λίγες ημέρες μια εκδήλωση της Κίνησης Πολιτών για μια Ανοικτή Κοινωνία και της διαΝΕΟσις με θέμα τις «Νέες ανισότητες», με ομιλητές τους Μάνο Ματσαγγάνη, Τάσο Γιαννίτση και Γεωργία Καπλάνογλου (τη συζήτηση συντόνισε ο Βασίλης Ράπανος), έφερε στο προσκήνιο μέρος της επικαιροποιημένης έρευνας για την «Ακραία φτώχεια στην Ελλάδα». Η κυρία Καπλάνογλου, αναπληρώτρια καθηγήτρια του τμήματος Οικονομικών Επιστημών στο ΕΚΠΑ, εστίασε στη φτωχοποίηση του παιδικού πληθυσμού που παρουσιάζει αυξητικές τάσεις. Το 2008 ένα στα οκτώ παιδιά ζούσε στο φτωχότερο 20% του πληθυσμού. Το 2016, ένα στα τέσσερα παιδιά. «Γιατί είναι σημαντικό να ξέρουμε τι συμβαίνει ειδικά με τα παιδιά;», αναρωτήθηκε η κ. Καπλάνογλου προβάλλοντας διαφάνειες με πολύ ενδιαφέροντα στοιχεία. Γιατί, πρώτα απ' όλα, λιγοστεύουν καθώς μειώνονται οι γεννήσεις· γιατί είναι από τις πιο ευάλωτες κοινωνικά ομάδες· γιατί ταυτόχρονα είναι αυτή η ομάδα που καθορίζει την αναπτυξιακή προοπτική και το μέλλον ενός τόπου.

Επαρκείς λόγοι για να επιβεβαιώσουμε ότι τα πραγματικά μεγάλα προβλήματα της χώρας, και όχι αυτά που τροφοδοτούν τις εύκολες ρητορείες και τις θεατρικές αντιπαραθέσεις, βρίσκονται στη σφαίρα του απροσδιόριστου και ανέγγιχτου. Η υποτίμηση παρόμοιων προβλημάτων, τα αργά ανακλαστικά και οι ανεπαρκείς του πολιτικού συστήματος σε θέματα κοινωνικής πρόνοιας και εκπαίδευσης, συμβάλλουν στη γενικευμένη γήρανση της χώρας, ηλικιακή και πνευματική. Πρόσφατα, η ειδική επιστημονική επιτροπή για το δημογραφικό της Βουλής ανέφερε στην έκθεσή της ότι έως το 2050 ο πληθυσμός της χώρας θα μειωθεί, στην καλύτερη περίπτωση κατά 800.000 και στη χειρότερη κατά 2,5 εκατομμύρια άτομα.

Αν συνθέσουμε τα αρνητικά, συμπεραίνουμε ότι ο παιδικός πληθυσμός και συρρικνώνεται και φτωχοποιείται. Ακολουθεί με βήμα ταχύ η αποεπένδυση από την εκπαίδευση των παιδιών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της κ. Καπλάνογλου, από το 2008 έως το 2016 μειώθηκαν οι ετήσιες ιδιωτικές δαπάνες των νοικοκυριών για την εκπαίδευση των παιδιών κατά 20 με 30%. Από το 2016 ήδη το 25% του παιδικού πληθυσμού ζει με γονείς που βρίσκονται σε αδυναμία να «επενδύσουν» στην εκπαίδευσή τους. «Αν μεγαλώσουν έτσι τα παιδιά ούτε τη χώρα μπορούν να βοηθήσουν. Πώς θα γίνουν παραγωγικοί άνθρωποι;», τόνισε η καθηγήτρια. Σε ένα τόσο άγονο τοπίο τα δημόσια σχολεία και πανεπιστήμια αποτελούν στοιχειώδη δικλείδα ασφαλείας. Οι κρατικές δαπάνες για τη δημόσια εκπαίδευση είναι περισσότερο από αναγκαίες, καθώς οι κοινωνικές ανισότητες εξασθενίζουν και την κοινωνική συνοχή, κάνοντας το έδαφος να υποχωρεί κάτω από τα πόδια μας. Πώς μπορούμε να επενδύσουμε στον σκεπτόμενο, κριτικό, ερευνητικό νέο άνθρωπο με μια δημόσια εκπαίδευση, που στις δυο βαθμίδες (πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια) έχει χάσει τον βηματισμό της, ενώ στην τριτοβάθμια παλεύει άμεσα με την έκπτωση – και με φαινόμενα ανομιίας μέσα στους χώρους των πανεπιστημίων;

Μια «απάντηση» στο ρητορικό, μάλλον, ερώτημα ήταν και η έφοδος των μαθητών και φοιτητών στο γραφείο του υπουργού Παιδείας Κώστα Γαβρόγλου, την περασμένη εβδομάδα. Για ποιο λόγο, δεν απασχολεί. Όταν είσαι μαθητής και ανοίγεις την πόρτα του υπουργού με κλωτσιά, παύουν να έχουν σημασία τα αιτήματα. Η εικόνα στα βίντεο άφησε την ισχυρή επίγνωση ενός κόσμου ακατέργαστο, σε κρεσέντο θυμού και ακαμψίας. Ο «διάλογος» πήγε κάπως έτσι: «σας καλούμε να φύγετε, δεν έχετε δουλειά εδώ πέρα», είπαν στον υπουργό οι μαθητές, ένας αναφώνησε σε τόνο απειλητικό «είστε το μεγαλύτερο τσιράκι των αστών, μας έχετε πατήσει εντελώς, μιλάμε ήπια με αυτά τα δεδομένα και μας λέτε ότι θέλετε σεβασμό;». «Τα παιδιά ήταν σε πλήρη σύγχυση», δήλωσε απλώς την επόμενη μέρα ο υπουργός.

Ο Χάιμ Σαμπρούν, Γάλλος δοκιμιογράφος και μεταφραστής, είχε αντιστρέψει, από τα τέλη του '90 ήδη, το ενοχλητικό ερώτημα: «ποιον κόσμο θα αφήσουμε στα παιδιά μας;», στο πραγματικό ανυποχώρητο ερώτημα: «σε τι είδους παιδιά θα αφήσουμε τον κόσμο;».

elenixenou11@gmail.com

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

Περιμένοντας την πάροδο του χρόνου

Δεν γνωρίζω αν το έχετε συνειδητοποιήσει αλλά αυτό το κράτος κάνει ό,τι περνάει από το χέρι του για να μας κρατάει εγκλωβισμένους στο περιμενε. Δεν μας έχει μείνει μισή αεροπορική εταιρεία και στα ψηλά δώματα των κυβερνήσεων δεν ιδρώνει κανενός το αφτί. Τα αεροπορικά ναύλα μετά το κλείσιμο της Cobalt έχουν εκτοξευτεί και για να πιάς π.κ. στην Αθήνα πρέπει περίπου να βάλεις υποθήκη.

Ο γενικός διευθυντής του αρμόδιου Υπουργείου κ. Μιχαηλίδης, ωστόσο, παραμένει ψυχραιμός (γιατί άραγε); και εκτιμά ότι η κατάσταση θα βελτιωθεί με την πάροδο του χρόνου. Όπως όλα σ' αυτή την απομυθισμένη χώρα. Η φράση κλειδί, η οποία συμπυκνώνει τη στρατηγική δεινότητα των κυβερνώντων και βέβαια τη διορατική τους ικανότητα είναι... η πάροδος του χρόνου.

Το μόνο που μπορούμε να κάνουμε σ' αυτό το νησί είναι να ελπίζουμε να περάσει ο χρόνος. Για να τελειώσει η πλατεία Ελευθερίας, για να αξιωθούμε να ζήσουμε μια αξιοπρεπή δημόσια υγεία, για να λύσουμε το εθνικό μας πρόβλημα, για να αποκτήσουμε ένα σοβαρό σύστημα παιδείας, για να βελτιωθούν τα οικονομικά μας, για να μην υπάρχει ανεργία, για να βρούμε λύση στο κυκλοφοριακό, για να τιμωρηθούν οι υπαίτιοι των σκανδάλων κτλ. κτλ. κτλ.

Δεν υπάρχει καμία άλλη πολιτική πρόταση ή στρατηγική ή όραμα πέραν της πάροδο του χρόνου. Κι αν στο ενδιάμεσο τα νεύρα του πολίτη γίνουν κουρέλια κι αρχίσουν τα ψυχοφάρμακα για να αντέξει την αναμονή ή αν στο ενδιάμεσο ο έρμος πολίτης χάσει τη ζωή του περιμένοντας (και κυριολεκτικά και συμβολικά), τότε κανένας από τα ψηλά δώματα των κυβερνώντων δεν θα αισθανθεί πως φέρει ευθύνη. Διότι αυτοί το μόνο που

Άφησαν αυτή τη χώρα στο έλεος της διαπλοκής, της διαφθοράς και των συμφερόντων τους και εξακολουθούν να παριστάνουν τις πάπιες...

είναι ικανοί να κάνουν είναι να μας προειδοποιούν πως όλα είναι θέμα... χρόνου.

Άφησαν αυτή τη χώρα στο έλεος της διαπλοκής, της διαφθοράς και των συμφερόντων τους και εξακολουθούν να παριστάνουν τις πάπιες, αλλά κατά τ' άλλα ο πολίτης πρέπει να περιμένει να περάσει ο χρόνος για να περάσει παράλληλα και η ζωή του στο περιμένει. Αυτή είναι η τραγική εικόνα του κράτους που ζούμε και σαν να μην έφτανε αυτή η διαπίστωση έρχεται

τώρα ακόμα μια για να μας διαταράξει την ήδη διαταραγμένη μας ψυχολογική κατάσταση. Η διαπίστωση πως δεν έχουμε καν την πολυτέλεια να φεύγουμε από αυτό το νησί χωρίς να πρέπει πρώτα να πληρώσουμε τα κέρατά μας (και τα κερατάτικα δώρων των έκαναν μαντάρα). Κι αντί να βγει ένας πολιτικός σοβαρός να κάνει ένα σοβαρό σχεδιασμό ώστε να υπάρξει μια στρατηγική δράση σε ό,τι αφορά το θέμα της ανυπαρξίας εθνικού αερομεταφορέα και των επιλογών που μας προσφέρονται, βγαίνει ένας κύριος γενικός διευθυντής να μας πει πως η κατάσταση θα βελτιωθεί... με την πάροδο του χρόνου. Τιποτα, ωστόσο, δεν πρόκειται να βελτιωθεί με την πάροδο του χρόνου για τον απλούστατο λόγο ότι αυτή η πάροδος δεν υπήρξε εδώ και χρόνια τίποτα άλλο παρά στάχτη στα μάτια μας και παράλληλα ένα τραγικό ζόδεμα της ζωής μας και των προσδοκιών μας. Το μόνο αποτέλεσμα

κύριοι αρμόδιοι που θα έχει αυτή η «πολιτική» της παρόδο του χρόνου είναι το εξής: Να πηγαίνουμε στο Ερτζάν για να πετάξουμε στο εξωτερικό, όπως πάμε για βενζίνη μη μπορώντας πλέον να περιμένουμε πότε θα τα βάλει με τα μεγάλα συμφέροντα για να ριζέτε τις φορολογίες ή όπως πάμε να αγοράσουμε φάρμακα γιατί δεν μας αφήσατε έξτρα σεντ στην τσέπη να αγοράζουμε τα τάχα νόμιμα σασ. Ή όπως πάμε για να πουλήσουμε τις περιουσίες μας ώστε να πληρώσουμε τις συνειδήσεις του μεγάλου φαγοποτιού και της διαφθοράς σας. Και τότε ας τολμήσει κανείς από σας τους πατριώτες του καναπέ και της business class να μας χαρακτηρίσει προδότες επειδή αντιφρόνηκαμε, έστω και την υστάτη, το μάτι της καλαρότητας με την οποία βαδίζετε αμέριμνα στον χρόνο.

Η προσφυγιά στην ευημερί(δ)α των αριθμών

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**

Ακούω και βλέπω χωρίς να καταλαβαίνω την αιωνόβια σιωπή μας. Τι απαντούμε οι πολίτες στις ουρανομήκεις ελληνορθόδοξες κραυγές που σπάζουν τα τύμπανά μας; Νιώθουμε άναυδοι, ή απλώς αδιάφοροι μπροστά στην 3η τραπεζική εισβολή στις πρώτες κατοικίες εν έτει 2018, ύστερα τον 1ο και τον 2ο γύρο του Αττίλα το 1974; Οι τράπεζες έγιναν παντού το ΥΠΕΡκράτος εν κράτει, με ή χωρίς συμβόλαια. Κάνουν ό,τι θέλουν σ' ένα θανάσιμο ανταγωνισμό μεταξύ τους που χαντακώνει την πανανθρώπινη κοινωνία εντός, εκτός και επί τα αυτά, σε παράλληλους δρόμους νεοφιλελεύθερης διαφθοράς, χωρίς να λογοδοτούν σε κανένα.

Οι τράπεζες και οι θεσμοί ξέρουν πάρα πολύ καλά και τους ριφιφίδες των θησαυροφυλακίων τους με το κλειδί στο χέρι και τους στρατηγικούς κακοπληρωτές. Γνωρίζουν επακριβώς πού και πώς οι (αν)αξιοπρεπέστατοι αυτοί κύριοι με το μαυρόασπρο κολάρο «αξιοποιούν» τα μεροκάματα της πείνας εναντίον των φτωχών. Γιατί αυτή είναι η δουλειά τους που αν δεν την ήξεραν, θα έβαζαν λουκέτο σε όλα τα μαγαζιά της τραπεζικής ασωτίας διεθνώς.

Σε κάθε γωνιά της γης οι φτωχοί ξεκοιλιάζονται για την ευημερία των αριθμών που εγκυμονεί την παγκόσμια πείνα και δυστυχία. Οι κρυφές καταθέσεις και το ξέπλυμα μαύρου χρήματος συμβολίζουν τις αριθμημένες θέσεις με ονοματεπώνυμο στην πιο μαύρη βίβλο της επίγειας τραπεζικής κολάσεως που έζησε ποτέ ο άνθρωπος σαν θύμα της πολεμικής τεχνολογίας, ενώ εκ παραλλήλου, η προσωπική λεία των ενόχων συνθέτει το «δημόσιο κατηγόρω» της ιστορίας. Το οποίο οι ερευνητές τεκμηριώνουν, ακολουθώντας τα ίχνη της προσωπικής μεταβίβασης των κλεμμένων, στους επιλεγμένους (κλεπ)απογόνους των δικαιούχων.

Όσα δεν γράφονται ή καθυστερούν να βγουν στο φως της δημοσιότητας, κορυφώνουν απλώς τις αλυστον μνήμης προσωπικές ευθύνες της οργάνωσης πρωταγωνιστών, διακόνων και κολαούζων.

Μετά τους φοίνικες που διέπρεψαν εν διασπορά και χάθηκαν χωρίς ονοματεπώνυμο στην εμπιορική τους ασωτία, η ιστορία δεν χαρίστηκε σε όσους έκτοτε μαυροπυκνίζονται από μόνον τους σ' ένα διαχρονικό εμφύλιο σπαραγμό που υποσκάπτει και καταβαρβαρώνει την ανθρώπινη δημι-

ουργία. Οι φωνές που δεν ακούγονται είναι ασύγκριτα ουρανομήκεις από την εκκωφαντική σιωπή και τις ψυχολογικές επιβαρύνσεις που μοιραζόμαστε όλοι, μπροστά στη διαχρονική και πανανθρώπινη αυτή τραγωδία αυτοχειριασμού της ανθρώπινης κοινωνίας.

Βαδίζουμε αμέριμνοι σ' ένα κατακλυσμό χωρίς κιβωτό. Γιατί τα επιλεγμένα κοινωνικά και κανονικά ζώα προς διαιώνιση των ειδών, μαζί με κάποια τελευταία υπολείμματα ανθρώπινου ήθους, εξαφανίζονται ολοταξώς με ημερομηνία λήξης.

Εκκλησιαζόμενοι και μη. Πιστοί και άπιστοι μαζί. Σε ανομολόγητη συμμαχία με μαθητευόμενους μάγους υπερϊόδους ακαδημαϊκής ακτινοβολίας που σκοτώνει αδιακρίτως, ψηφίζουμε την αυτοκαταστροφή μας ανυποχώρητοι. Τροφοδοτούμε μια κρεατομηχανή που κατατομεί διδακτορικά με διδακτορικά και κόντρα μεταδιδακτορικά διπλώματα τις ανθρώπινες κοινωνίες. Οι οποίες ανηφορίζουν εδώ κι εκεί τον Γολγοθά του Ανθρώπου με αμετανόητους αντίχριστους ληστές, οι οποίοι ομνύουν πίστη στον «δικό τους Χριστό». Μεταθέτοντας απλώς τον ατομικό τους σταυρό στον όχλο που τους ακολουθεί.

Διερωτώμαι ειλικρινά. Όταν η γνώση πουλιέται για να αυτοεξοντώνεται ο Άνθρωπος, ποιο είναι το όριο της δουλοπρέπειας στον κατήφορο της ηγεμονικής σχιζοφρένειας και ανεντιμότητας;

Στη Κύπρο την αέρινη, 44 χρόνια μετά την εισβολή: Αντί να αυτομαστιγωνόμαστε δημόσια με «τεσοφάρκοντα παρά μία συν πέντε» ισόχρονες και ισόποσες με την τραγωδία μας καμουτοικίες, εμπεδώνουμε την κατοχή με συνθήματα για την επιστροφή όλων των προσφύγων στα σπίτια τους... Ενώ την ίδια στιγμή οι Τράπεζες κοιλοπονούν και ξεσπιτώνουν δημοσίως μια νέα γενιά προσφύγων, χωρίς ν' αγγίξουν τριχα από τις αδιάρρηκτες, ανέφραστες, καρφαλές και ανεγκέφαλες μάσκες των πασιγνώστων υπαιτιών.

Εν αναμονή «φυσικά» της μεγαλοψυχίας των Θεσμών, να εγκρίνουν «δημόσια δαπάνη» νέους καταυλισμούς προσφύγων... τα χειρότερα έπονται ως συνήθως... σαν άπιαστη και νεοφιλελεύθερη ευημερία των αριθμών... χάριν των ολοένα και ολιγότερων ολίγων...

Ο κ. Αντώνης Δημητρίου είναι αρχιτέκτονας.

Η μάμα Τζούλια, 118 ετών, η γηραιότερη γυναίκα της Βολιβίας...

2020 βήματα του «κυπριωτισμού»

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Η τ/κ κοινότητα αναζητάει τον κάθε φορά νέο βηματισμό της. Οι εξελίξεις (κατ' ακρίβεια μη εξελίξεις) στο Κυπριακό έχουν βοηθήσει πολλούς Ε/κ να αποκτήσουν μία πιο ρεαλιστική αντίληψη για την πορεία της. Η εκτίμησή μου για τις εξελίξεις στους εξής πέντε κύκλους:

Ο Μ. Ακιντζί έχει πείσει ότι είναι συνεπής με τις αρχές του, ένας πολιτικός με κύρος στην κοινότητά του, με καλή εικόνα σε μερίδα Ε/κ και με συμπάθειες στο εξωτερικό. Παρά τις πιέσεις από την πλευρά Τσαβούσογλου να κάνει στροφή στην πολιτική των «δύο κρατών», καθώς «αυτό έρχεται από την Ε/κ πλευρά», απαντά ότι «έχω εκλεγεί για να προωθήσω την ομοσπονδιακή λύση και δεν θα προτεινώ κάτι άλλο, αυτός είναι». Κατά συνέπεια κάθε κούρσιον γνωρίζει ότι όταν η πλειοψηφία των Τ/κ στηρίζει τον Μ. Ακιντζί σημαίνει ότι επιλέγει το «Πλαίσιο Γκουτιέρες» ως τη βάση για να φτάσουμε σε σύντομη λύση. Οι συναντήσεις στη Νέα Υόρκη στις 28 Σεπτεμβρίου έδειξαν ότι ο Μ. Ακιντζί, ενώ διαθέτει τη στήριξη της κοινότητάς του, δεν έχει την ίδια στήριξη από την πλευρά της τουρκικής κυβέρνησης. Η άρνηση του Τ. Ερντογάν και του ΥΠΕΞ Μ. Τσαβούσογλου να τον συναντήσουν στη Νέα Υόρκη (ούτε καν μια χειραψία...), υπήρξε ένα σαφές μήνυμα ότι η Άγκυρα ήθελε να γνωρίσει από πρώτο χέρι το φημολογούμενο «σενάριο Αναστασιάδης» και να κινηθεί πάνω σε μια διαφορετική κατεύθυνση, αποδιώχνοντας την αλλαγή στην Ε/κ πλευρά. Έτσι ο Μ. Ακιντζί βρέθηκε εκτός συζητήσεων, κάτι που προκάλεσε τη

δημόσια δυσφορία του «οι μόνοι που μπορούν να μου αφαιρέσουν τις εξουσίες είναι αυτοί που με εξέλεξαν».

Παρά το γεγονός ότι ο Μ. Ακιντζί παραμένει η ακμή του δόρατος στην τ/κ κοινότητα στην προσπάθεια για την αναζήτηση λύσης, ο οικονομία παίζει τον δικό της ρόλο μέσα στις ιδιόζουστες σχέσεις Τουρκίας-Τ/κ. Η κρίση στις σχέσεις ΗΠΑ-Τουρκίας, η πτώση της αξίας της τουρκικής λίρας, σχεδόν στο 40% έναντι του δολαρίου, επέφερε αυξήσεις σε βασικά είδη διατροφής και, κατά συνέπεια, επέφερε δυσφορία σε μερίδα Τ/κ, η οποία βλέπει το εισόδημά της να μειώνεται αισθητά. Εξαιτίας της εξάρτησης των Τ/κ από την οικονομική υποστήριξη της Άγκυρας, η τ/κ ηγεσία βρίσκεται σε αδυναμία να κάνει σιδηρόστραση σημαντικό και αυτό με τη σειρά του επέφερε κόστος στην ηγεσία Ακιντζί.

Σε αυτή την ιστορική συγκυρία ο «κυπριωτισμός» αποτελεί το κυρίαρχο πολιτικό ρεύμα ανάμεσα στην τ/κ κοινότητα. Τα κύρια χαρακτηριστικά του «τ/κ κυπριωτισμού» συνοψίζονται σε:

- Α.** Πολιτική μη ενσωμάτωσης στην Τουρκία,
- Β.** Μη επιστροφή στις συνθήκες της περιόδου 1964-74,
- Γ.** Επιδίωξη λύσης με βάση τη δικαιοδική-διζωνική ομοσπονδία όπως αυτή διαμορφώθηκε από τον γ.γ. του ΟΗΕ Α. Γκουτιέρες στο Κραν Μοντάνα,
- Δ.** Αποτελεσματική συμμετοχή στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση, με επίκεντρο την εκ περιτροπής προεδρία με στάθμισ

Το Κυπριακό και ο ενεργειακός πλούτος

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ**

Δεν αποτελεί έκπληξη ότι η συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών δεν αναμένει εξελίξεις που να οδηγούν σε μια βιώσιμη λύση του Κυπριακού. Αντίθετα υπάρχουν ανησυχίες ότι θα ασκηθούν σοβαρές πιέσεις για κλείσιμο του Κυπριακού στη βάση του υφιστάμενου πλαισίου διαπραγματεύσεων. Ας μην τρέφουμε αυταπάτες. Μπορεί οι διαπραγματεύσεις στο Μον Πελεράν να κατέρρευσαν εξαιτίας της επιμονής της Τουρκίας για τα θέματα εγγυήσεων και των στρατευμάτων αλλά δεν μας διαφεύγει ότι υπάρχει ένα μεγάλο χάσμα και στα άλλα σοβαρά ζητήματα: διακυβέρνηση, εδαφικό, προσφυγικό, περιουσιακό, οικονομία και έποικοι. Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης κατανοώντας τις δυσκολίες αυτές κατέθεσε ως εισήγηση την προοπτική μιας χαλαρής ομοσπονδίας. Για τη θέση του αυτή ο Πρόεδρος κατηγορήθηκε ότι κατ' ουσία προκρίνει συνομωσπνδία ή ακόμα και λύση δύο κρατών. Ούτως ή άλλως ακόμα και η χαλαρή ομοσπονδία εμπίπτει μέσα στο πλαίσιο της διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας. Το πρόβλημα για τη λειτουργία του κράτους θα υφίσταται, είτε η συμφωνία θα προβλέπει ισχυρή είτε χαλαρή διζωνική, δικαιοδική ομοσπονδία, ενόσω η τουρκοκυπριακή ηγεσία δεν θα λειτουργεί ανεξάρτητα από την Άγκυρα. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να αναλογιστούμε τις συνέπειες του συνεχιζόμενου επικυβισμού, καθώς οι Τουρκοκύπριοι ήδη αποτελούν μειοψηφία στην κατεχόμενη Κύπρο. Αξιοσημειώτες είναι και οι θέσεις του λεγόμενου «υπουργού Εξωτερικών» Κουντρέτ Οζερσά και του τέως Τουρκοκύπριου γιγάντη Μεχμέτ Αλί Ταλάτ – ότι «δεν αποδέχονται τη χαλαρή ομοσπονδία». Θα ήταν ευχής έργον εάν η έγνοια της τουρ-

κοκυπριακής ηγεσίας ήταν πράγματι μια ανεξάρτητη ομοσπονδιακή Κύπρος. Η συντριπτική πλειοψηφία των Ελληνοκυπρίων θεωρεί, και όχι άδικα, ότι η τουρκοκυπριακή ηγεσία προσφέρει οικειοθελώς τις υπηρεσίες της στην Τουρκία προκειμένου να επιβάλει την επικυριαρχία της σε ολόκληρη την Κύπρο. Είναι προφανές ότι η φιλοσοφία της διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας όπως έχει εξελιχθεί είναι επικίνδυνη τόσο για τον κυπριακό ελληνοισμό όσο και για την Κυπριακή Δημοκρατία. Στη σημερινή συγκυρία ενώ καταβάλλονται προσπάθειες επανένταξης των συνομιλιών πάνω στην ίδια βάση περιπλέκονται και τα ενεργειακά ζητήματα. Στην πρόσφατη έκθεσή του προς το Συμβούλιο Ασφαλείας ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ ανέφερε ότι τυχόν ερευνητικές ενέργειες στην ανατολική Μεσόγειο είναι δυνατό να δημιουργήσουν επιπλοκές στις προσπάθειες επανένταξης των διανοητικών συνομιλιών για οριστική διευθέτηση του Κυπριακού.

Τα ενεργειακά ζητήματα έχουν διασυνδεθεί με το Κυπριακό προ πολλού. Δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι η Τουρκία αμφισβητεί το μέγεθος της κυπριακής ΑΟΖ και επιπρόσθετα απαιτεί την κοινή εκμετάλλευση του ενεργειακού πλούτου με τους Τουρκοκύπριους στα τεμάχια της Κυπριακής Δημοκρατίας που δεν αμφισβητεί. Είναι εκπληκτικό το ότι τόσο η Τουρκία όσο και η τουρκοκυπριακή ηγεσία διεκδικούν κατά το δοκούν τα δικαιώματα που πηγάζουν από την Κυπριακή Δημοκρατία και το Σύνταγμα του 1960, ενώ ταυτόχρονα αγνοούν τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από το ίδιο Σύνταγμα. Ενώ η Άγκυρα κατέκτησε διά της βίας το 37% της Κύπρου, δημιούρ-

ησε ψήφου στο 20% σύμφωνα με τις συγκλίσεις Χριστόφια-Ταλάτ και Αναστασιάδη-Ακιντζί, Ε. Στήριξη στην κοσμική παιδεία, μάχη κατά της «ισλαμοποίησης» και έτσι διατήρηση της τ/κ ταυτότητας μέσα στην ομοσπονδιακή δομή.

Μετά την υποχώρηση του «ντενκτασισμού» – η μν λύση είναι λύση, δύο κράτη δίπλα-δίπλα – η τ/κ κοινότητα έδειξε με έργα πως εργάστηκε για να αλλάξει τα πράγματα: διαδhlώσεις κατά Ντενκτάς το 2003, ψήφος στο σχέδιο του ΟΗΕ το 2004, νίκη Ταλάτ στην ψηφοφορία το 2005, εντυπωσιακή επικράτηση Ακιντζί το 2015. Η ψήφος στον Ακιντζί, έναν μετριοπαθή σοσιαλδημοκράτη πολιτικό, συνιστά την τελευταία ελπίδα των Τ/κ για να προχωρήσουν οι συνομιλίες για συνολική επίλυση. Οι πολιτικοί εκφραστές του «κυπριωτισμού» εμμένουν στην ομοσπονδιακή λύση, εκφράζοντας – σε αυτή τη συγκυρία – την πλειοψηφία της κοινότητάς τους. Η νέα γενιά των Τ/κ πολιτικών δεν έχει το ιστορικό βάρος που αντλούσαν από τις μνήμες τους πολιτικοί όπως ο Μ. Α. Ταλάτ και ο Μ. Ακιντζί. Μετά από τον Μ. Ακιντζί, η γενιά των Τ/κ πολιτικών με μνήμες συνεργασίας με τους Ε/κ θα υποχωρήσει και θα αναδειχθεί μια καινούργια με άλλες παραστάσεις και αντιλήψεις – Κ. Οζερσάι, Χ. Οζγκιουργκούν, Ο. Ναμί, Σ. Σιμπέρ. Το 2020 παραμένει η κρίσιμη χρονιά. Οι γενιές, οι μνήμες, οι πολιτικές για τη μία Κύπρο έχουν ζωντανό χρονοδιάγραμμα.

www.larkoslarkou.org.cy

Ο εθνικισμός του Ντόναλντ Τραμπ

Του **ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ**

Σε περίπου δέκα ημέρες, την Τρίτη 6 Νοεμβρίου, θα διεξαχθούν στις ΗΠΑ οι εκλογές του μεσοδιαστήματος της προεδρικής θητείας, στις οποίες Ρεπουμπλικανοί και Δημοκρατικοί θα διεκδικήσουν τις 435 έδρες της Βουλής των Αντιπροσώπων, 35 έδρες της Γερουσίας και τις κυβερνήσεις σε 35 πολιτείες. Το βασικό διακύβευμα είναι ο έλεγχος των δύο σωμάτων του Κογκρέσου, που σήμερα βρίσκονται υπό την κυριαρχία των Ρεπουμπλικανών, και ταυτόχρονα θα μετρηθεί η δημοτικότητα του Ντόναλντ Τραμπ στο εσωτερικό της χώρας του μετά τα πρώτα δύο θεαλλώδη χρόνια παρουσίας στον Λευκό Οίκο. Ακριβώς αυτό περιμένει να δει και ο υπόλοιπος κόσμος, ιδιαίτερα οι φίλοι και σύμμαχοι των ΗΠΑ, που έχουν νιώσει στο πετσί τους την «τραμπική» σύμπεριφορά στο ίδιο διάστημα.

Από την πρώτη στιγμή που ασκολήθηκε με τα κοινά, ο σημερινός Αμερικανός πρόεδρος έβαλε ως συστατικό στη συμπεριφορά και στην ατζέντα του μια μεγάλη δόση εθνικισμού. Δεν χαρακτήρισε τον εαυτό του ανοικτά «εθνικιστή», αλλά ο εθνικισμός που εξέπεμπε με τη ρητορική του ήταν διάχυτος στην προεκλογική εκστρατεία του, και όταν κατέκτησε τον Λευκό Οίκο τον μετουσίωσε σε πράξη. Τώρα, ενόψει των ενδιάμεσων εκλογών, ο Ντόναλντ Τραμπ πήγε ένα βήμα πιο πέρα και δhlώσε «εθνικιστής», για να μην υπάξει πλέον καμία αμφιβολία για την ιδεολογία που προεβεί. Ενδεχομένως να επιμύοισε να αυτοπροσδιοριστεί με έναν ακόμη πιο ακραίο όρο, αλλά το ρίσκο που θα έπαιρνε θα ήταν πολύ μεγάλο και προφανώς δάμασε τον εαυτό του ώστε να περιοριστεί στο «εθνικιστής»...

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο Ντόναλντ Τραμπ απευθύνεται συνεχώς στο δικό του κοινό. Δεν το κρύβει και προκύπτει άλλωστε από τη ρητορική, τη συμπεριφορά και τις ενέργειές του. Είναι το κοινό της «βαθιάς» Αμερικής, που στη συντριπτική πλειονότητά της ζει μεταξύ των δυτικών

και της ανατολικών πολιτειών της χώρας. Είναι εκείνο που ταυτίζει τον εθνικισμό με τον πατριωτισμό και που έχει γαλουχηθεί επί πολλές δεκαετίες με την ανάκρουση του εθνικού ύμνου πριν από την έναρξη όλων των αγώνων σε όλα τα σπορ και σε όλες τις ερασιτεχνικές ή επαγγελματικές κατηγορίες. Αυτή η μείζη εθνικισμού - πατριωτισμού έχει καλλιεργηθεί ποικιλοτρόπως και δεν είναι καινούργιο φαινόμενο. Υπήρχε και προ Τραμπ, τότε που οι διπλωμάτες και τα μίντια των ΗΠΑ αντιμετώπιζαν επιτιμητικά ηγέτες άλλων χωρών, τους οποίους χαρακτήριζαν «εθνικιστές». Ο δικός τους εθνικισμός όμως δεν είχε αναγορευτεί ακόμη σε επίσημη θέση της Ουάσινγκτον όπως τώρα, που αντιμετωπίζει τους πάντες ως αντιπάλους με το σύνθημα «πρώτα η Αμερική».

Είναι φανερό ότι ο Ντόναλντ Τραμπ αποφάσισε να προβάλει τον εαυτό του ανοικτά ως εθνικιστή πιστεύοντας ότι με αυτόν τον τρόπο δεν θα επαληθευτούν οι προσδοκίες των Δημοκρατικών για άλωση του Κογκρέσου ή τουλάχιστον του ενός από τα δύο νομοθετικά σώματα που το αποτελούν. Θα το έκανε σίγουρα κάποια στιγμή και επέλεξε τη δεδομένη λόγω των επικείμενων εκλογών. Το αποτέλεσμα τους δεν είναι προδιαγεγραμμένο και εξαρτάται από τον συντηρητισμό ή όχι της κάθε πολιτείας ή περιοχής, από την προσωπικότητα των υποψηφίων και από το όφελος ή τη ζημία που έχει προκαλέσει η πολιτική Τραμπ τοπικά. Το βέβαιο είναι ότι, δηλώνοντας «εθνικιστής», ο πρόεδρος ρίχνει λάδι στη φωτιά του διχασμού στη χώρα του.

Χωρίζει τους πολίτες στους δικούς του εθνικιστές, άρα και πατριώτες, και στους αντιπάλους μη πατριώτες, άρα με μειωμένη εθνική συνείδηση. Ο διχασμός θα κλιμακώνεται αν οι Ρεπουμπλικανοί διατηρήσουν τον έλεγχο του Κογκρέσου. Αν χάσουν, θα είναι μεν ήττα του Ντόναλντ Τραμπ και όσων προεβεί, αλλά δεν ξέρουμε ποια θα είναι η αντίδρασή του.

Ο κ. Ανδρέας Θεοφάνους είναι καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας και πρόεδρος του Κέντρου Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Μόνο όλοι μαζί μπορούμε να βοηθήσουμε

Στις 11 Νοεμβρίου, στον παραλιακό της Λεμεσού η ετήσια πορεία του Ιδρύματος Δρ Γιώτα Δημητρίου – The Dancing Queen foundation

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η Σόφη Μούσκου μέλος επιτροπής του Ιδρύματος Δρ Γιώτα Δημητρίου – The Dancing Queen foundation, με αφορμή τη μεγάλη γιορτή του DQ Foundation, που φέτος γιορτάζει 10 χρόνια, μίλησε στην «Κ» για τις δράσεις του ιδρύματος. Η ετήσια φιλανθρωπική πορεία του DQ Foundation έχει στόχο την ενημέρωση για τους κινδύνους που ελλοχεύει η οδήγηση υπό την επήρεια αλκοόλ αλλά και τη συλλογή χρημάτων για τη συνέχιση των θεραπειών που προσφέρει στα παιδιά που το έχουν ανάγκη. Η πορεία που θα γίνει στις 11 Νοεμβρίου, στις 8:30 το πρωί, στον παραλιακό δρόμο της Λεμεσού αποτελεί την κύρια πηγή εσόδων για το ίδρυμα. Όπως είναι και το μόντο της εκδήλωσης όλοι μαζί μπορούμε. Η στήριξη των ευάλωτων παιδιών και της εύθραυστης ψυχολογίας τους είναι εκ των ων ουκ άνευ για τη δημιουργία μιας καλύτερης, ανθρώπινης κοινωνίας.

–Πότε ιδρύθηκε ο οργανισμός και πού δραστηριοποιείται; Ποιο κοινωνικό αποτύπωμα θέλει να αφήσει και πώς το επιτυγχάνει;

–Το ίδρυμα Δρ. Γιώτα Δημητρίου – The Dancing Queen foundation, ιδρύθηκε το 2009 εις μνήμη της δρος Γιώτας Δημητρίου της οποίας η ζωή διακόπηκε πρόωρα από έναν μεθυσμένο οδηγό στη Νέα Υόρκη τον Νοέμβριο του 2008. Το ίδρυμα ιδρύθηκε από φίλους και συγγενείς της δρος Δημητρίου, της οποίας όνειρο ήταν να βοηθήσει παιδιά στην Κύπρο μέσω της ειδικότητας της στον τομέα

Η ετήσια φιλανθρωπική πορεία του ιδρύματος έχει στόχο την ενημέρωση για τους κινδύνους που ελλοχεύει η οδήγηση υπό την επήρεια αλκοόλ αλλά και τη συλλογή χρημάτων για τη συνέχιση των θεραπειών που προσφέρει στα παιδιά που το έχουν ανάγκη.

της ψυχικής υγείας. Παρόλο που η ίδια η Δρ Δημητρίου δεν έζησε να δει το όνειρό της να πραγματοποιείται, το ίδρυμα το κρατάει ζωντανό, προσφέροντας υποστήριξη σε παιδιά και στις οικογένειές τους, στον τομέα της ψυχικής υγείας και ειδικής αγωγής. Σκοπός του ιδρύματος είναι η υλοποίηση του οράματος της μέσω της βοήθειας για την βελτίωση της ψυχικής υγείας παιδιών και εφήβων. Στόχος του ιδρύματος η ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του κοινού σε θέματα που αφορούν τον τομέα της ψυχικής υγείας, αλλά και η εξεύρεση πόρων για προσφορά θεραπειών σε παιδιά οικογενειών που χρήζουν ανάγκης μέσω του δικτύου επαγγελματιών του παραπάνω τομέα και θεραπείες σε παιδιά με κινητικές αναπηρίες μέσω του «Μιράντα Fund». Οι θεραπείες που προσφέρονται είναι: ψυχοθεραπεία, λογοθεραπεία, Ειδική εκπαίδευση, Μουσικοθεραπεία και Αθλοθεραπεία, με την πλειοψηφία των περιπτώσεων

να σχετίζονται με ψυχολογική υποστήριξη. Όραμα του ιδρύματος είναι όλα τα παιδιά που έχουν ανάγκη να βρίσκουν τη στήριξη που χρειάζονται. Το ίδρυμα μέσω του δικτύου επαγγελματιών έχει επιτύχει αυτά 10 χρόνια να βοηθήσει 201+ παιδιά. **–Τα τελευταία χρόνια γίνεται πολύς λόγος για τον σχολικό εκφοβισμό το ίδρυμά σας το έχει απασχολήσει το φαινόμενο;**

–Το bullying είναι ένα έντονο φαινόμενο το οποίο επικρατεί στην κοινωνία της Κύπρου για πάρα πολλά χρόνια. Η δημοσιοποίησή του τα τελευταία χρόνια έχει βοηθήσει στην καταπολέμηση του φαινομένου και στην ευαισθητοποίηση του κοινού όσον αφορά τις επιπτώσεις που έχει στα παιδιά μας. Το ίδρυμά μας μέσω της δράσης του ενημερώνει και ευαισθητοποιεί σε διάφορα θέματα που απασχολούν την κοινωνία

μας. Το ίδρυμά μας έχει κάνει, επίσης, σειρά από σεμινάρια δωρεάν προς το κοινό στο θέμα του bullying. Η Πολιτική διαχειρίζεται επαρκώς τα ζητήματα που αφορούν την παιδική ηλικία και τα προβλήματά της; Γίνεται εμφανείς πρόοδος στα θέματα της ψυχικής υγείας στην παιδική ηλικία. Το Υπουργείο παιδική στήριξη έμπρακτα το τελευταίο καιρό τα παιδιά που έχουν ανάγκη αλλά σίγουρα υπάρχει πολύς δρόμος ακόμη να καλυφθεί.

–Έχουμε αναπτύξει επαρκή αντανακλαστικά ως κοινωνία για να αντιμετωπίσουμε δύσκολες καταστάσεις που αφορούν τα παιδιά;

–Έχουμε ξεκινήσει να αναπτύσσουμε. Υπάρχει ανάγκη για ενημέρωση και καλύτερη αντίληψη των προβλημάτων που κυριαρχούν σήμερα. Το κοινό είναι σαφώς πιο δε-

Κάθε παιδί έχει το δικαίωμα να ζει και να μεγαλώνει σε ένα υγιές περιβάλλον το οποίο να διασφαλίζει τη σωματική και ψυχική του υγεία, σημειώνει η Σόφη Μούσκου, μέλος της επιτροπής του Ιδρύματος Δρ Γιώτα Δημητρίου – The Dancing Queen foundation.

κτικό και έτοιμο να ακούσει. Κάτι που εμφανώς αντανακλά στην ευαισθητοποίηση του κοινού. Να τονίσουμε ότι η ψυχική υγεία είναι ένα σημαντικό μέρος της συνολικής υγείας του παιδιού (σώμα, συμπεριφορά, αντίληψη, κατανόηση, σκέψη, επικοινωνία). Η ψυχική υγεία είναι σημαντική για τη φυσιολογική του ανάπτυξη και για τη μελλοντική του ολοκλήρωση ως υγιής ενήλικας και ενεργό μέλος στην κοινωνία μας. Κάθε παιδί έχει το δικαίωμα να ζει και να μεγαλώνει σε ένα υγιές περιβάλλον το οποίο να διασφαλίζει τη σωματική και ψυχική του υγεία. Για να επιτευχθεί η καλή ψυχική υγεία απαιτείται συντονισμένη δράση από όλους τους ενδιαφερομένους όπως: Κρατικές αρχές, κοινωνικές και σχολικές υπηρεσίες, μέσα ενημέρωσης και το κάθε άτομο ξεχωριστά. Η ψυχική υγεία των παιδιών και εφήβων είναι η πιο σημαντική επένδυση που μπορεί και έχει υποχρέωση να κάνει ο κάθε γονιός και το κάθε κοινωνικό πλαίσιο, αφού τα παιδιά είναι το αύριο κάθε πολιτείας.

–Ποια είναι τα κυριότερα ζητήματα που καλείστε να διαχειριστείτε;

–Τα κυριότερα ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπίσουμε είναι καταστάσεις με παιδιά που προέρχονται από διαλυμένες ή δυσλειτουργικές οικογένειες, που είτε χρειάζονται ψυχολογική υποστήριξη είτε στήριξη για την εκπαίδευσή

τους. **–Μιλήστε μου και για την εκδήλωση 10th Annual Charity Walk 2018.**

–Το ίδρυμα Δρ Γιώτα Δημητρίου – The Dancing Queen foundation, γιορτάζει τα 10 χρόνια της φιλανθρωπικής πορείας «Προτιμά να περπατήσω, παρά να πω και να οδηγήσω». Μαζί καταφέραμε, να υλοποιήσουμε το όραμα της δρος Γιώτας Δημητρίου, και να προσφέρουμε υποστήριξη στα παιδιά σας, στα παιδιά μας! Γι' αυτό, λοιπόν, σας καλούμε άλλη μια χρονιά να δώσετε το παρών στην μεγάλη γιορτή του DQ Foundation, που φέτος γιορτάζει 10 χρόνια! Η ετήσια φιλανθρωπική μας πορεία έχει στόχο την ενημέρωση για τους κινδύνους που ελλοχεύει η οδήγηση υπό την επήρεια αλκοόλ αλλά και τη συλλογή χρημάτων για τη συνέχιση των θεραπειών που προσφέρουμε στα παιδιά που το έχουν ανάγκη. Η πορεία αποτελεί την κύρια πηγή εσόδων για το ίδρυμα. Την Κυριακή, λοιπόν, 11 Νοεμβρίου, στις 8:30, στον παραλιακό δρόμο της Λεμεσού. Γιατί όλοι μαζί μπορούμε να αλλάξουμε ζωές.

Εγγραφείτε από σήμερα και έως τις 4 Νοεμβρίου διαδικτυακά στο www.dancingqueenfoundation.com Για περισσότερες πληροφορίες καλέστε στο 25818140.

Μία ελπίδα και μία βεβαιότητα

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Για εμάς του επαγγέλματος αυτού, είναι πάντα μια δυσκολία πώς θα ξεκινήσεις το κομμάτι. Το έχεις σκεφθεί καλά μες στο κεφάλι σου, το έχεις συγκροτημένο, έτοιμο να το γράψεις – αλλά πώς το ξεκινάς; Όταν δεν μπορείς να βρεις την αρχή, τότε ο μόνος τρόπος είναι η σπρωξιά που σε ρίχνει στο νερό για να κολυμπήσεις, δηλαδή η αλήθεια, η πραγματική αφορμή για να γράψεις το κομμάτι. Για το σημερινό, λοιπόν, η αφορμή είναι ότι άκουσα προ ημερών τον Παύλο Γερούλιάνο να παρουσιάζει την υποψηφιότητά του για τον Δήμο Αθηναίων και τον βρήκα πολύ καλύτερο από όσο περίμενα. Συγκεκριμένα, ο Γερούλιάνος έδειξε να έχει συλλάβει την κεντρική ιδέα των ερχομένων δημοτικών εκλογών στην Αθήνα: ότι οι υποψήφιοι θα πρέπει να απευθυνθούν στις απαιτήσεις των πολιτών και όχι στις αρμοδιότητες του ρόλου τον οποίο διεκδικούν.

Οκτώ χρόνια κρίσης και παρακμής έχουν αλλάξει εντυπωσιακά την Αθήνα· και όχι μόνο προς το χειρότερο. Η κρίση, όπως φαίνεται, κινητοποιεί δημιουργικές δυνάμεις και η Αθήνα αναδεικνύεται σε πολιτιστικό κέντρο των σύγχρονων ρευμάτων της τέχνης. (Βοήθησε πάρα πολύ και η Documenta σε αυτό, είναι αλήθεια.) Πολλοί είναι εκείνοι σήμερα που βρίσκουν ομοιότητες με το Βερολίνο της δεκαετίας του 1980. Όμως οι μοπέμ δεν ψιφίζουν – βγαριούνται ή συνήθως κοιμούνται εκείνες τις ώρες. Δήμαρχο Αθηναίων εκλέγουν οι πολίτες που υφίστανται, στην κουραστική και

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

αβέβαιη καθημερινότητά τους, την παρακμή της πόλης: την ντροπαστική βρώμα της, τη δυσωδία, τον σκουπιδαριό, την αταξία, την ανομία και την ανασφάλεια.

Η δραματική πτώση (για τους Αθηναίους) της ποιότητας ζωής στην Αθήνα είναι ιδιαίτερος σύνθετο φαινόμενο ώστε η αντιμετώπιση του

να εξαρτάται από ένα άτομο, τον δήμαρχο Αθηναίων – ο οποίος δεν έχει και τις επαρκείς αρμοδιότητες για να το κάνει. Ωστόσο, ο κόσμος της Αθήνας έχει πραγματικά κουραστεί από την παρακμή της πόλης του και θέλει κάποιος έστω να εκπροσωπήσει αυτή την ανησυχία και τις προσδοκίες του. Κανείς στην Αθήνα δεν θα ενδιαφερθεί να πάει

στις κάλπες, προκειμένου να εκλέξει έναν γραφειοκράτη που θα χειρίζεται συγκεκριμένες και περιορισμένες αρμοδιότητες – πλιν, βεβαίως, των λοβτομημένων και όσων δεν έχουν κάτι καλύτερο να κάνουν. Ο δήμαρχος της Αθήνας, όπως αυτή διαμορφώθηκε από την κρίση, θα πρέπει να χειριστεί δυνατότητες και ελπίδες. Θα πρέπει, δηλαδή, να κάνει πολιτικά

–, ό,τι δεν έκανε ο απερχόμενος δήμαρχος. Ειδάλλως, καλύτερα να προσληφθεί με προκήρυξη διαγωνισμού για τη θέση.

Αυτό ο Γερούλιάνος το έπιασε και μπράβο του. Δεν αμφιβάλλω καθόλου ότι το έχει πάσει και ο Κώστας Μπακογιάννης, ο οποίος παρουσιάζει την υποψηφιότητά του στις

5 Νοεμβρίου. Και οι δύο τους έχουν το χρήσιμο παράδειγμα της αποτυχίας του Γιώργου Καμίνη, που ξεκίνησε με τόσο υψηλές προσδοκίες από το πρόσωπό του και κατέληξε επίδοξος παράγοντας του ΠΑΣΟΚΙΝΑΛ. Ο απερχόμενος δήμαρχος προσέφερε θαυμάσιες υπηρεσίες στην εξυγίανση και ανασυγκρότηση των οικονομικών του δήμου και στην αντιμετώπιση των ανθρωπιστικών επιπτώσεων της κρίσης. Σταματούσε όμως στα όρια των αρμοδιοτήτων του. Ούτε διεκδικούσε ούτε κινητοποιούσε· ήταν ένας τεχνοκράτης με καρδιά γραφειοκράτη. Δεν ήταν σε θέση να συγκρατήσει και να εκπροσωπήσει τις απαιτήσεις των πολλών.

Μέχρι τις δημοτικές εκλογές υπάρχει πολύς δρόμος και η πείρα δείχνει ότι μια υποψηφιότητα εύκολα μπορεί να εκτροχιαστεί. Αν όμως η αναμέτρηση στην Αθήνα γίνει τελικά ανάμεσα σε Μπακογιάννη και Γερούλιάνο, τότε έχω μία ελπίδα και μία βεβαιότητα. Την ελπίδα ότι αυτή θα είναι η πιο πολιτική αναμέτρηση – όχι με την έννοια της σημαίας, αλλά με την έννοια του τι θα κάνουμε για να βελτιώσουμε την ποιότητα ζωής στην πόλη. Η βεβαιότητά μου αφορά την αισθητική αναβάθμιση της αναμέτρησης. Και οι δύο τους είναι ψηλοί, λεπτοί, από καλές οικογένειες και με την ίδια εκπαιδευτική διαδρομή (Κολλέγιο Ψυχικού, Ivy League). Ένα ευχάριστο διάλειμμα μετά από τόσο Τσίπρα...

Η ελληνική Διασπορά

Του ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ

Κάθε φορά που συναντάς διακεκριμένους Έλληνες της Διασποράς νιώθω μια στενοχώρια. Αγαπούν την Ελλάδα και την έχουν στο μυαλό τους πολύ πιο ψηλά από πολλούς κυνικούς μόνιμους κατοίκους της. Δεν καταλαβαίνουν τη νεοελληνική παρακμή, είτε αυτή εκδηλώνεται στην τραγική κατάσταση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της χώρας είτε στην απόλυτη επικράτηση της αναξιοκρατίας σε πολλούς κρίσιμους τομείς. Σε αντίθεση με την επικρατούσα αντίληψη ότι «αυτά δεν γίνονται», πιστεύουν ακράδαντα πως

Ο Ελληνισμός της Αμερικής περνάει μια πρωτόγνωρη και δομική κρίση. Χρειάζεται να αντληθούν απαντες στην Αθήνα, στο Φανάρι και όπου αλλού ότι ο χρόνος τελειώνει.

«όλα γίνονται, αρκεί να υπάρχουν η θέληση και ο επαγγελματισμός».

Είναι συγκινητικό και εμπνέει αισιοδοξία να βλέπεις ανθρώπους που δεν γεννήθηκαν ούτε οι ίδιοι ούτε και οι παππούδες τους στην Ελλάδα να νοιάζονται γι' αυτήν. Να φροντίζουν ώστε να την επισκέπτονται νέοι Ελληνοαμερικανοί φοιτητές για να μη χαθούν οι δεσμοί με τη δεύτερη πατρίδα τους.

Το νεοελληνικό μικρόβιο που μας κάνει να τα μπλέκουμε όλα σε ένα κουβάρι, με λίγη διαφθορά, λίγο προσωπικούς ανταγωνισμούς και έλλειψη σχεδιασμού, έχει δυστυχώς μολιάσει και τη Διασπορά. Εξαιρετικές πρωτοβουλίες που ανακοινώθηκαν με

φανφάρες έχουν εκφυλιστεί σε κοινωνικές ή κοσμικές εκδηλώσεις χωρίς ουσία. Αντί να προωθούν την επιχειρηματικότητα, όπως ήταν ο στόχος, εξελίχθηκαν σε ανούσιες δημόσιες σχέσεις.

Ο Ελληνισμός της Αμερικής περνάει μια πρωτόγνωρη και δομική κρίση. Το κενό ηγεσίας στην Εκκλησία, μαζί με τα σκάνδαλα κακοδιαχείρισης, έχει παγώσει τους δυναμικούς Έλληνοαμερικανούς. Είναι πολλοί όσοι θέλουν να αναμειχθούν και να βοηθήσουν να αποκτήσει η ελληνοαμερικανική κοινότητα την αίγλη περασμένων εποχών. Χρειάζονται όμως πρωτοβουλίες και το κυριότερο, να αντιληφθούν άπαντες στην Αθήνα, στο Φανάρι και όπου αλλού ότι ο χρόνος τελειώνει.

Η Ελλάδα μεγάλωσε σε κρίσιμες περιόδους της ιστορίας της λόγω της πολιτικής, οικονομικής και πολιτισμικής ισχύος που άντλησε από τη Διασπορά της. Από τη γέννηση του ελληνικού κράτους έως την εποχή του Ελευθερίου Βενιζέλου και μετά, ο ρόλος της ήταν καταλυτικός. Το χάσμα ήταν βέβαια πάντοτε μεγάλο από την εποχή που ο Υψηλάντης δεν μπορούσε να συνεννοηθεί με τους Πελοποννησίους τοπάρχες. Στο τέλος όμως της ημέρας η Διασπορά ήταν ο καταλύτης που μας πήγαινε μπροστά.

Σήμερα την έχουμε ανάγκη όσο ποτέ. Είμαστε μια κουρασμένη, γερασμένη χώρα που δεν έχει πυξίδα, ενέργεια, έμπνευση. Η Διασπορά θα μπορούσε να κάνει τη διαφορά, αρκεί να μπορέσει να εμπιστευθεί την Ελλάδα σαν μια χώρα με κανόνες, ήθος και όραμα. Και βέβαια μην ξεχνάμε πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος της όταν έχουμε απέναντί μας έναν απρόβλεπτο, ασταθή γείτονα. Ας μην το σκεφθούμε αυτό όταν θα την έχουμε άμεση ανάγκη...

Με αφορμή μία επέτειο

Του ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ

Είμαστε οι Έλληνες, ενδεχομένως, το μόνο έθνος επί γης που εορτάζει τις επετείους των εξεγέρσεων και όχι τη θετική κατάληξη ενός αγώνα στον οποίο εμπλεκόμαστε. Τιμούμε την έναρξη της Επανάστασης της 25ης Μαρτίου 1821, εναντίον της οθωμανικής κυριαρχίας, αλλά ουδείς θυμάται την ημερομηνία ανακρίβειας της ανεξαρτησίας της Ελλάδος. Ίσως διότι το αποτέλεσμα υπήρξε υποδεέστερο των προσδοκιών.

Τιμούμε το «Οχι» που αντέταξε ο Ιωάννης Μεταξάς στο τηλεσίγραφο της Ιταλίας την 28η Οκτωβρίου 1940, αλλά περιστασιακά είναι η αναφορά στην ημερομηνία της απελευθέρωσης των Αθηνών και της Ελλάδος. Ίσως διότι μετά την ήττα των Δυνάμεων του Άξονος, εξεδιπλώθη η ανταρσία των κομμουνιστών και η χώρα εβουθίσθη σε έναν οικτρό εμφύλιο πόλεμο. Ίσως διότι σε κάποια στιγμή αυτοσυνηθίσαμε εξαιρούμε τις ελάχιστες στιγμές ομοψυχίας του έθνους μας, που επιβιώνει σπαρσμένο.

Η Αριστερά σε όλες τις εκφάνσεις της υποστηρίζει ότι το «Οχι» το αντέταξε ο ελληνικός λαός, που εκείνη την ώρα κοιμόταν τον ύπνο του δικαίου. Οι Δημοκράτες Φιλελεύθεροι υποστηρίζουν ότι ο Μεταξάς, απορριπτόντας το ιταλικό τηλεσίγραφο, εξέφραζε το αίσθημα του ελληνικού λαού. Κάπως παράδοξο το γεγονός ότι ένας δικτάτορας, που επί μία τετραετία στέρνε τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του λαού, εξαίφνης, στις τρεις η ώρα μετά τα μεσάνυχτα, εξέφρασε το αίσθημά του. Κάπως ανακόλουθα ακούγονται όλα αυτά.

Στην πραγματικότητα, όμως, αυτό που συνέβη –πέρα από ιδεολογικές εμμονές και αμύχανα τεχνάσματα– ήταν ότι η κραταιά Ιταλική Αυτοκρατορία των σαράντα οκτώ εκατομμυρίων εξύπνησε αιφνιδιαστικώς έναν αν-

θρωπο και του εξήγησε εντός τριών ωρών την Ελλάδα και ο άνθρωπος αυτός είπε «Οχι». Τόσο απλά όσο τα περιγράφει ο Γεώργιος Βλάχος, στην «Κ», την εποχή εκείνη.

Αλλά το «Οχι» του Μεταξά θα μπορούσε να ήταν απλώς έκφραση συναισθηματική, εάν στη διάρκεια της τετραετίας δεν είχε δημιουργήσει κράτος. Και εκείνο το κράτος λειτουργήσε κατά τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο, και έτσι τελικώς προέκυψε το Έπος του '40, με τον ηρωισμό και τη συμμετοχή όλων των Ελλήνων.

Στη διάρκεια της ανεξαρτησίας την Ελλάδα κυβέρνησαν πολιτικοί ευφείς, και ικανότατοι κάποιιοι από αυτούς. Αλλά μόνον ο Μεταξάς δημιούργησε κράτος ικανό να αντιμετωπίσει τις ανάγκες του πολέμου, την κομμουνιστική ανταρσία αργότερα, και στη συνέχεια τη μεταπολεμική ανοικτόδημηση της χώρας, έως την άνοδο του Γεωργίου Παπανδρέου, οπότε άρχισε η αποδόμησή του για να οδηγηθούν στην οριστική διάλυσή του σήμερα.

Από την άποψη αυτή, η 28η Οκτωβρίου είναι ίσως ο μεγαλύτερος σταθμός της ελληνικής Ιστορίας. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος επέτυχε μέγα άθλο κατά την πρώτη του κυβέρνηση και εξασφάλισε την ανόρθωση της χώρας. Ετσι οδηγήθηκε από την οικτρή ήττα του 1897 στον θρίαμβο των Βαλκανικών Πολέμων του 1912-13. Αλλά ο μοιραίος εκείνος πολιτικός ενέσπυρε τον Μεγάλο Δικασμό, τις τρεις η ώρα μετά τα μεσάνυχτα, εξέφρασε το αίσθημά του. Κάπως ανακόλουθα ακούγονται όλα αυτά.

Η στήλη αυτή θέλναι να τιμήσει σήμερα τον άνθρωπο, ο οποίος –όπως έγραφε ο Γ.Α. Βλάχος– «αφού επί δεκαεξήτη ηγεσία εναντίον ημών των Ελλήνων εις μάτην διά να κρησθαίνοι εις την Ελλάδα, εις μεν τέσσαρα έτη κατώρθωσε να την αναπλάσσει, εις δε μία ώρα την έσωσεν».

Το πρώτο ελληνοβρετανικό συμπόσιο, στο Ναύπλιο πέρυσι, εγκαινίασε έναν υψηλό επιπέδο διάλογο μεταξύ πολιτικών, επιχειρηματιών, πανεπιστημιακών, τεχνοκρατών και δημοσιογράφων των δύο χωρών, με στόχο τη βελτίωση των ήδη καλών σχέσεων και την αναζήτηση νέων τρόπων συνεργασίας στο δύσκολο διεθνές περιβάλλον. Η επιτυχημένη εκείνη αρχή είχε συνέχεια φέτος, με το δεύτερο συμπόσιο να φιλοξενείται στην επιβλητική έπαυλη Ντίστολεϊ Παρκ, κοντά στην Οξφόρδη, στις 18-20 Οκτωβρίου. Το θέμα της συνάντησης, η ανάγκη εξωστρέφειας των δύο χωρών, συνέπεσε με μια στιγμή μεγάλης εσωστρέφειας: το Σάββατο, πάνω από 700.000 άνθρωποι διαδήλωσαν στο Λονδίνο την αντίθεσή τους στο Brexit, το ζήτημα που μονοπωλούσε σχεδόν κάθε κουβέντα μεταξύ των συμμετεχόντων στο συμπόσιο (καθώς και σε όλη τη Βρετανία). Την ίδια ώρα, στην Αθήνα ο υπ. Εξωτερικών είχε παρατηρήσει, ενώ η Βουλή της ΠΓΔΜ προχωρούσε προς την επικύρωση της συμφωνίας των Πρεσπών, προκαλώντας δονήσεις στην ελληνική πολιτική σκηνή.

Σε τέτοιες ώρες «Είναι φυσικό οι πολίτες, τα ΜΜΕ, οι πολιτικοί αλλά και όλοι όσοι συμμετέχουν στις πολιτικές διεργασίες να επικεντρώνουν την προσοχή τους στο εσωτερικό πολιτικό πεδίο», σημείωσε η Kate Smith, πρέσβειρα του Ηνωμένου Βασιλείου, σε άρθρο στην «Κ» στις 14 Οκτωβρίου. «Όμως, όλοι εμείς που ασχολούμαστε με το ελληνοβρετανικό συμπόσιο φέτος, πιστεύουμε ότι η απάντηση σ' αυτές τις προκλήσεις δεν βρίσκεται μόνο στο εσωτερικό των χωρών μας – αντίθετα, η απάντηση θα βρεθεί αν κοιτάξουμε προς τα έξω». Η επιλογή των θεμάτων και το υψηλό επίπεδο των συμμετεχόντων, από πολιτικούς έως νέους επιχειρηματίες που ασχολούνται με την καινοτομία, προσέφεραν έναν πλούσιο και ειλικρινή διάλογο. Από την αρχή επισημάνθηκαν οι ιστορικοί δεσμοί Βρετανών και Ελλήνων και οι ισχυρές σημερινές σχέσεις. Πάνω από τρία εκατ. Βρετανοί επισκέπτονται την Ελλάδα κάθε χρόνο, δεκάδες χιλιάδες Έλληνες ζουν στη Βρετανία (μεταξύ αυτών περίπου 11.000 φοιτητές και 3.000 πανεπιστημιακοί). Το City εξυπηρετεί Έλληνες εφο-

πιστές, στους οποίους ανήκει το 20% του παγκόσμιου στόλου. Το εμπόριο μεταξύ των δύο χωρών αυξάνεται. Όπως επισήμανε Βρετανός υπουργός, «πρέπει να συνεργαστούμε για να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις του 21 αιώνα».

Οι προοπτικές της εξωστρέφειας συζητήθηκαν σε θέματα όπως: οι σχέσεις Βρετανίας - Ελλάδας η οικονομία και οι επενδύσεις η συνεργασία στα Βαλκάνια και στην Αν. Μεσόγειο η ασφάλεια και η ανεκτικότητα η χρήση της καινοτομίας στη ναυτιλία, στις τράπεζες και στον τουρισμό η σύνδεση της ανώτατης εκπαίδευσης και της έρευνας με τις επιχειρήσεις. Σε όλες τις συζητήσεις υπήρξε ουσιαστικός διάλογος. Δεν παρελθόντων ούτε οι δυσκολίες που προκύπτουν από το Brexit ούτε αυτές που αντιμετωπίζουν επιχειρήσεις στην Ελλάδα. Ενδεικτικό: παρά την αβεβαιότητα που πηγάζει από την άγνωστη κατάσταση των συνομιλιών Βρετανίας - Ε.Ε., νέοι Έλληνες που ίδρυσαν εταιρείες στη Βρετανία δεν προτιμούν να φύγουν απ' εκεί.

Πέρυσι στο Ναύπλιο κυριαρχούσε η αίσθηση ότι η Βρετανία απο-

χωρεί από την Ε.Ε. την ώρα που η Ελλάδα κατάφερε να παραμείνει στον σκληρό πυρήνα και ότι αυτό άνοιγε νέες ευκαιρίες για τις δύο χώρες. Και τότε οι περισσότεροι συμμετέχοντες ήταν αντίθετοι με το Brexit, αλλά έτοιμοι να αντιμετωπίσουν την πρόκληση που αυτό παρουσιάζει. Εφέτος, παρά την προσπάθεια κάποιων Βρετανών πολιτικών να εξηγήσουν την ανάγκη να εισακουστεί η λαϊκή εντολή, ουδείς φάνηκε να έχει ισχυρό επιχείρημα υπέρ του Brexit. Αντιθέτως, οι περισσότεροι Βρετανοί δήλωναν με έμφαση ότι το διαζύγιο με την Ε.Ε. μόνο ζημίες θα προκαλέσει σε όλα τα επίπεδα. Η προσπάθεια τώρα ήταν να αναπτυχθούν προοπτικές παρά το Brexit.

Το συμπόσιο, προϊόν συνεργασίας της βρετανικής πρεσβείας στην Αθήνα, του Οικονομικού Φόρουμ Δελφών και του Βρετανικού Συμβουλίου, πέτυχε τον στόχο του να ενισχύσει τους δεσμούς και να ανοίξει νέους διαύλους μεταξύ των δύο χωρών. Όταν, σε έναν χρόνο, διεξαχθεί το τρίτο συμπόσιο, η Ευρώπη θα είναι πολύ διαφορετική. Τότε η φιλία αυτή θα είναι πιο πολύτιμη από ποτέ.

Η Παιδεία που δεν έχουμε

Του ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΧΑΤΖΗ*

Κάθε φορά που συμμετέχω σε δημόσια συζήτηση με θέμα τις θεσμικές παθολογίες στην Ελλάδα της κρίσης, όταν θα φτάσουμε στην ώρα των λύσεων, θα βρεθεί οπωσδήποτε κάποιος που θα πει δυνατά τη λέξη που σκέφτονται όλοι. Παιδεία! Είναι ουστό, είναι κοινώς αποδεκτό, αλλά είναι ταυτόχρονα και τετριμμένο. Το έχουμε ακούσει χιλιάδες φορές και πρόκειται να το ακούσουμε άλλες τόσες. Αλλά τι νόημα έχει απλώς να το παπαγαλίζουμε; Εάν δεν κάνομε κάτι ουσιαστικό για να βελτιώσουμε την ποιότητα της Παιδείας στη χώρα μας;

Σ' αυτό το κείμενο θα αναφερθώ σχεδόν αποκλειστικά στην ανώτατη παιδεία. Γιατί αυτή γνωρίζω καλά και αυτήν υπηρετώ σχεδόν δύο δεκαετίες. Αλλά προηγούνται δύο παρατηρήσεις: α. Γνωρίζω αρκετά καλά και τη δημόσια μέση εκπαίδευση από τη δική μου εμπειρία, εκείνη των παιδιών μου, αλλά και από την καθημερινή επαφή μου με τις φοιτήτριες και τους φοιτητές μου. Θα περιοριστώ απλώς στο να τονίσω ότι η κατάσταση δεν είναι καθόλου καλή και συνεχίζει να επιδεινώνεται. Τα παιδιά μπαίνουν στο πανεπιστήμιο με αδικαιολόγητες αδυναμίες και απαράδεκτες ελλείψεις. β. Είναι πλέον κοινώς αποδεκτό ότι μια οικογένεια, αλλά και μια χώρα, πρέπει να επενδύσει όσα περισσότερα μπορεί στην προσχολική και πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Η χώρα μας δεν το κάνει.

Πάμε στην ανώτατη εκπαίδευση. Είναι δύσκολο να κρατήσει κανείς την ψυχραιμία του απέναντί της. Διότι πέραν όλων των άλλων

προβλημάτων, στα οποία θα αναφερθούμε, έχουμε έναν ελέφαντα στο δωμάτιο: οι πανεπιστημιακοί χώροι είναι έρμαιο του οργανωμένου εγκλήματος. Αν νομίζετε ότι το πρόβλημα είναι μερικοί εξαθλιωμένοι χρήστες και μερικοί γραφικοί αντιεξουσιαστές, προφανώς δεν έχετε ιδέα για το τι συμβαίνει. Στα πανεπιστήμια έχουν εγκαταστήσει τις έδρες τους κανονικές συμμορίες, εργαζόμενοι σε μαφιοζικά δίκτυα εμπορίας ναρκωτικών, εμπορίας ανθρώπων, ακόμα και μέλη τρομοκρατικών οργανώσεων. Τους το επιτρέπει ο θεσμός του ασύλου.

Που από θεσμός προστασίας της ακαδημαϊκής ελευθερίας έχει μετατραπεί σε απειλή για τη σωματική ακεραιότητα, ακόμα και τη ζωή των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας. Δεν υπερβάλλω. Είναι απολύτως βέβαιο ότι, αν συνεχίσουμε έτσι, θα βρεθεί κάποια «κακή στιγμή». Τότε βέβαια θα θρηνούμε, θα αγανακτούμε, θα αναζητούμε ευθύνες και θα πέφτουμε από τα σύννεφα. Αλλά είμαστε ήδη όλοι υπεύθυνοι διότι δεν λύνουμε το πρόβλημα άμεσα. Και περισσότερο απ' όλους μας όσοι είχαν, έχουν και θα έχουν στο μέλλον θεσμικό ρόλο και την ευθύνη να το επιλύσουν. Όταν λοιπόν θα έρθει η «κακή στιγμή», δεν θα είναι το αποτέλεσμα της μοίρας αλλά πράξεων και κυρίως παραλείψεων συγκεκριμένων ανθρωπών. Και να είναι βέβαιο ότι οι ευθύνες θα αναζητηθούν.

Ας ξεκινήσουμε λοιπόν από αυτό, το βασικό. Θα πρέπει να πεταχτεί έξω από τα πανεπιστήμια, με τις διαδικασίες και τις εγγυήσεις του κράτους δικαίου, ό,τι εξωπα-

νεπιστημιακό κυκλοφορεί εκεί. Και συμπεριλαμβανώ τα κόμματα και τις διάφορες οργανώσεις. Μόνο οι εκλεγμένοι εκπρόσωποι των φοιτητών δικαιούνται να χρησιμοποιούν χώρους και, εφόσον υπάρχουν, δυνατότητα, οι πολυπληθείς, καθαρόαιμα φοιτητικές οργανώσεις, με επιστημονικά, πολιτιστικά ή πολιτικά (όχι κομματικά) ενδιαφέροντα.

Η δεύτερη παρέμβαση που πρέπει να γίνει άμεσα είναι η εξής: κατάργηση όλων των πανεπιστημιακών «εθίμων» που έχουν πλέον σχεδόν ισχύ νόμου και έρχονται σε αντίθεση με την ακαδημαϊκή ελευθερία, την παγκόσμια εμπειρία λειτουργίας των πανεπιστημίων, ακόμα και τους κανόνες της λογικής. Για παράδειγμα: Δεν είναι δυνατόν να έχει κάποιος τη δυνατότητα να εξεταστεί σε ένα μάθημα 200 φορές. Διότι τόσες φορές μπορεί να δώσει από τα 18 του έως το τέλος της ζωής του. Αν σας ακούγατε υπερβολικό, σας εννημερώω ότι υπάρχουν εγγεγραμμένοι φοιτητές που έχουν ξεπεράσει τα 90. Αλλά η δυνατότητα αυτή είναι θεωρητική. Κανείς δεν χρειάστηκε να την αξιοποιήσει. Διότι η γελοιότητα των συνεχών εξετάσεων υποχρεώνει ουσιαστικά το διδακτικό προσωπικό να δίνει τελικώς πτυχία σε άτομα τα οποία σε καμία περίπτωση δεν θα έπρεπε να λάβουν πανεπιστημιακό τίτλο. Αυτό από μόνο του αποτελεί ανεξάρτητο πρόβλημα. Που εντελίζει τα πτυχία.

Δεν είναι δύσκολο να εντοπίσουμε τα επείγοντα προβλήματα, ούτε να συμφωνήσουμε στα βασικά. Ας δούμε απλώς τη διεθνή εμπειρία.

Ας δούμε τον τρόπο που λειτουργούν τα πανεπιστήμια ακόμα και στις υπό ανάπτυξη χώρες της Αφρικής και της Ασίας. Ας αναζητήσουμε έναν κοινό παρονομαστή. Αλλά πρέπει να το κάνουμε όλοι μαζί. Ή τουλάχιστον όλοι όσοι αντιλαμβάνονται την παθολογία και τις ρίζες της και καταλαβαίνουν ότι δεν έχουμε πλέον την πολυτέλεια της στασιμότητας. Διότι το μέλλον των ατόμων και των κρατών σήμερα εξαρτάται, όσο ποτέ άλλοτε, από την ποιότητα της εκπαίδευσης. Εμείς επενδύουμε και συνεχίζουμε να επενδύουμε πολύ λίγα στην Παιδεία. Η κρίση επιδεινώσε την κατάσταση. Επιπλέον, κάναμε μια ανήλικη εθνική επιλογή. Το συρρικνωμένο μας ΑΕΠ σπνρίζει τους συνταξιούχους και όσους υπηρετούν στο Δημόσιο, ενώ δεν επενδύει στους νέους. Στους οποίους, επιπλέον, έχουμε μεταφέρει τα χρέη της γενιάς της μεταπολίτευσης. Μην απορείτε που όσοι από αυτούς μπορούν εγκαταλείπουν μια χώρα που τους χαντακώνει με τόσους πολλούς τρόπους.

Δεν συγκυρωούνται πια τα μπάτωμα, οι ιδεοληψίες και οι υπεκφυγές. Αν έχουμε στοιχειώδες ένστικτο αυτοσυντήρησης, πρέπει να δράσουμε άμεσα.

* Ο κ. Αριστείδης Χατζής είναι καθηγητής Φιλοσοφίας Δικαίου & Θεωρίας Θεσμών στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Τα πρόσφατα βιβλία του «Φιλελευθερισμός», «Επιχειρήματα Ελευθερίας» και «Θεσμοί» κυκλοφορούν από τις εκδόσεις Παπαδόπουλος.

• Ο κ. Χρήστος Γιανναράς απουσιάζει εκτάκτως.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ παρουσιάζει την

ΠΑΡΑΜΥΘΟΥΠΟΛΗ

ΕΡΧΕΤΑΙ

16/11/2018 – 06/01/2019

ΧΡΥΣΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΤΗΝ ΠΑΡΑΜΥΘΟΥΠΟΛΗ ΟΔΗΓΕΙ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΟΝΤΑ ΣΑΣ ΤΟ

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

Αιγιαλιτίδα ζώνη, όσα πρέπει να γνωρίζουμε

Εννέα ερωτήσεις και απαντήσεις για το στάτους κβο στο Αιγαίο

Του **ΑΓΓΕΛΟΥ Μ. ΣΥΡΙΓΟΥ***

Τι είναι η αιγιαλιτίδα ζώνη;

Η αιγιαλιτίδα ζώνη (γνωστή και ως χωρικά ύδατα ή χωρικά θάλασσα) είναι μια θαλάσσια ζώνη που βρίσκεται δίπλα ακριβώς στις ακτές ενός κράτους. Περιλαμβάνει το νερό, τον βυθό και το υπέδαφος και τον υπερκείμενο εναέριο χώρο. Στη ζώνη αυτή, το παράκτιο κράτος ασκεί πλήρη κυριαρχία. Μοναδικός περιορισμός της κυριαρχίας είναι το δικαίωμα της αβλαβούς διελεύσεως, που μπορούν να ασκούν πλοία τρίτων κρατών χωρίς την προηγούμενη συγκατάθεση του κράτους. Από τις αρχές της δεκαετίας του 1970 μέχρι σήμερα, όλα τα κράτη του κόσμου (πλην της Ελλάδας...) επέκτειναν τα χωρικά τους ύδατα στα 12 μίλια. Ο εθιμικός αυτός κανόνας αποτυπώθηκε και στη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας.

Ποιο είναι το εύρος της ελληνικής και της τουρκικής αιγιαλιτίδας ζώνης;

Το 1936 η Ελλάδα καθόρισε το εύρος των χωρικών της υδάτων στα 6 ναυτικά μίλια από τις ακτές. Παράλληλα, από το 1931 είχε θεσπίσει εναέριο χώρο 10 μιλίων. Η Τουρκία το 1964 επέκτεινε την αιγιαλιτίδα ζώνη της από τα 3 στα 6 μίλια. Παράλληλα, όρισε ότι, εάν οι έναντι των τουρκικών ακτών χώρες είχαν χωρικά ύδατα μεγαλύτερα των 6 μιλίων, τότε και τα τουρκικά χωρικά ύδατα καθορίζονταν βάσει της αρχής της αμοιβαιότητας. Εκτοτε η Τουρκία έχει χωρικά ύδατα 6 μιλίων στο Αιγαίο και 12 μιλίων στον Εύξεινο Πόντο και στην Ανατολική Μεσόγειο.

Τι σημαίνει casus belli;

Η Τουρκία, αντιλαμβανόμενη τη σημασία της επέκτασής των χωρικών υδάτων, δήλωσε από το 1974 ότι «επέκταση της ελληνικής αιγιαλιτίδας ζώνης στα 12 μίλια θα σήμαινε ελληνιστοτουρκικό πόλεμο», γνωστότερο με τη λατινική φράση casus belli (αίτια πολέμου). Η απειλή πήρε τη μορφή ψηφίσματος από

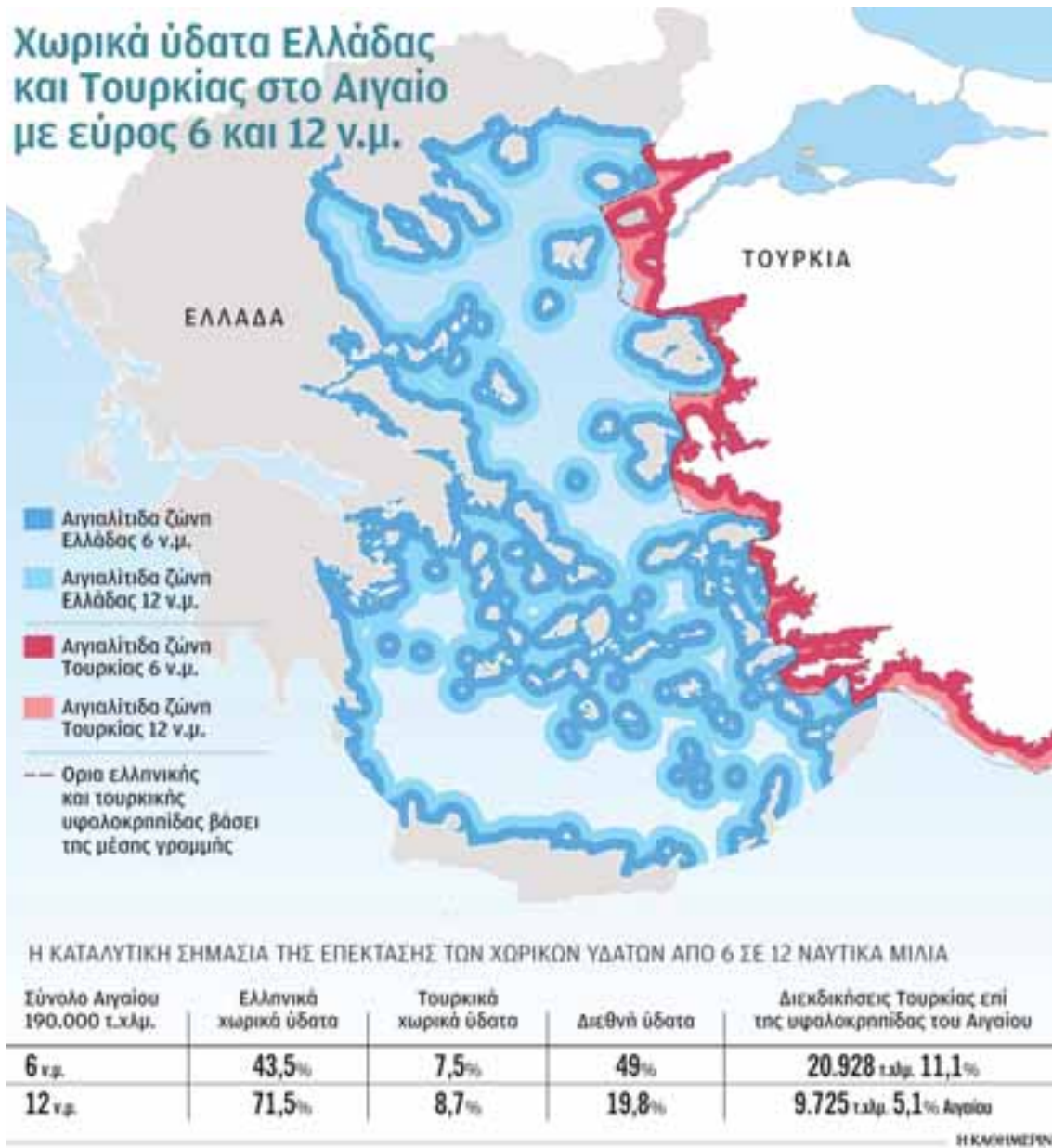
την τουρκική Εθνοσυνέλευση το 1995. Αντίκειται κατάφωρα στον θεμελιώδη κανόνα του διεθνούς δικαίου, που ορίζει ότι στις σχέσεις μεταξύ κρατών δεν επιτρέπεται η βία ή απειλή χρήσεως βίας.

Τι άλλο επικαλείται η Τουρκία για να αποτρέψει την Ελλάδα από την επέκταση της αιγιαλιτίδας;

Η Τουρκία αναφέρει ότι τα 12 μίλια αποτελούν το μέγιστο όριο επέκτασής των χωρικών υδάτων ενός κράτους. Δεν είναι υποχρεωτικό για ένα κράτος να επεκτείνει τα χωρικά του ύδατα πλήρως. Το Αιγαίο είναι μία περιοχή με ξεχωριστές γεωγραφικές συνθήκες (που ονομάζει η Τουρκία «ειδικές περιστάσεις»), οι οποίες δεν επιτρέπουν την αύξηση της ελληνικής αιγιαλιτίδας ζώνης στα 12 μίλια. Σε άλλη περίπτωση, το Αιγαίο θα μετατραπεί σε «ελληνική λίμνη». Κάτι τέτοιο είναι αντίθετο προς τα «ζωτικά συμφέροντα» της Τουρκίας στην περιοχή. Επιπλέον επιμένει ότι ειδικώς σε κλειστές ή ημικλειστές θάλασσες, όπως το Αιγαίο, η αύξηση των χωρικών υδάτων θα έπρεπε να γίνεται με συναίνεση των παράκτιων κρατών.

Εκουν βάση οι τουρκικές θέσεις;

Οι νομικές θέσεις της Τουρκίας είναι εξαιρετικά αδύναμες. Η ευρεία πρακτική των κρατών, όπως διαμορφώθηκε από τη δεκαετία του 1960, οδήγησε στη δημιουργία ενός κοινά αποδεκτού εθιμικού κανόνα του διεθνούς δικαίου 12 μιλίων, όσον αφορά το εύρος της αιγιαλιτίδας ζώνης. Η ίδια η Τουρκία έχει επεκτείνει από το 1964 τα χωρικά της ύδατα σε Εύξεινο Πόντο και Μεσόγειο. Το Αιγαίο πράγματι αποτελεί κλειστή ή ημικλειστή θάλασσα. Σε κλειστές ή ημικλειστές θάλασσες υπάρχει υποχρέωση συνεργασίας των παράκτιων κρατών μόνον σε θέματα περιβάλλοντος και θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας. Εξάλλου, υπάρχουν πολλές περιοχές του πλανήτη που αποτελούν κλειστές ή ημικλειστές θάλασσες. Τα κράτη της Βαλτικής διασχίζουν τα δανικά,

Στο άρθρο 3 της Συμβάσεως για το Δίκαιο της Θάλασσας ορίζεται ότι «κάθε κράτος έχει το δικαίωμα να καθορίσει το εύρος της χωρικής του θάλασσας».

σουπδικά ή γερμανικά χωρικά ύδατα προκειμένου να φθάσουν στη Βόρειο Θάλασσα. Από τα Στενά του Ορμούζ, στην είσοδο του Περσικού Κόλπου, περνά το 50% του πετρελαίου που μεταφέρεται ετησίως με πετρελαιοφόρα. Καμία χώρα δεν διανοήθηκε να ισχυρισθεί ότι το Ιράν ή το Ομάν (που είναι τα δύο παράκτια κράτη στα Στενά) δεν είχαν δικαίωμα να αυξήσουν τα χωρικά τους ύδατα στα 12 μίλια επειδή η ναυσιπλοΐα στο συγκεκριμένο στρατηγικό πέρασμα θα περνούσε υποχρεωτικώς από τα χωρικά τους ύδατα.

Γιατί εννοκλεί τόσο την Τουρκία η αύξηση των ελληνικών χωρικών υδάτων;

Πιθανή επέκταση των ελληνικών χωρικών υδάτων στα 12 μίλια θα

έχει καταλυτικά αποτελέσματα στις περισσότερες από τις τουρκικές διεκδικήσεις στο Αιγαίο:

- Η περιοχή της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου που θα απομείνει να διεκδικείται από τα δύο κράτη θα περιορισθεί μόλις στο 5% του Αιγαίου. Αυτό θα καταστήσει τη διαφορά άνευ σημασίας.
- Το πρόβλημα του διαφορετικού εύρους του εναερίου χώρου (10 μίλια) εν σχέσει προς το εύρος των χωρικών υδάτων (6 μίλια) θα πάψει να υφίσταται.
- Τα όρια του FIR Αθηνών και τα όρια της Ζώνης Ξερενας και Διασώσεως στο Αιγαίο θα περιλαμβάνουν περιοχές ελληνικής κυριαρχίας σε ποσοστό 72% από τη θάλασσα επιφάνεια του Αιγαίου (έναντι 43% σήμερα). Η Τουρκία θα απονιμοποιηθεί εντελώς στην προσπάθειά της να αλλάξει τα όρια.
- Οι λεγόμενες «γκρίζες ζώνες» κυριαρχίας στο Αιγαίο ετέθησαν από την Τουρκία για να καταστήσει τη δικαστική οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας δεύτερο κατά σειράν θέμα μετά τη διαπίστωση της κυριότητας επί κάποιων νησιών στο Αιγαίο. Μετά την αύξηση των χωρικών υδάτων, η τουρκική αμφισβήτηση θα έχει μόνον συμβολικό χαρακτήρα.

Παραμένουν ως ζητήματα που

θέτει η Τουρκία το καθεστώς αποστρατιωτικοποίησης των ανατολικών νησιών του Αιγαίου και η αμφισβήτηση της υφαλοκρηπίδας του συμπλέγματος της Μεγίστης (Καστελλόριζο).

Πρέπει να συμφωνήσουν τα δύο κράτη για να προχωρήσει η Ελλάδα στην αύξηση της αιγιαλιτίδας ζώνης;

Στο άρθρο 3 της Συμβάσεως για το Δίκαιο της Θάλασσας (που αποτυπώνει κανόνα εθιμικού δικαίου και συνεπώς δεσμεύει και την Τουρκία) ορίζεται ότι «κάθε κράτος έχει το δικαίωμα να καθορίσει το εύρος της χωρικής του θάλασσας». Επομένως, η επέκταση των ελληνικών χωρικών υδάτων αποτελεί αποκλειστικό δικαίωμα της Ελλάδος. Δυστυχώς στο παρελθόν η Ελλάδα, κατά τις λεγόμενες διερευνητικές συνομιλίες, δέχθηκε να συζητήσει με την Τουρκία τον τρόπο ασκήσεως του συγκεκριμένου (μονομερούς) δικαιώματος. Οι δύο πλευρές συζητήσαν, χωρίς να καταλήξουν, εάν σε κάποιες νησιωτικές περιοχές που βρίσκονται κοντά στην Τουρκία γινόταν περιορισμένη επέκταση των χωρικών υδάτων ή σε κάποια σημεία δεν υπήρχε καμία επέκταση.

Για ποιο λόγο η Ελλάδα δεν έχει

Ο χρόνος «πάγωσε» το '74

Πού έχουμε οδηγηθεί ύστερα από τόσα χρόνια ασκήσεως αυτής της πολιτικής;
Η απειλή της Τουρκίας περί casus belli είναι εντελώς παράνομη. Δεν μπορούμε όμως να μη τη λάβουμε σοβαρά υπ' όψιν. Εμείς, όμως, έχουμε φτάσει στην άλλη άκρη. Προκειμένου να μην «ενοχλήσουμε» την Τουρκία απέχουμε από οποιαδήποτε άσκηση δικαιωμάτων σε όλες μας τις θάλασσες. Στην πράξη ο χρόνος για εμάς «πάγωσε» στο 1974. Σήμερα έχουμε τα εξής θλιβερά προνόμια. Είμαστε το μόνον από τα 149 παράκτια κράτη του πλανήτη που δεν έχει επεκτείνει τα χωρικά του ύδατα σε 12 μίλια. Μαζί με την Αλβανία, το Κουβέιτ και το Μαυροβούνιο, είμαστε τα κράτη εκείνα που δεν έχουν κηρύξει ζώνες δικαιοδοσίας πέραν των χωρικών υδάτων. Ενώ έχουμε (ρητορικά) ως σημαία μας το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας, ουσιαστικά είμαστε το κράτος που έχει τη μικρότερη θαλάσσια ζώνη δικαιοδοσίας στον κόσμο. Κάτι κάνουμε στραβά και πρέπει να το αλλάξουμε...

προχωρήσει στην αύξηση των χωρικών της υδάτων;

Πάντοτε υπήρχε κάποιος λόγος (συνήθως σοβάρος). Το 1973, που πρωτοσυζητήθηκε το θέμα, είχαν μόλις ξεκινήσει οι εργασίες της Διασκεύσεως για το Δίκαιο της Θάλασσας. Η ρύθμιση αφέθηκε να ωριμάσει παράλληλα με τις διεργασίες της διασκεύσεως, που θεωρήθηκε ότι θα ενδυνάμωναν τις θέσεις μας. Το 1982 ολοκληρώθηκε η Συνδιάσκεψη και υπεγράφη μεν η Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας, αλλά μόλις το 1994 ετέθη εν ισχύ, ενώ η Ελλάδα την επικύρωσε τον Μάιο του 1995. Μετά τον Ιούνιο του 1995 την αφορμή προσέφερε η απόφαση της τουρκικής Βουλής για casus belli. Αντί η ελληνική εξωτερική πολιτική να επεκεντρωθεί στην άσκηση του δικαιώματος, το βάρος δόθηκε στην άρση της αποφάσεως της τουρκικής Βουλής, που σε τελική ανάλυση είναι και εντελώς παράνομη. Η Ελλάδα εδω και δεκαετίες μπροστά μονότονα ότι η αύξηση των χωρικών υδάτων αποτελεί μονομερές δικαίωμα που θα ασκηθεί «όταν και όποτε» κρίνουμε κατάλληλο. Το θέμα παραπέμπεται στις ελληνικές καλές ενδ.

* Ο κ. Αγγελος Μ. Συρίγος είναι αναπληρωτής καθηγητής Διεθνούς Δικαίου και Εξωτερικής Πολιτικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

ΑΠΟΨΗ

Οι δύο επιλογές για τη διευθέτηση των χωρικών υδάτων στο Αιγαίο

Του **ΠΑΥΛΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ***

Η αναφορά του κ. Νίκου Κοτζιά, κατά την τελετή παράδοσης του υπουργείου Εξωτερικών στον πρωθυπουργό, σε πιθανή μερική επέκταση των χωρικών μας υδάτων και σε χάραξη ευθειών γραμμών βάσης που θα κλείνουν τους κόλπους, έδωσε λαβή σε πολλές αντιδράσεις και δημοσιεύματα γύρω από τα θέματα τόσο των χωρικών υδάτων όσο και της υφαλοκρηπίδας/αποκλειστικής οικονομικής ζώνης. Οι αντιδράσεις αφορούσαν τη σκοπιμότητα και τις επιπτώσεις των σχεδιασθέντων μέτρων, όσο και το επίκαιρο της ανακοίνωσής τους. Επί τής ουσίας: Η χώρα μας έχει θεσπίσει χωρικά μας ύδατα 6 ν.μ. από την ακτή από το 1936. Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας που κυρώθηκε το 1995 από την ελληνική Βουλή, επιτρέπει την επέκτασή τους μέχρι τα 12 ν.μ. Η επέκταση είναι μονομερές ενέργεια του κάθε κράτους. Είθισται, και πάντως αποτελεί σύμφωνο πρακτική μεταξύ γειτονικών κρατών, να προηγείται μια ενυμύρωση και να λαμβάνονται κατά το δυνατόν υπόψη τυχόν αντιρρήσεις, ώστε να μη προκύψει διαφορά που μπορεί να συνεπάγεται

τη μη αναγνώριση της επέκτασης.

Σε ό,τι αφορά το θέμα που τέθηκε με τις δηλώσεις του κ. Κοτζιά, παρόμοιες αντιρρήσεις δεν θα μπορούσαν να διατυπωθούν εκ μέρους της Ιταλίας, επειδή η ίδια έχει θεσμοθετήσει τα 12 ν.μ. και επιπλέον υπάρχει συμφωνία οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας μεταξύ των δύο χωρών από το 1977. Ούτε εκ μέρους της Αλβανίας που έχει επεκτείνει τα δικά της στα 9 ν.μ. Υπάρχουν, όμως, έντονες ενστάσεις εκ μέρους της Τουρκίας σε τυχόν επέκταση των ελληνικών χωρικών υδάτων σε 12 ν.μ. στο Αιγαίο. Το τουρκικό επιχείρημα είναι ότι, λόγω της παρουσίας πολλών ελληνικών νησιών, η καθέρωση 12 ν.μ. από την Ελλάδα θα μετέτρεπε το Αιγαίο σε ελληνική λίμνη, αναγκάζοντας τα τουρκικά πλοία να διέρχονται μέσω ελληνικών χωρικών υδάτων (χ.υ.) για να εξέλθουν στη Μεσόγειο. Θα περιοριζόταν, επίσης, ουσιαστικά η δυνατότητα διεκδίκησης εκ μέρους της Τουρκίας, σημαντικός από πλευράς έκτασης υφαλοκρηπίδας, με τα μεγάλα ανατολικά μας νησιά να εμποδίζουν τη διεκδίκησή της δυτικά από αυτά. Η ελληνική επίσημη θέση είναι ότι διατηρούμε το δικαίωμα επέκτασης των χωρικών υδάτων σε

Συμβιβασμός ως προς τις περιοχές όπου θα γίνει επέκταση και ίσως ως προς τα μίλια της επέκτασης ή διατήρηση της σημερινής εκκρεμότητας.

12 ν.μ., στο Αιγαίο αλλά δεν το ασκούμε (αν και η συχνή επανάληψη της θέσης, έστω σε απάντηση τουρκικών δηλώσεων, ανησυχεί τους γειτονές μας ότι την προετοιμάζουμε).

Η δήλωση περί προετοιμασίας επέκτασης των χωρικών μας υδάτων στο Ιόνιο κατηγορήθηκε από την αντιπολίτευση ότι είναι μερική και ισοδυναμεί με εγκατάλειψη του δικαιώματός στο Αιγαίο, ενώ η αντίδραση της Τουρκίας βαίνει προς την αντίθετη κατεύθυνση, με την προειδοποίηση ότι δεν θα δεχθεί παρόμοια ενέργεια στο Αιγαίο. Είναι μεν αλήθεια ότι επί δεκαετίες οι ελληνικές κυβερνήσεις δεν προέβρισαν σε επέκταση των χ.υ. στο Ιόνιο Πέλαγος, όπως θα μπορούσαν, με το σκεπτικό ότι θα ήταν δυνατό να εκληφθεί ως εγκατάλειψη του αντίστοιχου δικαιώματος στο Αι-

γαίο. Ομως δεν υπήρχε ζωτικό συμφέρον που να επέβαλε την επέκταση των χωρικών υδάτων στο Ιόνιο Πέλαγος, πλην εκείνου της αύξησης της εθνικής κυριαρχίας. Η κάθε θάλασσα περιοχή έχει τα δικά της χαρακτηριστικά, που δέχονται ή επιβάλλουν διαφορετικές λύσεις. Η σημερινή κυβερνητική πρόθεση θέσπισης χ.υ. 12 ν.μ. στο Ιόνιο ξεκινά από την απαραίτητη από ελληνικής πλευράς επέκτασή τους για την οριστική οριοθέτηση της Υ/Κ ή ΑΟΖ με την Αλβανία.

Νόμιμο από πλευράς Διεθνούς Δικαίου είναι και το κλείσιμο των κόλπων με ευθείες γραμμές βάσης, που διευκολύνουν τη ναυσιπλοΐα, ευθυγραμμίζοντας τα όρια των χωρικών υδάτων μιας χώρας. Ομως η χάραξη ευθειών γραμμών βάσης αυξάνει τα χωρικά ύδατα και επομένως μπορεί στο Αιγαίο να θεωρηθεί από την Τουρκία ως μονομερές ενέργεια που μετράται ως status quo, έστω και περιουσιμμένα, εις βάρος της. Σε σημειωθεί ότι στη διεθνή πρακτική, κατά την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας μεταξύ δύο κρατών δεν λαμβάνονται συχνά υπόψη οι ευθείες γραμμές βάσης, εάν το ένα από τα δύο μέρη δεν τις έχει υιοθετήσει.

Η διευθέτηση του οριστικού εύρους των χωρικών υδάτων στο Αιγαίο αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη διαπραγματεύσεων οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας μεταξύ των δύο χωρών. Η Τουρκία δεν δέχεται κατ' αρχάς την υποκατάσταση της έννοιας της υφαλοκρηπίδας από εκείνη της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, στο πλαίσιο των γενικότερων θεσμών της για την περιοχή.

Αν ξεκινούσαμε διαπραγματεύσεις οριοθέτησης της Υ/Κ με βάση τα σημερινά όρια των 6 ν.μ. στο Αιγαίο, θα αποδυναμώνουμε την τυχόν επέκταση σε 12 ν.μ., έπειτα από συμφωνία οριοθέτησης. Από την άλλη μεριά, η θέσπιση 12 ν.μ. συναντά τη γνωστή αμετακίνητη αντίδραση της Τουρκίας.

Επομένως, δύο επιλογές υπάρχουν: Συμβιβασμός ως προς τις περιοχές όπου θα γίνει επέκταση και ίσως ως προς τα μίλια της επέκτασης, ή διατήρηση της σημερινής εκκρεμότητας. Η πρώτη επιλογή, αν και ανεπιθύμητα έχει συζητηθεί επί πολλά χρόνια, δεν έχει καταλήξει σε τελικό συμβιβασμό, υπό την έννοια ότι τα δύο κράτη θα προβούν μονομερώς σε επέκταση, έχοντας δεχθεί ότι δεν θα αντιδράσουν η μία στην ενέργεια της άλλης.

Η άλλη επιλογή είναι η διατήρηση της εκκρεμότητας στο βάθος χρόνου, με ό,τι η διαίωσιση της διαφοράς συνεπάγεται από κινδύνους για την ειρήνη. Είναι λύση ευκολότερη πολιτικά, αλλά που διατηρεί ζωντανό τον κύριο παράγοντα μη εξομάλυνσης των ελληνιστοτουρκικών σχέσεων. Οχι ότι η διαπραγματεύση οριοθέτησης της Υ/Κ στο Αιγαίο θα είναι εύκολη. Τουλάχιστον, όμως, στο παρελθόν υπήρχε μια ανεπίσημη συναντιψήφηση Τουρκίας και Ελλάδος για παραπομπή έπιετα από διαπραγματεύσεις του υπόλοιπου της διαφοράς στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, κάτι που μας ικανοποιεί στον βαθμό που μας ευνοεί το Διεθνές Δίκαιο, που τόσο συχνά επικαλούμαστε. Για να τελεσφορήσουν οι εξελίξεις αυτές, πρέπει να καλλιεργηθεί η ελληνική κοινή γνώμη, που σταθερά τροφοδοτείται από την πολιτική τάξη και από τα ΜΜΕ με αντιτουρκικές κορώνες, δικαιολογημένες ή μη. Και βεβαίως να υπάρξει το αντίστοιχο κλίμα στην Τουρκία.

* Ο κ. Παύλος Αποστολιδής είναι πρόεδρος ε.τ. πρώην διοικητής της ΕΥΠ, πρώην υπηρέσιακός υπουργός Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Θετική ατζέντα η απάντηση Μπιστοτάκη στην πόλωση

Σκληρή κριτική στην κυβέρνηση για την εικόνα παρακμής της χώρας

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

«Όσο η κυβέρνηση επενδύει στον δικασμό, τόσο εγώ θα μιλάω για το αύριο», είναι μια επαναλαμβανόμενη αποστοροφή που χρησιμοποιεί στις τελευταίες παρεμβάσεις του ο Κυριάκος Μπιστοτάκης. Το έκανε την περασμένη Δευτέρα ενώπιον της πανεπιστημιακής κοινότητας – σε μια εκδήλωση που δεν είχε κομματικό χαρακτήρα – μιλώντας αναλυτικά για το σχέδιό του για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ο πρόεδρος της Ν.Δ. έδωσε σαφές στίγμα εξωστρέφειας, αλλά και πρόθεσης να αποκαταστήσει τους χώρους των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, καταργώντας το άσυλο με τη σημερινή του μορφή και συγκρούμενος με πάσης φύσεως «Ρουβίκωνες».

Δεν είναι το μόνο στίγμα που θα δώσει, καθώς από δω και στο εξής ο τρίτος όροφος της Πειραιώς εστιάζει σε εκπλώσεις και παρεμβάσεις που θα αναδείξουν τις θέσεις της Ν.Δ. για κρίσιμα ζητήματα για τη χώρα και τους πολίτες. Στο ζήτημα της Παιδείας ο κ. Μπιστοτάκης θα επιμείνει, καθώς, σύμφωνα με πληροφορίες, στις 14 Νοεμβρίου σχεδιάζεται μεγάλη εκδήλωση, στην οποία θα παρουσιάσει αναλυτικά το πρόγραμμά του και για την πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Συνεχείς παρεμβάσεις

Δεν είναι η μόνη, καθώς αντίστοιχες εκδηλώσεις με παρέμβαση του προέδρου της Ν.Δ. προγραμματίζονται και για άλλες θεματικές με κορύφωση το συνέδριο της Ν.Δ. που θα διεξαχθεί στις 14 Δεκεμβρίου. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Νοεμβρίου, ο κ. Μπιστοτάκης αναμένεται να παρουσιάσει σε ειδική εκδήλωση το κυβερνητικό πρόγραμμα για την Υγεία. Όσο ο πιθανός χρόνος των εκλογών πλησιάζει – όλες οι εκτιμήσεις της Πειραιώς οδηγούν στο σενάριο του Μαΐου –, τόσο περισσότερο ο κ. Μπιστοτάκης θα ξεδιπλώνει το δικό του αφήγημα. Και μπορεί στις δημοσκοπήσεις να κυριαρχεί συχνά

η αίσθηση ότι οι πολίτες θέλουν να φύγει η σημερινή κυβέρνηση, αλλά προκύπτει και θετική ψήφος προς τη Ν.Δ. Αυτήν επιδιώκει ο κ. Μπιστοτάκης, σημειώνει η Πειραιώς, για να μπορέσει να έχει σύμμαχο την κοινωνία στην εφαρμογή του προγράμματός του.

Και αυτή τη στρατηγική της θετικής ατζέντας – με παράλληλη κριτική προς την κυβέρνηση – θα ακολουθήσει μέχρι το συνέδριο της Ν.Δ. Το συνέδριο θα εκλέξει μεν όργανα, ωστόσο, δεδομένης της κρίσιμης συγκυρίας, καθώς όλα δείχνουν ότι η χώρα βρίσκεται στην τελική ευθεία για εκλογές, αποκτά εκλογικό χαρακτήρα. Εκεί, επιδίωξη του προέδρου της Ν.Δ. είναι να πείσει για το δικό του αφήγημα και να εμπνεύσει εμπιστοσύνη για την ετοιμότητά του να αναλάβει τη διακυβέρνηση της χώρας άμεσα. Υπό αυτό το πρίσμα, θεωρείται δεδομένο ότι εκτός από τους κεντρικούς προγραμματικούς άξονες του σχεδίου του που θα παρουσιάσει, θα προαναγγείλει και τις άμεσες νομοθετικές πρωτοβουλίες που θα αναλάβει τους πρώτους μήνες της διακυβέρνησής του. Κυρίαρχη εκτίμηση στο στενό περιβάλλον του κ. Μπιστοτάκη είναι ότι οι πρώτες 100 μέρες μιας κυβέρνησής του θα είναι κρίσιμες και θα δώσουν τον τόνο και το ύψος της διακυβέρνησής που θα ακολουθήσει. Ηδη προ ημερών ο πρόεδρος της Ν.Δ. μιλώντας ενώπιον 200 πανεπιστημιακών διέκρινε ότι ο νόμος-πλαίσιο για την τριτοβάθμια εκπαίδευση θα κατατεθεί και θα ψηφιστεί κατά τους πρώτους τρεις μήνες μιας νέας κυβερνητικής θητείας. Τούτων δοθέντων, από το συνέδριο αναμένεται να προαναγγείλει ότι στα άμεσα νομοσχέδια που θα καταθέσει αμέσως μετά μια νίκη της Ν.Δ. θα είναι το φορολογικό, νομοθετικά πρωτοβουλία για τα θέματα ασφάλειας και νέο εκλογικό νόμο, μεταξύ άλλων. Η ασφάλεια και η εκπαίδευση, λένε συνεργάτες του προέδρου της Ν.Δ., αποτελούν βασικά στοιχεία για τον ίδιο. Διαμνύουν ακόμη ότι δεν προτιμάται να κάνει πίσω και ότι θα

Η συμμετοχή στη διοίκηση των ΑΕΙ πανεπιστημιακών από το εξωτερικό και η ουσιαστική αξιολόγηση των ιδρυμάτων είναι δύο από τις δεσμεύσεις του κ. Μπιστοτάκη για την Παιδεία.

Στην Πειραιώς εκτιμούν – λαμβάνοντας υπ' όψιν και τις τελευταίες μετρήσεις – ότι η στρατηγική τους επιβραβεύεται.

προχωρήσει, ανεξάρτητα από το πολιτικό κόστος.

Όλα τα σενάρια ανοικτά

Στην Πειραιώς εκτιμούν – λαμβάνοντας υπ' όψιν και τις τελευταίες μετρήσεις – ότι η στρατηγική τους επιβραβεύεται. Την ίδια ώρα, θεωρούν ότι η εικόνα «παρακμής» και «αποσύνθεσης» που εκπέμπει η κυβέρνηση, με αφορμή τα «αλληλοκαρφώματα» και τις ύβρεις υπουργών, αφήνει όλα τα σενάρια για το μέλλον και για τον χρόνο των εκλογών ανοικτά. Κυρίαρχη εκτίμηση στην Πειραιώς είναι – εφόσον η κυβέρνηση περάσει και στον σκόπελο της ψήφισης της συμφωνίας των Πρεσπών – ότι είναι αδύνατον ο Αλέξης Τσίπρας να συνεχίσει για πολύ με μια κυβέρνηση μειοψηφίας. Πολλώ δε μάλλον με ένα «συνονθύλευμα» σκόρπιων βουλευτών που θα προέρχονται από κόμματα της αντιπολίτευσης, και από τους ΑΝΕΛ, κάτι που θα σήμαινε ευθεία ρήξη του κ. Τσίπρα με τον Πάνο Καμμένο.

Συνέδριο «επανεκκίνησης» για το Ποτάμι, πάνω σε δύο βασικούς άξονες

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

«Μπορεί το Ποτάμι να γυρίσει πίσω;». Σε αυτό το ερώτημα καλείται να απαντήσει ο Σταύρος Θεοδωράκης, αρχής γενομένης από το συνέδριο του κόμματός του, το επόμενο Σαββατοκύριακο 3 και 4 Νοεμβρίου. Και θα σηματοδοτήσει, σύμφωνα με όσα έχει πει ο ίδιος, την έναρξη ενός δεύτερου, «πιο ώριμου» κύκλου του. Η προσπάθεια είναι ότι το Ποτάμι έχει κάποια ποιοτικά χαρακτηριστικά που δεν συναντώνται σε άλλα κόμματα. Επί παραδείγματι, όπως λένε συνεργάτες του κ. Θεοδωράκη, το Ποτάμι έχει εκφράσει κατά καιρούς πολύ προωθημένες προτάσεις για μία σειρά ζητημάτων «ταμπού» όπως η μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων, οι σχέσεις Κράτους - Εκκλησίας, ενώ παράλληλα έχει συγκροτήσει για ζητήματα όπως το Σκοπιανό, πηγαίνοντας κόντρα στο ρεύμα άλλοτε του λαϊκισμού και άλλοτε του εθνικισμού. Και όλα τα παραπάνω, χωρίς να διστάσει να συμφωνήσει με θέσεις άλλων κομμάτων, χωρίς να περιχαράσσεται πίσω από σκοπιματικές και «πολιτικές γραμμές».

Το τελευταίο, περί μη σκοπιμοτήτων, έρχεται σε πλήρη συνάρτηση με τον δεύτερο άξονα, που ο κ. Θεοδωράκης θεωρεί ότι κάνει το Ποτάμι «χρήσιμο». Ο λόγος είναι το λεγόμενο «πολιτικό κόστος», το οποίο, όπως σημειώνουν συνεργάτες του, «ουδέποτε φοβήθηκα» και αυτό αποτελεί, προσθέτουν, την πιο βασική ίσως ειδοσιόδημο διάφορα του φορέα σε σχέση με όλα τα υπόλοιπα κόμματα. Οι ίδιες πηγές, άλλωστε, επιθυμούν πως μόλις ο κ. Θεοδωράκης αντιλήφθηκε πως το ΚΙΝΑΛ δεν είχε την ίδια συγκροσιακή διάθεση σε διάφορα ζητήματα με εκείνον, αποχώρησε. Πάνω σε αυτούς τους δύο άξονες λοιπόν, το Ποτάμι θέλει να οικοδομήσει την επόμενη μέρα, θεωρώντας πως υπάρχει ακόμα «πολιτικός χώρος» που μπορεί να εκφραστεί. Τα παραπάνω όμως πώς μεταφράζονται στον πολιτικό χάρτη; Οι ίδιες πηγές αναφέρουν πως στο πολιτικό σκηνικό, όπως έχει διαμορφωθεί, το κόμμα τους είναι το μόνο που μπορεί να αποκαλείται ως αμιγώς «φιλελεύθερο», καθώς από τη μία ο ΣΥΡΙΖΑ «φύσει και θέσει είναι μακριά από τον φιλελευθερισμό», ενώ από την άλλη η Ν.Δ. «υπό το βάρος των

συντηρητικών δομών της» έχει απολέσει αυτό το στίγμα.

Στη Σεβαστοπούλεως λένε πως όλα τα παραπάνω θα αποτυπωθούν στο επικείμενο συνέδριο, μιλώντας για έναν «ενδιάμεσο χώρο» μεταξύ ΣΥΡΙΖΑ και Ν.Δ., που «δεν έχει στέγη» και μπορεί να εκφραστεί μέσω του Ποταμιού. Στο πλαίσιο αυτό την επόμενη εβδομάδα στον χώρο του Σινέ Κεραμεικός, όπου θα λάβει χώρα το συνέδριο, θα υπάρχει η συμμετοχή φορέων και κομμάτων, που θα σηματοδοτούν αυτή την προσπάθεια συνεργασίας σε αυτόν τον «ενδιάμεσο χώρο». Μεταξύ άλλων στις εργασίες του συνεδρίου θα συμμετάσχουν η Κοινωνία Αξιών, το κόμμα ΕΔΗΚ – πρόκειται για την ανασύσταση της παλιής ΕΔΗΚ και η οποία το 2012 είχε στηρίξει τον ΣΥΡΙΖΑ, στηρίξη που απέσυρε το 2015–, οικολογικές

Στόχος του Σταύρου Θεοδωράκη είναι

να μπορέσει το κόμμα να εκπροσωπήσει τον «ενδιάμεσο» πολιτικό χώρο.

ομάδες αλλά και φιλελεύθερα σκηνικά. Το «παρών» δεν αποκλείεται να δώσει και ο ανεξάρτητος ευρωβουλευτής Κώστας Χρυσόγονος, ο οποίος αποχώρησε το 2017 από τον ΣΥΡΙΖΑ.

Την ίδια ώρα το Ποτάμι θα προχωρήσει σε αλλαγές και σε οργανωτικό επίπεδο με τον Σταύρο Θεοδωράκη να επιλέγει σε όλες τις θέσεις «δίδυμα». Ως εκ τούτου αναμένεται να υπάρξει θέση αντιπροέδρου και η ίδια λογική θα ακολουθηθεί και για τις άλλες θέσεις-κλειδιά, όπως αυτή του γραμματέα, του επικεφαλής της νεολαίας αλλά και των περιφερειακών συντονιστών. Μάλιστα, σύμφωνα με το πάγιο αίτημα του κόμματος για δικαίωμα ψήφου για τους Έλληνες του εξωτερικού, θα υπάρχει συμμετοχή τους στο συνέδριο μέσω ειδικής πλατφόρμας. Όσον αφορά το κεντρικό μήνυμα, όπως προαναφέρθηκε, θα έχει στον πυρήνα του μία «φιλελεύθερη αντιπεθεση», όπως την περιγράφουν στελέχη του κόμματος, που θα αφορά «κυρίως το μέλλον και όχι το παρελθόν». Στις αλλαγές σχεδιάζεται και νέο λογότυπο. Τέλος, στο συνέδριο, ανάμεσα σε εκείνους που θα δώσουν το «παρών» αναμένεται να είναι «προσωποκλίστες του κόμματος», όπως ο κ. Νίκ. Αλιβιζάτος, που διατηρεί διαχρονικά δίαυλο επικοινωνίας με τον κ. Θεοδωράκη, ενώ έχει προσκληθεί και η κ. Γλυκατζή-Αρβελέρ.

Τα εκλογικά διλήμματα και οι σχεδιασμοί Τσίπρα

Στόχος του Έλληνα πρωθυπουργού είναι είτε να εξαντλήσει την τετραετία είτε να πάει σε τριπλές εκλογές τον Μάιο

Του **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Σταθερός στον προσανατολισμό του για τριπλές εκλογές τον προσεχή Μάιο ή για εξάντληση της τετραετίας παραμένει ο πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας, παρά το γεγονός ότι τα σενάρια περί πρόωρης προσφυγής στις κάλπες στις αρχές του επόμενου χρόνου έχουν επανέλθει, λόγω του συνεχιζόμενου «χαμηλού βαρομετρικού» στις σχέσεις με τον κυβερνητικό του εταίρο και υπουργό Αμυνας Πάνο Καμμένο. Εν μέσω της τοξικής ατμόσφαιρας και των σφοδρότατων συγκρούσεων που δημιουργούν η προφυλάκισή του κ. Γιάννου Παπαντωνίου και οι αλληλοκατηγορίες Καμμένου - Κοτζιά, ο κ. Τσίπρας επενδύει για την ανάταξη του πολιτικού κλίματος στην υλοποίηση των εξαγγελιών στις οποίες προχώρησε από το βήμα της ΔΕΘ, για φοροελαφρύνσεις και μειώσεις εισφορών και οι οποίες θα ψηφιστούν με οκτώ διαδοχικά νομοσχέδια εντός του Νοεμβρίου. Όπως αναφέρουν συνεργάτες του, προκειμένου τα μέτρα να γίνουν αντιληπτά «στις τσέπες» των πολιτών, θα απαιτηθούν τουλάχιστον

τρεις μήνες. Ως εκ τούτου, η προσφυγή στις κάλπες νωρίτερα καθίσταται απαγορευτική, ενώ το ίδιο σκεπτικό φέρεται να έχει και ο υπουργός Αμυνας.

Μάλιστα, σύμφωνα με τον σχεδιασμό του Μεγάρου Μαξίμου, οι εξαγγελίες του κ. Τσίπρα θα νομοθετηθούν μέσω ονομαστικών ψηφοφοριών, που θα χρησιμοποιηθούν για την πρόθεση δύο τουλάχιστον ανεξάρτητων βουλευτών στο «άρμα» του ΣΥΡΙΖΑ, αυξάνοντας την κοινοβουλευτική του ομάδα στα 148 μέλη.

Παράλληλα, όπως λέγεται, υπάρχει άτυπη συνεννόηση με την ηγεσία της ΠΓΔΜ η συμφωνία των Πρεσπών να μην έλθει προς κύρωση από την ελληνική Βουλή πριν από τον προσεχή Μάρτιο, παρότι με βάση τις υφιστάμενες προθεσμίες, η συνταγματική αναθεώρηση στη γεγονική χώρα θα έχει ολοκληρωθεί το αργότερο μέχρι τα μέσα Ιανουαρίου. Οπότε δεν υπάρχει η «πίεση» για τη διάρρηξη, νωρίτερα, της κυβερνητικής συνεργασίας μεταξύ ΣΥΡΙΖΑ και ΑΝΕΛ. Πάντως, ο ανωτέρω σχεδιασμός για ενδεχόμενο «βελούδινο δια-

Ο κ. Τσίπρας επενδύει για την ανάταξη του πολιτικού κλίματος στην υλοποίηση των εξαγγελιών στις οποίες προχώρησε από το βήμα της ΔΕΘ.

ζυγίου» μεταξύ των κ. Τσίπρα και Καμμένου τον Μάρτιο, δεν πρόκειται να μείνει αναπάντητος από την πλευρά του προέδρου της Ν.Δ.

Κυριάκου Μπιστοτάκη. Σύμφωνα με πληροφορίες, η Πειραιώς δεν θα αναμείνει την κατάθεση της συμφωνίας των Πρεσπών στη Βουλή στον χρόνο που θα επιλέξει ο πρωθυπουργός. Ηδη, εξετάζεται το εξαμηνό – οτα μέσα Δεκεμβρίου – από την κατάθεση της τελευταίας πρότασης μορφής κατά της κυβέρνησης, η Ν.Δ. να υποβάλει και νέα, προφανώς εντός του Ιανουαρίου. Εκεί, δε, ο πρωθυπουργός θα προκληθεί από τον κ. Μπιστοτάκη να μετατρέψει τη συζήτηση σε διαδικασία παροχής ψήφου εμπιστοσύνης προς την κυβέρνηση, ώστε να διαπιστωθεί εάν διαθέτει κοινοβουλευτική πλειοψηφία 151 βουλευτών ή όχι. Το δίλημμα με το οποίο θα βρεθεί αντιμέτωπος ο κ. Τσίπρας – εάν ο υπουργός Αμυνας δεν κάνει στροφή 180 μοιρών από τις θέσεις που έχει διατυπώσει μέχρι τώρα – θα είναι ή να καταδειχθεί πως δεν διαθέτει τη δεδηλωμένη και ότι θα πορευθεί μετά την κύρωση της συμφωνίας των Πρεσπών ως επικεφαλής μιας κυβέρνησης μειοψηφίας ή να έλθει σε ευθεία και πλήρη ρήξη με τον κ. Καμμένο,

αναζητώντας τη θετική ψήφο και βουλευτών των ΑΝΕΛ.

Σε κάθε περίπτωση, τυχόν αποπειρά του κ. Τσίπρα να ολοκληρώσει μέσω νέας πλειοψηφίας την τετραετία, αποτελεί κίνηση υψηλού πολιτικού ρίσκου, καθώς, ούτως ή άλλως, μεσολαβούν τον Μάιο οι ευρωεκλογές και η αναμέτρηση για την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Οι υπέρμαχοι, εντός ΣΥΡΙΖΑ, της στρατηγικής για ολοκλήρωση της τετραετίας υποστηρίζουν ότι στον ένα χρόνο που θα μεσολαβήσει, η κατάσταση της πραγματικής οικονομίας θα έχει βελτιωθεί περαιτέρω και η κυβέρνηση θα δώσει υπό καλύπτου όρους τη μάχη των εθνικών εκλογών. Παράλληλα, σημειώνουν πως η ψήφος στις ευρωεκλογές είναι χαλαρή. Ετσι, πρώτον δεν θα καταγραφεί μια «καθαρή» νίκη της Ν.Δ. που θα δημιουργούσε προβλήματα στην παραμονή της κυβέρνησης στην εξουσία. Δεύτερον, ακριβώς λόγω της χαλαρότητας της ψήφου, θα διευκολυνθεί η προσπάθεια να αποκτήσουν «οντότητα» πολιτικά σχήματα στις παρυφές της Ν.Δ. που θα καταστήσουν δυσχερέστερη την επίτευξη του στό-

χου της αυτοδυναμίας για τον κ. Μπιστοτάκη. Όμως, στον αντίποδα, πολλοί θεωρούν ότι τυχόν προσπάθεια παράτασης της παραμονής της κυβέρνησης στην εξουσία θα αποδειχθεί «μυομερανγία» για τον κ. Τσίπρα. Είναι προφανές ότι η Ν.Δ. θα επιχειρήσει να προσδώσει στις ευρωεκλογές χαρακτήρα εθνικής ψήφου, με το σύνθημα «να φύγουν», με αποτέλεσμα τελικώς να μην επικρατήσει η λογική της «χαλαρής ψήφου». Επίσης, υπάρχει ο κίνδυνος ο ΣΥΡΙΖΑ να καταγράψει ιδιαίτερα χαμηλές πτήσεις στις εκλογές για την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Ηδη, μετά τα τραγικά γεγονότα στη Μάνδρα και στο Μάτι, προεξοφλείται ότι η Περιφέρεια Αττικής θα περάσει στη Ν.Δ., ενώ και ο κ. Κώστας Μπακογιάννης θα επικρατήσει στον Δήμο Αθηναίων. Είναι δε ενδεκτικό ότι στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ εκτιμούν πως και σε επίπεδο Περιφερειών έχει ισχυρότατες πιθανότητες να νικήσει μόνο στο Ιόνιο, στη Δυτική Μακεδονία, στην Κρήτη και στη Θεσσαλία, ενώ στις δύο τελευταίες περιπτώσεις θα στηρίξει υποψήφιος προερχόμενος από το ΠΑΣΟΚ.

Ο Αττίλας και ο ρόλος των μεγάλων δυνάμεων

Διαφορετικές εκτιμήσεις των ελληνικών κομμάτων στον Φάκελο της Κύπρου

Του ΓΙΩΡΓΟΥ Σ. ΜΠΟΥΡΑΡΑ

Ενα έγκλημα η προδοσία της Κύπρου, ένα δεύτερο έγκλημα η ατιμωρησία των υπευθύνων, καθώς και τα διδάγματα που ποτέ δεν φάνηκε να αντλήθηκαν, αποτυπώνονται με δραματική «μεγαλοπρέπεια» στις χιλιάδες σελίδες του Φακέλου της Κύπρου. Πολύτιμο για τη μελέτη της Ιστορίας υλικό που παρέμενε επί τριάντα χρόνια χαρακτηρισμένο ως «απόρρητο» κάτω από άθλιες συνθήκες (αρμόδιοι κάνουν λόγο ακόμα και για μουχλιασμένους από την υγρασία χάρτινους φακέλους αρχείου) στα υπόγεια του Κοινοβουλίου, έρχεται τώρα στο φως. Στους πρώτους τέσσερις, από τους, κατά πληροφορίες, σχεδόν έντεκα τόμους, καταγράφονται σημαντικές πληροφορίες σχετικά τόσο με τα πορίσματα στα οποία κατέληξαν οι δύο εξεταστικές επιτροπές των Κοινοβουλίων σε Ελλάδα και Κύπρο, αλλά και μέρος πρακτικών από τις συνεδριάσεις, κυρίως με καταθέσεις πρωταγωνιστών.

Τα συμπεράσματα

«Η απουσία ενότητας στο εσωτερικό μέτωπο» είναι ένας «από τους παράγοντες που οδήγησαν και συνέθεσαν την προδοσία κατά της Κύπρου», υπογραμμίζεται στα συμπεράσματα της επιτροπής που λειτουργήσε στους κόλπους της Βουλής των Αντιπροσώπων στη Λευκωσία. «Η κυπριακή τραγωδία και η εξέλιξη της διδάσκουν ότι η ενότητα και η ομοψυχία του λαού μας αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την πρόοδο και την ευημερία του έθνους μας», σημειώνεται αντιστοίχως στον επίλογο της επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων.

Όσα, ωστόσο, προηγούνται των συμπερασμάτων εκείνων, αλλά και όσα ακολούθησαν αυτών, έρχονται στο μέτρο που τους αναλογεί να αναδείξουν πτυχές αυτής ακριβώς της απουσίας ενότητας και ομοψυχίας, ακόμα και σε επίπεδο αναζητησών των αιτιών της τραγωδίας, και φυσικά καταλογισμού ευθυνών, ώστε αφενός να αποδοθεί δικαιοσύνη και αφετέρου να αποφευχθεί επανάληψη λαθών στο μέλλον.

Ακόμα και στο σημείο που έμοιαζε πάντες να συμφωνούν, δηλαδή στον αρνητικό για Ελλάδα και Κύπρο ρόλο των μεγάλων δυνάμεων εκείνη την εποχή, υπάρχουν αποχρώσεις: Η προερχόμενη από το ΠΑΣΟΚ πλειοψηφία σημειώνει στο πόρισμά της τον ρόλο αυτό των ΗΠΑ, της Μεγάλης Βρετανίας και του ΝΑΤΟ. Το ΚΚΕ, διά του βουλευτή Κώστα Κάππου, έπιασε το ίδιο, με εμφανώς πιο καταγγελτικό λόγο. Η Ν.Δ., διά του Αναστάση Παπαληγούρα σημειώνει: «Είναι γεγονός ότι δεν περιπλθε στα χέρια της επιτροπής στοιχεία που να αποδεικνύει την ενεργό ανάμειξη είτε της Βρετανίας είτε των ΗΠΑ, είτε του ΝΑΤΟ στην τραγωδία της Κύπρου. Η «μην ανάμειξη» όμως ισχυρίζεται με ανοχή της τουρκικής εισβολής και δημιουργεί έμμυσες ευθύνες». Λίγο αργότερα, στο πόρισμα των Κυπρίων διαβάζουμε για «εμφανή επηρεασμό από εξωγενείς παράγοντες (ΗΠΑ, ΝΑΤΟ)», ενώ υπάρχουν σαφείς αιχμές και για τον ρόλο των δυνάμεων του ΟΗΕ στο νησί. Σε κάθε περίπτωση η διαχρονικώς αμύχλη (κατ' άλλους αμυντική, ή και ττοπαθής) στάση της Ελλάδας έναντι του ξένου παράγοντα, συνέβαλλε όχι μόνο στην μη καταλογοση του ευθυ-

Τούρκοι στρατιώτες προελαύνουν επί κυπριακού εδάφους την 20ή Ιουλίου 1974. «Η κυπριακή τραγωδία και η εξέλιξη της διδάσκουν ότι η ενότητα και η ομοψυχία του λαού μας αποτελούν αναγκαία προϋπόθεση για την πρόοδο και την ευημερία», σημειώνεται στον επίλογο της επιτροπής της Βουλής.

ΠΑΣΟΚ και ΚΚΕ αναφέρονται σε ΗΠΑ, Βρετανία και ΝΑΤΟ, ενώ η Ν.Δ. θεωρεί ότι δεν υπήρξε στοιχείο που να στοιχειοθετεί ανάμειξή τους.

νώ σε όλους τους πρωταγωνιστές, αλλά και στη μη έγκαιρη και πλήρη δημοσιοποίηση των σχετικών με την τραγωδία ντοκουμέντων.

«Νησίδα» στη θάλασσα των διαφοροποιήσεων ή και διαφοριών ως προς αιτίες και υπευθύνους στο εσωτερικό, αναδεικνύεται μόνο όταν η συζήτηση αφορά στο θέμα του πραξικοπήματος κατά του Μακαρίου και του Αττίλα 1: Απαντες «δείχνουν» η κούνια των Αθηνών. Μόλις, όμως, η εξέταση άρχισε να αγγίζει τον Αττίλα 2, την τουρκική επέλαση, όταν στην Αθήνα υπήρχε πλέον μεταχουντική κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας, οι διαφορίες επανεμφανίζονται, με την τότε Ν.Δ. να υπερασπίζεται τον ιδρυτή της και πρωθυπουργό εκείνης της εποχής Κωνσταντίνο Καραμανλή έναντι των επικριτών του. ΠΑΣΟΚ και άλλα κόμματα της αντιπολίτευσης ευθέως ή εμμέσως καταλόγησαν τόσο στον Καραμανλή όσο

και στο επίσης συμβολικό για τη Ν.Δ. πρόσωπο, Ευάγγελο Αβέρωφ, σοβαρές ευθύνες για τους χειρισμούς τους: μεταξύ άλλων επειδή επέλεξαν να στηριχθούν σε υποδείξεις της στρατιωτικής ηγεσίας, επικεφαλής της οποίας είχαν διατηρηθεί πρόσωπα της κούνιας.

Και εδώ, έρχεται να αναδειχθεί μια παράμετρος που στο χάος της εποχής και των επ' αυτής μετέπειτα συζητήσεων, μοιάζει να έχει παραμεληθεί: Ο κίνδυνος νέου πραξικοπήματος στην Ελλάδα, λίγο μετά τη μετάβαση της εξουσίας από τους στρατιωτικούς στους πολιτικούς. «Η κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας έχει ακόμα να αντιμετωπίσει τους μηχανισμούς της κούνιας που παραμένουν ισχυροί, καθώς η εξάρτησή τους μόνο σταδιακά μπορούσε να πραγματοποιηθεί, χωρίς τον κίνδυνο παλινδρόμησης στο δικτατορικό καθεστώς. Η δημοκρατική κυβέρνηση κινδύνευε καθημερινά να ανατραπεί στην Αθήνα» (Αναστάσης Παπαληγούρας). Υπενθυμίζεται ενδεικτικώς ότι η κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας ανέλαβε στις 24 Ιουλίου 1974 και πως ο δικτάτορας Ιωαννίδης «τέθηκε σε διαθεσιμότητα» λίγες ημέρες αργότερα. Στις 14/8/1974 εκδηλώνεται ο Αττίλας 2 και στις 19/8/1974 αντικαθίστανται οι Αρχηγοί των Γενικών Επιτελείων στην πρωτεύουσα της Ελλάδας.

Η «επιστράτευση» από τη χούντα γύρισε μπούμερανγκ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Στο φύλλο της Πέμπτης η «Κ» αποκάλυψε την ιδιωτική συνομιλία που ισχυρίζεται ότι είχε με τον ισχυρό άνδρα της χούντας, Δημήτρη Ιωαννίδη, ο συνταγματάρχης Κωνσταντίνος Κομπόκης στις 2.7.1974, στην οποία του έδωσε την οδηγία να φροντίσει για την επιβίωση και τη διαφυγή του Μακαρίου. Ο Ιωαννίδης, σύμφωνα με τον Κομπόκη, επέμεινε η συνομιλία να μείνει μεταξύ τους για να μην εισπράξει την οργή των αξιωματούχων που τον περιέβαλλαν (που ήταν φανατικοί εχθροί του προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας) και την καθαιρέσουν.

Αποκαλυπτική είναι και η κατάθεση του Ιωάννη Μπίτου, που περιλαμβάνεται στον τέταρτο τόμο του Φακέλου της Κύπρου. Ο Μπίτος υπηρετούσε τις τραγικές μέρες του Ιουλίου ως επικεφαλής του 3ου Γραφείου Διευθύνσεως Κυπριακού στο Αρχηγείο Ενόπλων Δυνάμεων. Μετά την τουρκική εισβολή, εκλήθη από το υπουργείο Άμυνας να συντάξει πλήρη έκθεση για τα γεγονότα.

Σε ερώτηση του προέδρου της επιτροπής αν οι Τούρκοι μπορεί να είχαν διαβεβαιώσει ότι δεν θα χτυπούσε τα αεροπλάνα τους η Εθνική Φρουρά, ο Μπίτος επικαλείται τηλεφώνημα (χαρακτηρίζει την πληροφορία «πλεγμένη») του Τούρκου πρωθυπουργού Μπουλέντ Ετσεβίτ προς τον υπουργό Εξωτερικών των ΗΠΑ Χένρι Κισινγκερ το βράδυ της 21ης προς την 22η Ιουλίου. Στο τηλεφώνημα, ισχυρίζεται ο Μπίτος, ο Ετσεβίτ λέει ότι ο ελληνικός στόλος έπλευσε στην Κύπρο (επρόκειτο για ένα αρματαγωγό, που είχε μεταφέρει στο νησί τους αντικαταστάτες της ΕΛΔΥΚ). Ο Κισινγκερ, σύμφωνα με τον μάρτυρα, λέει στον Ετσεβίτ να «προσβάλει» τον ελληνικό στόλο – με αποτέλεσμα, στην ομιχλή του πολέμου, τουρκικά αεροσκάφη να βυθίσουν τουρκικό αντιτορπιλικό.

Οι χειρισμοί

Ο Μπίτος χαρακτηρίζει «φιάσκο» την επιστράτευση που διέταξε η χούντα. Όπως αναφέρει, «μια επιστράτευση, για να επιτύχει, χρειάζεται κάποιο στάδιο προπαρασκευής», που στις σχετικές ασκήσεις ξεκινά 15 μέρες από το γεγονός.

«Υποτίθεται ότι η κρίση αρχίζει και από τότε δημιουργείται και καλούνται οχήματα ή ενεργοποιούνται ορισμένα οχήματα, τα οποία θα στείλουμε τις ατομικές προσκλήσεις κ.λπ.». Σε άλλο σημείο αναφέρει ότι η επιστράτευση έγινε για «εκφοβισμό», αλλά «απεδείχθη και μπούμερανγκ, γιατί απεδείχθη ότι ήταν μπλόφα κι αυτό μετά μέτρησε στις αποφάσεις της Αγκυρας και, δεν ξέρω, ίσως και του συμμαχικού παράγοντα». Παράλληλα, ο συγκεκριμένος μάρτυρας αναδεικνύει την κατάρρευση του ηθικού στην ελληνική πλευρά. Αναφέρεται, μεταξύ άλλων, σε ένα συμβάν που έλαβε χώρα το βράδυ της 20ής του μηνός. Είχε οργανωθεί μια μοίρα καταδρομών να μεταβεί στην Κύπρο αλλά «δεν πήγε διότι αντέδρασαν οι τέσσερις πιλότοι της Ολυμπιακής

Μοίρα καταδρομών που ήταν να μεταβεί στην Κύπρο «δεν πήγε διότι αντέδρασαν οι τέσσερις πιλότοι της Ολυμπιακής, οι οποίοι είχαν επιστρατευθεί...».

Αεροπορίας οι οποίοι είχαν επιστρατευθεί, και εν συνεχεία και ο διοικητής της μοίρας», σταματώντας εσκεμμένα για ανεφοδιασμό στην Κρήτη. Ο Μπίτος αναφέρεται και στην υπόθεση των ελληνικών υποβρυχίων που προσέγγισαν την Κύπρο, αλλά δεν έβαλαν κατά των τουρκικών δυνάμεων: «Δύο φορές τα υποβρύχια έφθασαν, τη μία σε απόσταση βολής τορπιλών, δεν ξέρω αν είναι κανένας του ναυτικού κύριος εδώ, δηλαδή περίπου 15 μίλια, 10 μίλια, δεν ξέρω, 20 μίλια, κάτι τέτοιο, και τη δεύτερη φορά πλησίασαν την Κύπρο στα 80 ναυτικά μίλια και επίσης διατάχθηκαν και επέστρεψαν. Τη δεύτερη φορά, βέβαια, ήταν κατά τις 23-24 του μηνός». Όταν ρώτησε τον αρχηγό του Ναυτικού γιατί συνέβη αυτό, του απάντησε ότι πρέπει να περιπολήσουν και να φυλάξουν το στενό «μεταξύ Ρόδου, Καρπάθου και Κρήτης, Κάσου, δεν θυμάμαι ποια νησιά παρεμβάλλονται εκεί».

Μια κληματαριά από τα Κατεχόμενα ριζώνει μνήμες ανά την Ελλάδα

Το συγκινητικό ταξίδι του φυτού που μαράζωνε στο Δίκωμο Κερύνειας, στο σπίτι ενός εκτοπισμένου Ελληνοκυπρίου

Της ΛΙΝΑΣ ΓΙΑΝΝΑΡΟΥ

Πριν από λίγες ημέρες σερβιρίστηκαν στο τραπέζι της κουζίνας στο σπίτι της Κυψέλης τα τελευταία σταφύλια της φετινής σοδειάς. Δεν ειπώθηκε με λέξεις, αλλά εννοήθηκε: και του χρόνου, να 'μαστε καλά. Ζωή να 'χει, η κληματαριά της αυλής έκανε και πάλι περήφανους τους ιδιοκτήτες της. Λες και κάθε χρόνο που περνάει βγάζει και πιο γλυκά σταφύλια, με πιο μεγάλες και τραγανές ρώγες και πιο ζωντανό ροζ χρώμα. Η ποικιλία είναι κυπριακή και λέγεται «βέρικο» – ο μύθος λέει ότι όταν ο Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος κατέλαβε την Κύπρο, το 1191, του προσέφεραν αυτό το σταφύλι. Όταν το έφαγε, είπε «very good». Το βέριγκουντ έγινε σταδιακά βέρικο. Κανείς δεν ξέρει εάν ισχύει ο μύθος, αλλά είναι μια ιστορία που ο Μάκης Φουντούλης, «κηδεμόνας» του κλήματος, αγαπάει να λέει.

Η άλλη ιστορία γύρω από αυτή την κληματαριά είναι πιο πονεμένη. Ο κ. Μάκης, στα 72 του σήμερα, τη δεκαετία του '80 εργαζόταν σε μια εταιρεία φαρμάκων. Εκεί είχε γνωρίσει τον Σάββα, από την Κύπρο, με τον οποίο έγιναν αμέσως πολύ καλοί φίλοι. Ο Σάββας καταγόταν από το χωριό Δίκωμο, που σήμερα βρίσκεται στο κατεχόμενο από την Τουρκία τμήμα της επαρχίας Κερύνειας, βόρεια της Λευκωσίας. Μέχρι το 1974 το Δίκωμο ήταν ο μεγαλύτερος σε πληθυσμό οικισμός της επαρχίας Κερύνειας με 4.000 κατοίκους. «Το '74, ο φίλος μου απολυόταν

από φαντάρος. Βρέθηκε πρόσφυγας με τη γυναίκα του, τα δύο κοριτσάκια του, λίγων μηνών, μια στρατιωτική κουβέρτα και τίποτα άλλο», λέει ο φίλος του. Η οικογένεια έζησε τον πρώτο καιρό σε προσφυγικό καταυλισμό στη Λευκωσία και μετά βρέθηκαν στην Αθήνα.

Ο Μάκης και ο Σάββας είχαν ταξιδέψει πολλές φορές στην Κύπρο, αλλά το Δίκωμο το ατένιζαν μόνο από τη Λευκωσία («όπως κοιτάς την τουρκική σημαία, είναι κάπου αριστερά»). Ως γνωστόν, το 2003, η λεγόμενη κυβέρνηση των Τουρκοκυπρίων αποφάσισε να επιτρέψει τη διέλευση της πράσινης γραμμής προς τα Κατεχόμενα. Ήταν μια μέρα στη δουλειά που ο Σάββας λέει «θα πάω να δω το σπίτι μου». «Πήγαμε μαζί. Οι αδελφές του είχαν ήδη πάει, η μάνα του, η κυρία Σαλώμη που μέχρι τότε ζούσε στα προσφυγικά της Λευκωσίας, δεν ήθελε. Μας είπε, αν είναι να πάτε και να βάλετε τα κλάματα, καλύτερα να μην πάτε καθόλου», λέει ο κ. Φουντούλης.

Κάπως έτσι ξεκίνησαν για «το χειρότερο της ζωής τους ταξίδιον». Με σφιγμένη καρδιά, η παρέα πέρασε το φυλάκιο και έφτασε στο Δίκωμο. «Ήταν ένα ταξίδι σε μια άλλη διάσταση. Κανείς δεν μπορεί να αντέξει ένα τέτοιο ταξίδι. Η εκκλίσια ήταν τζαμί, το Δημοτικό αποθήκη του στρατού, το Γυμνάσιο στρατόπεδο, το νεκροταφείο υπέπεδο, το σπίτι του πατέρα του Σάββας. Όλο το χωριό ήταν μια στρατιωτική βάση». Στο σπίτι του Σάββας κατοικούσε ένας Τουρκοκύπριος

Η κληματαριά στην Κυψέλη, της κυπριακής ποικιλίας «βέρικο», συνεχίζει να βγάζει γλυκά σταφύλια και να κρατάει ζωντανή τη μνήμη.

«Πήρα δέκα βέργες και τις πήγα στον καταυλισμό του Ελαιώνα. Σκέφθηκα ότι θα ήταν καλό οι πρόσφυγες να 'χουν κάτι να δεθούν με αυτό το χώμα».

γυμναστής του Γυμνασίου. «Δεν είχε βάλει ούτε μια δική του πινελιά στο σπίτι, ούτε μια πρόκα. Όπως το είχε πάει, έτσι το είχε αφήσει. Στη βιβλιοθήκη μέσα στο σπίτι του ήταν ακόμη τα ελληνικά βιβλία, ενώ πολύ συγκινητικό ήταν ότι

στον καθρέφτη υπήρχαν ακόμα φωτογραφίες της οικογένειάς του Σάββα. Δεν τις είχε πειράξει. Όμως στο σπίτι, τόσα χρόνια, δεν είχε μπει ούτε μια πινελιά φροντίδας ή έστω ασβέστου». Ο κ. Μάκης θυμάται τον γυμναστή ως έναν ευγενικό άνθρωπο, αλλά κάπως απόμακρο. «Αυτός απόμακρος, κι εμείς μαγκωμένοι. Ξαν να είχαμε πάει σε άλλη ζωή». Δεν μιλούσαν. Μόνο παρατηρούσαν το περιβάλλον γύρω τους προσπαθώντας να μην ακούν τις φωνές των φαντάρων.

Στην αυλή, η ίδια αίσθηση. Ο μέτοικος δεν είχε περιποιηθεί ούτε ένα από τα δένδρα, αλλά ούτε και την κληματαριά. «Δεν την είχε κλαδέψει ποτέ και αυτή είχε αγριέψει

Ο Μάκης Φουντούλης, «κηδεμόνας» του κλήματος.

και κινδύνευε να ξεραθεί». Χωρίς να το πολυσκεφθεί, ο κ. Φουντούλης τραβάει μια βέργα από το κλήμα και την παίρνει μαζί του. Εφυγαν μουνδιασμένοι.

«Εξαπλώνεται σαν ιδέα»

Γυρνώντας στην Αθήνα, ο κ. Μάκης φύτεψε τη βέργα αρχικά σε τενεκέ, στην αυλή της Κυψέλης. Επίασε αμέσως και εξελίχθηκε σε μια υπέροχη κληματαριά, που χαρίζει πλούσια σκιά και ζουμερά σταφύλια. Κληματοβέργες από την ίδια μητέρα, έχουν ταξιδέψει και ευδοκίμησε στην Ικαρία, την πατρίδα του κ. Φουντούλη, αλλά και στο Αστρός, όπου έχει καταγωγή η γυναίκα του. Μέσα στα χρόνια έχει δώσει επίσης

βέργες σε φίλους σε όλη την Ελλάδα, από την Αλεξανδρούπολη ως το Ρέθυμνο. «Κάθε Γενάρη που κλαδεύουμε, κάνω μια λίστα και στέλνω. Είναι και αυτό μια πράξη συμπαράστασης σε όλους εκείνους που ξεριζώθηκαν και ξεριζώνονται. Πριν από λίγα χρόνια, πήρα δέκα βέργες και τις πήγα στον καταυλισμό του Ελαιώνα. Σκέφθηκα ότι κάνει ωραία σκιά για το καλοκαίρι και θα ήταν καλό αυτοί οι άνθρωποι, οι πρόσφυγες, να έχουν ένα φυτό να φροντίζουν, κάτι να δεθούν με αυτό το χώμα, τουλάχιστον όσοι θέλουν να μείνουν εδώ. Δεν ξέρω τι έγινε, αν ποτέ φυτεύθηκαν. Αλλά αυτή η κληματαριά είναι χωροκατακτητική, σαν ιδέα εξαπλώνεται».

Προχθές, Τετάρτη, άνοιξε μετά δεκαετίες ο Φάκελος της Κύπρου. Τέσσερις από τους συνολικά 30 τόμους, 600 σελίδων ο καθένας, της Ειδικής Εξεταστικής Επιτροπής που είχε συσταθεί πριν από 33 χρόνια αναφορικά με το πραξικόπημα στην Κύπρο και την τουρκική εισβολή που ακολούθησε, παραδόθηκαν στον πρωθυπουργό Αλέξη Τσίπρα από τον πρόεδρο της Βουλής Νίκο Βούτοπ. Όπως κάθε φορά που το Κυπριακό έρχεται στην επικαιρότητα, ο κ. Φουντούλης θυμάται εκείνο το ταξίδι. Από το μυαλό του περνάει η σκέψη ότι το πρόβλημα αυτό δεν θα λυθεί όσο ο μέτοικος δεν το κάνει σπίτι του, όσο δεν αγαπάει τον τόπο.

Ο Σάββας πέθανε φέτος τον Ιανουάριο. Δεν ξαναπήγε ποτέ στο χωριό του.

Η διεθνής υποκρίση στην υπόθεση Κασόγκι

Κυνικό παζάρι των μεγάλων δυνάμεων με τον οίκο των Σαούντ

Στα τέλη της περασμένης εβδομάδας η κυβέρνηση της Σαουδικής Αραβίας αναγκάστηκε, υπό το βάρος της διεθνούς κατακραυγής, να παραδεχθεί ότι ο Τζαμάλ Κασόγκι δολοφονήθηκε μέσα στο προξενείο της, στην Κωνσταντινούπολη. Ωστόσο η ομολογία, που ήρθε με καθυστέρηση σχεδόν τριών εβδομάδων, συνοδεύθηκε από δύο ισχυρισμούς που προσβάλλουν τη νομιμότητα του πολιτισμένου κόσμου. Το Ριάντ ισχυρίστηκε ότι ο Κασόγκι σκοτώθηκε κατά λάθος στη διάρκεια «αψιμαχίας» με τους ανακριτές του – λες και ήταν δυνατό ένας 60χρονος δημοσιογράφος να εμπλακεί σε θανάσιμη πάλη με 15 άνδρες επίλεκτων δυνάμεων του καθεστώτος. Επιπλέον, υποστήριξε ότι η εκτέλεση του δημοσιογράφου ήταν αποτέλεσμα πρωτοβουλίας «ανεξέλεγκτων στοιχείων», για τα οποία δεν ήξεραν τίποτα ούτε ο βασιλιά Σαλμάν ούτε ο διάδοχος πρίγκιπας Μοχάμεντ. Και για μάλιστα τον πρώτο θα μπορούσε κανείς να το δεχθεί δεδομένου ότι ο γηραιός μονάρχης πάσχει από προϋφασμένα λόγια λόγω Αλτσχάιμερ, αλλά για τον γιο του και πραγματικό ισχυ-

Γνωρίζουν ότι το παλάτι έχει τα χέρια του βαμμένα στο αίμα του δημοσιογράφου, αλλά λίγοι τολμούν να διαταράξουν τις σχέσεις τους με το Ριάντ.

ρό άνδρα του καθεστώτος, το επικείμενο είναι καταγέλαστο. Αν είναι δυνατόν να εκτέλεσαν μια τόσο σοβαρή αποστολή άνδρες από το στενό του περιβάλλον χωρίς να το έχει εγκρίνει ο ίδιος! Σε κάθε περίπτωση, ο Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν δεν φαίνεται να ανησυχεί ιδιαίτερα για το μέλλον του. Την περασμένη Τρίτη εμφανίστηκε χαμογελαστός στο πολυτελές ξενοδοχείο Ριτζ - Κάρλτον (το ίδιο ξενοδοχείο που πέφτει τον Νοέμβριο είχε μετατρέψει σε φυλακή πέντε αστέρων για εκατοντάδες μέλη της βασιλικής οικογένειας) για τη διεθνή επενδυτική διάσκεψη που έχει πολιτογραφηθεί ως «Νταβός της Ερήμης».

Τον χειροκροτούσαν

Ορθοί τον καταχειροκροτούσαν, χωρίς ίχνος ντροπής, πετρελαιάδες, τραπεζίτες και κρατικο αξιωματούχοι των πέντε ηπείρων. «Περισσότεροι άνθρωποι, περισσότερα λεφτά», δήλωσε ο πρίγκιπας, δικαιολογημένα ευτυχής, παρότι είναι αλήθεια ότι αρκετοί κρατικοί αξιωματούχοι και επιχειρηματίες της Δύσης ακύρωσαν τη συμμετοχή τους για να αποφύγουν τον στιγματισμό.

Το θράσος των Σαούντ δεν εκπλήσσει. Προτού καν αρχίσει η έρευνα των Τούρκων για τη δολοφονία Κασόγκι, ο Ντόναλντ

Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ

Δοκιμασία για Ουάσιγκτον-Ριάντ

Η δολοφονία του Σαουδάραβα δημοσιογράφου Τζαμάλ Κασόγκι στην Κωνσταντινούπολη προκαλεί ένταση στη στενή σχέση μεταξύ Ουάσιγκτον και Ριάντ, που βασίζεται σε κοινά συμφέροντα.

ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ

Οι ΗΠΑ είναι πολύ λιγότερο εξαρτημένες από το σαουδαραβικό πετρέλαιο απ' ό,τι στο παρελθόν. Ο πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ επιδιώκει τη διόχτευση περισσότερου σαουδαραβικού πετρελαίου στην αγορά ώστε να ασκήσει πίεση στην Τεχεράνη.

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΙΑΚΟ

Ο σύμβουλος και γαμπρός του Τραμπ, Τζάρεντ Κούσερ, προωθεί σχέδιο για το Παλαιστινιακό σε συνεννόηση με το Ισραήλ. Η υποστήριξη της Σαουδικής Αραβίας έχει κρίσιμη σημασία.

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΟΠΛΩΝ

Η Σαουδική Αραβία είναι ο μεγαλύτερος αγοραστής αμερικανικών όπλων στον κόσμο.

Ο Τραμπ τάχθηκε εναντίον της ακύρωσης παραγγελιών αμερικανικών οπλικών συστημάτων, ύψους 110 δισ. δολαρίων, που συμφωνήσαν στο Ριάντ το 2017, γιατί κάτι τέτοιο θα κατέστρεφε θέσεις εργασίας στις ΗΠΑ.

Βόμβες BU-12, καθοδηγούμενες από λέιζερ

ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ

Οι ΗΠΑ θεωρούν πολύτιμη τη συνεργασία της Σ. Αραβίας στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ Ουάσιγκτον και Ριάντ μπορεί να υποστεί πλήγμα αν οι ΗΠΑ επιβάλουν κυρώσεις για τη δολοφονία Κασόγκι.

Ο πρίγκιπας Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν

ΥΕΜΕΝΗ - ΙΡΑΝ

Ο αμερικανικός στρατός εφοδιάζει με καύσιμα αεροπλάνα της Σαουδικής Αραβίας και των συμμάχων της που βομβαρδίζουν τους υποστηριζόμενους από το Ιράν αντάρτες Χούθι, στην Υεμένη.

Η υπόθεση Κασόγκι ενισχύει τις φωνές του Κογκρέσου υπέρ της αναστολής της αμερικανικής υποστήριξης.

Αμερικανικά αεροπλάνα KC-135 έχουν εκτελέσει περισσότερες από 2.800 επιχειρήσεις ανεφοδιασμού πάνω από το Κέρας της Αφρικής από το 2015, όταν η Σ. Αραβία αναμείχθηκε στον εμφύλιο πόλεμο της Υεμένης.

ΠΗΓΕΣ: Reuters, BBC, NYT, Graphic News

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σε δεινή θέση ο πρίγκιπας διάδοχος

Παρά την ασυλία που του προσφέρουν για την ώρα Τραμπ και Ερντογάν, ο Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν έχει υποστεί σοβαρό ηθικό και πολιτικό πλήγμα από την υπόθεση Κασόγκι. Στις αμερικανικές εφημερίδες κυκλοφορούν τα άρθρα που καλούν τον βασιλιά Σαλμάν να θυσιάσει τον πρίγκιπα διάδοχο και γιο του, ώστε να διασώσει το καθεστώς από τη διεθνή απομόνωση και τις ενδεχόμενες οδυνηρές κυρώσεις. Οσο προχωρημένο κι αν ακούγεται, ένα παρόμοιο μέτρο δεν θα ήταν πρωφανές, ούτε καν για τον Σαουδάραβα μονάρχη. Όταν ανέβηκε στον θρόνο, το 2015, καθάρισε όχι έναν αλλά δύο πρίγκιπες διαδόχους προκειμένου να ανοίξει τον δρόμο στον γιο του: πρώτα τον ετεροθαλή αδελφό του Μουρκίν μπιν Αμπντουλαζίζ και ύστερα τον ανιψιό του Μοχάμεντ μπιν Νάγεφ, ένα από τα πιο ισχυρά πρόσωπα του καθεστώτος. Στο παρελθόν, υπήρξε μία ακόμη θεαματικότερη ανατροπή. Το 1964, ο ίδιος ο βασιλιάς Σαούντ μπιν Αμπντουλαζίζ υποχρεώθηκε να παραιτηθεί ύστερα από παλατιανό πραξικόπημα, καθώς είχε αποκηρυχθεί από το πανίσχυρο ιερατικό και το παλάτι του πολιορκούνταν από την προεδρική φρουρά. Ορισμένοι αναλυτές εκτιμούν ότι δεν αποκλείεται το Ριάντ να ξαναζήσει παρόμοιες εμπειρίες εάν δεν γίνουν ριζικές αλλαγές, ενώ οι πιο τολμηροί θεωρούν αναγκαία και ώριμη την καθιέρωση συνταγματικής μοναρχίας.

Τραμπ υποθέτσει πρώτος την εκδοχή των «ανεξέλεγκτων στοιχείων», αφώνυντας προκαταβολικά τον θρόνο, ενώ κατέστησε σαφές ότι δεν πρόκειται να διαταράξει τη στρατηγική σχέση με το βασίλειο και τις πωλήσεις όπλων στο Ριάντ (οι ΗΠΑ καλύπτουν το 60% των αγορών όπλων από την πλευρά της Σαουδικής Αραβίας). Ο κυνισμός προκαλεί, αλλά επί του προκειμένου ο Τραμπ δεν πρωτοτυπεί. Αρκεί να

θυμηθεί κανείς ότι, παρά το γεγονός ότι οι 15 από τους 19 αεροπλανοφόρους της 11ης Σεπτεμβρίου ήταν Σαουδάραβες, η κυβέρνηση Μπους έκανε το παν για να μη διαταράξει τους δεσμούς με το Ριάντ. Αλλωστε, η εταιρεία πετρελαίων Halliburton, στην οποία ήθελε με το αζημίωτο ο τότε αντιπρόεδρος Ντικ Τσένι έκανε χρυσές δουλειές με τους Σαουδάραβες και με τον πόλεμο στο Ιράκ και, βέβαια, δεν θα μπορούσε

να απουσιάζει από το Ριτζ - Κάρλτον την περασμένη εβδομάδα. Στο ίδιο μήκος κύματος με την Ουάσιγκτον βρέθηκε και η Μόσχα. Το Κρεμλίνο διεμήνυσε ότι θα πάρει θέση για την υπόθεση Κασόγκι όταν έρθουν στο φως τα «πραγματικά γεγονότα», λες και υπάρχουν αμφιβολίες για το τι διεπράχθη πίσω από την πύλη του σαουδαραβικού προξενείου της Κωνσταντινούπολης στις 2 Οκτωβρίου. Ο Κίριλ Ντιμίτριεφ, διευθυντής ρωσικού fund που διατηρεί σχέσεις με τον Βλαντιμίρ Πούτιν, ήταν επίσης στο Ριτζ - Κάρλτον, όπου δήλωσε ότι «η Σαουδική Αραβία είναι σπουδαίος εταίρος».

Αλλά και οι ισχυρότερες ευρωπαϊκές δυνάμεις, με μόνη εξαίρεση τη Γερμανία, κινήθηκαν στην ίδια γραμμή. Βρετανία, Γαλλία, ακόμη και η Ισπανία του σοσιαλιστή Σάνσεθ αρνήθηκαν να αναστείλουν τις πωλήσεις όπλων και άλλες εμπορικές συμφωνίες, επικαλούμενες θέσεις εργασίας και στρατηγικά συμφέροντα. Οσο για τον Ταχίρ Ερντογάν, παρά την υπόθεση που θα αποκαλύψει τη «γυμνή αλήθεια», εξακολουθεί να κρατά στο απυρόβλητο την κορυφή του καθεστώτος, παζαρεύοντας για οικονομικά οφέλη από το Ριάντ και γεωπολιτικά από την Ουάσιγκτον.

Τα επικίνδυνα πυρηνικά παιχνίδια του Ντόναλντ Τραμπ

Νέα μονομερής κίνηση των ΗΠΑ

Μετά την απόσυρση των ΗΠΑ από τις διεθνείς συμφωνίες για την κλιματική αλλαγή και για το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν, το κακό τρίτωσε το περασμένο Σάββατο. Μιλώντας σε προεκλογική συγκέντρωση των Ρεπουμπλικανών στη Νεβάδα –κατά δυσόλινη σύμπτωση, μια πολιτεία που φιλοξενεί πεδίο πυρηνικών δοκιμών– ο Ντόναλντ Τραμπ ανακοίνωσε την απόσυρση της χώρας του από την ιστορική συμφωνία ελέγχου των πυρηνικών όπλων μέσω βεληνεκούσι (INF), που υπέγραψαν τον Δεκέμβριο του 1987 ο Αμερικανός πρόεδρος Ρόναλντ Ρέιγκαν και ο τελευταίος γηγενής της ΕΕΣΣΔ, Μιχαήλ Γκορμπατσόφ.

Η νέα μονομερής κίνηση της κυβέρνησης Τραμπ προκάλεσε διεθνή ανησυχία για επιστροφή στο ψυχροπολεμικό κλίμα εξοπλιστικού ανταγωνισμού μεταξύ των δύο πυρηνικών υπερδυνάμεων. Οι Ευρωπαίοι, οι οποίοι κινδυνεύουν να βρεθούν και πάλι όμηροι μιας αμερικανωστικής διαμάχης στα εδάφη τους, αντέδρασαν άμεσα.

Γαλλία, Γερμανία και Ε.Ε. καταδίκασαν την απόσυρση από τον INF και κάλεσαν την Ουάσιγκτον να το ξανασκεφτεί. Οι προηγούμενες εμπειρίες από τον αντίκτυπο των διαμαρτυριών τους αναφορικά με τη συμφωνία του Παρισιού και το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν δεν αφήνουν, ωστόσο, παρά ελάχιστες ελπίδες για αλλαγή πλεύσης από τον Λευκό Οίκο.

Αιτιολογώντας την απόφασή του, ο Αμερικανός πρόεδρος ισχυρίστηκε ότι η Ρωσία παραβιάζει τη συμφωνία. Ανάλογες κατηγορίες είχαν διατυπωθεί και στο παρελθόν τόσο από την Ουάσιγκτον όσο και από το ΝΑΤΟ.

Με αφορμή τον NOVATOR

Λιχμή αυτών των καταγγελιών είναι ο νέος ρωσικός πύραυλος NOVATOR 9M729, ο οποίος, κατά τους Αμερικανούς, υπερβαίνει σε βεληνεκές τα 500 χιλιόμετρα, επομένως παραβιάζει τους όρους της συμφωνίας. Οι Ρώσοι αρνούνται την κατηγορία και υποστηρίζουν ότι, αντίθετα, είναι οι ΗΠΑ εκείνες που παραβιάζουν τη συμφωνία.

Αρκετοί διεθνείς αναλυτές υποστηρίζουν ότι πραγματικός στόχος της απόφασης Τραμπ δεν είναι τόσο η Ρωσία, όσο η Κίνα – ο κυ-

ριότερος δυνπτικός ανταγωνιστής των ΗΠΑ, τουλάχιστον στο οικονομικό πεδίο, τον 21ο αιώνα. Η Κίνα, όπως και όλες οι τρίτες χώρες, δεν δεσμεύεται από την αμερικανωσική συμφωνία του 1987. Ο ίδιος ο πρόεδρος Τραμπ δήλωσε τη Δευτέρα ότι η ανάπτυξη του κινεζικού πυρηνικού οπλοστασίου ήταν ένας από τους βασικούς λόγους που τον ώθησαν στην απόσυρση της χώρας του από την ιστορική συμφωνία ελέγχου των πυρηνικών όπλων μέσω βεληνεκούσι (INF), που υπέγραψαν τον Δεκέμβριο του 1987 ο Αμερικανός πρόεδρος Ρόναλντ Ρέιγκαν και ο τελευταίος γηγενής της ΕΕΣΣΔ, Μιχαήλ Γκορμπατσόφ.

Η απόσυρση από την ιστορική συμφωνία του 1987 με την ΕΕΣΣΔ ενδέχεται να έχει πραγματικό στόχο όχι τόσο τη Ρωσία όσο την Κίνα.

σικό πρακτορείο ΡΙΑ, οι Ρώσοι αξιωματούχοι που συναντήθηκαν με τον Μπόλτον αποκόμισαν την εντύπωση ότι ο συνομιλητής τους πήγε στη Μόσχα για να μεταφέρει τις έντονες αιτιάσεις των ΗΠΑ για τις οικονομικές και στρατιωτικές πολιτικές της... Κίνας! Γεγονός είναι ότι η κίνηση του Τραμπ ήταν απολύτως συνεπής στο νέο πυρηνικό δόγμα του Πενταγώνου, που ανακοινώθηκε τον περασμένο Φεβρουάριο. Ενώ το δόγμα Ομπάμα έβαζε στην πρώτη γραμμή τη μείωση των πυρηνικών όπλων, ο Τραμπ, με τη σύμφωνη γνώμη του υπουργού Αμυνας Τζιμ Μάτις, διακήρυξε ανοιχτά την πιθανότητα να χρησιμοποιήσουν πρώτες οι ΗΠΑ πυρηνικά όπλα εναντίον των οποίων αντιπάλων τους. Αξιοσημείωτο είναι ότι η νέα, επικίνδυνη απόφαση του Τραμπ δεν βρήκε καμία ισχυρή φωνή αντίδρασης από τους Δημοκρατικούς.

Π.Γ.Π.

Ο Ρώσος πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν (αριστερά) ανταλλάσσει χειραψία με τον σύμβουλο Εθνικής Ασφαλείας του Λευκού Οίκου Τζον Μπόλτον, ο οποίος επισκέφθηκε τη Μόσχα την περασμένη Τρίτη.

Ο επικεφαλής της NASA Τζιμ Μπρίντενσταϊν (αριστερά) με τον Ρώσο ομόλόγο του, επικεφαλής της εταιρείας Roscosmos, Ντιμίτρι Ρογκόζιν.

Πώς θα πατήσει ο άνθρωπος στον Αρη

Η αμερικανική υπηρεσία Διαστήματος, η NASA, δεν θα μπορεί να εφαρμόσει ένα πρόγραμμα επανδρωμένων αποστολών στον Αρη και γι' αυτό επιζητεί την πιθανότητα διεθνούς συνεργασίας που θα μπορούσε να υλοποιηθεί κάτι τέτοιο, επεσήμανε ο επικεφαλής της, Τζιμ Μπρίντενσταϊν σε συνέντευξή του στο ρωσικό ειδησεογραφικό πρακτορείο TASS. Πριν από μία εβδομάδα ο Μπρίντενσταϊν βρέθηκε στη Μόσχα και στο κοσμοδρόμιο Μπαϊκονούρ του Καζακστάν και για πρώτη φορά συναντήθηκε με τον Ρώσο ομόλόγο του, τον επικεφαλής της

εταιρείας Roscosmos, Ντιμίτρι Ρογκόζιν. «Θέλουμε να δημιουργήσουμε ένα πρόγραμμα παγκόσμιας συνεργασίας», δήλωσε.

Σύμφωνα με τον Μπρίντενσταϊν, οι ΗΠΑ αναπτύσσουν μία «αρχιτεκτονική στη Σελήνη, την ίδια αρχιτεκτονική όταν σκεφτόμαστε για παρόχους εκτόξευσης, διαστημικά σκάφη, επαναχρησιμοποιούμενα κέντρα διοίκησης, διαστημικά οχήματα και οχήματα εκτόξευσης που θα ξεκινούν από την επιφάνεια της Σελήνης». «Όλες αυτές οι ικανότητες και οι τεχνολογίες μπορούν να αντιγραφούν και να χρησιμοποιηθούν και για τη μεταφορά μας

στον Αρη. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι οι ΗΠΑ δεν μπορούν να κάνουν τα πάντα, αλλά αν διαθέτουμε διεθνείς εταίρους, οι οποίοι θα συμμετέχουν σε αυτήν την αρχιτεκτονική, μπορούμε να ανοικοδομήσουμε αυτές τις ικανότητες, μπορούμε να κάνουμε περισσότερα από όσα θα καταφέραμε να κάνουμε ποτέ μόνοι μας. Δεν γνωρίζω, επί του παρόντος, ποια χώρα θα ήταν μέρος ποιου προγράμματος και ποιου μέρους της αρχιτεκτονικής, αλλά γνωρίζω ότι αν κάθε χώρα φέρει εις πέρας το τμήμα που έχει αναλάβει, μπορούμε να κάνουμε περισσότερα από αυτά που θα μπο-

ρούσαμε μόνοι μας». Σύμφωνα με προηγούμενες μελέτες, η NASA σχεδιάζει την πρώτη επανδρωμένη αποστολή στον Κόκκινο Πλανήτη το 2030, χρησιμοποιώντας το νεοσχεδιασμένο διαστημικό σκάφος «Ορίων» και τον προωθητικό πύραυλο SLS. Προτού, ωστόσο, μπορέσει ο «Ορίων» να εκτοξευθεί με προορισμό τον Αρη, θα αποσταλούν στην επιφάνειά του πολλά μη επανδρωμένα οχήματα προκειμένου να εντοπιστούν την κατάλληλη τοποθεσία όπου το διαστημόπλοιο με τους αστροναύτες μπορεί να προσεδαφιστεί.

TASS

Ο Ερμής υπό στενή παρακολούθηση

Η αποστολή του «Μπέπι Κολόμπο» στον μικρότερο πλανήτη του ηλιακού συστήματος, με τον δυσανάλογα μεγάλο πυρήνα σιδήρου

Του **KENNETH CHANG**
THE NEW YORK TIMES

Η Γη επιστρέφει στον Ερμή. Το «Μπέπι Κολόμπο», μια κοινή αποστολή της Ιαπωνικής και της Ευρωπαϊκής Διαστημικής Υπηρεσίας, εκτοξεύθηκε από τη γαλλική Γουιάνα, με έναν προωθητικό πύραυλο Ariane 5. Αν το διαστημικό σκάφος ταξιδέψει σύμφωνα με το πρόγραμμα, θα γίνει το τρίτο διαστημόπλοιο που επισκέπτεται τον πιο εσωτερικό πλανήτη του ηλιακού μας συστήματος. Η αποστολή στην πραγματικότητα περιλαμβάνει δύο διαστημικά σκάφη που θα κινηθούν από κοινού προς τον Ερμή, αλλά θα τεθούν σε διαφορετικές τροχιές και θα κάνουν διαφορετικές παρατηρήσεις. Θα περιμένουμε πολύ για την κύρια φάση της αποστολής, καθώς τα σκάφη δεν πρόκειται να τεθούν σε τροχιά γύρω από τον Ερμή, τον μικρότερο πλανήτη του ηλιακού

Πρόκειται για δύο διαστημικά σκάφη που θα τεθούν σε τροχιά γύρω του – εγχείρημα δύσκολο λόγω της εγγύτητάς του με τον Ηλιο.

μας συστήματος, πριν από τον Δεκέμβριο του 2025.

Γιατί χρειάζεται να περάσουν επτά χρόνια για να φτάσουμε στον Ερμή;

Είναι εύκολο να φτάσει κανείς στον Ερμή γρήγορα. Το δύσκολο είναι να σταματήσει. Το ταξίδι προς τον Ηλιο είναι σαν να τρέχεις σε μία απότομη κατηφόρα. Κοντά στο τέλος της είναι δύσκολο να

Το «Μπέπι Κολόμπο» ενώ εκτοξεύεται από τη γαλλική Γουιάνα, με έναν προωθητικό πύραυλο Ariane 5. Πρόκειται για μια κοινή αποστολή της ιαπωνικής και της Ευρωπαϊκής Διαστημικής Υπηρεσίας, η κύρια φάση της οποίας δεν αναμένεται να ξεκινήσει πριν από τον Δεκέμβριο του 2025.

κόψεις ταχύτητα, που είναι ακριβώς αυτό που πρέπει να κάνει το «Μπέπι Κολόμπο» προτού τεθεί σε τροχιά γύρω από τον Ερμή. Το πρώτο διαστημικό σκάφος που πήγε στον Ερμή ήταν το «Mariner 10» της NASA, που πραγματοποίησε το ταξίδι σε λιγότερο από πέντε μήνες. Αυτό όμως έκανε μία προ-σέγγιση σε απόσταση 600 χλμ. από την επιφάνειά του. Έκανε και άλλες προσεγγίσεις, αλλά ποτέ δεν

μπήκε σε τροχιά. Ως τροχοπέδη θα μπορούσε να δράσει ο προωθητικός πύραυλος, αλλά αυτό απαιτεί περισσότερα καύσιμα από αυτά που έχει το «Μπέπι Κολόμπο». Όσον αφορά τη μηχανική της τροχιάς, αυτό σημαίνει ότι θα κάνει περιστροφές γύρω από κάποιους πλανήτες. Το «Μπέπι Κολόμπο» στην Αφροδίτη και στον Ερμή που θα το επιβραδύνουν αρκετά ώστε

να αιχμαλωτιστεί από το πεδίο βαρύτητας του Ερμή.

Γιατί οι επιστήμονες μελετούν τον πλανήτη Ερμή;

Οι τέσσερις εσωτερικοί πλανήτες –Ερμής, Αφροδίτη, Γη και Άρης– διαθέτουν έναν πυρήνα από σίδηρο και ένα εξωτερικό κέλυφος από πιο πετρώδες υλικό. Ο Ερμής είναι ο μικρότερος πλανήτης της ομάδας. Είναι λίγο μεγαλύτερος από τη Σε-

λήνη αλλά έχει έναν δυσανάλογα μεγάλο πυρήνα σιδήρου. Οι ειδικοί δεν κατανοούν πώς εμφανίστηκε η παράξενη σύσταση του Ερμή, γεγονός που σημαίνει ότι δεν κατανοούν πλήρως πώς εμφανίστηκαν οι πλανήτες στο ηλιακό μας σύστημα. Επιπροσθέτως, οι μελέτες του τρόπου με τον οποίο οι ηλιακοί άνεμοι φυσούν πάνω και γύρω από τον Ερμή μπορούν να μας δώσουν στοιχεία για την πιθανότητα ζωής σε

άλλους πλανήτες και αστέρια. Οι επιστήμονες άρχισαν να μελετούν πλανήτες με το μέγεθος της Γης που εκτελούν τροχιά γύρω από μικρά, ακνά αστέρια τα οποία είναι γνωστά ως Κόκκινοι Νάνοι, τα τελευταία χρόνια. Δεδομένα από το «Μπέπι Κολόμπο» μπορεί να βοηθήσουν να μάθουμε αν αυτές οι απομακρυσμένες γαίες διαθέτουν ατμόσφαιρα ή αν ο αέρας μπορεί να παρασυρθεί από τους ισχυρούς αστρικούς ανέμους.

Τι γνωρίζουμε για τον Ερμή;

Οι φωτογραφίες του «Mariner 10» δείχνουν μία επιφάνεια γεμάτη κρατήρες που μοιάζει με την επιφάνεια της Σελήνης. Το «Messenger» μας έδωσε περισσότερες πληροφορίες για μεγαλύτερες εκτάσεις της επιφάνειας, όπως για ένα σβηστό ηφαίστειο, μεγαλύτερο από το Ντελαγουέρ, ρήγματα στην εξωτερική επιφάνεια καθώς ο πλανήτης ψύχεται και συρρικνώνεται και μία αραιή ατμόσφαιρα που δέχεται διαρκή βομβαρδισμό από τα ενεργειακά σωματίδια του Ηλίου. Τα δεδομένα από το «Messenger» απέκλεισαν και κάποιες υποθέσεις σχετικά με το γιατί ο Ερμής είναι τόσο πλούσιος σε σίδηρο. Κάποιοι επιστήμονες πίστευαν ότι ο πλανήτης βίωσε μεγάλες περιόδους θέρμανσης κατά τη διάρκεια και μετά τον σχηματισμό του. Η αλήθεια είναι ότι ο Ερμής διαθέτει και πιο ηπιτικά στοιχεία τα οποία θα είχαν εξαφανιστεί αν ίσχυε αυτή η υπόθεση.

Γιατί το διαστημόπλοιο ονομάστηκε «Μπέπι Κολόμπο»;

Η αποστολή βαφτίστηκε έτσι από τον Ιταλό επιστήμονα και μαθηματικό Τζουζέπε Κολόμπο, ο οποίος ανακάλυψε τη στρατηγική των προσεγγίσεων για το «Mariner 10». Το καϊδευτικό του ήταν Μπέπι.

ΠΡΩΤΗ ΠΙΑΣΑ

Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΤΙΤΑΝΩΝ: ΠΟΛΙΤΙΚΗ Ή ΑΘΛΗΤΙΚΑ;
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7:00 - 10:00

ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΣΙΚΑΛΑΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΓΙΔΗΣ

LISTEN LIVE
24sports.com.cy

Τίποτα δεν είναι τυχαίο στη φετινή πορεία της ΑΕΛ

Τα αποτελέσματα προκύπτουν μέσα από τη δουλειά και την μαλαή λειτουργία της ομάδας

Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Το καλοκαίρι δεν την έψαχνε κανείς. Ακόμη και οι οπαδοί της είχαν άλλα θέματα ν' ασχοληθούν. Όπως παραδείγματος χάριν, το γνωστό, τα τελευταία χρόνια στόρι του καλοκαιριού, «μένει, δεν μένει ο Σοφοκλέους», κάτι Γενικές Συνελεύσεις σχετικά με το σωματείο ή ακόμη και το τι θα γίνει με την «κάρτα οπαδού».

Άμα κανείς λάβει υπόψη και τις υποχρεώσεις που είχαν οι άλλοι μεγάλοι στα προκριματικά των ευρωπαϊκών διοργανώσεων συν το ότι η ΑΕΛ δεν ήταν και πολύ μπασμένη με στα δημοσιογραφικά γραφεία... σχεδόν την ξεχάσαμε. Δεν έφταναν όλα αυτά, πήρε κιόλας την ομάδα ο Ντούσαν Κερκέζ και την έκλεισε για τρεις περίπου εβδομάδες στη Βουλγαρία, παίζοντας σωρεία φιλικών με περιεργούς κυρίως αντιπάλους. Ούτε ισοπαλία δεν έφερε με τους αντιπάλους και κάποιοι θυμήθηκαν το καλοκαίρι του '95 όταν η ομάδα δεν έχασε φιλικό και στο τέλος της σεζόν έπεσε κατηγορία.

Ακολουθούς, φτάσαμε στον Αύγουστο και μπήκε μες στο πρωτάθλημα, χωρίς να εντυπωσιάζει ιδιαίτερα. Φάνηκε πάντως ευθύς εξ αρχής ότι η ομάδα είναι σουλουπωμένη, νοικοκυρεμένη. Όπως δηλαδή κατά το καλοκαίρι, οπότε οι συνθήκες της εποχής φανφάρες και λαφαζανιές απουσίαζαν πλήρως από το κουβεντολόι γύρω από την ομάδα. Από το πρώτο κιόλας ματς με τον Ερμή έκανε μπαμ, το ότι η ομάδα έχει και αρχή και τέλος. Ή καλύτερα μια συγκεκριμένη φιλοσοφία την οποία θέλει να περάσει ο προπονητής στους παίκτες. Όσο πέρασαν τα ματς, η ΑΕΛ του Ντούσαν Κερκέζ πέραν των φοβερών επιδόσεων, όπως παραδείγματος χάριν ένα γκολ παθητικό, πέντε νίκες, μία ισοπαλία και αήττητη σε γήπεδο όπως το Παπαδόπουλος και το ΓΣΠ, βελτίωνε την εικόνα της, αποπνέοντας στο γήπεδο ποδοσφαιρική υγεία.

Δεν ήθελαν και πολύ, όλοι αυτοί που θυμήθηκαν το καλοκαίρι του '95, αναπόλησαν την άνοιξη του 2012. Έτσι

είναι τα πράγματα στην Κύπρο και δη στην ΑΕΛ. Μια μέση κατάσταση δύσκολα επικρατεί στο μυαλό των ανθρώπων. Από τη λύπη στη χαρά και από τη διαβάθμιση στην κατάκτηση του πρωταθλήματος.

Οι τρεις άξονες...

Το σούπερ ξεκίνημα της ομάδας στο πρωτάθλημα και η κατάληψη στην κορυφή του βαθμολογικού πίνακα μετά από έξι ματς, δεν ήρθε τυχαία, ούτε και κανείς χαρίστηκε στην ομάδα. Αντιθέτως, η φετινή ΑΕΛ είναι μια ομάδα που δουλεύει καθημερινά σκληρά προσπαθώντας να υιοθετήσει την ταυτότητα που επιθυμεί να επιβάλει ο προπονητής της. Ρεαλιστής όσο λίγοι στον χώρο του κυπριακού ποδοσφαίρου, ο Ντούσαν Κερκέζ θέλησε ευθύς εξ αρχής να δημιουργήσει ένα σύνολο που θα παίζει με την μπάλα κάτω. Γνωρίζοντας ότι η ΑΕΛ σε καμία περίπτωση δεν διαθέτει τα λεφτά που έχουν άλλα μεγάλα σωματεία του τόπου, επέλεξε να πορευτεί σε σίγουρα μονοπάτια. Διατήρησε στο ρόστερ τους παίκτες που απέδειξαν πόσο ότι αξίζουν να φοράνε τη φανέλα, κινήθηκε για την απόκτηση αποδεχόμενα καλών παικτών από το κυπριακό πρωτάθλημα, πρόσθεσε στην ομάδα κύριους δημιουργώντας βάθος στο ρόστερ και έβαλε κάποιες πινελιές παικτών από τα ξένα πρωταθλήματα.

Το κυριότερο όμως που θέλησε να κάνει, ήταν να «καθαρίσει» τα αποδυτήρια. Ν' αφαιρέσει δηλαδή το παλιό στοιχείο (Αϊρόσα, Σοφάρας και Νικολάου) και να δημιουργήσει μια ατμόσφαιρα εντελώς καινούργια, έτσι όπως αυτός επιθυμούσε. Εκ του αποτελέσματος φαίνεται ότι τα κατάφερε. Όσοι εργάζονται γύρω από την ομάδα, χάζεψαν από την αφοσίωση που δείχνουν οι παίκτες στη συλλογική προσπάθεια που γίνεται.

«Υπάρχουν φορές που οι παίκτες αντί να αποχωρηθούν από το προπονητικό κέντρο με το πέρασ της προπόνησης, κάνουν ντους και μαζεύονται στη νεοδμητη αίθουσα ψυχαγωγίας, παίζοντας επιτραπέζια και κάνοντας πλάκες μεταξύ τους» μας ανέφερε άν-

Οι Κύπριοι ποδοσφαιριστές έχουν σημαντικό ρόλο στη φετινή ΑΕΛ.

Μια ΑΕΛ στα... μέτρα του έφτιαξε ο Ντούσαν Κερκέζ και προς το παρόν με εξαιρετικά αποτελέσματα.

Το κυριότερο που θέλησε να κάνει ο Κερκέζ ήταν να «καθαρίσει» τα αποδυτήρια. Όσοι εργάζονται γύρω από την ομάδα, χάζεψαν από την αφοσίωση που δείχνουν οι παίκτες στη συλλογική προσπάθεια που γίνεται.

θρωπος που ζει από κοντά την ομάδα.

Συνοψίζουμε. Η ΑΕΛ φέτος διαθέτει ένα πολύ καλό ρόστερ με επιλογές από νέους και έμπειρους παίκτες, έναν προπονητή που κάνει το απόλυτο κουμάντο και την αισθηση συλλογικότητας ανάμεσα σ' όλα τα μέλη της. Είναι όμως αυτά αρκετά για να καταστήσουν την ομάδα πρωταγωνίστρια;

Ο ρόλος του Σόφο...

Ωραία ακούγονται και διαβάζονται τα πιο πάνω, σ' ένα όμως επαγγελματικό

περιβάλλον το χρέμα είναι αυτό που καθορίζει τις καταστάσεις. Αν το χρέμα απουσιάζει από τον κύκλο εργασιών μιας ομάδας, τότε το πράγμα δεν κυλά ό, τι άλλο και να συμβαίνει.

Σ' αυτό τον τομέα τα δεδομένα πάνε τόσο καλά όσο η αγωνιστική εικόνα της ομάδας. Ακριβώς γιατί η συνέπεια του Σοφοκλέους προς τους εργαζόμενους είναι τέτοια, που τους αναγκάζει να σκέφτονται μονάχα τα καθήκοντά τους.

Οι εποχές που οι επιταγές πήγαιναν και έρχονταν στα ταμεία των τραπεζών ανήκουν πια στο παρελθόν. Πλέον οι παίκτες λαμβάνουν τα χρήματά τους έγκαιρα χωρίς να υπάρχει καμία καθυστέρηση. Αυτή του ακριβώς η στάση, δημιούργησε μια σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ της εργοδοσίας και εργαζόμενων, που βγάνει προς το παρόν μέσα στο γήπεδο.

Κανείς δεν γνωρίζει πόσο ψηλά θα πάει τούτη η ομάδα. Ο ίδιος ο προπονητής της εξέφρασε το διαχρονικό «ποτέ μη λες ποτέ» σε πρόσφατη συνέντευξη του, βγάζοντας έτσι μια αισιοδοξία ως προς την πορεία που ακολουθεί. Το σίγουρο είναι ότι τίποτα δεν είναι τυχαίο. Η απόδοση και τα αποτελέσματα της ομάδας προκύπτουν μέσα από τη δουλειά που γίνεται και τη γενικότερη ομαλή λειτουργία του ποδοσφαιρικού τμήματος.

Τι όμως χρειάζεται για να συνεχιστεί αυτή η ζέφρανη πορεία. Σίγουρα όχι οι διαχρονικές παθήσεις των Δμεσιανών που έχουν να κάνουν με ακραία συναισθήματα ενθουσιασμού ή απογοήτευσης. Μάλλον η συνταγή επιτυχίας αν είναι να κρατήσει θα πρέπει να εντοπιστεί στην προσωπικότητα του Ντούσαν Κερκέζ. Με λίγα λόγια, ρεαλισμός, επαγγελματισμός και ταπεινοφροσύνη. Τίποτα λιγότερο, τίποτα περισσότερο.

στην Κύπρο όχι μόνο δεν την υπερασπιζόμαστε αλλά φτάνουμε στο σημείο μόνοι μας να την καταπατούμε για τους εαυτούς μας. Ζήσαμε και πρόσφατα περιστατικά με καταγγελίες για slides από έρευνες που εξαφανίστηκαν και όλα αυτά σίγουρα δεν πείθουν τον κόσμο να ασχοληθεί όπως το έκανε παλιά.

* * * * *

Η άρση της εμπιστοσύνης

Να σας ενημερώσουμε πως το κεφάλαιο κάρτα φιλάθλου και οι αντιδράσεις των σωματείων που έπονται, θα πάρουν επίσημη μορφή, δεν είναι μονόπλευρο και ούτε απλό. Πολλοί νομίζουν πως έτσι απλά θα αντιδράσουν τα σωματεία προς τον ΠτΔ και αυτός θα δει με κατανόηση το θέμα και θα πάει στον καλάθο το μέτρο. Δεν είναι καθόλου τυπική η διαδικασία αυτή και είναι σύνθετο. Αφορά βέβαια πρώτα απ' όλα τη βουλή, το σώμα αυτό ψήφισε τον νόμο και μπορεί να εγκρίνει ή όχι σχετικές τροπολογίες, αλλά και εξαγγελία του κυβερνώντος κόμματος που ήταν πέραν από ξεκάθαρη. «Θα είμαστε αμείλικτοι σε θέματα βίας» ήταν η μόνιμη επιβουλή τότε που το συζητούσαμε. Ας μην ξεχνάμε πως δεν ασχολείται όλη η κοινωνία με το ποδόσφαιρο και όσοι είναι εκτός του χώρου, με κάθετο τρόπο είναι υπέρ της κάρτας και θα αντιδράσουν έντονα, αν δουν την κυβέρνηση και τα κόμματα να κάνουν πίσω. Εν ολίγοις, μπορεί τα σωματεία να άρουν την εμπιστοσύνη τους προς την κάρτα το ένα μετά το άλλο αλλά έχει να σκεφτεί η κυβέρνηση και την άρση των υπολοίπων προς την ίδια αν αλλάξει τη στάση της. Για να δούμε τι θα δούμε.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Προπονητής; Αστο καλύτερα...

Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Φαινομενικά μοιάζει με γκλαμουράτο επάγγελμα που προσδίδει αναγνωσιμότητα και τις πλείστες φορές αμείβεται και παρά πολύ καλά. Πέραν τούτου, από μόνο του το πόστο ενός προπονητή βγάζει και ένα σεβασμό προς το πρόσωπο του κατόχου, αφού μοιάζει να είναι κάτι αντίστοιχο του καπετάνιου σ' ένα πλοίο. Συνήθως δε οι απόψεις τους αποτελούν ευαγγέλιο για τους διοικούντες, αφού ως γνώστες του αντικείμενου είναι οι προπονητές που δίνουν τις κατευθύνσεις για το πώς πρέπει να πορευτεί ένα ποδοσφαιρικό κλαμπ.

Όλα αυτά σε προηγμένες ποδοσφαιρικές χώρες. Εκεί όπου ο προπονητής αντιμετωπίζεται όπως πρέπει ν' αντιμετωπίζεται η σημαντικότερη θέση σε μια ποδοσφαιρική ομάδα. Στην Κύπρο είναι αλλιώς. Ο προπονητής μοιάζει με αναλώσιμο υλικό, όπως αυτά που προμηθεύεται μια εταιρεία από ένα καρτοπωλείο. Ο προπονητής αντιμετωπίζεται ως ένα άτομο που ανά πάσα στιγμή μπορεί να αποχωρήσει. Λες και είναι κανένας μαθητευόμενος ή υπό δοκιμή υπάλληλος.

Η κυπριακή κουτοπονηριά ή ασχετοσύνη έχει καταντήσει το επάγγελμα του ποδοσφαιρικού προπονητή σχεδόν εξευτελιστικό. Κατ' αρχάς τις περισσότερες φορές δεν του προσφέρονται οι κατάλληλες συνθήκες για να εργαστεί. Δεν φτάνει αυτό, εάν σε σύντομο χρονικό διάστημα δεν καταφέρει να παρουσιάσει ένα σύνολο ισάξιο του Άγιαξ του '70, τότε παίρνει την αποζημίωσή του και αποχωρεί. Πριν όμως αυτό συμβεί, είναι καταδικασμένος να περάσει και από την ψυχοφθόρα διαδικασία της απαξίωσης από τον κάθε άσχετο. Ο άσχετος που δεν διστάζει να τον προσβάλει, να τον βρίζει, να τον βρει κανά κουσουρί και πάει λέγοντας. Παλαιότερα έτρωγαν και ξύλο. Ευτυχώς επ' αυτού εκσυγχρονιστικάχεν εν μέρει.

Αν νομίζεις ότι τα πιο πάνω θεωρούνται προϊόν φαντασίας, να μου επιτρέψεις να υπενθυμίσω ότι φτάσαμε λίγο πριν από την 28η Οκτωβρίου και οι πέντε από τις δώδεκα συνολικά ομάδες της κατηγορίας έχουν στείλει τον προπονητή τους στο στίπτι.

Απ' αυτό και μόνο το στατιστικό αντιλαμβάνεται ότι η περίοδος χάριτος σ' έναν επαγγελματία στην Κύπρο είναι περίπου δύο μήνες (!). Έτσι το αντιλαμβάνονται το άθλημα οι προεδράρες του τόπου και οι περισσότεροι των οπαδών. Γι' αυτό σου λέω άσε το καλύτερα. Ψάξε κάτι άλλο για επαγγελματική αποκατάσταση...

Κατά τ' άλλα, αύξηση ομάδων!

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

«Καταγγελία κατά... λόγω μη συμμετοχής στην ενδεκάδα, κατά την έναρξη του αγώνα, δύο ποδοσφαιριστών που κατά το 18ο έτος της ηλικίας τους ή προηγούμενα να ήταν εγγεγραμμένοι ως ποδοσφαιριστές στο αρχείο ποδοσφαιριστών της ΚΟΠ... Απόφαση: Πρόστιμο». Το μάθαμε απ' έξω και ανακατωτά. Είναι το πιο σύνθηες απόσπασμα από τη δημοσιοποίηση, εκ μέρους της ΚΟΠ, των καταγγελιών και των αποφάσεων του αθλητικού δικαστή.

Θέμα με πολλές πτυχές, κυριότερη εκ των οποίων η αντιμετώπιση και διαχείριση των Κύπριων ποδοσφαιριστών. Δεν ανήκω σε αυτούς που υποστηρίζουν πως η καταγωγή και μόνο θα πρέπει να εξασφαλίζει παρουσία στην ενδεκάδα, αναγνωρίζοντας την ίδια ώρα την... ξενομανία, ως προς τις επιλογές στη συγκρότηση ρόστερ και εντεκάδας, σε όλες τις ομάδες. Είναι βέβαια και το οικονομικό, σε εποχές δύσκολες για όλους, ωστόσο, τα πρόστιμα του κυρίου Βρυωνίδη δεν φαίνονται ικανά να ανατρέψουν δραματικά το σκηνικό.

Πρόσφατα στο όλο θέμα προστέθηκε άλλη μια πτυχή. Έχει να κάνει με το επείγουσα που πολλοί παράγοντες προέβλεπαν, θέλοντας να δικαιολογήσουν το αίτημα για αύξηση των ομάδων πρώτης κατηγορίας. Αύξηση η οποία, εάν τελικά εγκριθεί, είναι φυσιολογικό να προκύψει με ομάδες οι οποίες συγκαταλέγονται στην κατηγορία μικρομεσαίες και σε σχέση με διαφοροποίηση των δεδομένων για υποβιβασμό και άνοδο από πρώτη σε δεύτερη κατηγορία και αντίστροφα. Αίτημα το οποίο υποστηρίχθηκε από τη θέση, πως η παρουσία μεγαλύτερων αριθμού τέτοιων ομάδων στην πρώτη κατηγορία, θα δημιουργούσε περισσότερες ευκαιρίες για συμμετοχή Κυπρίων ποδοσφαιριστών.

Έλα όμως που αλλιώς εξελίσσονται τα πράγματα. Μια ματιά στην «ατζέντα» του αθλητικού δικαστή, κάθε εβδομάδα, δεν εξαιρεί σχεδόν καμία ομάδα από την καταγγελία περί μη συμμετοχής στην εντεκάδα Κυπρίων ποδοσφαιριστών. Στοιχείο εμφανές και κατά τη διάρκεια των αγώνων. Ακούς από το ραδιόφωνο την εντεκάδα, διαβάζει την περιγραφή ενός αγώνα και αν δεν είσαι γνώστης, διερωτάσαι για το πρωτάθλημα ποιας χώρας γίνεται η σχετική αναφορά...

As βρουν, λοιπόν, οι υποστηρικτές της αύξησης των ομάδων άλλο επείγουσα. Ούτε αυτό στέκει, όπως και το προηγούμενο (αμίμητο, πριν από μερικά χρόνια), περί της μείωσης του προϋπολογισμού, λόγω μειωμένου ανταγωνισμού από την παρουσία αρκετών μικρομεσαίων ομάδων! Μόνο στην Κύπρο...

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Πολύ καλή κίνηση

«Η Ακαδημία Ποδοσφαίρου της Ομόνοιας προχώρησε πρόσφατα στη δημιουργία του ELITE GROUP μια καινοτόμο ενέργεια για τα κυπριακά δεδομένα. Οι ποδοσφαιριστές που θα συμμετέχουν στο ELITE GROUP θα απολαμβάνουν υψηλού επιπέδου υποστήριξη (αγωνιστική, ιατρική, επιστημονική κτλ.) ώστε να επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή ανέλιξη τους. Το ELITE GROUP θα αποτελείται από ποδοσφαιριστές των αγωνιστικών ομάδων U15 μέχρι U19 Σε μεταγενέστερο στάδιο, θα δίνουν και φιλικά παιχνίδια...». Αυτά αναγράφονται σε ανακοίνωση που εξέδωσε η Ομόνοια. Εξαιρετική κίνηση που είναι καλό να βρει μιμητές. Γιατί αν αυτό το πράγμα δουλεύει αποδοτικά στην πράξη μόνο καλό θα κάνει. Γιατί θα αναδεικνύονται επαρκέστεροι ποδοσφαιριστές για να στελεχώνονται οι ομάδες. Την περισσότερη όμως... δουλειά θα κάνει αυτό που δεν αναγράφεται στην ανακοίνωση και σας το αποκαλύπτουμε. Τα φιλικά που γίνονται και με ξένες ομάδες μέσω τουρνουά που θα μετέχει το γκρουπ. Εκεί δηλαδή που θα υπάρχει ανταγωνισμός. Αυτό είναι το στοιχείο που λειτουργεί καθοριστικά στη βελτίωση των νεαρών.

* * * * *

Σόφο...

Ξεκίνησαν ήδη οι ψιθυροί στην Λεμεσό, σχετικά με τον Ανδρέα Σοφοκλέους. Έχουν λέει να λένε ότι άμα η ομάδα συνεχίσει σ' αυτό το επίπεδο τότε τον Ιανουάριο θ' αναμειχθεί άμεσα. Μην φο-

ΡΙΚ και ΚΟΠ

Δικαίωμα των ανθρώπων και υπευθύνων του ΡΙΚ να αποταθούν στην ΚΟΠ για αναλυτή επίμαχων φάσεων. Αν τελικά οι πληροφορίες ευσταθούν, αν όντως με το θέμα ασχολήθηκε η εκτελεστική επιτροπή της ΚΟΠ, πόσο αξιόπιστη και ανεπρόσβλητη θα είναι η άποψη ενός εργοδοτούμενου της ποδοσφαιρικής ομοσπονδίας και εν ενεργεία παρατηρητή, σπκώνει συζήτηση αλλά όπως φαίνεται δεν αποτελεί προτεραιότητα στην κρατική τηλεόραση. Τι ώθησε τους υπευθύνους στο ΡΙΚ να αποταθούν στην ΚΟΠ έχει επίσης μεγάλο ενδιαφέρον. Με το καλό να πάρουν γνώμη ή και γνωμάτευση και για παρουσιαστές εκπομπών!

βάσει, δεν θα γίνει προπονητής, θα κάνει όμως όλα τα χατρία του Κερκέζ για να ενισχυθεί η ομάδα. Εν ολίγοις θα τα τσοντάρει... κάτι άλλωστε που έχει ξανακάνει κατά το παρελθόν.

* * * * *

Απλήρωτοι...

Σε μια από τις μεγάλες ομάδες του νησιού, τα οικονομικά δεδομένα δεν θυμίζουν σε τίποτα τις παλιές εποχές. Αντιθέτως ολόένα και πληθαίνουν οι φήμες που φέρουν τη διοίκηση να μην ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις τις απέναντι σε εργαζόμενους και άλλους οφειλέτες. Προς το παρόν η όλη κατάσταση δεν έχει δει το φως της δημοσιότητας. Άμα όμως συνεχιστεί κάτι τέτοιο, δύσκολα δεν θα δει το φως της δημοσιότητας.

* * * * *

Ελεύθερος ψάχνει ομάδα

Ένας πολύ αξιόλογος ποδοσφαιριστής

που αγωνίστηκε πρόσφατα μάλιστα στο νησί μας είναι ελεύθερος και ψάχνει για ομάδα. Στην Κύπρο, βεβαίως. Θα τον δούμε άραγε ξανά στα κυπριακά γήπεδα τον Ιανουάριο;

* * * * *

Όλα υπό έλεγχο;

Φυσιολογικό είναι οι έχοντες εξουσία να θέλουν να τσεκάρουν τα πάντα στο πεδίο ενδιαφέροντός τους και να αποφεύγουν με αυτό τον τρόπο κριτικές και άλλες παρομοίου είδους καταστάσεις. Πρέπει όμως και αυτοί να μην αφήνουν το πράγμα να ξεφεύγει, γιατί στο τέλος το αποτέλεσμα είναι να τους γυρίζει ο κόσμος την πλάτη εντελώς. Όσα διέρρευσε περί εμπλοκής της ομοσπονδίας στην ανάλυση των φάσεων για τη διαπίστωση στην τηλεόραση μόνο προβληματισμό δημιουργούν κυρίως ως προς το ότι οι αρχές με όσους είναι εκεί για να τις κρίνουν με τον λόγο τους τελικά μόνο απέναντι δεν είναι. Την ελευθερία του λόγου

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ. -1,30%	Χ.Α. 1,35%	Dow Jones -2,49%	Nasdaq -2,79%	Nikkei -5,40%	Dax -2,43%	FTSE 100 -0,33%	AIRBUS Με μεγάλη καθυστέρηση η παράδοση αεροσκαφών Σελ. 11	Πετρέλαιο -3,40%	€/δollar -1,31%
---------------	------------	------------------	---------------	---------------	------------	-----------------	---	------------------	-----------------

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ

Νέα κίνηση για άνοιγμα της αγοράς ηλεκτρισμού

Σε νέο διαγωνισμό για το λογισμικό που θα αποτελέσει τη βάση για άνοιγμα της αγοράς ηλεκτρισμού, ώστε να σπάσει το μονοπώλιο της ΑΗΚ και να δώσει βήμα και σε ιδιώτες, ετοιμάζεται να προχωρήσει ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρισμού. Σε εξέλιξη οι διαβουλεύσεις. Σελ. 5

ΕΛΛΑΔΑ

Ψαλιδίζουν το πακέτο μέτρων οι Βρυξέλλες

Σε περικοπές στο πακέτο που εξήγγειλε ο πρωθυπουργός προσαποτολίζονται οι θεσμοί. Θεωρούν πως δεν υπάρχει χώρος για να μείνουν αλώβητες οι συντάξεις και να εφαρμοστούν όλες οι παροχές. Εκτιμούν ότι η πλήρης εφαρμογή του πακέτου θα στείλει αρνητικά μηνύματα στις αγορές. Σελ. 7

ΔΙΕΘΝΗ

Αύξηση δημοσιονομικού ελλείμματος στις ΗΠΑ

Κατά 17% αυξήθηκε φέτος το δημοσιονομικό έλλειμμα των ΗΠΑ εξαιτίας της μείωσης των δημοσίων εσόδων από τη μειωμένη φορολόγηση των επιχειρήσεων. Το έλλειμμα στον φετινό προϋπολογισμό των ΗΠΑ φθάνει τα 779 δισ. δολάρια, από τα 666 δισ. δολάρια που είχαν καταγραφεί το 2017. Σελ. 10

Real Estate

«Μαγνήτης» για ξένους τα Airbnb στην Αθήνα

Σε «μαγνήτη» προσέλκυσε ξένων επισκεπτών για την Αθήνα εξελίσσονται οι μισθώσεις, τύπου Airbnb, μεταμορφώνοντας και την αγορά κατοικίας της πρωτεύουσας, καθώς οι αξίες και τα ενοίκια, ιδίως στο κέντρο, άρχισαν να καταγράφουν ανοδική τάση. Ο λόγος είναι το προσιτό κόστος. Σελ. 12

Απόδοση δεκαετιών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	2,39%	0,07%
Γερμανία	0,40%	-0,01%
Γαλλία	0,77%	-0,02%
Ιταλία	3,49%	-0,19%
Ισπανία	1,58%	-0,14%
Ιρλανδία	0,97%	-0,02%
Ελλάδα	4,19%	-0,21%
Ην. Βασίλειο	1,44%	-0,10%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BB	R-4
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Ξεφορτώνεται τα μισά ΜΕΔ η Ελληνική

Μέσα στο 2019 θα πωλήσει μεγάλο πακέτο κόκκινων δανείων - Συζητήσεις με ξένα fund

Νέα κίνηση για μείωση των κόκκινων δανείων της ετοιμάζεται να κάνει η Ελληνική Τράπεζα μέσα στο 2019. Στόχος να μειώσει στο μισό τα ΜΕΔ της, τα οποία σήμερα ανέρχονται στα 2,11 δισ. ευρώ. Στο πλαίσιο αυτό βρίσκεται

σε συζητήσεις με ξένα fund για πώληση μεγάλου πακέτου κόκκινων δανείων, ύψους περίπου ενός δισ. ευρώ. Πρόκειται ουσιαστικά για το μισό χαρτοφυλάκιο των ΜΕΔ. Στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων της τράπεζας για

το πρώτο εξάμηνο του 2018, ο ανώτατος εκτελεστικός διευθυντής της Ελληνικής Ιωάννης Μάτσος είχε δηλώσει πως η τράπεζα έχει σχέδια για πώληση δανείων. Ωστόσο, δεν είχε ορίσει είτε ποσό είτε χρονικό διάστημα που θα γί-

νει αυτό. Δεν είναι η πρώτη φορά που η Ελληνική επιχειρεί να πωλήσει δάνεια, καθώς τον Ιανουάριο του 2018 είχε προβεί στην πώληση δανείων ύψους 145 εκατομμυρίων ευρώ στην B2Kapital Cyprus Ltd. Στο μεταξύ προχω-

ρούν οι διαδικασίες για κλείσιμο περίπου 100 καταστημάτων μέσα στον επόμενο ένα χρόνο. Πρόκειται για καταστήματα τα οποία ήταν στο πλαίσιο της ΣΚΤ να κλείσουν, με τα 43 από αυτά να έχουν κλείσει ήδη. Σελ. 4

Οκτωβριανή αναστάτωση στα χρηματιστήρια

Οι ασιατικές χρηματιστηριακές αγορές έχουν χάσει πάνω από 4,9 τρις. δολάρια από τις αρχές του έτους, η Wall Street διέγραψε όλα τα φετινά κέρδη της και τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια κατρακύλησαν στο χαμηλό των τελευταίων 21 μηνών. Αυτήν την εβδομάδα, οι αντοχές των επενδυτών δοκιμάστηκαν από πολλαπλούς παράγοντες. Η άνοδος των χρηματιστηρίων, την Πέμπτη στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ ήταν διορθωτική σε ένα περιβάλλον μεγάλης αβεβαιότητας και απότομων διακυμάνσεων. Μία ημέρα πριν, την Τετάρτη, ο δείκτης Nasdaq έχασε 4,6% και ο S&P 500 απώλεσε πάνω από το 3% της αξίας του. Σελ. 9

ΑΠΟΨΗ / Του ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Να υπάρξει ρύθμιση, αλλά όχι εξόντωση

Ένα μέρος από τη μεγάλη αύξηση που παρουσιάζουν οι τουριστικές αφίξεις στην Κύπρο πρέπει να αποδοθεί στη διάδοση της ενοικίασης που γίνεται από ηλεκτρονικές πλατφόρμες, όπως η Airbnb ή η Booking.com. Παράλληλα, έχουν παρατηρηθεί μεγάλες επενδύσεις και αύξηση των διαθέσιμων κλινών από τα ξενοδοχεία. Θα μπορούσε κάποιος, λοιπόν, να πει ότι οι ηλεκτρονικές πλατφόρμες απευθύνονται σε μια άλλη αγορά διαφορετική από εκείνη των ξενοδοχείων και των τουριστικών καταλυμάτων γενικά. Τη εκτίμηση αυτή μάλλον δεν τη συμμερίζονται αρκετοί ξενοδόχοι αφού τους τελευταίους μήνες παρατηρείται μια έντονη κινητικότητα περιορισμού του φαινομένου Airbnb με επιχειρήματα

που αφορούν αθέμιτο ανταγωνισμό αλλά και δυσμενείς κοινωνικές επιπτώσεις. Μάλιστα, βουλευτές κατέθεσαν στη βουλή πρόταση νόμου ρύθμισης του τομέα αυτού η οποία, στην αρχική της τουλάχιστον μορφή, ήταν δυσμενέστατη έως και καταστροφική. Προέβλεπε ότι για να μπορεί κάποιος να νοικιάσει διαμέρισμα μέσω αυτών των εφαρμογών, θα έπρεπε να εξασφαλίσει πρώτα τη συγκατάθεση όλων των ενοίκων του κτιρίου. Θα ήταν πιο σωστό ένα τέτοιο θέμα να ρυθμιστεί με νομοσχέδιο που θα κατατεθεί από την κυβέρνηση και όχι από ομάδα βουλευτών. Η κυβέρνηση θα πρέπει να λάβει υπόψη της τη σημαντική συνεισφορά αυτού του καινούργιου τομέα στην οικονομία. Μία οικογένεια

Για ηλεκτρονικές πλατφόρμες τουριστικών ενοικιάσεων.

που κάνει διακοπές, νοικιάζοντας ένα διαμέρισμα, θα χρησιμοποιήσει περισσότερες υπηρεσίες από ό,τι μία οικογένεια που μένει σε ένα ξενοδοχείο με όλα πληρωμένα (All inclusive). Εν γένει πρόκειται για μια καινούργια αγορά που δεν ανταγωνίζεται άμεσα τα ξενοδοχεία. Δίνει, επίσης, ένα επιπρόσθετο εισόδημα σε μερικές χιλιάδες οικογένειες που νοικιάζουν το εξοχικό τους ή κάποιο διαμέρισμα. Θα πρέπει να ρυθμιστεί; Ασφαλώς! Αυτό αφορά κυρίως όμως τη φορολογική

πλευρά. Η Airbnb σε άλλες χώρες έχει αποδεχτεί να εισπράττει τοπικούς φόρους και να τους αποδίδει στο κράτος. Αυτό θα μπορούσε να γίνει με τον μειωμένο ΦΠΑ ή το τέλος διανυκτέρευσης που επιβάλλουν τα ξενοδοχεία και θα πρέπει να υπάρχει και σε αυτές τις κρατήσεις για να μην υπάρχει αθέμιτος ανταγωνισμός. Το θέμα της φορολογίας στο εισόδημα από την ενοικίαση μέσω αυτών των εφαρμογών είναι πιο πολύπλοκο. Θα μπορούσε κάποιος να πει ότι το εισόδημα από αυτά θα πρέπει να προστίθεται στο συνολικό εισόδημα του ιδιοκτήτη. Σε μια τέτοια περίπτωση όμως αυτός θα πληρώνει πιο υψηλό φόρο από ό,τι ένα ξενοδοχείο το οποίο δικαιούται αποσβέσεις και πληρώνει τον εταιρικό συντελεστή.

Τέλος, υπάρχει το αίτημα για τη δημιουργία ενός μπρώου στο οποίο θα είναι εγγεγραμμένα υποστατικά που θα αδειοδοτούνται για ηλεκτρονική ενοικίαση. Η διαδικασία αυτή έχει νόημα νοουμένου ότι σε μεγάλο βαθμό θα είναι τυπική και δεν θα αποτελέσει ένα γραφειοκρατικό τρικ για να «σκοτώσει» με κανονισμούς αυτήν την αγορά. Σε σχέση δε με τα κοινωνικά προβλήματα που προκύπτουν από πένσεις στα ενοίκια λόγω της διάδοσης του Airbnb, αυτά σε μεγάλο βαθμό είναι προσωρινά. Αν υπάρχει ζήτηση για ενοίκια, με κάποια καθυστέρηση θα υπάρξει και η ανάλογη προσφορά. Το θέμα, λοιπόν, είναι να ρυθμιστεί ορθολογιστικά ο τομέας και όχι να εξοντωθεί μέσω υπερβολικών ρυθμίσεων

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ

Εκτός Ακάμα να μείνουν οι γουρούνες

Βλέπει κενά στο σχέδιο

Οι τετράτροχες μοτοσυκλέτες δεν πρέπει να μπαίνουν στον Ακάμα, τονίζει σε συνέντευξη στην «Κ» ο γ.γ. των Οικοδόγων Γιώργος Περδικής. Αυτή είναι και μία από τις βασικές διαφωνίες του για το εθνικό σχέδιο για το πάρκο του Ακάμα. Χαρακτηρίζει εγκληματική αμέλεια το ότι δεν υλοποιήθηκε ακόμα το σχέδιο και επισμαίνει ότι εκτός από το Κακοσκαλί, υπάρχουν κι άλλα επικίνδυνα σημεία στην περιοχή. Σελ. 6

Εκτός Εστίας τα εξοχικά και οι λιμουζίνες

Εγιναν κάποιες αλλαγές

Ελαφρό λίφτινγκ θα γίνει τελικά στο Εστία, το κυβερνητικό σχέδιο επιχορήγησης δόσης δανείου για ευάλωτους δανειολήπτες. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» θα εισαχθεί πρόνοια για τον αριθμό των εξαρτώμενων μελών της κάθε οικογένειας και θα διαφοροποιηθεί ο όρος για το καθαρό υπόλοιπο των περιουσιακών στοιχείων του δανειολήπτη. Σελ. 4

ΑΠΟΨΗ Του ΜΙΧΑΗΛ ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Η μεγάλη παραπλάνηση του κουρέματος

Λίγοι θεωρούν πλέον τον Αθανάσιο Ορφανίδη ως ένα ικανό και αξιόπιστο διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας. Ακόμα και οι πιο πιστοί του συνεργάτες, όπως ο Αβέρωφ Νεοφύτου και ο Νικόλας Παπαδόπουλος, έπαψαν να ασχολούνται μαζί του ή να τον επικαλούνται. Μετά τα όσα είδαν το φως της δημοσιότητας σε σχέση με τα γεγονότα που οδήγησαν στην κατάρρευση των τραπεζών, ο κοινός άνθρωπος κατανοεί πλέον τις ασήκωτες ευθύνες του Αθανάσιου Ορφανίδη για την αλόγιστη πιστωτική επέκταση του πιστωτικού συστήματος που προκάλεσε το μεγαλύτερο πρόβλημα στην κυπριακή οικονομία μετά το 1974, αυτό των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Όλοι κατανοούν πλέον ότι δεν είναι το δημοσιονομικό έλλειμμα ή το δημόσιο χρέος της Κυπριακής Δημοκρατίας αλλά αυτό της Ελληνικής που προκάλεσε τεράστιες ζημιές στις δύο μεγαλύτερες συστημικές τράπεζες διά των επενδύσεών τους στα ελληνικά ομόλογα τα οποία σταδιακά υποβαθμίστηκαν από τους οίκους αξιολόγησης και απώλεσαν αγοραία αξία που οδήγησε στην άρση τις αποδόσεις τους μέχρι που τον Οκτώβριο του 2011 η Ε.Ε. αποφάσισε για πρώτη φορά την απειρίωσή τους ώστε να καταστεί το ελληνικό δημόσιο χρέος πιο διαχωρίσιμο. Σε μια προσπάθεια του να καθυστερήσει τους καταθέτες και να στρίψει την πολιτική συγκάλυψης των προβλημάτων που ακολουθούσαν οι τραπεζίτες της εποχής, κάποιιοι εκ των οποίων έχουν καταδικαστεί από δικαστήρια, ο Αθανάσιος Ορφανίδης εξέδωσε ανακοίνωση στις 27 Οκτωβρίου 2011, δηλαδή την επόμενη μέρα του δεύτερου μεγάλου κουρέματος των Ελληνικών Κρατικών Ομολόγων η οποία είχε αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και η οποία έχει μυστηριωδώς εξαφανισθεί. Εκ πρώτης όψεως το περιεχόμενό της δεν φαίνεται παραπλανητικό, πλην όμως όταν το διαβάσει κανείς προσεκτικά εντοπίζει τα εξής στοιχεία που δεν συνάδουν με ανακοίνωση εποπτικής αρχής και που ουσιαστικά, αντί να προειδοποιούν, παραπλανούν καταθέτες και επενδυτές:

(1) Αναφέρει ότι η απαίτηση της EAT (European Banking Authority) έναντι των τραπεζών για

επιπλέον κεφάλαια, μέχρι το τέλος Ιουνίου 2012, «αντικατοπτρίζει τη συντηρητική αποτίμηση του κυβερνητικού χρέους». Με απλά λόγια, μην ανησυχείτε παρ' όλο το κούρεμα των ελληνικών κρατικών ομολόγων, που κατέχουν η Τράπεζα Κύπρου και η Λαϊκή Τράπεζα, η αποτίμηση που έκανε η EAT ήταν «συντηρητική» δηλαδή υπερβολικά.

(2) Τον υπολογισμό των επιπλέον κεφαλαίων που έκανε η EAT για τις δύο τράπεζες (ευρώ 3,6 δισ.) τον χαρακτηρίζει «προκαταρκτικό» και την προσέγγιση της EAT «γενικευμένη», σε «αντιδιαστολή με τη δυνατότητα των (δύο) τραπεζών και της Κεντρικής Τράπεζας να προβούν σε λεπτομερή αποτίμηση κατά ομόλογο» οπότε «το προαναφερόμενο ποσό μειώνεται σημαντικά». Δηλαδή και πάλι μην ανησυχείτε ο υπολογισμός της EAT ήταν υπερβολικός και γενικευμένος, τον ορθό υπολογισμό μπορεί να τον κάνουν μόνον οι δύο τράπεζες και η Κεντρική Τράπεζα. Πλήρης ταύτιση εποπτική με εποπτευόμενους. Σημειώνεται ότι η τελική ζημία του κυπριακού τραπεζικού τομέα από το κούρεμα των ελληνικών κρατικών ομολόγων ανήλθε σε ευρώ 4,5 δισ. ή στο 25% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος.

(3) Υιοθετεί πλήρως τις ανακοινώσεις των δύο εποπτευόμενων τραπεζών αναφέροντας ότι αυτές «επεξηγούν τον τρόπο με τον οποίο προχωρούν» για την κεφαλαιακή ενίσχυσή τους. Και πάλι πλήρης ταύτιση εποπτική με εποπτευόμενους. Αυτό στη βιβλιογραφία είναι γνωστό ως supervisory capture, δηλαδή ο έποπτος γίνεται υποχείριο των εποπτευόμενων. Λαμβάνοντας υπόψη ότι και οι δύο τράπεζες απέτυχαν να αυξήσουν τα κεφάλαιά τους μέχρι τις 30.6.2012 και ζήτησαν κυβερνητική στήριξη, αποδεικνύεται στην πράξη η παραπληροφόρηση της ίδιας της εποπτικής αρχής.

Το κούρεμα των ΕΚΟ σύμφωνα με τον Αθανάσιο Ορφανίδη του 2011 δεν δημιούργησε πρόβλημα στις δύο τράπεζες, προφανώς για να μην προκύψει ανάγκη να λογοδοτήσει για τη χειρίστη εποπτεία που ασκούσε, ωστόσο, ο ίδιος άνθρωπος το 2016 το χαρακτήρισε ως εγκληματικό και καταστροφικό για τις δύο τράπεζες.

ΔΗΚΤΗΣ

Ανώμαλη προσγείωση της Cobalt

Οι προκλήσεις του ανταγωνισμού είναι μεγάλες στον τομέα των αερομεταφορών, ωστόσο, οι πληροφορίες της στήλης αναφορικά με το κλείσιμο της Cobalt κάνουν λόγο για κακή διαχείριση και διακυβέρνηση. Οι ελπίδες εξεύρεσης νέου επενδυτή δεν έχουν σβήσει εντελώς, ωστόσο, τα χρονικά περιθώρια στενεύουν ιδιαίτερα μετά την ανάκληση της άδειας.

Πολιτικό πόκερ με φόντο την Κεντρική Τράπεζα

Για άλλη μία φορά η κυβέρνηση Αναστασιάδη εμπλέκει την Κεντρική Τράπεζα στις πολιτικές συναλλαγές της κυβέρνησής της. Αυτή τη φορά με τον διορισμό του δικόκου Μάκη Κεραυνού ως εκτελεστικού συμβούλου στο πλαίσιο πολιτικών συναλλαγών με το δεύτερο μεγαλύτερο κόμμα της αντιπολίτευσης. Ο κ. Κεραυνός θεωρείται επίσης άνθρωπος του αρχιεπισκόπου, ενώ επί θητείας του ως διευθύνοντα σύμβουλο στην Ελληνική Τράπεζα φρόντισε να αγοραστούν τεμάχια της στη Λεμεσό από την αρχιεπισκοπή όχι για να ανεγερθούν γραφεία, όπως αρχικά ανακοίνωσε η τράπεζα, με αποτέλεσμα η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς να επιβάλει διοικητικό πρόστιμο στην Ελληνική. Ο Μάκης Κεραυνός ευθύνεται επίσης για την ανεπιτυχή επέκταση στην Ελλάδα αλλά και το μεγάλο χαρτοφυλάκιο μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων που άφησε πίσω του στην Ελληνική. Μετά την αποχώρησή του από την Ελληνική η τράπεζα χρειάστηκε δύο αυξήσεις κεφαλαίου.

Μεγαλομέτοχος στη Lords Hotels η Δήμητρα

Η αποκώρηση της μεγαλύτερης εγχώριας δημοσίας επενδυτικής εταιρείας από την εταιρεία Tsokkos Hotels επιτεύχθηκε την περασμένη εβδομάδα με ανταλλαγή πακέτων μετοχών που αφήνει τη Δήμητρα κερδοσύννη κατά ένα περίπου εκατομμύριο ευρώ και μεγαλομέτοχο στην επίσης δημόσια εταιρεία Lords Hotels. Πληροφορίες μας αναφέρουν ότι στόχος της Δήμητρας Επενδυτική είναι να αυξήσει τη μετοχική αξία στην Lords Hotels όπου η συμμετοχή της ξεπερνά το 16%. Το ποσοστό αυτό το κατείχε προηγουμένως η Tsokkos Hotels το οποίο έδωσε στην Δήμητρα ως αντιπαροχή για το ποσοστό που κατείχε η τελευταία στην ίδια.

Το ιερό δίδυμο Ξανακτυπά

Η «ιερά συμμαχία του γενικού ελεγκτή με τον γενικό εισαγγελέα έβαλε ως στόχο αυτή τη φορά τον υπουργό Οικονομικών τον οποίο κατηγορήσαν για την επιλογή του διεθνούς νομικού οίκου Freshfields, Bruckhaus Deringer στο πλαίσιο της διαδικασίας πώλησης της Συνεργατικής. Από πλευράς του ο κ. Γεωργιάδης απέρριψε τις κατηγορίες αναφέροντας ότι η υπουργική συμβούλιο ακολούθησε ορθές διαδικασίες καθώς

Μέχρι και η φωτογραφία δείχνει πως τον έβαλαν στη μέση.

είχε την ευχέρεια της απευθείας ανάθεσης ως μεγαλομέτοχος. Ανάφερε επίσης ότι την αμοιβή του οίκου θα καταβαλλόταν από τη Συνεργατική όπως άλλωστε συνέβη και με άλλους οίκους. Ο Οδυσσεύς Μιχαηλίδης διά επιστολής του ζητάει από τον γενικό εισαγγελέα να διερειυνθεί το ενδεχόμενο ποινικού αδικήματος ή αστικής ευθύνης από τον υπουργό Οικονομικών ή άλλο πρόσωπο.

Καταδίκη τραπεζιτών και η προοπτική επιτυχίας της έφεσης

Δικαίως πολλοί θεωρούν επιτυχία της Νομικής Υπηρεσίας την καταδίκη υψηλόβαθμων στελεχών της πρώην Λαϊκής στο πρωτόδικο δικαστήριο. Στην πραγματικότητα το ήμισυ της επιτυχίας ανήκει στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς η οποία ερεύνησε και τιμώρησε με διοικητικό πρόστιμο τους ενόχους. Ωστόσο, η προοπτική αθωωτικής απόφασης στο Ανώτατο δικαστήριο όπως συνέβη στην περίπτωση της Τράπεζας Κύπρου πριν από δύο περίπου μήνες θα ακυρώ-

σει εκ νέου αυτή την νομική επιτυχία. Σε αυτή την περίπτωση θα τεθεί το αυτονόητο ερώτημα τι πέτυχε ο γενικός εισαγγελέας ξοδεύοντας εκατομμύρια στην προσπάθεια να αποδοθεί δικαιοσύνη.

Ποιες μειώσεις;

Γούρλωσαν τα μάτια τους στην ΑΗΚ στο άκουσμα των περί μειώσεων στην τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος από τη ΡΑΕΚ. Κοίταζαν και ξανακοίταζαν τους πίνακες των τιμών πετρελαίου διεθνώς στο γραφείο του διευθυντή, και πάλι τα νούμερα δεν έβγαζαν. Ίσως τελικά μειώσεις να μη δουν οι καταναλωτές, αλλά θα δουν οι της ΑΗΚ στα κέρδη της Αρχής, που αναμένεται ότι θα επωμιστούν επιπλέον 1,5 εκατ. ευρώ μηνιαίως. Τόσα στοιχίζει η λειτουργία της μονάδας 3 στο Βασιλικό και το ακριβότερο καύσιμο που χρησιμοποιεί, μετά την καταστροφή των εγκαταστάσεων της προ δύο ετών.

Τα βρόντηξε και έφυγε

Είδε και απόειδε η Ραφίλια με τη Μαρίνα Λεμεσού, και μετά από δέκα χρόνια διαδικασίας διωγμών, τα βρόντηξε και έφυγε. Ατέρμονες δικαστικές διαμάχες δεν έχουν επιτρέψει την κατακύρωση της προσφοράς, σχολίασε σχετικά η εταιρεία. Δεν αποκλείεται με αυτά τα δεδομένα ο διαγωνισμός για την κατασκευή της Μαρίνας να επαναπροκηρυχθεί. Εξελίξεις και αποφάσεις θα πρέπει να αναμένονται σύντομα.

Ακριβό μου εισιτήριο

Μπορεί το κενό της αγοράς που δημιούργησε το κλείσιμο της Cobalt να καλύφθηκε με επιπλέον πτήσεις, αλλά με τις τιμές των εισιτηρίων τί γίνεται; Όταν για να πας Αθήνα μπορεί να πληρώσεις μέχρι και 1500 ευρώ, τότε είναι πλιού φαινότατο ότι η αγορά δεν επανήλθε ακόμα στα φυσιολογικά για την εποχή επίπεδα.

ΑΠΟΨΗ Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

«Μην περιμένεις να αγοράσεις ακίνητο. Αγόρασε ακίνητο και περίμενε»

Αν το πιο πάνω απόφθεγμα στο έλεγε ο παππούς σου πριν από 40 χρόνια, θα το πίστευες. Μπορεί και να το έκανες σημαία σου και να προσπαθούσες να το εφαρμόσεις ευλαβικά. Γιατί όχι; Ένας άνθρωπος που ήταν περπατημένος της ζωής, είχαν δει πολλά τα μάτια του και τουλάχιστον ως προς εμένα, ήταν άτομο γνωστό και αδιαμφισβήτητου κύρους, δεν θα ήθελε το κακό σου. Θα πίστευες στη σοφία του λόγου του. Άλλωστε η ίδια η αλληλουχία των λέξεων του αποφθέγματος εκπέμπει μια σοφία. Το ίδιο ενδεχομένως να ένιωθε ένα νεαρό άτομο σήμερα αν ένας γνωστός κύριος επιχειρηματίας στα βαθεία του γεράματα του έλεγε ακριβώς το ίδιο πράγμα. Παρά το νεαρό της ηλικίας του, θα σκεφτόταν πως, «αυτός ο άνθρωπος είναι από τους πιο επιτυχημένους επιχειρηματίες, έζησε όλους τους πολέμους και τις κακοκίεες από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και μετά και παρόλα αυτά, με νουθετεί κατ' αυτό τον τρόπο. Σίγουρα κάτι θα ξέρει παραπάνω...».

Αν όμως αυτό το απόφθεγμα ήταν ο τίτλος διαφήμισης ενός κτηματομεσίτη ή ενός developer θα είχε την ίδια απήχηση σε αυτά τα άτομα; Μάλλον όχι. Το πιθανότερο είναι πως οι πλείστοι θα το λαμβάνανε ως ένα τυχαίο μίνιμα από κάποιον που το επάγγελμα του είναι να πουλάει ακίνητα και να ζει από αυτό. Παρόλη την καχυποψία που θα είχαμε σε αυτή την περίπτωση και την έλλειψη βαρύτητας που θα του προσδίδαμε, καλό θα ήταν να διερωτηθούμε για το πόσο δόση αλήθειας υπάρχει στο

πιο πάνω απόφθεγμα. Μια αντικειμενική ιστορική αναδρομή είναι σχετικά εύκολη υπόθεση. Έχουμε ιστορικά καταγεγραμμένα δεδομένα, ξέρουμε τις συνθήκες που επικρατούσαν ανά περίοδο και μπορούμε να ξέρουμε πώς αυξήθηκαν τα οικόπεδα, τα σπίτια, τα διαμερίσματα ανά περιοχή κ.λπ. Σε όλες τις αστικές περιοχές, στις παραθαλάσσιες περιοχές, στα κέντρα κοινοτήτων και σε μεγάλο ποσοστό της υπαίθρου, είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός πως οι αξίες είχαν μια πραγματική ανοδική πορεία. Δηλαδή, αν αφαιρέσουμε την απώλεια αξίας του χρήματος λόγω του πληθωρισμού, σε πραγματικούς όρους η αξία των ακινήτων έχει αυξηθεί.

Τα παράδειγμα, όταν ένα οικόπεδο στον Στρόβολο πουλιόταν προς €900 το 1970, προς €10.000 το 1983, προς €90.000 το 2000 και €250.000 σήμερα είναι πλιού φαινότατο πως σε πραγματικούς όρους είχε πραγματικά αύξηση στην αξία του άσχετα αν στα μεσοδιαστήματα η πραγματική αύξηση ήταν μικρή ή μεγάλη ή ακόμη αν σε ένα ενδιάμεσο διάστημα είχε και μείωση. Η μεγάλη εικόνα δείχνει ακριβώς μια καθαρή πραγματική αύξηση. Ανάλογες ιστορίες με διαφορετικά νούμερα συναντάμε σε πάρα πολλές περιοχές της Κύπρου. Η σοφία που εμπειρικήται στο απόφθεγμα, λοιπόν, έχει πολλές συνιστώσες. Η μία είναι πως το ακίνητο ως επενδυτικό μέσο είναι ασφαλές περισσότερο από πολλά άλλα είδη. Συνεπώς παρά τους όποιους τριγμούς και να νιώσει, μακροπρόθεσμα κερδίζει σε πραγματικούς όρους. Παρόλο που αυτή η

θεώρηση βρίσκει κάποιους διαφωνούντες, εντούτοις μια αντικειμενική αντιπαράθεση επιχειρημάτων πείθει για την ορθότητά της.

Άλλη συνιστώσα είναι η διάσταση του χρόνου. Όσοι επεδίωξαν να βγάλουν γρήγορα χρήματα σε σύντομο χρονικό διάστημα από την τοποθέτησή τους σε ακίνητα, δυσκόλα είδαν το όνειρό τους να γίνεται πραγματικότητα. Πότε οι χρονοβόρες διαδικασίες μετατροπής ενός ακινήτου σε κάτι άλλο, πότε η φορολόγηση, πότε ο λανθασμένος υπολογισμός του πραγματικού κόστους, πότε κάτι άλλο, εξάνθησαν το προσδοκώμενο γρήγορο κέρδος. Άρα το πραγματικό σημαντικό κέρδος έρχεται με τη μακροχρόνια τοποθέτηση σε ακίνητα και όχι με την πρόσκαιρη. Άλλη συνιστώσα είναι η ακριβότερη τοποθέτηση που πηγάζει από την αναμονή ή/και την αναβολή λήψης απόφασης να εξερεύρησε καλύτερου σημείου τοποθέτησης. Εγώ δεν συστήνω να κλείνετε τα μάτια και να αγοράζετε οποιαδήποτε στιγμή. Αντίθετα, θα πρέπει να αναλύετε όλα τα δεδομένα που συμβαίνουν γύρω σας και ενπνερωμένοι να λαμβάνετε τις αποφάσεις σας. Αν οι προοπτικές έχουν θετικό οριζόντιο, μη διστάσετε. Μπείτε. Αλλά και σε αρνητική πορεία να βρίσκονται τα πράγματα, δείτε πότε το πράγμα πάει να σταθεροποιηθεί και μπειτε. Μην είστε από αυτούς που νομίζουν ότι είναι επενδυτικοί γκουρου και στοχεύουν να μπουουν στο χαμηλότερο σημείο και να βγουν στο ψηλότερο σημείο για να μεγιστοποιήσουν το κέρδος τους. Ακόμα δεν

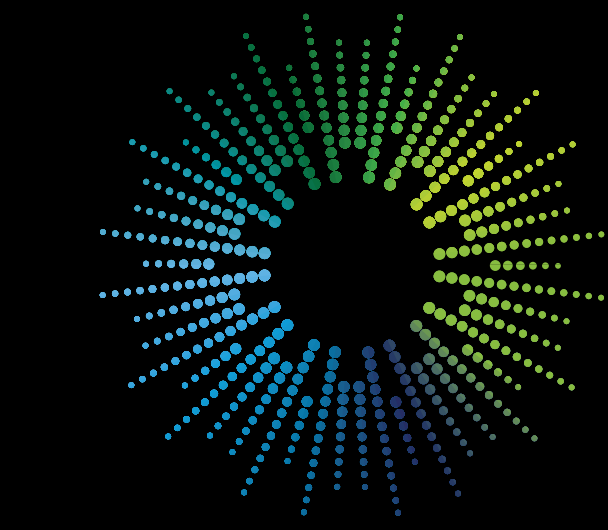
γνώρισα έναν τέτοιο. Μετά είναι το θέμα της ανάπτυξης της κοινωνίας. Σε μεγάλο βάθος χρόνου αλλάζουν οι αριθμοί, οι συνθήκες, οι τάσεις, τα θέλω κ.λπ. Αυτά δεν είναι τόσο ορατά σε διαστήματα του ενός έτους ή των πέντε. Σε ορίζοντα εκκοσμητικής όμως για παράδειγμα, πολλά είναι που αλλάζουν. Αυτές οι αλλαγές είναι που επιφέρουν και την πρόσθετη πραγματική αξία. Άτομα μεγάλης ηλικίας που έζησαν ιστορικά γεγονότα, κοινωνικές, οικονομικές, πολιτιστικές αλλαγές κ.λπ., είναι σε θέση να βλέπουν τη μεγάλη εικόνα. Εκεί είναι η αξία της εμπειρίας, εκεί είναι η αξία και της νοσηθείας. Οι μικρές εικόνες είναι σημαντικές τόσο για όσο υπάρχουν και για τα όσα λιθαράκια συνεισφέρουν για να κτιστεί η μεγαλύτερη εικόνα. Και αυτό σε πολλές περιπτώσεις φάνηκε και το 2013. Άτομα μεγάλης ηλικίας αντιμετώπισαν πιο ψυχραία με το τι συνέβη και έδιναν θάρρος στους νεαρότερους οι οποίοι ήταν μέσα στη μίζερια, στην ανασφάλεια και στην αβεβαιότητα. Και βοήθησαν στο γύρισμα της ψυχολογίας. Όταν, λοιπόν, δείτε τα ακίνητο με το σωστό φακό, υπάρχει μεγάλη δόση αλήθειας στο πιο πάνω απόφθεγμα. Κάντε την κίνησή σας και καθίστε «κλούβα»! Επειδή όπως είπα και κάποιος άλλος σοφός, «η καλύτερη στιγμή να αγοράσετε ένα ακίνητο είναι πάντα πριν από πέντε χρόνια».

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Deloitte

Φορολογικός Οδηγός 2018

Όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε

- Όλες οι νέες φορολογικές αλλαγές και άλλες σχετικές αλλαγές
- Το φορολογικό ημερολόγιο 2018
- Όλο το φορολογικό πλαίσιο που ισχύει στην Κύπρο

Η έκδοση του Φορολογικού Οδηγού εντάσσεται στα πλαίσια της πάγιας πολιτικής της Deloitte για πλήρη, έγκυρη και λεπτομερή ενημέρωση των φορολογουμένων.

Την ηλεκτρονική έκδοση, στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα, του Φορολογικού Οδηγού 2018 της Deloitte μπορείτε να τη βρείτε στην ιστοσελίδα www.deloitte.com/cy

© 2018 Deloitte Limited

Tax

14TH CYPRUS SUMMIT

Europe: Performing a balancing act Cyprus: Leaving no stone unturned

November 1st-2nd 2018 • Hilton Park Nicosia

More than 40 distinguished speakers from the USA & Europe have confirmed for the 14th consecutive year

John Peet
Political and Brexit editor
The Economist

Nicos Anastasiades
President
Cyprus

Gus Bilirakis
Member of the US House
of Representatives
(via Skype)

Lord Alistair Darling
Former chancellor of the exchequer
UK

Elizabeth Spehar
Special representative
of the secretary-general & head
United Nations Peacekeeping Force
in Cyprus (UNFICYP)

Nikos Christodoulides
Minister of foreign affairs
Cyprus

Harris Georgiades
Minister of finance
Cyprus

Constantinos Petrides
Minister of interior
Cyprus

Yiorgos Lakkotrypīs
Minister of energy, commerce,
industry and tourism
Cyprus

Michael Oren
Deputy minister
in the prime minister's office
Israel

Vladimir Chizhov
Ambassador,
permanent representative
of the Russian Federation
to the European Union

Kathleen Doherty
Ambassador of the
United States of America
to the Republic of Cyprus

Yannis Matsis
Chief executive officer
Hellenic Bank

Evgenios Evgeniou
Chief executive officer
PwC Cyprus

Dominique Bolli
Head of government
advisory practice
Henley & Partners

Tristan Aspray
Vice-president, Europe,
Russia, Caspian
ExxonMobil Exploration
Company

Demetra Kalogerou
Chairwoman
Cyprus Securities
and Exchange Commission

Yannis Grigoriou
CEO
Hellenic Petroleum Upstream

Henry MacNevin
Associate managing director
Moody's Investors Service

Iain Begg
Professorial research fellow
at the European Institute
London School of Economics
and Political Science

hazlis & rivas
The Economist Events for Greece,
Cyprus, Malta and southeast Europe

www.hazliseconomist.com
www.cyprus2018.economist.com

In cooperation with:

European Parliament
Office in Cyprus

www.thisimeinvoting.eu/el

f The Economist Events for Greece, Cyprus, Malta and south-east Europe

t @Economist_SEUR

#EconCyprusSummit

Platinum sponsor:

Premium gold sponsor:

Gold sponsors:

Silver sponsors:

Communication sponsor:

Airline carrier:

International broadcast partner:

Logistics supplier:

IT sponsor:

E-business provider:

Supported by:

Ετοιμάζει νέο «κόλπο γκρόσο» η Ελληνική

Θα μειώσει τα ΜΕΔ της στο μισό εντός του 2019 με πώληση μεγάλου πακέτου, ύψους περίπου ενός δισ. ευρώ

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Για δεύτερο «κόλπο γκρόσο» ετοιμάζεται η Ελληνική Τράπεζα, μετά την εξαγορά του καλού μέρους της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας το 2018. Μάλιστα, η απορρόφηση του υγιούς Συνεργατισμού επετεύχθη ομαλώς και δίχως πολλές αναταραχές. Μελανά σημεία μόνο η κρίσιμη εβδομάδα στις αρχές Ιουλίου που έπρεπε να εγκρίνει η Βουλή των Αντιπροσώπων τις κρατικές εγγυήσεις για δάνεια που κληρονόμησε και μεμονωμένες διαμαρτυρίες για το κλείσιμο μερικών Συνεργατικών σε απομακρυσμένες περιοχές. Εντός του 2019 αναμένεται πώληση μεγάλου πακέτου Μν Εξυπηρετούμενων Δανείων το οποίο θα δώσει τη λύση που αναζητεί για το πρόβλημα των κόκκινων της δανείων. Όπως

Δεν είναι η πρώτη φορά που η Ελληνική επιχειρεί να πωλήσει δάνεια, καθώς τον Ιανουάριο του 2018 είχε προβεί στην πώληση δανείων ύψους 145 εκατομμυρίων ευρώ στην B2Kapital Cyprus Ltd.

πληροφορείται η «Κ», η Ελληνική θα πωλήσει πέραν του μισού της χαρτοφυλακίου ΜΕΔ σε επενδυτικό Ταμείο εντός του καινούργιου χρόνου, ένα χαρτοφυλάκιο που αποτελείται από δάνεια ύψους 2,11 δισεκατομμυρίων ευρώ. Άρα προσβλέπει να κυμαίνεται για δάνεια ύψους 1 δισ. ευρώ κατά προσέγγιση. Τα ΜΕΔ της Ελληνικής από 52% που ήταν πριν από τη συναλλαγή με τη ΣΚΤ. Με την απορρόφηση των καλών στοιχείων της ΣΚΤ, τα ΜΕΔ της τράπεζας προσεγγίζουν πλέον το 25%, με το ακριβές ποσοστό να ανακοινώνεται στα επόμενα οικονομικά αποτελέσματα της τράπεζας. Όταν η Ελληνική συζητούσε με τα επενδυτικά ταμεία που την είχαν προ-

Στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων της Τράπεζας για το πρώτο εξάμηνο του 2018, ο ανώτατος εκτελεστικός διευθυντής της Ελληνικής Ιωάννης Μάτσος είχε αρκεστεί στη δήλωση πως η τράπεζα έχει σχεδιασμό για πώληση δανείων.

σεγγίσει για να συμμετάσχουν στην αύξηση κεφαλαίου που χρειαζόταν για να απορροφήσει την «καλή» ΣΚΤ, όπως είναι λογικό, είχε συζητηθεί και το επιχειρηματικό πλάνο της τράπεζας για την επόμενη τριετία – πενταετία. Από εκεί προκύπτει η πληροφορία για πώληση του μισού και πλέον χαρτοφυλακίου Μν Εξυπηρετούμενων της Τράπεζας εντός του 2019. Στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων της τράπεζας για το πρώτο εξάμηνο του 2018, ο ανώτατος εκτελεστικός διευθυντής της Ελληνικής Ιωάννης Μάτσος είχε αρκεστεί στη δήλωση πως η τράπεζα έχει σχεδιασμό για πώληση δανείων. Ωστόσο, δεν είχε ορίσει ποσό, αλλά ούτε και το χρονικό διάστημα.

Δεν είναι η πρώτη φορά που η Ελληνική επιχειρεί να πωλήσει δάνεια, καθώς τον Ιανουάριο του 2018 είχε προβεί στην πώληση δανείων ύψους 145 εκατομμυρίων ευρώ στην B2Kapital Cyprus Ltd. Η συμφωνία πώλησης αφορούσε εξασφαλισμένα και μη εξασφαλισμένα δάνεια κυρίως μη λιανικής τραπεζικής, προς τη νορβηγικών συμφερόντων B2Kapital Cyprus και 100% θυγατρική της B2HoldingASA. Το χαρτοφυλάκιο διέθετε πέρα των 1.000 δανειοληπτών και περίπου 2 χιλιάδες δάνεια.

Οι υποψήφιοι

Αν και πολύ νωρίς για να γράψει η «Κ» οποιοδήποτε όνομα Επεν-

δυτικού Ταμείου – αγοραστή του πακέτου, τραπεζικές πηγές σημειώνουν ότι τα επενδυτικά Ταμεία τα οποία δραστηριοποιούνται στις μεσογειακές τις χώρες είναι συγκεκριμένα.

Τα πέντε εξ αυτών που ενδεχομένως προσεγγίσουν την Ελληνική για τα κόκκινα δάνεια θα είναι τα ίδια που την προσέγγισαν και πριν από λίγους μήνες για να τη στηρίξουν ώστε να απορροφήσει τον Συνεργατισμό. Ονομάτισαν τα εξής: Atlas Merchant Capital, J.C. Flowers, Pimco, Lone Star, Apollo Global Management, ενώ στον χάρτη της εξαγοράς μπορεί να προστεθούν και άλλα Ταμεία που έχουν ενδιαφερθεί ήδη για ΜΕΔ ελληνι-

κών τραπεζών, όπως το βρετανικό Intrum, το γερμανικό EOS και το σουηδικό Hoist. Μεγάλες πιθανότητες, ωστόσο, για την ολοκλήρωση της συναλλαγής κατά τις ίδιες πηγές έχουν οι δύο εταιρείες που ήδη συνεργάστηκε η Ελληνική, η τσεχική APS, η οποία διαχειρίζεται τα δάνειά της και η νορβηγική B2 Holding στην οποία πώλησε τα 145 εκατ. ευρώ δανείων.

Θα αποκομίσει τα οφέλη

Η Ελληνική ήταν ένας από εκείνους που υπεραμύνθηκε της βελτίωσης του νομικού πλαισίου για την αντιμετώπιση των Μν Εξυπηρετούμενων Δανείων στην Κύπρο. Τους καρπούς του νομοσχεδίου

που πέρασε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων αρχές Ιουλίου έχει απολαύσει μέχρι στιγμής μόνο η Τράπεζα Κύπρου, αφού πώλησε στο τέλος του καλοκαιριού δάνεια ύψους 2,8 δισ. ευρώ, εκ των οποίων τα 2,7 δισ. ευρώ ήταν ΜΕΔ.

Η Ελληνική τον Σεπτέμβριο του 2018 ολοκλήρωσε τη συναλλαγή των καλών στοιχείων της ΣΚΤ. Σύμφωνα με την ίδια, η απόκτηση αναμένεται να επιταχύνει τη στρατηγική της τράπεζας για ανάπτυξη και ενίσχυση των δραστηριοτήτων της σε όλη την Κύπρο με μια διευρυμένη και διαφοροποιημένη πελατειακή βάση.

Το υφιστάμενο δανειακό χαρτοφυλάκιο της Ελληνικής εστιάζεται σε μεγάλες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, και με την επέκταση που έγινε, η πελατειακή βάση της

Όσο αφορά το δίκτυο καταστημάτων, η Ελληνική τράπεζα θα προχωρήσει στο κλείσιμο περίπου 100 μέσα στον επόμενο ένα χρόνο. Οι διαδικασίες προχωρούν ενώ ήδη έκλεισαν τα 43.

Ελληνικής Τράπεζας θα ξεπέρασε τους 550.000 πελάτες. Το μερίδιο αγοράς καταθέσεων αυξήθηκε από 12% σε 31%, ενώ το μερίδιο αγοράς δανείων σε πολλαπλασιάστηκε από 7% σε 22%. Όσο αφορά το δίκτυο καταστημάτων, η τράπεζα θα προχωρήσει στο κλείσιμο 100 περίπου καταστημάτων μέσα στον επόμενο ένα χρόνο.

Πρόκειται για καταστήματα τα οποία ήταν στο πλάνο της ΣΚΤ για να κλείσουν, με τα 43 από αυτά τα καταστήματα (28 μερικής χρήσης και 15 πλήρους χρήσης) να έχουν κλείσει ήδη. Τέλος, όσον αφορά το προσωπικό, η Ελληνική Τράπεζα απορρόφησε 1.100 άτομα πρώην υπαλλήλους της ΣΚΤ.

Σε μικρό λίφτινγκ υποβλήθηκε το Σχέδιο ΕΣΤΙΑ

Στον αριθμό των εξαρτώμενων μελών της οικογένειας, στα εξοχικά και στα αυτοκίνητα οι αλλαγές

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Μετά το πέρας της παρουσίασης του Σχεδίου ΕΣΤΙΑ, του κυβερνητικού σχεδίου επικορήγησης δόσης δανείου για ευάλωτους δανειολήπτες που δημιουργήθηκε σε συνεργασία με τις κυπριακές τράπεζες, ασκήθηκε αρκετή κριτική. Τα κριτήρια που τέθηκαν για να ενταχθεί ένας δανειολήπτης στο Σχέδιο χαρακτηρίστηκαν γενναιοδώρα, αλλά και με πτυχές που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (αυτή που θα είχε και

Μετά τις αλλαγές το σύνολο των πρόσθετων περιουσιακών στοιχείων που θα διαθέτει ο κάθε δανειολήπτης δεν θα μπορεί να φτάσουν πλέον τα 437 χιλιάδες ευρώ.

τον τελευταίο λόγο) θα το απέρριπτε. Ωστόσο, αυτό δεν έγινε και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», θα το εγκρίνει με μερικές διαφοροποιήσεις. Ενώ ορισμένοι ανέφεραν ότι αναμένονταν αλλαγές στις μέγιστες ετήσιες απολαβές του δανειολήπτη που έχουν καθοριστεί στις 50 χιλιάδες ευρώ τον χρόνο, αλλά και στην αξία της πρώτης κατοικίας που έχει καθοριστεί στις 350 χιλιάδες ευρώ, δεν πρόκειται να αλλάξουν. Θα αλλάξουν δύο πτυ-

Το θέμα του Σχεδίου Εστία θα ανοίξει εκ νέου τη Δευτέρα στην Επιτροπή Οικονομικών, που αν και δεν χρειάζεται η έγκριση της Βουλής για να αρχίσει να εφαρμόζεται, οι βουλευτές θέλουν να συζητηθεί για δεύτερη φορά.

χές επί του Σχεδίου. Επιβεβαιωμένες πληροφορίες αναφέρουν πως πρώτον θα εισαχθεί πρόνοια για τον αριθμό των εξαρτώμενων μελών της κάθε οικογένειας, κάτι το οποίο μέχρι στιγμής δεν υπήρχε. Δεύτερον, θα διαφοροποιηθεί ο όρος που έχει τεθεί στο Σχέδιο και που αναφέρει ότι το καθαρό υπόλοιπο των περιουσιακών στοιχείων του δανειολήπτη δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 125% της αξίας της ενυπόθηκης κατοικίας. Το ποσοστό

αυτής της πρόνοιας θα μειωθεί ώστε να μη γίνεται επιλέξιμος ένας δανειολήπτης για την ΕΣΤΙΑ, ο οποίος οφείλει δάνειο και έχει στην κατοχή του οικό, εξοχικό και οχήματα. Έως τώρα, επιλέξιμος για το Σχέδιο ΕΣΤΙΑ ήταν ένας δανειολήπτης, ο οποίος δεν εξυπηρετεί το δάνειό του, έχει πρώτη κατοικία αξίας μέχρι 350 χιλιάδες ευρώ, συνολικό οικογενειακό εισόδημα μέχρι 50 χιλιάδες ευρώ τον χρόνο, αλλά εξοχικό και οχήματα που δεν

ξεπερνούν τα 437 χιλιάδες ευρώ.

Μετά το λίφτινγκ που θα δεχθεί το ΕΣΤΙΑ, το εξοχικό ή το σύνολο των οχημάτων που θα διαθέτει ο κάθε δανειολήπτης δεν θα μπορεί να φτάνουν τα 437 χιλιάδες ευρώ, το ποσό θα γίνει σαφώς λιγότερο. Ήταν εξάλλου ένα από τα σημεία που δέχθηκε αρκετή κριτική μετά την παρουσίαση του Σχεδίου.

Από την άλλη, σημείο επίσης που δέχθηκε αρκετή κριτική, ήταν ότι άλλη δυναμική έχει το ετήσιο

οικογενειακό εισόδημα με όριο τα 50 χιλιάδες ευρώ τον χρόνο, όταν μια οικογένεια αποτελείται από δύο άτομα (π.χ. παντρεμένο ζευγάρι) και άλλη όταν αποτελείται από τέσσερα (π.χ. ανδρόγυνο και δύο τέκνα). Στη δεύτερη περίπτωση, η απόφαση να εντάξουν τράπεζες και κράτος την οικογένεια στο ΕΣΤΙΑ είχε εκφραστεί πως είναι κοινώς αποδεκτή, ενώ ανδρόγυνο ή ένας δανειολήπτης (μονάδα) με ετήσιο εισόδημα λίγο λιγότερο από το όριο των 50 χιλ. ευρώ, ενδεχομένως να μην επιλεγεί.

Η συζήτηση αύριο

Το θέμα του Σχεδίου Εστία θα ανοίξει εκ νέου τη Δευτέρα στην Επιτροπή Οικονομικών, που αν και δεν χρειάζεται η έγκριση της Βουλής για να αρχίσει να εφαρμόζεται, οι βουλευτές θέλουν να συζητηθεί για δεύτερη φορά. Η πρώτη φορά που είχε συζητηθεί ήταν αρχές Ιουλίου, ως προαπαιτούμενο για να ψηφίζαν στη Βουλή οι βουλευτές το καινούργιο νομικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των Μν Εξυπηρετούμενων Δανείων.

Οι πρόνοιες

Το Σχέδιο Εστία θα αφορά δάνεια ή πιστωτικές διευκολύνσεις που το δάνειο –οικιστικό ή άλλο– είναι εξασφαλισμένο με υποθήκη κύριας κατοικίας, αλλά με την αγοραία αξία της κύριας κατοικίας να μην υπερβαίνει τις 350.000 ευρώ. Για να γίνει επιλέξιμος κάποιος δανειολήπτης θα πρέπει να μην υπερβαίνει το ετήσιο οικογενειακό εισόδημά του τα 50 χιλιάδες ευρώ ετησίως. Για να εμπίπτει ο δανει-

ολήπτης στην Εστία, θα πρέπει στο τέλος Σεπτεμβρίου του 2017 να είχε ένα μη εξυπηρετούμενο δάνειο για περισσότερες από 90 ημέρες.

Η τράπεζα θα μπορεί –ανά περιπτώσεις– να κουρευτεί το δάνειο του δανειολήπτη έως και 32%, ενώ η μείωση θα είναι αναλογικά μεγαλύτερη στις περιπτώσεις όπου η αγοραία αξία της υποθηκευμένης κύριας κατοικίας θα είναι μικρότερη σε σχέση με το υπόλοιπο του δανείου. Το κράτος μέσω του Υπουργείου Εργασίας θα καταβάλει το 1/3 της δανειακής δόσης του δανείου του δανειολήπτη με την προϋπόθεση αυτός ότι θα καταβάλει ανελλιπώς τα 2/3. Μόλις φτάσει στο επιθυμητό σημείο αποπληρωμής, η τράπεζα εν συνεχεία θα προχωρά στο κούρεμα έως 32% του δανείου του.

Το κράτος για τα παραπάνω υπολογίζει πως θα επιβαρύνεται 33 εκατομμύρια ευρώ τον χρόνο, σε ανώτατο βάθος χρόνου διευθύνσεις και εφαρμογής του Σχεδίου τα 25 έτη. Υπολογίζεται πως το Σχέδιο θα έχει 15.000 δανειολήπτες και το ποσό των δανείων που θα εξυπηρετεί θα φτάνει τα 3,4 δισεκατομμύρια ευρώ. Οι τράπεζες θα στέλνουν επιστολές στους δανειολήπτες, ενημερώνοντάς τους πως είναι επιλέξιμοι για το Σχέδιο και θα τους καλούν για να συζητήσουν την αναδιάρθρωση του δανείου τους. Η Τράπεζα Κύπρου έχει προβεί ήδη σε αποστολή περίπου 5 χιλιάδων επιστολών, δανειολήπτες που σίγουρα εμπίπτουν στο Σχέδιο ανεξαρτήτως «μακιγιαρίσματος» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Νέα προσπάθεια για την ελευθεροποίηση αγοράς ηλεκτρισμού

Επαναπροκηρύσσεται μέχρι τον Ιανουάριο του 2019 και δεύτερος διαγωνισμός για το ειδικό λογισμικό

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Η πρώτη προσπάθεια του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρισμού Κύπρου για ανάπτυξη λογισμικού το οποίο θα άνοιγε τον δρόμο για την ελεύθερη αγορά ηλεκτρισμού περί τις αρχές του χρόνου δεν ευδοκίμησε. Με προϋπολογισμό περί τα πέντε εκατομ-

Στο 16% ο στόχος για το ποσοστό του ηλεκτρισμού από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μέχρι το 2020, φέτος υπολογίζεται στο 9,5% της συνολικής παραγωγής.

μύρια ευρώ κατόπιν σχετικών εισηγήσεων των συμβούλων του Διαχειριστή, η κυβέρνηση επιχειρούσε στην ουσία άνοιγμα στην ελεύθερη ανταγωνιστική αγορά ηλεκτρισμού. Παρά τις προσδοκίες για εκδήλωση μεγάλου ενδιαφέροντος από ιδιωτικές εταιρείες, μόλις μία, η Logicom, υπέβαλε τελικά την προσφορά της το ύψος της οποίας ήταν τριπλάσιο του ποσού που διέθετε η κυβέρνηση για την ανάπτυξη του συστήματος, ως εκ τού-

του απορρίφθηκε, μόλις τον Σεπτέμβριο. Η εταιρεία προσέφυγε στην αναθεωρητική αρχή προσφορών με την διαδικασία να είναι σε εξέλιξη. Στην περίπτωση που η αναθεωρητική αρχή αποφασίσει υπέρ της Logicom τότε η εταιρεία έχει την δυνατότητα να προσφύγει σε πολιτικό δικαστήριο, το οποίο θα κρίνει αν μπορεί να δοθεί αποζημίωση για τα διαφυγόντα κέρδη. Ο στόχος είναι να μειωθεί η τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος, επισημαίνει ο εκπρόσωπος Τύπου του Διαχειριστή συστήματος μεταφοράς ηλεκτρισμού στην Κύπρο, Γιώργος Ασπικαλής, τονίζοντας ότι ο προϋπολογισμός για την προμήθεια και την εγκατάσταση του λογισμικού συστήματος δεν θα πρέπει να είναι πολύ μεγαλύτερος των πέντε εκατ., καθώς τότε οι τιμές του ρεύματος δεν θα διαφοροποιηθούν.

Αλλάζουν προδιαγραφές

Πάντως, ο διαχειριστής συστήματος μεταφοράς ετοιμάζεται ήδη να προχωρήσει σε δεύτερο διαγωνισμό για το λογισμικό το οποίο θα αποτελέσει τη βάση για το άνοιγμα της αγοράς ηλεκτρισμού, ώστε να σπάσει το μονοπώλιο της ΑΗΚ και να δώσει βήμα και στον ιδιωτικό τομέα. Μετά την ατυχή κατάληξη της πρώτης απόπειρας, ο διαχειριστής επικεντρώνεται

αυτή την φορά σε αλλαγές, οι οποίες αναμένεται ότι θα υπάρξουν στις προδιαγραφές, με ζητούμενο είναι να διασφαλιστεί ότι ο διαγωνισμός θα συγκεντρώσει ικανοποιητικό ενδιαφέρον, πέραν της μιας εταιρείας. Το αρμόδιο τμήμα και η ομάδα η οποία επιλαμβάνεται του τελικού κειμένου των όρων των προσφορών (στην οποία λαμβάνουν μέρος το τμήμα λειτουργίας αγοράς, το τμήμα διαχείρισης συστήματος, το τμήμα οικονομικών, και οι σύμβουλοι του έργου) είχαν συνάντηση για το θέμα την περασμένη Παρασκευή, ενώ οι διαβουλεύσεις αναμένεται ότι θα συνεχιστούν μέχρι τέλος του χρόνου. Για τις όποιες αλλαγές θα πρέπει να ληφθεί η σύμφωνος γνώμη της γενικής λογιστικής αλλά και του γενικού ελεγκτή. Έτσι, λοιπόν, ο νέος διαγωνισμός με διαφοροποιημένες τις προδιαγραφές αναμένεται ότι θα επαναπροκηρυχθεί τέλη Δεκεμβρίου ή αρχές Ιανουαρίου του 2019.

Χρηματιστήριο ενέργειας

Το λογισμικό, το οποίο έχει επιλεγεί μετά από εντολή της ΡΑΕΚ, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως «χρηματιστήριο ενέργειας», το οποίο με τη λειτουργία του θα δώσει την ευχέρεια σε παραγωγούς και προμηθευτές να αγοράζουν μεταξύ τους διμερή συμβόλαια.

Πέντε εκατομμύρια ευρώ είναι ο προϋπολογισμός για την αγορά και την εγκατάσταση του λογισμικού, το οποίο θα ανοίξει την αγορά ηλεκτρισμού και στον ιδιωτικό τομέα.

Με τη λειτουργία της ανταγωνιστικής αγοράς θα μπορεί ο ενδιαφερόμενος συμπεριλαμβανομένης και της ΑΗΚ να πουλάει ή να αγοράζει ηλεκτρικό ρεύμα, ενώ κάθε μέρα σε συγκεκριμένο χρόνο, θα μπαίνουν όλοι ηλεκτρονικά στο σύστημα, ώστε να υποβάλουν τις προσφορές τους. Σε αυτό θα μπορούν να συμμετέχουν παραγωγοί και προμηθευτές, οι οποίοι θα έχουν αδειοδοτηθεί από τη ΡΑΕΚ. Αυτόματα το σύστημα θα αποφασίζει πώς θα κατανεμηθεί η παραγωγή της ημέρας και τυχόν ελλείψεις θα καλύπτονται από άλλες προσφορές για εφεδρικές υπηρεσίες. Ανάλογα με τη συνεισφορά των παραγωγών θα λαμβάνουν τέλος του μήνα το ποσό που αντιστοιχεί στις υπηρεσίες τους.

Στο 9,5%

Η Κύπρος θα πρέπει μέχρι το 2020 να καταφέρει να ανεβάσει το ποσοστό συνεισφοράς των ΑΠΕ στην συνολική παραγωγή ηλεκτρισμού στην Κύπρο στο 16%, αλλιώς θα βρεθεί αντιμέτωπη με πρόστιμα από την Ε.Ε. Με δεδομένο ότι αυτή τη στιγμή το ποσοστό των ΑΠΕ στην παραγωγή ηλεκτρισμού είναι στο 9,5%, η κυβέρνηση τρέχει, λοι-

πόν, να προλάβει προωθώντας σχέδιο για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές για οικιακούς καταναλωτές, και εγκατάσταση συστημάτων ΑΠΕ με τη μέθοδο συμπληρωσμού λογαριασμών (net billing), καθώς και την εγκατάσταση αυτόνομων φωτοβολταϊκών συστημάτων, μη ενωμένων με το δίκτυο, ενώ υπάρχει διαδικασία για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών ισχύος 120 μεγαβατ και αιολικών πάρκων ισχύος 17 μεγαβατ. Πάντως, για το 2018, το ποσοστό των ΑΠΕ έχει αυξηθεί κατά 1% σε σχέση με το 2017 που ήταν στο 8,4%.

Από το σύνολο της παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, τη μερίδα του λέοντος καταλαμβάνει η ΑΗΚ με ποσοστό της τάξης του 91,65%. Ακολουθώ, το 4,2% στο σύστημα μεταφοράς προέρχεται από την αιολική ενέργεια, στο 3,7% ανέρχεται το ποσοστό παραγωγής φωτοβολταϊκών επί της συνολικής παραγωγής ενέργειας, ενώ ελάχιστα είναι τα ποσοστά της βιομάζας 0,73% και της παραγωγής αιολικών πάρκων στο σύστημα διανομής (πάρκα που είναι συνδεδεμένα σε υποστατικά και είναι χαμηλής τάσης).

Ετοιμάζεται για Φ.Α. η ΑΗΚ

Η προσπάθεια απεξάρτησης από το πετρέλαιο στην παραγωγή ηλεκτρισμού γίνεται και από την ΑΗΚ, η οποία προσαρμόζει τις εγκαταστάσεις της ώστε να είναι σε θέση να δεχτούν το φυσικό αέριο. Πρόκειται για έργο ύψους 19,4 εκατομμυρίων ευρώ το οποίο θα καλυφθεί από τα αποθέματα της Αρχής, ενώ θα είναι έτοιμο μέχρι την 1η Ιανουαρίου του 2020. Στα τελικά στάδια για την εξασφάλιση περιβαλλοντικής άδειας από τις Βρετανικές Βάσεις είναι και το φωτοβολταϊκό πάρκο στο Ακρωτήριο της Λεμεσού, ισχύος 20 μεγαβάτ, ενώ στα σκαριά είναι και η ανάπτυξη φωτοβολταϊκού μεγαλύτερης ισχύος (66 μεγαβάτ) στην περιοχή Αχερά, το οποίο θα υλοποιηθεί σε δύο φάσεις. Με την αύξηση της χρήσης των ΑΠΕ στην παραγωγή ηλεκτρισμού, δεν επιχειρείται μόνο η υλοποίηση του στόχου που έχει θέσει η Ε.Ε. αλλά παράλληλα και η μείωση των τιμών στους λογαριασμούς της ΑΗΚ, οι οποίοι αποτυπώνουν τους τελευταίους μήνες την αύξηση της τιμής της πρώτης ύλης στις διεθνείς αγορές,

Κενή θέση

Η εταιρεία **A.I.MOTOKINISI LTD**, αποκλειστικοί αντιπρόσωποι και εισαγωγείς των αυτοκινήτων **PORSCHE** και **BENTLEY** στην Κύπρο, ζητά After Sales Manager για να συμπληρώσει την ομάδα της.

After Sales Manager

Απαιτούμενα Προσόντα

- Πανεπιστημιακό Πτυχίο στη Μηχανολογία με ειδικότητα στα αυτοκίνητα
- Προηγούμενη εμπειρία στη θέση του After Sales Manager σε αυτοκίνητα πολυτελείας
- Πολύ καλή γνώση χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή
- Εξαιρετικές επικοινωνιακές και οργανωτικές ικανότητες
- Άριστη γνώση της ελληνικής και αγγλικής γλώσσας
- Ακέραιος χαρακτήρας και ευχάριστη προσωπικότητα

Καθήκοντα

- Ανάπτυξη εργασιών του After Sales Service και τμήματος εξαρτημάτων
- Ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων με τον πελάτη
- Ανάλυση ανταγωνιστικού περιβάλλοντος
- Προώθηση της φιλοσοφίας της Porsche και Bentley
- Ενημέρωση και εξυπηρέτηση των πελατών
- Αντιμετώπιση έκτακτων προβλημάτων

Προσφέρονται εξαιρετικές συνθήκες εργασίας και πολύ καλό πακέτο απολαβών.

Οι ενδιαφερόμενοι παρακαλούνται να αποστείλουν βιογραφικό σημείωμα το αργότερο μέχρι την Τετάρτη 31 Οκτωβρίου 2018 στο elena.skoutaridou@porsche.com.cy

PORSCHE
A.I.MOTOKINISI GROUP
ΕΠΙΣΗΜΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ PORSCHE

PORSCHE CENTRE CYPRUS Μεγάρων 15, Τ.Κ. 12773, CY 2032 Στρόβολος, Λευκωσία
Τηλέφωνο: 77771911, Φαξ: 77772911, www.porsche.com.cy
Πωλήσεις • Συνεργείο • Ανταλλακτικά • Αξεσουάρ • Tequipment • Travel Club

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΑΓΟΡΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥ/ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗ ΣΤΗ ΛΑΡΝΑΚΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ, ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΡΙΚ

Το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου, ζητά την υποβολή αιτήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος από δημοσιογράφους/ανταποκριτές με έδρα τη Λάρνακα, με στόχο τη συνεργασία με τη μορφή της παροχής υπηρεσιών, η οποία θα αφορά την κάλυψη τοπικών γεγονότων στην επαρχία Λάρνακας και, συμπληρωματικά την επαρχία Αμμοχώστου (ελεύθερη και κατεχόμενη) για τα Δελτία Ειδήσεων, τις ενημερωτικές εκπομπές της Τηλεόρασης και του Ραδιοφώνου του ΡΙΚ καθώς και τις διαδικτυακές υπηρεσίες του Οργανισμού.

Το άτομο που θα επιλεγεί θα συνεργάζεται με τη δημοσιογράφο / ανταποκρίτρια που διαθέτει το ΡΙΚ στην Αμμοχώστο, ούτως ώστε να καλύπτει και θέματα της επαρχίας Αμμοχώστου, όταν η εκεί ανταποκρίτρια απουσιάζει ή έχει φόρτο εργασίας. Θα συνεργάζεται, επίσης, με τους τοπικούς κινηματογραφιστές του Ιδρύματος.

Η αμοιβή θα συμφωνηθεί με βάση τα προσόντα και την εμπειρία του ατόμου που θα επιλεγεί.

Όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής

Δικαίωμα υποβολής αίτησης έχουν άτομα τα οποία διαθέτουν τα ακόλουθα προσόντα:

- Κάτοχοι Απολυτηρίου αναγνωρισμένης Σχολής Μέσης Εκπαίδευσης
- Πολύ καλή γνώση της Ελληνικής και καλή γνώση της Αγγλικής γλώσσας
- Καλή γνώση ηλεκτρονικών υπολογιστών
- Πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας ή κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Αποδεδειγμένη δημοσιογραφική εμπειρία τουλάχιστον πέντε (5) ετών σε ραδιοτηλεοπτικό σταθμό, εφημερίδα ή ειδησεογραφική ιστοσελίδα.
- Ικανότητα για εκφώνηση ρεπορτάζ για την Τηλεόραση και το Ραδιόφωνο και παροχής ζωντανών τηλεφωνικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών ανταποκρίσεων στα δελτία ειδήσεων και τις επικαιρικές εκπομπές του ΡΙΚ.
- Το άτομο που θα επιλεγεί πρέπει να είναι διαθέσιμο να εργαστεί κατά τις νυχτερινές ώρες, τα σαββατοκύριακα και αργίες, ύστερα από συνεννόηση με το Τμήμα Ειδήσεων του ΡΙΚ
- Το άτομο που θα επιλεγεί πρέπει να μην συνεργάζεται με άλλο ραδιοτηλεοπτικό σταθμό ως δημοσιογράφος ή ανταποκριτής.
- Το άτομο που θα επιλεγεί θα συμβληθεί αρχικά με το ΡΙΚ για δοκιμαστική περίοδο έξι (6) μηνών.

Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να συμπληρώσουν το «Έντυπο Αίτησης Παροχής Υπηρεσιών» που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ΡΙΚ.

Οι αιτήσεις μαζί με τα συνοδευτικά πιστοποιητικά πρέπει να τοποθετηθούν σε κλειστό φάκελο με την ένδειξη: Προς Γενικό Διευθυντή ΡΙΚ «Εκδήλωση ενδιαφέροντος για την αγορά υπηρεσιών ανταποκριτή στην επαρχία Λάρνακας» και να κατατεθούν στο κιβώτιο προσφορών, που βρίσκεται εντός των κτηριακών εγκαταστάσεων του ΡΙΚ στη Λεωφόρο ΡΙΚ, Αγλαντζιά, Λευκωσία το αργότερο μέχρι την Παρασκευή 2 Νοεμβρίου 2018 στις 12:00 το μεσημέρι. Μπορεί επίσης να αποστέλλονται στο ΡΙΚ με συστημένη ταχυδρομική επιστολή, η οποία θα πρέπει, με ευθύνη του Προσφέροντα, να παραληφθεί από το ΡΙΚ μέχρι την τελευταία προθεσμία υποβολής προσφορών. Δεν λαμβάνονται υπόψη και θεωρούνται εκπρόθεσμες, προσφορές που είτε υποβλήθηκαν στο κιβώτιο προσφορών μετά την καθορισμένη ημερομηνία και ώρα είτε ταχυδρομήθηκαν έγκαιρα, αλλά δεν έφθασαν έγκαιρα στο ΡΙΚ.

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνήσουν με την Γραμματεία του Τμήματος Ειδήσεων και Επικαιρίων στο τηλ. 22862196 μεταξύ των ωρών 08.30-14.30 από Δευτέρα μέχρι Παρασκευή.

Πολλά τα επικίνδυνα σημεία στον Ακάμα

Να κλείσει μέχρι την υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου ο δρόμος στο Κακοσκαλί εισηγείται ο Γιώργος Περδίκης

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Η ανάγκη υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου για το Πάρκο του Ακάμα το οποίο επρόκειτο να τεθεί από τον Σεπτέμβριο ενώπιον Υπουργικού Συμβουλίου δεν είναι θέμα το οποίο συζητείται για πρώτη φορά. Πλησιάζοντας τα τέλη Οκτωβρίου το ζήτημα ακόμα εκκρεμεί, ενώ το τραγικό δυστύχημα με θύματα δύο τουρίστες, στον δρόμο Λουτρά της Αφροδίτης-Κακοσκαλί θορύβησε την κυβέρνηση και πλέον αναμένεται ότι το θέμα του Ακάμα θα τεθεί σε μια από τις επόμενες συνεδρίες του Υπουργικού Συμβουλίου, ώστε να πάρει τον δρόμο της και η ρύθμιση για τον συγκεκριμένο δρόμο. Ωστόσο, το σημείο στο Κακοσκαλί δεν είναι το μόνο που είναι επικίνδυνο για το κοινό, επισημαίνει ο γ.γ. των Οικολόγων Γιώργος Περδίκης και αναφέρει χαρακτηριστικά ότι ο Ακάμας δεν είναι ο παραλιακός της Λεμεσού. Κάνει λόγο για εγκληματική αμέλεια του κράτους στην αναβάθμιση του Εθνικού Δασικού Πάρκου, ενώ βλέπει κενά και στο υπό εξέταση σχέδιο, θέτοντας τις ενστάσεις του και ενώπιον του υπουργού Γεωργίας Κώστα Καδή. Κεντρικό σημείο της διαφωνίας είναι η πρόνοια για χρήση τετράτροχων μοτοσυκλέτας εντός του πάρκου, κάτι το οποίο ξενίζει τους Οικολόγους που ζητούν την άμεση και οριστική απαγόρευσή τους από όλους τους χώρους εντός του Δασικού Πάρκου.

—Με αφορμή το τραγικό περιστατικό θανατηφόρου δυστυχήματος στον δρόμο Λουτρά της Αφροδίτης-Κακοσκαλί, οι τοπικές αρχές επέριψαν ευθύνες στους Οικολόγους αλλά και σε περιβαλλοντικές οργανώσεις για τη μη επιδιόρθωση του δρόμου. Όντως υπήρξε σχεδιασμός

Διαφωνία για το σχέδιο για το Εθνικό Δασικό Πάρκο, για τη χρήση του δρόμου για το Κακοσκαλί, και ανησυχίες για τις κατολισθήσεις στο Φαράγγι του Άβακα.

Πλήρης η διαφωνία με τη διακίνηση των τετράτροχων μοτοσυκλετών, ενώ ζητείται η πλήρης απαγόρευση της πρόσβασης και διακίνησης τους εντός του Δασικού Πάρκου.

για επιδιόρθωσή του που ναυάγησε λόγω περιβαλλοντικών αντιδράσεων;

—Σε καμιά περίπτωση. Το αντίθετο συνέβη. Εμείς υποδείξαμε ότι ο δρόμος αυτός είναι παράνομος και επικίνδυνος και ζητήσαμε επανειλημμένα να κλείσει προσωρινά μέχρι την ολοκλήρωση των σχεδίων για το Εθνικό Πάρκο Ακάμα. Αυτοί που δεν σεβάστηκαν το θάνατο δύο ανθρώπων και προσπάθησαν να τον εκμεταλλευτούν για χάρην συμφερόντων, δεν συμφωνήσαν να κλείσει ο επικίνδυνος δρόμος. Είναι αυτοί που ικανοποιούνται διαχρονικά με τις λεγόμενες επιδιορθώσεις που έγιναν ως τώρα πάρα πολλές φορές, χωρίς να λύνουν το πρόβλημα.

—Διαφωνείτε με το ενδεχόμενο διαπλάτυνσης του δρόμου Λουτρών της Αφροδίτης - Κακοσκαλί;

—Σκοπός δεν είναι η διαπλάτυνση ή η εγγραφή του δρόμου όπως θέλουν κάποιοι, για να ανοίξει η πόρτα για το τσιμέντωμα του Ακάμα. Σκοπός είναι η ασφάλεια των επισκεπτών. Τα σχέδια του Εθνικού Πάρκου θα καθορίσουν αν επιβάλλεται η διαπλάτυνση, ή το οριστικό κλείσιμο, ή οτιδήποτε άλλο αποφασιστεί μετά από την κατάλληλη επιστημονική /περιβαλλοντική μελέτη. Εάν αυτό επιτρέπεται ή επιβάλλεται, αυτό ας γίνει. Πριν από τις αποφάσεις για το Εθνικό Πάρκο η ασφαλέστερη λύση είναι το κλείσιμο για μηχανοκίνητα τροχοφόρα.

—Τι μέτρα έπρεπε να ληφθούν που δεν έχουν ληφθεί;

—Έπρεπε από καιρό να απαγορευτεί η χρήση του Ακάμα σε σφαίρι 4 X 4 αυτοκινήτων και τετράτροχων μοτοσυκλετών. Περνούν μέσα από τους χωματίσιμους δρόμους του Ακάμα και τους καθιστούν ακατάλληλους, ενώ προκαλούν σοβαρή ρύπανση από τη σκόνη και το θόρυβο. Η κίνηση των άλλων μηχανοκίνητων πρέπει να είναι αυστηρά ελεγχόμενη και από ελεγχόμενες εισόδους, με προτίμηση στα λεωφορεία και στα ειδικά οχήματα ξεναγήσιμους στο πάρκο. Όλα αυτά περιλαμβάνονται στο σχέδιο Ακάμα που καθυστερούν για χρόνια να εφαρμοσούν οι αρχές.

—Γνωρίζουμε για την περίπτωση του συγκεκριμένου δρόμου, αλλά πρόκειται για την μοναδική περίπτωση;

—Υπάρχουν πολλά επικίνδυνα σημεία στον Ακάμα και για τα οχήματα και για τους πεζούς. Δεν είναι ο Ακάμας ο παραλιακός της Λεμεσού, ούτε η Λεωφόρος Μακαρίου (όπου ωστόσο σημειώνονται συχνά

Εγκληματική αμέλεια από το κράτος χαρακτηρίζει ο κ. Περδίκης το γεγονός ότι δεν έχει υλοποιηθεί ακόμα το σχέδιο για το Εθνικό Πάρκο Ακάμα.

θανατηφόρα ατυχήματα). Για παράδειγμα η κατάσταση στο φαράγγι του Άβακα, που είναι μια από τις πιο πολυσύχναστες τοποθεσίες στη χερσόνησο, εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους λόγω συχνών κατολισθήσεων. Παραδείγματα υπάρχουν πολλά. Γι' αυτό και αποτελεί εγκληματική αμέλεια από το κράτος το γεγονός ότι για τόσα χρόνια δεν προχωρά στην υλοποίηση του σχεδίου για το Εθνικό Πάρκο Ακάμα.

—Έχει κενά κατά την άποψή σας το Εθνικό Σχέδιο για το Δασικό Πάρκο του Ακάμα;

—Το Εθνικό Σχέδιο για το Δασικό Πάρκο Ακάμα πρέπει να συμφωνεί με το διαχειριστικό σχέδιο για την Ευρωπαϊκή περιοχή προστασίας της φύσης Natura 2000 και το τοπικό σχέδιο. Όλα αυτά τα σχέδια —επειδή αφορούν λίγο πολύ την ίδια γεωγραφική περιοχή— πρέπει να συνάδουν μεταξύ τους. Έχουμε

καταθέσει τις απόψεις μας και περιμένουμε να γίνουν αποδεκτές κατά το δυνατόν. Η διαδικασία της διαβούλευσης, εξ' όσον γνωρίζω, βρίσκεται σε εξέλιξη.

—Ποιες είναι οι ενστάσεις σας;

—Οι ενστάσεις μας έχουν να κάνουν με διαφορά θέματα. Για παράδειγμα, θέλουμε οι εισοδοί να είναι από τα χωριά και όχι από τις παραλίες. Οι παραλίες δεν χρειάζονται άλλους επισκέπτες. Τα χωριά πρέπει να ενισχυθούν μέσα από τις πρόνοιες του σχεδίου. Οι χώροι στάθμευσης πρέπει να χωροθετηθούν εκτός του πάρκου και όχι μέσα στα όρια της προστατευόμενης περιοχής. Ορισμένα σημεία των διαδρομών των ιδιωτικών οχημάτων πλησιάζουν σε σημεία μεγάλης οικολογικής σημασίας. Επίσης, δεν μπορούμε να δεχτούμε ότι παράνομες κατασκευές στον Ακάμα θα νομιμοποιηθούν διά του σχεδίου Ακάμα κ.ο.κ.

—Σε επιστολή σας στην «Κ» μετά από ρεπορτάζ μας για την πρόσβαση τετράτροχων μοτοσυκλετών στην περιοχή κάνατε λόγο για σκανδαλώδη αδειοδότηση εταιρείας κατασκευής τετράτροχων μοτοσυκλετών.

—Είναι ένα δυσάρεστο γεγονός που έγινε περί τα τέλη Οκτωβρίου του 2017 και αφορά την αδειοδότηση μιας εταιρείας κατασκευής τετράτροχων μοτοσυκλετών με βάση τον Καναδά, στην οποία επιτράπηκε να οργανώσει μία εβδομαδιαία εκδήλωση test-drive τετράτροχων μοτοσυκλετών δίπλα από την παραλία ωτοσκίας των θαλάσσιων खेलων στη Λάρα. Η αδειοδότηση έγινε από τον τότε διευθυντή του Τμήματος Δασών παρά την αντίθεση του Τμήματος Περιβάλλοντος. Το γεγονός αυτό είχε προκαλέσει την έντονη αντίδραση των περιβαλλοντικών οργανώσεων.

Οι τετράτροχες μοτοσυκλέτες καταστρέφουν την κλωρίδα και την πανίδα, τονίζει ο Γιώργος Περδίκης.

Οι γουρούνες δεν έχουν θέση στο πάρκο

—Συμφωνείτε με τις πρόνοιες του σχεδίου όσον αφορά τις τετράτροχες;

—Διαφωνούμε πλήρως με τη διακίνηση των τετράτροχων μοτοσυκλετών και ζητούμε την πλήρη απαγόρευση της πρόσβασης και διακίνησης τους εντός του Δασικού Πάρκου. Οι λόγοι είναι περιβαλλοντικοί: οι τετράτροχες μοτοσυκλέτες χρησιμοποιούνται ευρέως ομαδικά από νεαρούς και λόγω των τεχνικών τους δυνατοτήτων επιτρέπεται σε άτομα που δεν έχουν ιδιαίτερη εξειδίκευση και γνώση οδήγησης να μπαίνουν με ευκολία σε ευαίσθητες περιοχές όπως αμμουδιές, θαμνώδεις περιοχές, αγρούς, ρυάκια κ.ο.κ. Οι τετράτροχες μο-

τοσυκλέτες έχουν πολύ μεγαλύτερη δυνατότητα από τις κοινές μοτοσυκλέτες, εκτός των ειδικών αγωνιστικού τύπου, οι οποίες επίσης πρέπει να απαγορευτούν από το πάρκο.

Όπως κινούνται ομαδικά, σηκώνουν σύννεφα σκόνης που επηρεάζουν την ευαισθητή κλωρίδα και πανίδα. Η δυνατότητά τους να μπαίνουν σχεδόν παντού δημιουργεί κινδύνους για επηρεασμό ειδών κλωρίδας και της πανίδας που διαβιούν σε ευαίσθητες περιοχές. Ως εκ τούτου δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε με τις πρόνοιες ενός σχεδίου το οποίο επιτρέπει την διέλευσή τους. Η θέση μας βασίζεται σε λογική με περιβαλλοντική

προέκταση. Αν αντί για τέσσερις τετράτροχες μοτοσυκλέτες διπλοκαβάλλα, ενοικιάζεται ένα τετρακίνητο 4 X 4 με οδηγό και ξεναγό του πάρκου από τις υπηρεσίες πάρκου για παράδειγμα, αντιλαμβάνεται κανείς ότι τα κέρδη πάνε στην κοινωνία και όχι μόνο, όπως γράφεται σε άλλο σημείο του κειμένου του σχεδίου, σε «επιχειρήσεις ενοικίασης οχημάτων στην Πάφο».

—Έχετε θέσει τις απόψεις σας ενώπιον του υπουργού Γεωργίας. Ποια ήταν η ανταπόκρισή του;

—Βεβαίως, τις απόψεις μας αυτές τις έχουμε κατ' επανάληψη —και πρόσφατα ακόμα— καταθέσει στον υπουργό Γεωργίας και ελπίζουμε να ληφθούν υπόψη.

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΤΟΦΛΟΥ

Τοξικότερη απειλή ο «ορμpanισμός»

Οι διαχωριστικές γραμμές στον πολιτικό χάρτη της Ευρώπης έχουν αλλάξει και αυτή είναι μια νέα πραγματικότητα την οποία πρέπει να λάβουμε πολύ σοβαρά υπόψη. Τα στρατόπεδα των μεγάλων δυνάμεων, που θα αναμετρθούν για τα ποσοστά των ψηφίων και τα κλειδιά των μηχανισμών εξουσίας, δεν διακρίνονται πλέον μεταξύ της Δεξιάς και της Αριστεράς, με βάση τις κοσμοαντιλήψεις που εκφράζουν.

Χωρίζονται κάθετα, μεταξύ των υποστηρικτών της Ευρώπης από τη μια και των πολέμιων της Ευρώπης από την άλλη. Και αυτό το ρήγμα, που διχάζει και παραλύει τις ευρωπαϊκές εξελίξεις (βλέπε π.χ. τώρα Ιταλία), θα αποτυπώσει αναμφίβολα στις προσεχείς ευρωεκλογές. Ποιο είναι το πιο επικίνδυνο όμως στοιχείο της όλης υπόθεσης; Οτι οι δυνάμεις

που αντιμάχονται την ευρωπαϊκή προοπτική στην ουσία αρνούνται τη δημοκρατία, στρέφονται κατά του κράτους δικαίου, πολεμούν κάθε έννοια ανοικτής κοινωνίας. Αντιστρατεύονται δηλαδή τις ίδιες τις θεμελιώδεις αξίες της Ευρώπης και έναν αξιοθαύμαστο πολιτισμό αλληλεγγύης, συνεργασίας και προόδου, που οικοδομήθηκε μετά τον πόλεμο.

Η δημοκρατία είναι προϋπόθεση της Ευρώπης, αυτός είναι ο θεμελιώδης κώδικας και το βασικό εργαλείο εξέλιξης. Η Ευρώπη είναι ένα δημοκρατικό συμβόλαιο ειρήνης, συνοχής και ανάπτυξης. Είναι ένα πολιτικό μοντέλο και αυτό το μοντέλο είναι που απειλείται σήμερα θανάσιμα, όσο και εάν ακούγεται κλισιέ.

Κινδυνεύει όντως να διαλυθεί από το διογκούμενο κύμα του αυταρχισμού, του εθνικισμού και

Το φαινόμενο Ορμπαν είναι ένα αντι-μοντέλο, σε σχέση με τα δημοκρατικά κεκτημένα, που βρίσκεται όμως μιμητές.

του λαϊκισμού, που αναπτύσσεται από την περιφέρεια έως το κέντρο της Ευρώπης, με κορυφαίο αρνητικό πρωταγωνιστή τον πρωθυπουργό της Ουγγαρίας Ορμπαν, ο οποίος αμφισβητεί και πολεμά εντέχνως τα πάντα.

Στην ουσία αποδομεί κάθε δημοκρατική αξία. Ασκεί έναν τρομακτικά ασφυκτικό έλεγχο σε κάθε κέντρο και ανεξάρτητη αρχή εξουσίας στη χώρα του, αυθαίρε-

ται και μεταδίδει με θόρυβο αυτό το μήνυμα.

Ελέγχει απόλυτα πλέον τη Δικαιοσύνη, την Παιδεία, τις τράπεζες, τον Τύπο, την Εκκλησία και πάει λέγοντας. Το φαινόμενο Ορμπαν είναι ένα αντι-μοντέλο, σε σχέση με τα ευρωπαϊκά κεκτημένα, το οποίο όμως βρίσκεται μιμητές σε αρκετές χώρες και αυτό είναι το άκρως επικίνδυνο.

Το επισημαίνουμε με έμφαση ενόψει των ευρωεκλογών, με δεδομένο ότι θα σπκώσουν ψηλά τους τόνους και τις σημαίες τους τους επόμενους μήνες.

Εάν λοιπόν οι αντιευρωπαϊκές πολιτικές δυνάμεις αποσπάσουν συνολικά ένα ποσοστό της τάξης του 40% μέσα στο Ευρωκοινοβούλιο, πράγμα που δεν αποκλείουν οι ειδικοί των προβλέψεων, αντιλαμβάνεται κανείς ότι το θέμα της διακυβέρνησης της Ευ-

ρώπης γίνεται ακόμη πιο δύσκολη υπόθεση. Πολύ δε περισσότερο με τη συσπείρωση των κυβερνήσεων που επιχειρεί να συμπύκνωση σε μέτωπο ο Ορμπαν, από τον Σαλβίνι της Ιταλίας μέχρι τον Μοραβιέσκι της Πολωνίας, τις κυβερνήσεις της Σλοβακίας, της Τσεχίας, της Ρουμανίας κ.ο.κ. Το φαινόμενο δυστυχώς μπορεί να πάρει τη μορφή επιδημίας και να γενικευτεί ο «ορμpanισμός», η τοξικότερη όπως φαίνεται απειλή για τη δημοκρατία και τη συνοχή της Ευρώπης.

Αυτό είναι το μείζον θέμα σήμερα, περισσότερο και από την αποσταθεροποίηση που δημιουργεί η κόντρα με την Ιταλία για τον προϋπολογισμό, με δεδομένο ότι εκεί τη λύση εξισορρόπησης θα δώσουν μοιραία οι διεθνείς αγορές. Με τη δημοκρατία όμως, το κράτος δικαίου και τις άλλες

ανθρωπιστικές αξίες τι γίνεται; Οι παραδοσιακές ηγεσίες της Ευρώπης παραμένουν πολιτικά αμήχανες, αδύναμες θα έλεγε κανείς να αντιδράσουν και να αντιστρέψουν τη φορά των πραγμάτων γρήγορα. Και αυτό είναι επίσης πολύ ανησυχητικό.

Ο Ορμπαν δουλεύει πιο μεθοδικά, δεν κάνει κρόνο. Ούτε δεξιά ούτε αριστερά, παίρνει το μεταναστευτικό πρόβλημα και την οικονομική κρίση και ανάβει το φτιλί από τη μία άκρη στην άλλη. Στέλνει τα δικά του μηνύματα, γίνεται ο αντι-Μακρόν ή ο αντι-Μέρκελ ενόψει των πανευρωπαϊκών εκλογών. Δημιουργεί ένα προσωποπαγές κράτος επειδή —όπως λέει— αυτόν εξέλεξαν οι ψηφοφόροι, τα παραδείγματα τύπου Πούτιν ή Ερντογάν δηλαδή αναπαράγονται. Αλλά πού; Στην καρδιά της Ευρώπης!

Περιορισμούς στο πακέτο Τσίπρα βάζουν οι Βρυξέλλες

Δεν υπάρχει χώρος για μη περικοπή συντάξεων και ελαφρύνσεις – Ενοχλεί το μήνυμα αμφισβήτησης των μεταρρυθμίσεων

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Για μια «ενδιάμεση λύση» στο θέμα της περικοπής των συντάξεων μιλούν πλέον πηγές στις Βρυξέλλες, επιβεβαιώνοντας ότι η εξασφάλιση του ελληνικού αιτήματος κάθε άλλο παρά περίπατος θα είναι και ότι οι ευρωπαϊκοί θεσμοί θα απαιτήσουν κάποιες «θυσίες», ώστε να μη σταλεί το μήνυμα ότι η Ελλάδα δεν κάνει τίποτα από αυτά για τα οποία δεσμεύθηκε.

Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αυτής λύσης, για την οποία συζητούν θεσμοί και κυβέρνηση, εξετάζεται –σύμφωνα με ενημερωμένη ευρωπαϊκή πηγή– ένα «νέο μείγμα» μέτρων και αντιμέτρων. Οι προτάσεις που βρίσκονται στο τραπέζι προβλέπουν να περικοπούν σταδιακά ή εν μέρει οι συντάξεις ή/και κάποια από τα αντίμετρα, αλλά και να έρθει νωρίτερα, από 1/1/2019 και να εφαρμοστεί σταδιακά η μείωση του αφορολογήτου.

«Είναι γεγονός ότι η Ελλάδα έχει ένα επίκεντρο στο θέμα των συντάξεων, αλλά αν δοθεί το σήμα ότι δεν κάνει τίποτα απ' όσα συμφωνήθηκαν δεν θα είναι θετικό, όχι μόνο για τις αγορές αλλά και για ορισμένα από τα κράτη-μέλη», διαμνύει η πηγή. Στόχος, όπως εξηγεί η ίδια, είναι να υπάρξει συμφωνία με την ελληνική κυβέρνηση πριν από την κατάθεση του προϋπολογισμού, στις 21 Νοεμβρίου.

Οι Ευρωπαίοι κατέστησαν σαφές τις προηγούμενες μέρες, μέσω του επικεφαλής του ESM Κλάους Ρέγκλινγκ, ότι μια εξέλιξη σαν αυτή που διαφημίζει η κυβέρνηση, με πλήρη αναστολή των περικοπών των συντάξεων (με δημοσιονομικό κόστος 2,065 δισ. ευρώ) και ταυτοχρόνως εφαρμογή πρόσθετων δημοσιονομικών παρεμβάσεων 766 εκατ. ευρώ (που περιλαμβάνει τη μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 10%, των

Οι Ευρωπαίοι κατέστησαν σαφές τις προηγούμενες μέρες, μέσω του επικεφαλής του ESM Κλάους Ρέγκλινγκ, ότι μια εξέλιξη σαν αυτή που διαφημίζει η κυβέρνηση, με πλήρη αναστολή των περικοπών των συντάξεων και ταυτοχρόνως εφαρμογή πρόσθετων δημοσιονομικών παρεμβάσεων 766 εκατ., δεν είναι εφικτή.

Στόχος είναι να υπάρξει συμφωνία με την ελληνική κυβέρνηση πριν από την κατάθεση του προϋπολογισμού, στις 21 Νοεμβρίου.

ασφαλιστικών εισφορών και τη χορήγηση, έστω και σε μικρότερη ομάδα από την αρχικώς σχεδιαζόμενη, του επιδόματος ενοικίου), δεν είναι εφικτή. Ο τώως πρόεδρος

του Eurogroup Γερουν Ντάισελμπλουμ διεμήνυσε και αυτός ότι το πρόβλημα με την αναστολή των μειώσεων είναι ότι στέλνεται αρνητικό σήμα.

Οι επιφυλάξεις των Ευρωπαίων κινούνται σε πολλά επίπεδα.

• Πρώτον, υπάρχει το δημοσιονομικό πρόβλημα. Παρότι αναγνωρίζεται ότι θα υπάρξει υπερπλεόνασμα το 2019, οι θεσμοί και η κυβέρνηση δεν έχουν ακόμη συμφωνήσει ως προς το ύψος του. Η διαφορά των δύο πλευρών είναι της τάξης του 0,2% του ΑΕΠ (350-400 εκατ. ευρώ), αν και οι διαπραγματεύσεις επί του ποσού συνεχίζονται.

Οι Ευρωπαίοι, επιπλέον, θέλουν και ένα περιθώριο ασφαλείας από τον στόχο για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ. Ακόμη όμως κι αν υπάρξει συμφωνία για το υπερπλεόνασμα του 2019, αμφισβητούν ότι το περιθώριο θα παραμείνει ίδιο τα επόμενα χρόνια, ώστε να μπορούν να διατηρηθούν χωρίς περικοπές οι συντάξεις.

• Δεύτερον, υπάρχει πάντα το διαρθρωτικό ζήτημα, η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος και η αποστέρηση πόρων από άλλους πιο σημαντικούς προορισμούς. Το θέμα έθεται το ΔΝΤ, παρότι κρατάει χαμηλούς τόνους

και πολλοί Ευρωπαίοι συμμερίζονται την άποψή του.

• Τρίτον, ενοχλεί το μήνυμα της αμφισβήτησης των μεταρρυθμίσεων. Μάλιστα, αυτό δεν προέρχεται μόνο από τις συντάξεις. Ήδη έχει ανακοινωθεί η πρόθεση της κυβέρνησης να ζητήσει να μη μειωθεί το αφορολόγητο από 1/1/2020, ενώ προχωρούν οι αλλαγές στα εργασιακά, με επέκταση των κλαδικών συμβάσεων, αλλά και με ενεργοποίηση της διαδικασίας για αύξηση του κατώτατου μισθού. Αν σε αυτά προστεθούν τα πρόσφατα αιτήματα από κυβερνητικούς αξιωματούχους για κάθε λογής ανατροπές, όπως π.χ. η αύξηση του ακατάσχετου στους λογαριασμούς στα 10.000 ευρώ, ή η πλήρης προστασία της πρώτης κατοικίας, το μήνυμα για κυβερνητική επιχείρηση ξηλώματος των μεταρρυθμίσεων, ενόψει εκλογών, γίνεται εκκωφαντικό και αυτό οι Ευρωπαίοι δεν είναι διατεθειμένοι να το δεχθούν.

Σημειώνεται ότι στα πρόσφατα αιτήματα παροχών φέρεται να αντιδρά και ο υπουργός Οικονομικών Ευκλείδης Τσακαλώτος, καθώς θεωρεί ότι εξασθενίζουν τη διαπραγματευτική του θέση για τη διεκδίκηση μόνο των συντάξεων και του κατώτατου μισθού, αλλά και θέτουν σε κίνδυνο γενικότερα την πορεία ομαλής εξόδου από το μνημόνιο.

Το τελευταίο είναι αυτό που ανησυχεί πάνω απ' όλα και τους Ευρωπαίους. Θεωρούν, όπως διαμνύουν πηγές τους, ότι αν παγιωθεί η εντύπωση πως η Ελλάδα ζηλώνει τις μεταρρυθμίσεις, η πρόσβαση στις αγορές θα είναι αδύνατη, οι επενδύσεις δεν θα έρθουν ποτέ και γενικότερα το σχέδιό τους θα έχει αποτύχει. Σε μια τέτοια περίπτωση, φοβούνται μήπως κληθούν να συνδράμουν τη χώρα για άλλη μια φορά με ένα νέο δάνειο και μνημόνιο.

Η θέση του ΔΝΤ

Μπορεί το ΔΝΤ να έχει επιλέξει να κρατήσει χαμηλούς τόνους στο θέμα των συντάξεων και να το παραπέμψει για απόφαση στους Ευρωπαίους, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι τα επιχειρήματά του δεν επηρεάζουν τους τελευταίους και –βεβαίως– τις αγορές. Η βασική θέση του Ταμείου είναι ότι το ασφαλιστικό σύστημα είναι ακριβό (οι δαπάνες αντιστοιχούν στο 17,3% του ΑΕΠ, έναντι 13% στην Ε.Ε. το 2017) και περιορίζει τη περιθώρια για άλλες παρεμβάσεις και μείωση των φόρων που είναι υψηλοί. Επιπλέον, υπάρχουν κίνδυνοι αύξησης του κόστους από δικαστικές αποφάσεις, ενώ η μέση ηλικία συνταξιοδότησης είναι ακόμη σχετικά χαμηλή. Είναι επίσης άδικο, υποστηρίζουν πηγές του Ταμείου, να είναι υψηλότερη η σύνταξη κάποιου που συνταξιοδοτήθηκε λίγο πριν σε σχέση με κάποιον που συνταξιοδοτήθηκε λίγο μετά το νέο σύστημα. Αντίστοιχα, για το αφορολόγητο, το επίκεντρο του Ταμείου είναι ότι βρίσκεται σε πολύ υψηλότερο επίπεδο από άλλες χώρες και ότι η φορολογική βάση στην Ελλάδα είναι μικρή. Η αύξηση του κατώτατου μισθού και οι αλληγογικές διαπραγματεύσεις είναι επίσης βέβαιο ότι βρίσκονται στο ραντάρ του Ταμείου.

Από τη Λεμεσό για όλη την Κύπρο...

Απο την Κύπρο για όλο τον κόσμο...

www.kanali6.com.cy
www.facebook.com/kanali6
twitter.com/kanali_6

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

ΣΑΒΒΑΤΟ
10 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2018
ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΜΕΓΑΡΟ
13:45-18:15

ΔΩΡΕΑΝ ΕΙΣΟΔΟΣ
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΜΕΝΗ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΗ

Υπό την Αιγίδα της Κυπριακής Ολυμπιακής Επιτροπής

- Θες να ενημερωθείς για τις ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΠΟΥ ΚΑΝΟΥΝ ΤΗ ΔΙΑΦΟΡΑ στην αθλητική επίδοση;
- Θες να αναπτύξεις την κρίση σου για να διαχωρίζεις ψεύτικες υποσχέσεις από επιστημονικές μεθόδους υποστήριξης της αθλητικής απόδοσης;
- Είσαι αθλητής ή αθλούμενος και ενδιαφέρεσαι να μάθεις τι πρέπει να περιέχει η διατροφή σου πριν και μετά και γιατί; Διερωτάσαι τι αναλύσεις χρειάζονται και κάθε πόσο;
- Είσαι γονέας αθλητή και επιθυμείς να συμβάλεις θετικά στην ανθεκτικότητά του σε αντιδότητες;
- Έχεις περιέργεια για το ρόλο της φυσιοθεραπείας και της χειροπρακτικής στην πρόληψη και αποθεραπεία αθλητικών τραυματισμών;
- Διερωτάσαι πως να αντιμετωπίσεις κάποιους γονείς αθλητών σου που είναι υπερεμπλεκόμενοι στην προπονητική πορεία του παιδιού τους;
- Ανησυχείς αν η υγεία σου μπορεί να υποστηρίξει εντατική άθληση και γυμναστική;

Συντονιστής
13:45-14:00 **Ηρόδοτος Μιλτιάδους**, Πρόεδρος Ένωσης Αθλητικογράφων Κύπρου

14:00-14:30 **Αφιέξεις / Έγγραφές**
Κωνσταντίνος Χαλαμπίδης, Υπεύθυνος Στρατηγικής Κυπριακής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου (ΚΟΠ)

14:30-15:50 **Διατροφή και Αθλητής**
Νικολέτα Μιχαηλίδου, MSc, RD, Κλινική Διατροφολόγος Αθλητική Διατροφολόγος
Ψυχολογία και Αθλητής
Δρ Ανθή Λούτσιου, Psyd Εγγεγραμμένη Κλινική Ψυχολόγος, EuroPsy Certified
Κλινικός Έλεγχος Αθλητή / Αντεδείξεις στην άσκηση
Δρ Κώστας Σχίζας, Παθολόγος

15:50-16:00 **Παρουσίαση προϊόντων της εταιρείας MSJ**
Μαρία Ζαχαράκη, MSJ's Scientific Promotion Manager, Group Trainer, Βιολόγος

16:00-16:30 **Διαλείμμα, καφέ**

16:30-18:00 **Εργαστηριακή Ιατρική**
Χάρης Μαυρομυστάκης, Ms Medical Microbiology, Ms Immunology, Virology Specialist
Ποδιατρική και Άθληση
Μαρία Μιαμμιλώτου-Πολυδώρου, Ποδολόγος-Ποδίατρος
Χειροπρακτική και Άσκηση
Γιώργος Όγινος, DC Δρ Χειροπρακτικής, BA Human Physiology
Αξιολόγηση και Πρόληψη Τραυματισμών
Κωνσταντίνος Βονιάτης, Κλινικός Φυσιοθεραπευτής

18:00-18:15 **Συνατήστε τους εμπεριονόμενες**

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ

Για πληροφορίες: 99515526 science4athletes@gmail.com

Στις τράπεζες 8 στα 10 ακίνητα που πωλήθηκαν σε πλειστηριασμό

Αγοράζουν τα περισσότερα ακίνητα, καθώς δεν υπάρχει επενδυτικό ενδιαφέρον

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΣΟΡΤΖΗ**

Το φράγμα των 20.000 ξεπέρασαν οι πλειστηριασμοί που έχουν «ανεβεί» στην ηλεκτρονική πλατφόρμα eaucition, αλλά το επενδυτικό ενδιαφέρον παραμένει ακόμη περιορισμένο, καθώς η πλειονότητα των ακινήτων που μεταβιβάζονται καταλήγει στις τράπεζες.

Συγκεκριμένα, μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας eaucition έχουν προγραμματιστεί να γίνουν 20.160 πλειστηριασμοί έως και τον Μάιο του 2019, επιβεβαιώνοντας την επιτάχυνση των διαδικασιών, έτσι ώστε οι πλειστηριασμοί ακινήτων να φθάσουν σταδιακά τις 40.000 κάθε χρόνο. Όπως προκύπτει από στοιχεία της «Κ», μέχρι σήμερα έχουν ολοκληρωθεί 10.410 πλειστηριασμοί ακινήτων. Πρόκειται για πλειστηριασμούς που πραγματοποιήθηκαν ηλεκτρονικά μέσω της πλατφόρμας eaucition από τον περασμένο Νοέμβριο, οπότε και τέθηκε σε λειτουργία η πλατφόρμα. Από τους 10.410 πλειστηριασμούς που έχουν ολοκληρωθεί μέχρι σήμερα – οι περισσότεροι από τον Φεβρουάριο και μετά – γόνιμοι υπήρξαν λιγότεροι από τους μισούς, και συγκεκριμένα 4.810. Αγονοί, δηλαδή χωρίς να υπάρξει κανένα ενδιαφέρον, κληρώθηκαν οι 5.600. Σύμφωνα με τα στοιχεία της «Κ», από το σύνολο των 4.810 ακινήτων που μεταβιβάστηκαν μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, η συντριπτική πλειονότητα κατέληξε στα χαρτοφυλάκια των τραπεζών. Συγκεκριμένα, οι τράπεζες αγόρασαν πάνω από το

80% των ακινήτων που οι ίδιες έβγαλαν στον πλειστηριασμό, δηλαδή περί τα 3.800 ακίνητα. Για τα ακίνητα αυτά δεν υπήρξε ενδιαφέρον από τρίτους και έτσι μεταβιβάστηκαν στην τιμή εκκίνησης που προβλέπει η διαδικασία και η οποία είναι κοντά στην εμπορική αξία τους. Οι τράπεζες αναμένεται να συνεχίσουν την πολιτική αγοράς των ακινήτων που βγάζουν σε πλειστηριασμό, σε μια προσπάθεια να ανακτήσουν μέρος από οφειλών που έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες, το ύψος των οποίων προσεγγίζει τα 69 δισ. ευρώ. Τα ακίνητα που επιλέγουν να αγοράσουν είναι αυτά που θεωρούνται εμπορεύσιμα, δηλαδή αυτά που μπορούν στη συνέχεια να προσελκύσουν αγοραστές. Όπως εξηγούν αρμόδια στελέχη, η σταδιακή επανάκαμψη των τιμών στην αγορά ακινήτων στήριζεται κυρίως στις ενοικιάσεις τύπου Airbnb, αλλά και στη ζήτηση που υπάρχει για την απόκτηση «κρυσθής βίζας». Πρόκειται για ακίνητα με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που οι τράπεζες, και εφόσον δεν υπάρξει ενδιαφέρον μέσω της πλατφόρμας, τα αγοράζουν οι ίδιες και τα οποία στη συνέχεια τα διαθέτουν σε funds κυρίως μέσω πακέτων ακινήτων που βγάζουν προς πώληση ή μεμονωμένα μέσω των εταιρειών διαχείρισης ακινήτων που έχουν. Τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνουν ότι η ζήτηση στην αγορά ακινήτων μέσω του eaucition είναι απογοητευτική, στον βαθμό που δεν έχει καταφέρει να λειτουργήσει ως εργαλείο για την επανεκκίνηση της αγοράς ακινήτων, κινητοποιώντας

ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΙ

Εως σήμερα έχουν ολοκληρωθεί

10.410
ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ

ΓΟΝΙΜΟΙ
4.810
ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ

ΑΓΟΝΟΙ
5.600

3.800
ΑΚΙΝΗΤΑ
ΕΧΟΥΝ
ΑΓΟΡΑΣΕΙ
ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Εως τον Μάιο του 2019 έχουν προγραμματιστεί να γίνουν

20.180

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

το ενδιαφέρον δυναμικών αγοραστών. Αυτός είναι και ο λόγος που οι εποπτικές αρχές πιέζουν για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του συστήματος των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών μέσα από την αναβάθμιση της πλατφόρμας και τον εμπλουτισμό της με πρόσθετες πληροφορίες. Στόχος είναι να καταστεί ευκολότερη η αναζήτηση ακινήτων και οι χρήστες της πλατφόρμας να είναι σε θέση μέσα από λέξεις-κλειδιά (keywords) να εντοπίζουν τα ακίνητα που τους ενδιαφέρουν με κριτήρια όπως η περιοχή, το εμβαδόν, η τιμή του ακινήτου κ.ά. Η σταδιακή αύξηση, πάντως, του αριθμού των ακινήτων που εκπλειστηριά-

ζονται παραπέμπει στον στόχο που έχει τεθεί από τους θεσμούς για τη διενέργεια 40.000 πλειστηριασμών τον χρόνο. Αν και ο αριθμός δείχνει μεγάλος, πρόκειται ουσιαστικά για την επάνοδο στην «κανονικότητα» μετά το «πάγωμα» πολλών ετών που έληξε οριστικά το 2017. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 2008, δηλαδή λίγο πριν από το ξέσπασμα της κρίσης, οι πλειστηριασμοί ήταν 42.540, ενώ το 2009 ξεπέρασαν τις 52.000. Από τότε, και λόγω μιας σειράς προστατευτικών μέτρων που ισχύσαν, έφθιναν σταθερά κάθε χρόνο για να φτάσουν μόλις τις 5.600 το 2017.

etzortzi@kathimerini.gr

Το 72,8% των μισθωτών αμείβεται με μισθούς κάτω των 1.000 ευρώ

Η αύξηση του κατώτατου μισθού, η ενεργοποίηση κλαδικών συμβάσεων, η μη περικοπή των συντάξεων, αλλά και η διατήρηση του αφορολόγητου ορίου τουλάχιστον στα σημερινά επίπεδα, είναι σύμφωνα με τη ΓΣΕΕ τα όπλα για να διατηρηθεί ο ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ σε θετικά επίπεδα. Με το 72,8% των μισθωτών να αμείβεται με μισθούς κάτω των 1.000 ευρώ, η συνομοσπονδία στην ενδιάμεση έκθεσή της για την ελληνική οικονομία επισημαίνει πως για να γίνει η θετική δυναμική διατήρηση, θα πρέπει να υπάρξουν ενδογενείς μηχανισμοί δημιουργίας εισοδημάτων και ροών ρευστότητας. Επιπλέον, υπογραμμίζει πως η σταθερότητα και η φερεγγυότητα των ελληνικών τραπεζών είναι απολύτως εξαρτημένες από τη δημιουργία εισοδημάτων και ροών ρευστότητας στην οικονομία, καθώς μια τέτοια εξέλιξη θα βελτιώνει σωρευτικά την ποιότητα του ενεργητικού τους και την καταθετική τους βάση, οι οποίες υπονομεύτηκαν από τις πολιτικές της δημοσιονομικής λιτότητας και της εσωτερικής υποτίμησης. Είναι χαρακτηριστικό, όπως φαίνεται και στην έκθεση, πως η μείωση των ονομαστικών ωριαίων μισθών και ημερομισθίων κατά την περίοδο 2010-2018, δηλαδή συμπεριλαμβανοντας και τη μερική ανάκαμψη των τελευταίων χρόνων, φτάνει στο 20%. Την ίδια περίοδο η παραγωγικότητα της εργασίας μειώνεται κατά 6% αποτυπώνοντας έτσι και τις μεσοπρόθεσμες συνέπειες της καταστροφής του παραγωγικού δυναμικού της οικονομίας. Σχετικά με την κατανομή των μισθών, το 72,8% των εργαζομένων λαμβάνει καθαρές μηνιαίες αποδοχές κάτω από 1.000 ευρώ, ενώ μόλις το 10% πάνω από 1.300 ευρώ. Σε κλαδικό επίπεδο, οι χαμηλότερες αποδοχές εμφανίζονται στον κλάδο της γεωργίας, όπου ο καθαρός μέσος μισθός ανέρχεται σε 607 ευρώ, ενώ ακολουθούν οι δραστηριότητες που σχετίζονται με τον τουρισμό

(668 ευρώ) και οι διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες (674 ευρώ). Αντίθετα, οι υψηλότερες μηνιαίες αποδοχές εμφανίζονται στον κλάδο της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (1.237 ευρώ), ενώ ακολουθούν οι τράπεζες και οι ασφάλειες (1.151 ευρώ), τα ορυχεία και λατομεία (1.140 ευρώ) και η δημόσια διοίκηση και άμυνα (1.101 ευρώ). Αναφορικά με την εξέλιξη του μέσου μισθού ανά ομάδα επαγγέλματος για την ίδια περίοδο, οι χαμηλότερες αποδοχές καταγράφονται στους ανειδίκευτους

Αύξηση κατώτατου μισθού, κλαδικές συμβάσεις, μη περικοπή συντάξεων και διατήρηση του αφορολόγητου ορίου ζητεί η ΓΣΕΕ.

εργάτες, με μέσο μισθό 633 ευρώ, ενώ ακολουθούν τα επαγγέλματα που σχετίζονται με τη γεωργία (683 ευρώ) και οι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και στο εμπόριο (726 ευρώ). Αντίθετα, οι υψηλότερες αποδοχές εμφανίζονται στα ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη (1.522 ευρώ) και ακολουθούν οι επαγγελματίες (1.098 ευρώ) και οι τεχνικοί (1.007 ευρώ).

Όσον αφορά τις εξελίξεις στην αγορά εργασίας, παρατηρούνται σημάδια αργής αλλά σταθερής βελτίωσης. Ειδικότερα, σύμφωνα με τη ΓΣΕΕ η μείωση της ανεργίας στα προ κρίσης επίπεδα, ήτοι κάτω του 10%, δεν προβλέπεται πριν από το 2025. Επίσης, η μερική και η εκ περιτροπής απασχόληση κυριαρχούν στις νέες συμβάσεις εργασίας, ενώ σημαντικό τμήμα των ανέργων εμφανίζεται αποθαρρυσμένο από τις προοπτικές εισόδου στην αγορά εργασίας και οδηγείται είτε στην έξοδο από το εργατικό δυναμικό είτε στο μετανάστευση.

ΑΠΟΨΗ / Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΓΟΝΙΑΔΑΚΗ*

Η περικοπή των υψηλών συντάξεων και η αποκατάσταση της διαγενεακής δικαιοσύνης

Ενώ κυβέρνηση και αξιωματική αντιπολίτευση διαγωνίζονται για τις ψήφους των συνταξιούχων, υποσχόμενες ότι δεν θα εφαρμόσουν τη νομοθετημένη περικοπή των συντάξεων, καλό είναι να αναλογιστούμε τον όρο «διαγενεακή δικαιοσύνη», δηλαδή την ανάγκη των σημερινών ανθρώπων να ζήσουν μια άνετη ζωή, χωρίς να επηρεάζουν τη δυνατότητα της επόμενης γενιάς να έχει ένα παρόμοιο βιοτικό επίπεδο. Καθώς η Ελλάδα είναι τελευταία ανάμεσα στις 28 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη διαγενεακή δι-

καισύνη, η περικοπή των συντάξεων από 1/1/2019 και η ανακατανομή των πόρων προς τις επόμενες γενιές είναι μέτρα απολύτως αναγκαία για την ελληνική κοινωνία, για τους ακόλουθους λόγους:

Πρώτον, η συνταξιοδοτική δαπάνη στην Ελλάδα ως ποσοστό του ΑΕΠ παραμένει πολύ υψηλότερη (16%) σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (10%). Η διαφορά αυτή στη δαπάνη δεν δικαιολογείται από το επίπεδο γήρανσης του ελληνικού πληθυσμού, το οποίο είναι αντίστοιχο του ευρωπαϊκού.

Σημειωτέον ότι 370.000 συνταξιούχοι λαμβάνουν μεικτές συντάξεις άνω των 1.500 ευρώ και 220.000 συνταξιούχοι έχουν ηλικία μεταξύ 26 και 60 ετών.

Δεύτερον, το δημογραφικό πρόβλημα της Ελλάδας είναι σοβαρό, αφού ο πληθυσμός της το 2040 προβλέπεται να έχει μειωθεί κατά 13%, ενώ ο πληθυσμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) προβλέπεται να έχει αυξηθεί κατά 4%. Καθώς η χώρα δεν θα είναι ελκυστικός προορισμός οικονομικών μεταναστών για αρκετά χρόνια ακόμα, η στήριξη της ελληνικής οικογένειας αποτελεί επιτα-

κτική ανάγκη. Στον τομέα αυτό, και παρά τις πρόσφατες αυξήσεις στο οικογενειακό επίδομα, η Ελλάδα δαπανά 3 φορές μικρότερο ποσοστό του ΑΕΠ σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (0,6 έναντι 1,7%). Ενδεικτικά, τετραμελής οικογένεια με συνολικό εισόδημα μεταξύ 12 και 20.000 ευρώ εισπράττει μόλις 84 ευρώ τον μήνα.

Τρίτον, ένας άλλος σημαντικός τρόπος με τον οποίο μια κοινωνία επενδύει στις επόμενες γενιές είναι μέσω των δαπανών σε έρευνα και ανάπτυξη. Η σχετική δαπάνη της Ελλάδας είναι η

μισή από τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό μέσο όρο. Αν στα παραπάνω προσθέσουμε και το δυσθεώρητο δημόσιο χρέος που η προηγούμενη γενιά έχει φορτώσει στις πλάτες των επόμενων, είναι ξεκάθαρο ότι, σε επίπεδο κοινωνίας, τα παιδιά και οι νέοι του σήμερα έχουν κάθε λόγο να αισθάνονται αδικημένοι από την αμέσως προηγούμενη γενιά.

Συνεπώς, η προβλεπόμενη ανακατανομή 2,5 δισ. ευρώ από τους συνταξιούχους με υψηλές συντάξεις στους γονείς ανήλικων τέκνων και σε επι-

δοτήσεις για προσέλευση νέων ερευνητών του εξωτερικού σε εγχώρια πανεπιστήμια και επιχειρήσεις είναι ένα μέτρο αυτομόντο για το παρόν και το μέλλον της ελληνικής κοινωνίας. Τέλος, το μέτρο αυτό δεν είναι αναγκαίο να είναι πολιτικά καταστρεπτικό, αφού ο αριθμός των συνταξιούχων που θα δουν μείωση 50-100 ευρώ στη σύνταξή τους δεν είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των γονέων ανήλικων παιδιών που θα δουν το οικογενειακό επίδομα που εισπράττουν να διπλασιάζεται. * Διδάκτωρ Βιολογίας.

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΑΡΗΛΟΜΩΝ (Κ.Ο.Α.Π.)
CYPRUS AGRICULTURAL PAYMENTS ORGANISATION (CAPO)

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Παρηλώσεων (ΚΟΑΠ) ανακοινώνει την προκήρυξη ανοικτού διαγωνισμού με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, για Παροχή Ασφαλιστικών Υπηρεσιών (CPV66000000), με αριθμό ΟΑΠ/ΠΑΥ/01/18/09. Εκτιμώμενη Αξία Σύμβασης €130,200 χωρίς ΦΠΑ.

Για τα έγγραφα, πρόσθετες πληροφορίες και διευκρινήσεις επί των εγγράφων του διαγωνισμού οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς μπορούν να αποταθούν στο Ηλεκτρονικό Σύστημα Δημόσιων Συμβάσεων, στη διεύθυνση: <https://www.eprocurement.gov.cy/ceproc/home.do>.

Οι Προσφορές υποβάλλονται ηλεκτρονικά μέσω του χώρου για τον συγκεκριμένο διαγωνισμό στο Ηλεκτρονικό Σύστημα Σύνταξης Συμβάσεων (www.eprocurement.gov.cy) μέχρι τις 09/11/2018 και ώρα 10:00 πμ.

Για οποιοδήποτε πληροφορία, παρακαλώ όπως επικοινωνείτε με την αρμόδια λειτουργό αγορών, κα Έλενα Αντωνίου, στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο eantoniou@capo.gov.cy, ή στο τηλέφωνο 22557664

ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΑΚΙΝΗΤΟΥ

Εκποιείται ένα άρτιο και οικοδομήσιμο οικόπεδο εντός σχεδίου στα Ανω Λιόσια Αττικής (ΒΙΟ.ΠΑ), επιφάνειας 3.366,16 τ.μ. με κτίριο αποτελούμενο από ισόγειο κτίριο 1.090,00 τ.μ. και υπόγειο 658,00 τ.μ. με ελάχιστο τμήμα 650.000 Ευρώ (ΠΛΗΘΙΟΝ ΑΤΤΙΚΗΣ ΟΔΟΥ). ΤΗΛ. 6977040320

ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΕΙΟΥ

Το Οφθαλμιατρείο της Μαρίας Δρουσιώτου - Φυλακτού μεταφέρεται στη Λεωφόρο Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' 95, 4ος όροφος, γραφείο 401, 1071 Λευκωσία.

Η οφθαλμίατρος θα δέχεται τους ασθενείς της στην παραπάνω διεύθυνση, από τις 29 Οκτωβρίου 2018.

Τηλ. 22667471 και 99435510.

Σχέδιο στήριξης του έντυπου Τύπου Ανοικτή πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος

Το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών απευθύνει Ανοικτή Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για Συμμετοχή στο Σχέδιο Καταβολής Ήσσονος Σημασίας (De Minimis) για Στήριξη του Έντυπου Τύπου (Εφημερίδων) για το έτος 2018, το οποίο έχει εγκριθεί με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, Αρ. Απόφασης 82.713, ημερ. 25/5/2017.

Λεπτομέρειες για το Σχέδιο καθώς και το έντυπο αίτησης είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του ΓΤΠ www.pio.gov.cy.

Οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να υποβάλουν τις αιτήσεις τους δια χειρός ή ταχυδρομικά μέχρι τις 5 Νοεμβρίου, στις 9 πμ, στο Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, Οδός Απελλή 5-7, 1080 Λευκωσία.

Ζητούνται ακίνητα

Ζητούνται άμεσα ακίνητα για σκοπούς ενοικίασης & αγοράς για το πελατολόγιο μας σε όλη τη Κύπρο. Διαμερίσματα, κατοικίες, γραφεία, οικόπεδα κλπ.

Πληροφορίες Χρίστος Καϊμακλιώτης, εγγεγραμμένος και αδειούχος κτηματομεσίτης. Α.Μ.: 777 - Α.Α.: 413, 24000010, info@propwellgroup.com, www.propwellgroup.com

Οι εμπορικές διαβουλεύσεις μεταξύ Ουάσιγκτον και Πεκίνου έχουν «παγώσει» από τα τέλη Σεπτεμβρίου, όταν ο Λευκός Οίκος προχώρησε στην επιβολή νέων δασμών.

Ψυχρό το κλίμα μεταξύ ΗΠΑ - Κίνας ενόψει της συνόδου του G20

Ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ πρόκειται να συναντηθεί με τον Κινέζο ομόλογό του, Σι Τζι-πίνγκ, στη σύνοδο κορυφής του G20 που θα πραγματοποιηθεί στο Μπουένος Άιρες της Αργεντινής τον επόμενο μήνα. Όμως, το αποτέλεσμα μιας μεταξύ τους συνάντησης παραμένει μεγάλο ερώτημα. Προς το παρόν, δεν διαφαίνεται φως στο τούνελ για την επίλυση των εμπορικών διαφορών ανάμεσα

Αξιος, ο κ. Τραμπ θεωρεί πως θα χρειαστεί περισσότερος χρόνος για να αποφέρουν αποτελέσματα οι δασμοί που έχει επιβάλει ο Λευκός Οίκος σε εισαγωγές προϊόντων από την Κίνα, συνολικής αξίας άνω των 250 δισ. δολ. Οικονομικοί αναλυτές κρούουν ήδη τον κώδωνα του κινδύνου για μεγαλύτερη επιβράδυνση της κινεζικής οικονομίας από τον εμπορικό πόλεμο των ΗΠΑ. Την Παρασκευή ανακοινώθηκαν στοιχεία που έδειξαν τον χαμηλότερο ρυθμό ανάπτυξης στην Κίνα εδώ και μία δεκαετία.

Η κυβέρνηση Τραμπ θεωρεί πως το εμπορικό έλλειμμα των ΗΠΑ με την Κίνα καθιστά εύλογη την αμερικανική οικονομία. Η Ουάσιγκτον είναι, παράλληλα, εξαιρετικά επιφυλακτική ως προς τα σχέδια του Πεκίνου να αναδείξει την Κίνα σε τεχνολογική υπερδύναμη. Τονίζει πως το Πεκίνο υποχρεώνει τις ξένες εταιρείες να μοιραστούν την τεχνολογία τους με Κινέζους ανταγωνιστές εάν επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στη χώρα. Αν και τα πυρά της κυβέρνησης Τραμπ στρέφονται, κυρίως, κατά της Κίνας, οι ΗΠΑ εφαρμόζουν σήμερα μια γενικευμένη πολιτική εμπορικού προστατευτισμού.

Κίνα και Ευρώπη ζητούν από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ) να διεξαγάγει έρευνες για να διαπιστωθεί εάν είναι δικαιολογημένοι οι επιπλέον δασμοί που επέβαλαν οι ΗΠΑ σε όλες σχεδόν τις εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου. Παράλληλα, οι ΗΠΑ έχουν ζητήσει από τον ΠΟΕ να αποφανθεί για τα αντίποινα που έχουν επιβάλει οι κυβερνήσεις αυτών των χωρών. Ο κ. Τραμπ έχει, τέλος, απειλήσει πως θα αποσύρει τις ΗΠΑ από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου.

Ο δύσκολος Οκτώβριος των διεθνών χρηματιστηρίων

Οι ευρωπαϊκές αγορές σε χαμηλό 21 μηνών, ενώ η Wall έχασε τα κέρδη του 2018

Της ΖΩΡΖΕΤ ΖΟΛΑΤΑ

Οι ασιατικές χρηματιστηριακές αγορές έχουν χάσει πάνω από 4,9 τρισ. δολάρια από τις αρχές του έτους, η Wall Street διέγραψε όλα τα φετινά κέρδη της και τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια κατακλύσαν στο χαμηλό των τελευταίων 21 μηνών. Αυτήν την εβδομάδα, οι αντοχές των επενδυτών δοκίμασταν από πολλαπλούς παράγοντες. Την Πέμπτη η άνοδος των χρηματιστηρίων στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ ήταν διορθωτική σε ένα περιβάλλον μεγάλης αβεβαιότητας και απότομων διακυμάνσεων. Μία ημέρα πριν, την Τετάρτη, ο δείκτης Nasdaq έχασε 4,6% και ο S&P 500 απώλεσε πάνω από το 3% της αξίας του.

Ο λαϊκισμός και η οικονομική εσωστρέφεια κυριαρχούν σε πολλές γωνίες του κόσμου, από τις ΗΠΑ και την Ιταλία ή τη Βρετανία μέχρι την Τουρκία, απειλώντας να ανατρέψουν ισορροπίες δεκαετιών. Αυτόν τον μήνα οι ανησυχίες των επενδυτών κορυφώθηκαν έπειτα από μια αλληλουχία γεγονότων που επιβεβαίωσαν την πολυπλοκότητα του διεθνούς πολιτικού και οικονομικού τοπίου.

Ο Οκτώβριος ξεκίνησε δυσάρεστα από την προς τα κάτω αναθεώρηση των προβλέψεων για την ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), αναγνωρίζοντας ως μεγαλύτερο κίνδυνο την πολιτική εμπορικού προστατευτισμού της κυβέρνησης Τραμπ. Η επιβράδυνση της κινεζικής οικονομίας το γ' τρίμηνο στο χαμηλό δεκαετίας επιβεβαίωσε τους φόβους για τις επιπτώσεις του εμπορικού πολέμου ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και το Πεκίνο. Ιδylήματα από την πολιτική προστατευτισμού του Λευκού Οίκου διαφαίνονται και στην κερδοφορία των αμερικανικών πολυεθνικών. Χαρακτηριστικό, αλλά όχι μεμονωμένο, είναι το παράδειγμα της Caterpillar. Η μετοχή του ομίλου υποχώρησε την Τρίτη κατά 7,5% αφού προειδοποίησε για αύξηση του κόστους παραγωγής και μεταφοράς λόγω των δασμών που έχει επιβάλει η κυβέρνηση Τραμπ στις εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου.

Τον Οκτώβριο ανέβηκαν, επίσης, οι τόνοι στην αντιπαράθεση Ρώμης και Βρυξελλών για τον προϋπολογισμό της Ιταλίας το 2018. Η αύξηση του στόχου για το δημοσιονομικό έλλειμμα από τη Ρώμη και η απόρριψη του προϋπολογισμού της Ιταλίας από τις Βρυξέλλες πυ-

Ο λαϊκισμός και η οικονομική εσωστρέφεια κυριαρχούν σε πολλές γωνίες του κόσμου, από τις ΗΠΑ και την Ιταλία ή τη Βρετανία μέχρι την Τουρκία, απειλώντας να ανατρέψουν ισορροπίες δεκαετιών. Η αναταραχή που επικρατεί αντανακλάται στα ταμπλό των χρηματιστηριακών αγορών.

Η κατάσταση γίνεται ακόμη πιο δύσκολη για τους επενδυτές, καθώς Fed και ΕΚΤ εγκαταλείπουν τη χαλαρή νομισματική πολιτική.

ροδοτήσαν φόβους για νέα κρίση στην Ευρωζώνη. Σε μεγάλες απώλειες οδηγήθηκαν οι τραπεζικές μετοχές της Ιταλίας και σε άνοδο οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων της χώρας, καθώς είναι διάχυτος ο φόβος μιας υποβάθμισης του δημόσιου χρέους στην τρίτη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρωζώνης. Μία ακόμη παράμετρος

αστάθειας στην Ευρώπη είναι οι άκαρπες διαπραγματεύσεις μεταξύ Λονδίνου και Βρυξελλών για τις σχέσεις Βρετανίας - Ε.Ε. στη μετά Brexit εποχή.

Η κατάσταση γίνεται ακόμη πιο δύσκολη για τους επενδυτές διότι οι κεντρικές τράπεζες στις ΗΠΑ και την Ευρώπη εγκαταλείπουν τη χαλαρή νομισματική πολιτική που επικρατούσε επί σειρά ετών μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2009. Αν και αναμενόταν η αναδιπλώση των μέτρων πολιτικής χαλάρωσης και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού, οι αγορές είχαν συνθηθεί στην άφθονη ρευστότητα και το μηδενικό κόστος δανεισμού που προσέφερε η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) και αργότερα η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Ηδη έχουν σημειωθεί μεγάλες εκροές κεφαλαίων από τις αναδυόμενες

αγορές, καθώς επενδυτές βλέπουν εκεί αύξηση εξυπηρέτησης του ομολογιακού χρέους που έχει εκδοθεί σε δολάρια. Ενώ φάνηκε να εξομαλύνονται οι πιέσεις στην τουρκική λίρα μετά την απελευθέρωση του Αμερικανού πάστορα Μπράνσον, το νόμισμα σημείωσε εκ νέου απώλειες μέσα στην εβδομάδα από τις εντάσεις μεταξύ Άγκυρας και Ριάντ αλλά και της γενικευμένης πολιτικής και οικονομικής αστάθειας που αποπνέει το καθεστώς του προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν. Επιπρόσθετα σε κραδασμούς είναι, τέλος, οι αγορές και λόγω γεωπολιτικών εξελίξεων. Οι αγορές του πετρελαίου βάλλονται πανταχόθεν. Επιμένει η αβεβαιότητα για την παγκόσμια προσφορά πετρελαίου από την επαναφορά των αμερικανικών κυρώσεων εις βάρος του Ιράν στις αρχές Νοεμβρίου.

Στο χείλος του γκρεμού ακροβατεί η Ιταλία

Της ανταποκριτριάς μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ

Η εικόνα του Ιταλού ευρωβουλευτή της Λέγκας του Βορρά να βγάζει το παπούτσι του και να πατάει με την ιταλική σόλα του τις σημειώσεις του επιτρόπου Μοσκοβισί, ο οποίος έχει μόλις ανακοινώσει την επιστροφή του ιταλικού προϋπολογισμού στη Ρώμη για διορθώσεις, ήταν μάλλον πρωτόγνωρη. Πρωτόγνωρη και η απόφαση της Επιτροπής να στείλει πίσω τον προϋπολογισμό ενός κράτους-μέλους καθώς δεν πληρούσε τους δημοσιονομικούς κανόνες της Ε.Ε. Σίγουρα όμως όχι αρκετή για να δικαιολογεί το παραπάνω περιστατικό, το οποίο είναι ενδεικτικό για το πού σκοπεύει να φτάσει την αντιπαράθεση η Ρώμη με τις Βρυξέλλες.

Η Ιταλία μπορεί να μην είναι Ελλάδα, όχι μόνο γιατί δεν έχει τα ίδια προβλήματα που είχε η ελληνική οικονομία πριν από 10 χρόνια, αλλά και γιατί έχει πλεονάσσει τρεχουσών συναλλαγών σε αντίθεση με την Ελλάδα, ενώ πάνω από το 70% του χρέους της βρίσκεται σε ιταλικά χέρια. Όμως η Ιταλία δεν είναι Ελλάδα καθώς τα μεγέθη όχι μόνο είναι τελείως διαφορετικά,

αλλά ικανά να δημιουργήσουν μια παγκόσμια και βαθιά οικονομική κρίση. Η Ιταλία είναι η τρίτη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρωζώνης: αν ζητούσε πρόγραμμα διάσωσης, ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Στήριξης (ΕΣΜ) δεν θα είχε τα ανάλογα κεφάλαια για να καλύψει ένα πρόγραμμα διάσωσης για τη χώρα με το μεγαλύτερο δημόσιο χρέος μετά τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία.

Και μπορεί η ιταλική κυβέρνηση να μη θέλει να πηδήξει στον γκρεμό, αλλά σίγουρα ακροβατεί στην άκρη του. «Στην άκρη υπάρχει πάντα ο κίνδυνος ένας απρόσμενος άνεμος να σε σπρώξει στον γκρεμό», λένε στις Βρυξέλλες. Μπορεί το 2,4% έλλειμμα του ΑΕΠ, που αποτελεί και τον βασικό λόγο που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν δέχθηκε τον ιταλικό προϋπολογισμό, να μην ακούγεται τόσο καταστροφικό, αλλά δεν παύει να είναι τρεις φορές μεγαλύτερο από τις δεσμεύσεις της προηγούμενης κυβέρνησης από το 0,8% του ΑΕΠ μεγαλύτερο από αυτό που είχε υποδείξει η Επιτροπή. Συγχρόνως, πολλοί αναλυτές υποστηρίζουν στις Βρυξέλλες ότι το 2,4% που προβλέπει η ιταλική κυβέρνηση είναι πολύ αισιόδοξο και το έλλειμμα τελικά θα ξεπεράσει κατά πολύ το 3% του ΑΕΠ.

«Όταν το χρέος σου είναι πάνω από το 130% του ΑΕΠ και συνεχίζει να μεγαλώνει ακόμα και σε καίριες οικονομικές εμάρες, η αύξηση του ελλείμματος μπορεί να αποδειχθεί εκρηκτικός συνδυασμός», λένε αναλυτές.

Η αντίδραση των αγορών μέχρι στιγμής δεν εμφανίζεται τόσο έντονη όσο μερικοί ανέμεναν, παρά την υποβάθμιση από τον οίκο Moody's, ο οποίος είναι ο μόνος από τους τρεις οίκους που υποβάθμισε την πιστοληπτική ικανότητα της χώρας σε ένα επίπεδο πάνω από τα «σκουπίδια» και άλλαξε τις οικονομικές προοπτικές από σταθερές σε αρνητικές. Όμως οι αγορές, όπως λένε αναλυτές στις Βρυξέλλες, συνήθως αντιδρούν πολύ αργότερα και η αντίδρασή τους είναι πολύ πιο ισχυρή από την αναμενόμενη. Αλλωστε στη συγκεκριμένη περίπτωση είχαν ήδη προεξοφλήσει ότι η Επιτροπή θα επέστρεφε τον προϋπολογισμό της Ιταλίας και για αυτό δεν βλέπουμε ιδιαίτερες αναταράξεις.

Ο κ. Σαλβίνι και ο κ. Ντι Μάιο, από την πλευρά τους, μιλούν για την αύξηση των ιταλικών spreads σαν να αναφέρονται σε ακόμη έναν πολιτικό εχθρό, παρόλο που η μέτρηση των spreads είναι η πιο ισχυ-

ρή ένδειξη στις αγορές για την υγεία των οικονομιών της Ευρωζώνης. Ο Τζουζέπε Κόντε, πρωθυπουργός της Ιταλίας, υπονόησε ότι οι Ευρωπαίοι αξιωματούχοι προσπαθούν να αυξήσουν τους φόβους για την ιταλική οικονομία έτσι ώστε να αυξηθεί το spread και τελικά η ιταλική κυβέρνηση να υποκύψει στους ευρωπαϊκούς κανόνες, ενώ ο κ. Ντι Μάιο τόνισε ότι «οι εχθροί των Ιταλών» είναι αυτοί που αυξάνουν το spread. Αλλωστε στην Ιταλία η σημασία των spreads δεν είναι άγνωστη. Το 2011 ο τότε Ιταλός πρωθυπουργός Σ. Μπερλουσκόνι αναγκάστηκε να παραιτηθεί λόγω έλλειψης εμπιστοσύνης από τις διεθνείς αγορές.

Γνωρίζοντας ότι η ιταλική κυβέρνηση δεν πρόκειται να κάνει αλλαγές στον προϋπολογισμό της, η Επιτροπή πρέπει να δει ποια και πότε θα είναι τα επόμενα βήματά της. Αυτό που συζητούν στις Βρυξέλλες είναι το πότε θα θέσουν την Ιταλία στη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος. Κάθε χώρα που μπαίνει στη διαδικασία πρέπει να παράσχει ένα σχέδιο διορθωτικών ενεργειών και πολιτικών που θα ακολουθήσει, καθώς και τις προθεσμίες για την επίτευξή τους. Από τη στιγμή που μπαίνει

μία χώρα στην παραπάνω διαδικασία έχει ένα χρονοδιάγραμμα τριών μηνών για να ακολουθήσει τις συστάσεις, αλλιώς μπορεί να της επιβληθεί πρόστιμο. Αυτό που σίγουρα δεν θέλουν οι Βρυξέλλες είναι να φτάσει η διαδικασία έως τον Μάιο, πριν από τις ευρωεκλογές, καθώς θα εξελιχθεί σε πολιτικό παιχνίδι.

Από την άλλη, αυτό που τονίζουν αναλυτές που γνωρίζουν την ιταλική πολιτική σκηνή είναι ότι ο Σαλβίνι θα κάνει ό,τι περνάει από το χέρι του για να φτάσει την κόντρα με την Ε.Ε. μέχρι τις ευρωεκλογές και εκεί να δείξει την πολιτική δύναμη της Λέγκας του Βορρά σε σχέση κυρίως με το κόμμα της συγκυβέρνησής του, το Κίνημα 5 Αστέρων. Δεν υπάρχει διάθεση για συμβιβασμό πριν από τον Μάιο, καθώς όλη αυτή η σύγκρουση με τις Βρυξέλλες έχει ανεβάσει σημαντικά τα ποσοστά του κόμματός του, ακόμα και μέχρι 7 μονάδες το τελευταίο διάστημα, τη στιγμή που η στήριξη των Ιταλών για την Ευρωζώνη βρίσκεται σε ελεύθερη πτώση.

Μπορεί να έχει το παραπάνω σχέδιο στο μυαλό του ο κ. Σαλβίνι, αλλά αυτό που είναι σημαντικό να παρακολουθήσει κανείς το επό-

Ο Σαλβίνι θα κάνει ό,τι περνάει από το χέρι του για να φτάσει την κόντρα με την Ε.Ε. μέχρι τις ευρωεκλογές και εκεί να δείξει την πολιτική δύναμη της Λέγκας του Βορρά σε σχέση κυρίως με το Κίνημα 5 Αστέρων.

μενο διάστημα είναι η τιμή του πετρελαίου, που αναμένεται ότι θα ανέβει, αλλά και τις συνέπειες που θα έχει στην ιταλική οικονομία η σταδιακή απόσυρση της ποσοτικής ελάφρυνσης της ΕΚΤ. Αυτό θα έχει σημαντικές συνέπειες στα ιταλικά spreads, και παρά τις πιέσεις που θα δεχθεί ο Ιταλός ευρωτραπεζίτης Μάριο Ντράγκι, η ποσοτική χαλάρωση δεν αναμένεται να επεκταθεί, με ό,τι αυτό σημαίνει για την ιταλική οικονομία.

Αύξηση δημοσιονομικού ελλείμματος στις ΗΠΑ κατά 17%

Φόβοι για εκτροχιασμό του χρέους, λόγω της φορολογικής μεταρρύθμισης

Κατά 17% αυξήθηκε φέτος το δημοσιονομικό έλλειμμα των ΗΠΑ από πέρυσι εξαιτίας της μείωσης των δημοσίων εσόδων από τη μειωμένη φορολόγηση των επιχειρήσεων. Το έλλειμμα στον φετινό προϋπολογισμό των ΗΠΑ φθάνει τα 779 δισ. δολάρια, από τα 666 δισ. δολάρια που είχαν καταγραφεί το 2017. Ενισχύονται, έτσι, τα σενάρια για τη διόγκωση του δημοσίου χρέους στις ΗΠΑ από τη φορολογική μεταρρύθμιση που προώθησε η κυβέρνηση Τραμπ. Υπολογίζεται πως το δημοσιονομικό έλλειμμα των ΗΠΑ θα έχει ξεπεράσει το ένα τρις. δολάρια μέχρι τις επόμενες προεδρικές εκλογές, σύμφωνα με προβλέψεις μελών της κυβέρνησης Τραμπ και ανεξάρτητων οικονομικών αναλυτών. Εκτιμάται, επίσης, πως θα αυξηθούν τα φορολογικά βάρη για το 10,9% των νοικοκυριών στη μεσαία τάξη μέχρι το 2025, διότι δεν ανανεώνονται ορισμένες φοροαπαλλαγές.

Στις αρχές του έτους τέθηκε σε ισχύ νόμος για τη φορολογική μεταρρύθμιση στις ΗΠΑ, στο επίκεντρο του οποίου ήταν η μείωση της φορολόγησης των επιχειρήσεων από το 35% στο 21%. Το επίμαχο νομοσχέδιο ψηφίστηκε από τον Κογκρέσο και επικυρώθηκε από

τον Αμερικανό πρόεδρο, Ντόναλντ Τραμπ, στα τέλη του περυσινού έτους.

Ο υπουργός Οικονομικών, Στίβεν Μνούτσιν, απέδωσε τη διψήφια αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος σε επενδύσεις που δρομολογήθηκαν στον τομέα της Αμυνας. Ο Λευκός Οίκος ισχυρίζεται πως η φορολογική μεταρρύθμιση έδωσε μεγαλύτερη ώθηση στην ανάπτυξη της αμερικανικής οικονομίας. Ο κ. Μνούτσιν είπε χαρακτηριστικά πως «η οικονομική πολιτική του προέδρου έχει τονώσει την ανάπτυξη και μαζί με προτάσεις για τη μείωση περιττών δαπανών θα ανοίξουν τον δρόμο σε μια βιώσιμη δημοσιονομική κατάσταση».

Ωστόσο, τα στοιχεία του προϋπολογισμού δείχνουν εκ διαμέτρου αντίθετη εικόνα. Οικονομικοί αναλυτές προειδοποιούν εδώ και καιρό για μεγάλη αύξηση των υποχρεώσεων του ομοσπονδιακού κράτους μέσα στα επόμενα χρόνια. Βασική πηγή ανησυχίας των αναλυτών ήταν πως δεν είχε βρεθεί εναλλακτική πηγή για την ενίσχυση των δημοσίων εσόδων, ώστε να αναπληρωθεί το κενό από τη μείωση του φορολογικού συντελεστή των επιχειρήσεων. Οι ει-

Στις αρχές του έτους τέθηκε σε ισχύ ο νόμος για τη φορολογική μεταρρύθμιση στις ΗΠΑ, στο επίκεντρο του οποίου ήταν η μείωση της φορολόγησης των επιχειρήσεων από το 35% στο 21%. Το επίμαχο νομοσχέδιο ψηφίστηκε από τον Κογκρέσο και επικυρώθηκε από τον Αμερικανό πρόεδρο, Ντόναλντ Τραμπ, στα τέλη του προηγούμενου έτους.

Το έλλειμμα στον φετινό προϋπολογισμό των ΗΠΑ φθάνει τα 779 δισ. δολ., από τα 666 δισ. δολ. το 2017.

σπράξεις φόρων από τις επιχειρήσεις διαμορφώθηκαν στα 205 δισ. δολάρια το 2018, από τα 297 δισ. δολάρια το 2017.

Πράγματι, όπως επισμαίνεται από τους New York Times, τα έσοδα του ομοσπονδιακού κράτους

ενισχύθηκαν μόνον κατά 0,4% από το περυσινό δημοσιονομικό έτος έναντι του 1,5% την περίοδο 2016-17. Από το 2015 μέχρι το 2016, τα δημόσια έσοδα παρουσίασαν αύξηση της τάξεως του 0,5% λόγω της μικρής υποχώρησης των ρυθμών ανάπτυξης από τα υψηλά επίπεδα των προηγούμενων ετών.

Το 2014-15, οι εισπράξεις του ομοσπονδιακού κράτους είχαν ενισχυθεί κατά 7,5%. Το 2018, η συνεισφορά των δημοσίων εσόδων στην οικονομία έφθασε στο 16,5%, από το 17,2% έναν χρόνο πριν. Τα έσοδα του ομοσπονδιακού κράτους είναι, ουσιαστικά, χαμηλότερα κατά μία ποσοστιαία μονάδα από τον μέσο όρο που έχει καταγραφεί εδώ και μία 40ετία.

Μείωση εσόδων από εταιρείες

Οι ΗΠΑ παρουσίασαν φέτος το μεγαλύτερο δημοσιονομικό έλλειμμα από το 2012, όταν η οικονομία ανέκαμπτε ακόμη από την ύφεση που προκάλεσε η χρηματοπιστωτική κρίση της περιόδου 2007-09. Το φορολογικά έσοδα από τις επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά το ένα τρίτο το 12μηνιο που έληξε τον Σεπτέμβριο, ενώ πολύ μικρή ήταν η αύξηση των φορολογικών εσόδων από τα φυσικά πρόσωπα.

Αύξηση εσόδων παρουσίασε το ομοσπονδιακό κράτος των ΗΠΑ από την επιβολή δασμών στις εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου, αλλά και τους δασμούς σε εισαγωγές από την Κίνα, συνολικού ύψους 250 δισ. δολ.

Τα έσοδα αυτά διαμορφώθηκαν στα 41,3 δισ. δολ. με άνοδο 20% από πέρυσι, που όμως, δεν επαρκούν για την μείωση του δημόσιου χρέους της χώρας όπως είχε υποσχεθεί ο πρόεδρος Τραμπ, επισμαίνεται ο Τζιμ Τάνκεσφελτ των New York Times. Κεντρικό επιχείρημα της κυβέρνησης Τραμπ για την πρόωθηση της φορολογικής μεταρρύθμισης ήταν πως η μείωση των φόρων επιχειρήσεων κατά 1,5 τρις. δολ. θα οδηγούσε σε μεγαλύτερη τόνωση της ανάπτυξης στις ΗΠΑ. Το ΔΝΤ προβλέπει, ωστόσο, πως η αμερικανική οικονομία θα βαδίσει σε ηπιότερους ρυθμούς ανάπτυξης την επόμενη διετία.

Επενδυτικά κεφάλαια για την αντιμετώπιση του φαινομένου του θερμοκηπίου

Κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου, συνταξιοδοτικά ταμεία και άλλοι επενδυτές τοποθετούνται σε τομείς της οικονομίας που επικεντρώνονται στην αντιμετώπιση του φαινομένου του θερμοκηπίου. Μέσα από τις επενδύσεις αυτές μπορεί να σχηματιστεί κανείς μια εικόνα για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στο μεσοπρόθεσμο μέλλον. Αντιπλημμυρικά έργα στις ακτές της θάλασσας, εργοστάσια αφαλάτωσης σε περιοχές που είναι εκτεθειμένες στην ξηρασία και νέες μέθοδοι καλλιέργειας της γης προσελκύουν σήμερα επενδυτικά κεφάλαια.

Τα σημάδια είναι ήδη ανησυχητικά. Εδώ και μία διετία, οι ΗΠΑ έχουν υποστεί έναν μεγάλο αριθμό ακραίων καιρικών φαινομένων (τυφώνες, πλημμύρες, πυρκαγιές κ.λπ.). Η κατασκευή φραγμάτων στις ακτογραμμές είναι μία από τις επενδύσεις που έχουν κεντρίσει το ενδιαφέρον της JPMorgan Asset Management.

Επιστήμονες διαβλέπουν τη δραματική άνοδο της στάθμης της θάλασσας μέσα στα επόμενα χρόνια και κρούουν τον κώδωνα του κιν-

δύνου για το 40% των Αμερικανών που κατοικούν στην ακτογραμμή. «Η κατασκευή φραγμάτων προστασίας από καταιγίδες στη Νέα Υόρκη και τμήματα του Νιου Τζέρσεϊ υπολογίζεται ότι θα κοστίσει 2,7 εκατ. δολ. ανά μέτρο», γράφει ο Μάικλ Σέμπλαεστ, ο επικεφαλής επενδυτικής στρατηγικής της JPMorgan Asset Management σε ειδική έκδοση της αμερικανικής τράπεζας που κυκλοφόρησε τον Απρίλιο.

Προσέθεσε πως οι κυβερνήσεις θα συναντήσουν τεράστια προβλήματα για να χρηματοδοτήσουν τόσα μεγάλα έργα, καταλήγοντας στην έκδοση ομολόγων ή την απευθείας ιδιωτικοποίηση.

Μία άλλη σοβαρή διάσταση της κλιματικής αλλαγής είναι η ξηρασία. Την τελευταία τριετία καταγράφηκαν οι υψηλότερες θερμοκρασίες στην ιστορία. Σε ό,τι αφορά την Ευρώπη, η WWF προειδοποιεί σε μελέτη που δημοσιεύθηκε τον Σεπτέμβριο πως η ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένη στην αύξηση της θερμοκρασίας, με λιγότερες βροχοπτώσεις και αισθητά υψηλότερες θερμο-

Ένας άνδρας απασθανίζει τις πλημμύρες στη Βαλτιμόρη μετά το πέρασμα τυφώνα από την αμερικανική πόλη.

κρασίες. Στις ΗΠΑ, οι εκπομπές ρύπων έφθασαν πέρυσι σε ιστορικό υψηλό μαζί με τη συγκέντρωση διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα.

Η κατάσταση αναμένεται να επιδεινωθεί μέσα στα επόμενα χρόνια. «Σε αυτή τη φάση δεν μπορεί κανείς να σταματήσει την κλιματική αλλαγή», σχολιάζει ο Τζέιμς Εβερτ, συντέτακτος και συνιδρυτής της Ecosystem Integrity Management, μιας εταιρείας που επενδύει σε καινοτομίες που βρίσκεται στο Μπέρκλεϊ της Καλιφόρνια. «Λίγο έως πολύ κάθε οικοσύστημα στον κόσμο θα υποστεί αλλαγές. Θα πρέπει να προσαρμοστούμε σε αυτή τη νέα πραγματικότητα». Εως σήμερα οι επενδύσεις που αφορούσαν το περιβάλλον επικεντρώνονταν, κυρίως, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και ηλεκτροκίνητα αυτοκίνητα. Σήμερα οι επενδυτές αρχίζουν να ασχολούνται με τις αλιευτικές επιπτώσεις που μπορεί να προκληθούν από το φαινόμενο του θερμοκηπίου σε διάφορους τομείς της οικονομίας. Το περιθώριο επιλογών των επενδυτών διευρύνεται, ως εκ τούτου, όσο εξερευνώνται τρόποι

για την καταπολέμηση διάφορων πτυχών της κλιματικής αλλαγής, όπως η ξηρασία και η άνοδος της στάθμης των υδάτων. Ο Τζέιμς Κοκ, συνιδρυτής και γενικός διευθυντής της Lightsmith Group, επισμαίνεται πως «προτιμώ να χαράξω μια επενδυτική στρατηγική ώστε να είμαι προετοιμασμένος για παν ενδεχόμενο ακόμη και εάν δεν είναι 100% επιτυχημένη».

Μεταβολές αναμένονται, επίσης, στον τομέα της παραγωγής τροφίμων.

Καθώς το εξωτερικό περιβάλλον γίνεται όλο και πιο απρόβλεπτο, μεγαλύτερο βάρος θα δοθεί στις καλλιέργειες εσωτερικού χώρου και στις υδατοκαλλιέργειες. Επενδυτικές ευκαιρίες στον αγροτικό κλάδο, στις ασφάλειες, στον κλάδο υγείας και στα ακίνητα θα ανοιχτούν όσο βρίσκεται σε εξέλιξη η κλιματική αλλαγή. Αν και δεν δέχτηκε να μιλήσει για την επενδυτική στρατηγική της εταιρείας του Voloridge Investment Management LLC, ο Ντέιβιντ Βόγκελ αποκάλυψε πως έχει αγοράσει εκτάσεις γης σε περιοχές της Φλόριδα με υψηλό υψόμετρο.

S&P: Στα 5,7 τρις. δολ. μπορεί να φθάσει το κρυφό χρέος των τοπικών αρχών της Κίνας

Μεγάλους κινδύνους εγκυμονεί το «κρυμμένο» χρέος των τοπικών αρχών στην Κίνα, το οποίο μπορεί να φθάσει ακόμη και τα 40 τρις. γουάν ή τα 5,78 τρις. δολάρια, προειδοποιεί σε πρόσφατη έκθεση ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης S&P. Το δημόσιο χρέος της δεύτερης μεγαλύτερης οικονομίας του κόσμου μπορεί να φθάσει στο «ανησυχητικό επίπεδο» του 60% του ΑΕΠ εάν ενσωματωθούν αυτές οι υποχρεώσεις των τοπικών κυβερνήσεων που είναι εκτός ισολογισμών.

Η έκθεση της S&P προσθέτει έναν ακόμη πονοκέφαλο για το Πεκίνο, το οποίο έχει δεσμευτεί να περιορίσει και να εκλογικεύσει τα χρέη των περιφερειών της χώρας. Αλλά οι περιφέρειες έχουν δανειστεί για να χρηματοδοτήσουν, μεταξύ άλλων, έργα υποδομής με απώτερο στόχο την τόνωση της ανάπτυξης στην εγχώρια

Η S&P προσθέτει έναν ακόμη πονοκέφαλο για το Πεκίνο, το οποίο έχει δεσμευτεί να περιορίσει τα χρέη των περιφερειών της χώρας.

οικονομία. Η S&P υπολογίζει πως η κεντρική κυβέρνηση της Κίνας θα χρειαστεί μια δεκαετία, ίσως και παραπάνω, για να καταπολεμήσει το πρόβλημα του κρυμμένου χρέους των τοπικών κυβερνήσεων.

Οι υποχρεώσεις εκτός ισολογισμών είναι δάνεια που έχουν λάβει οι τοπικές αρχές εκτός του ετήσιου πλάφον που εγκρίνει η κεντρική κυβέρνηση για τα χρέη τους και δεν αφορούν κεφάλαια που έχουν αντ-

Το δημόσιο χρέος της δεύτερης μεγαλύτερης οικονομίας του κόσμου μπορεί να φθάσει στο «ανησυχητικό επίπεδο» του 60% του ΑΕΠ εάν ενσωματωθούν οι υποχρεώσεις των τοπικών κυβερνήσεων που είναι εκτός ισολογισμών.

ληθεί από τις αγορές ομολόγων. Η S&P υπολογίζει πως τα δάνεια αυτά κυμαίνονταν ανάμεσα στα 30 με 40 τρις. γουάν προς τα τέλη του 2017. «Είναι νέο βουνό χρέους με τιτάσιους πιστωτικούς κινδύνους», αναφέρεται στην έκθεση της S&P. Το μεγαλύτερο κομμάτι αυτού του χρέους έχει συσσωρευτεί από ειδικά οχήματα χρηματοδοτήσεων (LGFVs), τα οποία έχουν δημιουργήσει οι τοπικές αρχές για να αποφύγουν το πλάφον που ορίζει το Πεκίνο. Η συγκυρία, όμως, δεν είναι ευνοϊκή για να αντιμετωπίσει η κεντρική κυβέρνηση ένα ακόμη πρόβλημα στην εγχώρια οικονομία. Η επιβράδυνση της ανάπτυξης και ο εμπορικός πόλεμος που έχει κηρύξει η Ουάσινγκτον εις βάρος του Πεκίνου δυσχεραίνουν τις προσπάθειες για την αναχαίτιση του συνολικού χρέους της χώρας. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ)

προέβλεψε πως η ανάπτυξη στην Κίνα θα υποχωρήσει στο 6,2% το 2019 από το 6,6% το 2018.

Το Πεκίνο καταφεύγει σε μέτρα στήριξης για την τόνωση της ανάπτυξης. Πρόσφατα, η Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας μείωσε το κατώτατο όριο καταθέσεων για τις εμπορικές τράπεζες, μια πρωτοβουλία που μεταφράζεται σε ένεση ρευστότητας άνω των 170 δισ. δολαρίων στην οικονομία μέσω του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας. Όπως σχολιάζει η S&P στην έκθεσή της, «θεωρούμε πως τα πρόσφατα μέτρα που έλαβε η Κίνα για τη σταθεροποίηση της ανάπτυξης και την ενίσχυση της ρευστότητας ως αντίβαρο στα εσωτερικά και εξωτερικά προβλήματα, δεν ανταποκρίνονται απαραίτητα σε μια προσπάθεια για τη μείωση των κινδύνων στην οικονομία».

REUTERS

Η Airbus καθυστερεί σημαντικά τις παραδόσεις αεροσκαφών

«Αδύναμος κρίκος» η μονάδα του Αμβούργου, που αντιμετωπίζει τεχνικά προβλήματα

Τα τελευταία δύο χρόνια η ευρωπαϊκή αεροναυπηγική εταιρεία της Airbus είχε αναγκαστεί να καθυστερήσει τις παραδόσεις αεροσκαφών, διότι υπήρχαν ελλείψεις στους κινητήρες της. Σήμερα παραδίδονται σε αυτήν πολύ γρήγορα οι κινητήρες, δεν μπορεί, όμως, η ίδια με ανάλογη ταχύτητα να τους τοποθετήσει και να συναρμολογήσει τα αντίστοιχα αεροσκάφη μονού διαδρόμου, τα οποία είναι και από τα πιο δημοφιλή.

Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές του κλάδου της αεροναυπηγικής, τα προβλήματα εστιάζονται σε ένα από τα εργοστάσια της εταιρείας στο Αμβούργο της Γερμανίας. Οι καθυστερήσεις επιδεινώνονται, επειδή η Airbus πρέπει να λύσει και διάφορα τεχνικά ζητήματα, όπως την καλωδίωση των τζετ – κι αυτό φέρνει στη μήμη ανάλογα θέματα του σουπερτζάμπο A380 προ δεκαετίας. Και ένας επιπρόσθετος λόγος είναι ότι στο εργοστάσιο του Αμβούργου κατασκευάζεται παράλληλα και το νέο μοντέλο μονού διαδρόμου A321neo ACF, χωρίς να αναθεωρηθούν προς τα κάτω οι αυξημένοι στόχοι παραγωγής. Ορισμένοι παρομοιάζουν την κατάσταση σαν να συμμετέχει σε ποδηλατικό αγώνα, να ανεβαίνει πολύ απότομη ανηφόρα και παράλληλα να αλλάζει λάστιχο.

Αστοχία

Κι έτσι η Airbus δεν ήταν σε θέση να εκπληρώσει τον στόχο της παράδοσης 76 αεροσκαφών μονού διαδρόμου τον μήνα το προηγούμενο τρίμηνο από το Αμβούργο και προσδοκά να το κάνει το τρέχον, όπως αναφέρει η εταιρεία επιχειρηματικών συμβούλων Flight Ascend. Ο στόχος αυτός ήταν κατά 9,6% αυξημένος εν συγκρίσει με το προηγούμενο ρεκόρ της εταιρείας. Πρέπει να σημειωθεί ότι τα αεροσκάφη μονού διαδρόμου είναι και τα πιο ζητούμενα, αλλά κι εκείνα τα οποία αποφέρουν τα υψηλότερα έσοδα στην αεροναυπηγική εταιρεία. Συνολικά, πάντως, ο ετήσιος στό-

Ανεξαρτήτως των προβλημάτων, η Airbus είναι πεπεισμένη ότι θα επιτύχει τον στόχο παράδοσης 60 αεροσκαφών μονού διαδρόμου τον μήνα σε όλα της τα εργοστάσια έως τα μέσα του 2019 έναντι των 55 αεροσκαφών σήμερα.

Στελέχη αεροπορικών εταιρειών δηλώνουν εξοργισμένα με την Airbus.

κος της είναι για παράδοση 800 αεροσκαφών όλων των τύπων μέχρι τη λήξη του 2018. Με τον τρόπο αυτό θα ανταποκριθεί και στους οικονομικούς της στόχους. Βέβαια, οι καθυστερήσεις προκαλούν έντονες αντιδράσεις στην πελατεία της και ενδεχομένως να λειτουργούν θετικά για τη μεγάλη ανταγωνίστρια της, την αμερικανική Boeing, αν και εκείνη εμφανίζει κάποιες καθυστερήσεις. «Είναι όλοι εξοργισμένοι με την Airbus. Καθυστερούν και προσπα-

θούν να κρυφτούν πίσω από το πρόβλημα με τους κινητήρες», αναφέρει υψηλόβαθμο στέλεχος εταιρείας, που αγοράζει αεροσκάφη Airbus. Ο συγκεκριμένος αναφερόταν στην τάση που υπάρχει στην προμηθευτική αλυσίδα, να δίνεται έμφαση σε εκείνα τα τμήματα που εμφανίζουν τις μεγαλύτερες καθυστερήσεις, αλλά να μη γίνεται προσπάθεια να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα κατά την περίοδο αναμονής.

Άλλες πηγές του κλάδου της αεροναυπηγικής επισημαίνουν ότι το εργοστάσιο του Αμβούργου δεν είναι η εστία των προβλημάτων. Απλώς εκεί γίνεται πολύ κραυγαλέο το θέμα των καθυστερήσεων για τον εξής λόγο: ενόσω η παραγωγική διαδικασία γίνεται γρηγορότερα από ποτέ, ταυτό-

χρονα κατασκευάζεται και η νέα έκδοση του A321neo ACF. Κι ενώ οι παραδόσεις των αεροσκαφών αυτού του τύπου επισπεύσθηκαν τον Μάιο, επειδή είχαν φθάσει γρηγορότερα οι κινητήρες, επιβραδύνθηκαν τον Σεπτέμβριο. Πάντως, ανεξαρτήτως των προβλημάτων, η Airbus είναι πεπεισμένη ότι θα επιτύχει τον στόχο παράδοσης 60 αεροσκαφών μονού διαδρόμου τον μήνα σε όλα της τα εργοστάσια έως τα μέσα του 2019 έναντι των 55 αεροσκαφών σήμερα. Τέλος, η εταιρεία αποσκοπεί σύντομα να αυξήσει τον στόχο παραγωγής στα 70-73 αεροσκάφη τον μήνα, ώστε να καλύψει τη ζήτηση-ρεκόρ για ταξίδια από τους επιβάτες και τις αεροπορικές εταιρείες.

REUTERS

Στη Σιγκαπούρη η παραγωγή του ηλεκτρικού οχήματος της βρετανικής Dyson

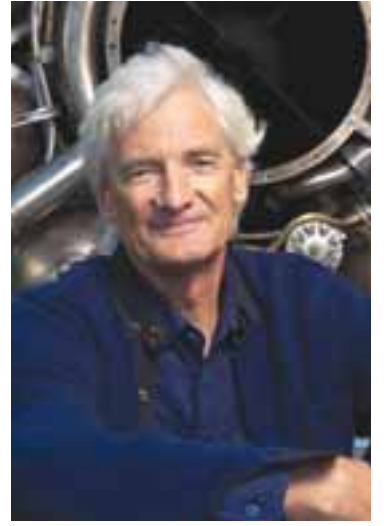
Ο Τζέιμς Ντάισον, ο Βρετανός ιδιοκτήτης της ομώνυμης εταιρείας Dyson, η οποία κατασκευάζει πρωτόπρες ηλεκτρικές σκούπες, ανακοίνωσε πως το πρώτο ηλεκτρικό του αυτοκίνητο θα παραχθεί στη Σιγκαπούρη. Ένας από τους στόχους του είναι να ανταγωνιστεί την Tesla σε αυτήν την πολλά υποσχόμενη αγορά. Η εταιρεία Dyson, η οποία είναι επίσης γνωστή για τους στεγνωτήρες χειρών και τις συσκευές καθαρισμού του αέρα, σχεδιάζει να αποπερατώσει το εργοστάσιο έως το 2020, ενώ μέχρι το 2021 θα έχει έτοιμο να λανσάρει στην αγορά και το πρώτο αυτοκίνητο.

Οι επενδύσεις του Τζέιμς Ντάισον για το συγκεκριμένο εγχείρημα της ηλεκτροκίνησης ανέρχονται σε 2,6 δισ. δολάρια. Ήδη στην περιοχή Χάλβινγκτον στην Αγγλία γίνεται η ανέγερση εργοστασίου της Dyson, το οποίο αποκλειστικά θα χρησιμοποιηθεί για να γίνουν δοκιμές των οχημάτων. Θα στελεχωθεί με 400 τεχνικούς, μηχανικούς, σχεδιαστές κ.λπ.

Πρέπει να επισημάσουμε στο σημείο αυτό ότι η επιλογή της Σιγκαπούρης γίνεται από την Dyson, σε μία περίοδο κατά την οποία η Tesla ενδιαφέρεται να κατασκευάσει εργοστάσιο στην Κίνα, όπου τα κόστη είναι χαμηλά. Η Σιγκαπούρη, αντιθέτως, δεν έχει κανένα άλλο εργοστάσιο αυτοκινήτων και το να αγοράσει κανείς εκεί ένα αμάξι κοστίζει πάρα πολύ. Βέβαια, η απόφαση του Τζέιμς Ντάισον να πάει εκεί συνιστά μία νίκη για τη συγκεκριμένη πόλη-κράτος.

Πέραν τούτου, η Σιγκαπούρη διαθέτει ένα από τα μεγαλύτερα διεθνή λιμάνια, αλλά και εργοστάσιο κινητήρων αεροσκαφών, πολύ καλά εκπαιδευμένο ανθρώπινο δυναμικό στην τεχνολογία και αυστηρή νομοθεσία σχετικά με την πνευματική ιδιοκτησία. Επιπροσθέτως, στα υπέρ της Σιγκαπούρης συγκαταλέγεται και το ότι έχει υπογράψει σημαντική συμφωνία ελεύθερου εμπορίου με την Κίνα, η οποία αποτελεί δυναμικά τη μεγαλύτερη αγορά του κόσμου για την ηλεκτροκίνηση.

Προβλέπεται ότι έως τουλάχιστον το 2040 η Κίνα θα είναι πρωτοπόρος στα ηλεκτρικά οχήματα. Κατά τις εκτιμήσεις του Bloomberg NEF, έως τότε άνω του 50% των πωλή-

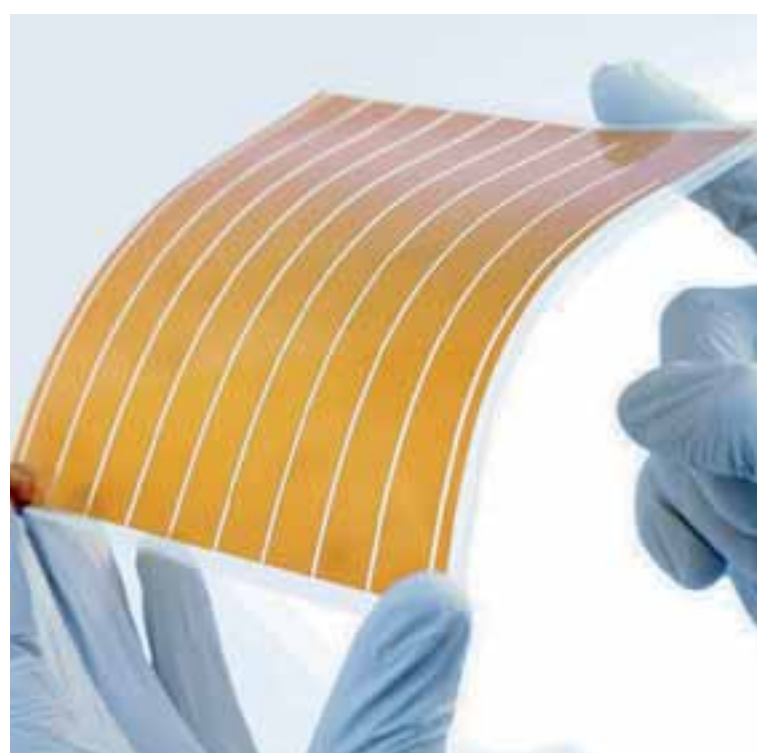

Οι επενδύσεις του Τζέιμς Ντάισον για το συγκεκριμένο εγχείρημα της ηλεκτροκίνησης ανέρχονται σε 2,6 δισ. δολάρια.

σεων θα αφορά ηλεκτρικά αυτοκίνητα. Ο δε συνολικός στόλος αυτοκινήτων σε παγκόσμια κλίμακα θα κινείται κατά το ένα τρίτο με ηλεκτρισμό – αυτό μεταφράζεται σε 559 εκατομμύρια οχήματα. Ο ιδρυτής της Dyson, ένας από τους νεοεισερχόμενους στον αγώνα για την κατάκτηση των ηλεκτροκίνητων οχημάτων, θα βρεθεί αντιμέτωπος με τις Tesla, Daimler, Volkswagen αλλά και την General Electric.

Έχει δε μεταθέσει το κέντρο βάρους των υφιστάμενων δραστηριοτήτων του στη νοτιοανατολική Ασία, επειδή συνεισφέρει μεγάλο μερίδιο στα συνολικά έσοδα. Πέρσι το 75% της αύξησης εσόδων προήλθε από τη συγκεκριμένη αγορά. «Το να πάρουμε την απόφαση για το πού θα είναι η βάση της παραγωγής των οχημάτων συνιστά ένα περίπλοκο θέμα», τονίζει, τέλος, ο διευθύνων σύμβουλος της Dyson, Τζιμ Ρόουαν. «Πρέπει να εξετάσουμε το σύστημα της προμηθευτικής αλυσίδας, αλλά και την πρόσβαση στην αγορά και τη διαθέσιμη τεχνολογία».

BLOOMBERG

Ο στόχος της νεοσύστατης επιχείρησης ενέργειας, που ιδρύθηκε το 2010 και εδρεύει στην Ιερουσαλήμ, είναι η αντικατάσταση των μπαταριών με ηλιακή ενέργεια σε μικρές ασύρματες συσκευές, ώστε να αποφεύγεται η συντήρηση.

Ηλιακά πάνελ... εσωτερικού χώρου από ισραηλινή startup

Μικρά φωτοβολταϊκά πάνελ τοποθετούνται πάνω σε συσκευές χαμηλών ενεργειακών απαιτήσεων όπως ανιχνευτές καπνού, θερμοστάτες, κάμερες ασφαλείας και θυροτηλέφωνα, μετατρέποντας το φως σε ηλεκτρισμό. Αυτό είναι το προϊόν που προωθεί η ισραηλινή νεοφυής επιχείρηση 3GSolar Photovoltaics με στόχο να αντικαταστήσει πλήρως τις μπαταρίες. Τα ημιδιαφανή πάνελ χρησιμοποιούν ηλιακή μπογιά, η οποία παγιδεύει την ενέργεια του φωτός από εξωτερικό ή ακόμα και από εσωτερικό περιβάλλον και τη μετατρέπει σε ηλεκτρική. Τα μικροσκοπικά φωτοβολταϊκά κύτταρα των πάνελ αξιοποιούν κυρίως εσωτερικό ή χαμηλό φως. Η λειτουργία του προϊόντος προσομοιάζει τη φυσική διαδικασία της φωτοσύνθεσης.

Τα ηλιακά πάνελ που ανέπτυξε η 3GSolar αποτελούν μεγάλη βελτίωση σε σχέση με άλλα φωτοβολταϊκά συστήματα. Είναι αξιοσημείωτο ότι παράγονται με πολύ μικρό κόστος. Με την τοποθέτηση ενός

Τα μικροσκοπικά φωτοβολταϊκά κύτταρα των πάνελ αξιοποιούν κυρίως εσωτερικό ή χαμηλό φως.

φωτοβολταϊκού πάνελ στην ηλεκτρική συσκευή, το κόστος της αυξάνεται κατά ένα μόλις δολάριο, σύμφωνα με τον Μπάρνι Μπιν, διευθύνοντα σύμβουλο της 3GSolar. Μετά τη μαζική παραγωγή εξοπίσμου από την Κίνα, το κόστος της ηλιακής ενέργειας έχει μειωθεί σημαντικά παγκοσμίως, επιτρέποντας την εισαγωγή της στην καθημερινή ζωή. Το μέγεθος των κυττάρων είναι από 2 μέχρι 200 τετραγωνικά εκατοστά και κινείται ανάλογα με το μέγεθος της ηλεκτρικής συσκευής στην οποία τοποθετούνται. Επίσης, δίνεται ευρεία επιλογή στην κλίμακα διαφάνειας και στο χρώμα του ηλιακού πάνελ, ώστε

να ταιριάζει στην αισθητική εμφάνιση της συσκευής. Η 3GSolar σκοπεύει να βελτιώσει ακόμη περισσότερο την τεχνολογία παραγωγής, δημιουργώντας τελείως διαφανή και λεπτά πάνελ. Είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακό ότι για τα πάνελ έχουν προσδοκώμενο χρόνο ζωής όσο της ασύρματης συσκευής, στην οποία τοποθετούνται, δηλαδή δέκα έως δεκαπέντε χρόνια, σύμφωνα με τον διευθύνοντα σύμβουλο της 3GSolar.

Ο τελευταίος δήλωσε στο Bloomberg ότι τα ηλιακά κύτταρα θα μπορούσαν στο μέλλον να παράγουν ρεύμα για ένα ολόκληρο κτίριο και να περιστέψει αρκετό, ώστε να πουληθεί στο δίκτυο. Τα ηλιακά πάνελ έχουν επίσης πολύ καλή απόδοση σε εσωτερικό φωτισμό, σε αντίθεση με ηλιακά στοιχεία προηγούμενης γενιάς. Οι στόχοι της νεοσύστατης επιχείρησης ενέργειας, που ιδρύθηκε το 2010 και εδρεύει στην Ιερουσαλήμ, είναι η αντικατάσταση των μπαταριών με ηλιακή ενέργεια σε μικρές ασύρ-

ματες συσκευές, ώστε να αποφεύγεται η συντήρηση. Συνεργάζεται με κατασκευαστές στην Ευρώπη και την Κίνα αναζητώντας ενεργειακές λύσεις, ενώ σκοπεύει μέχρι το 2020 να παράγει 36 εκατομμύρια πάνελ. Προς το παρόν, η 3GSolar εστιάζει στην παραγωγή εντός Ισραήλ, όπου με τη βοήθεια της Υπηρεσίας Ηλεκτρισμού Ισραήλ (IEC) έχει ήδη συλλέξει 9 εκατ. δολάρια, ενώ για την ολοκλήρωση του επεκτατικού της σχεδίου απαιτούνται ακόμα 7,5 εκατ. δολάρια. Η εταιρεία στοχεύει κατά κύριο λόγο σε μικρές ηλεκτρικές συσκευές και σκοπεύει να εκσυγχρονίσει και προϊόντα που φοριούνται, όπως έξυπνα ρολόγια. Στο πλαίσιο της ψηφιοποίησης των κτιρίων, για να επιτευχθεί μεγαλύτερη ενεργειακή αποδοτικότητα, η 3GSolar έχει ως μελλοντικό στόχο τη δημιουργία μεγαλύτερων ηλιακών πάνελ που θα αντικαταστήσουν τα γυάλινα παράθυρα στα κτίρια, δήλωσε στο Bloomberg ο διευθύνων σύμβουλος της 3GSolar.

MTN Business

MTN Cloud Business Telephony.

Για την απόλυτη ευελιξία στις τηλεπικοινωνιακές ανάγκες της επιχείρησής σας.

Η υπηρεσία **MTN Cloud Business Telephony** είναι μια ολοκληρωμένη λύση ευρωζωνικής σταθερής τηλεφωνίας, η οποία ενοποιεί όλα τα επικοινωνιακά σας δεδομένα. Με την πλειάδα επιλογών που παρέχονται, **μεγιστοποιούνται οι δυνατότητες της επικοινωνίας της επιχείρησής σας, ενισχύοντας έτσι την αποδοτικότητά της και μειώνοντας σημαντικά το λειτουργικό κόστος.**

Επικοινωνήστε με το Κέντρο Επιχειρηματικών Πελατών της MTN στο 131, για τη λύση που ταιριάζει στη δική σας επιχείρηση.

mtnbusiness.com.cy

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ Real Estate

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2018

Η φοροδιαφυγή

Καμία απολύτως αρνητική επίδραση δεν έχουν επιφέρει η πρόσφατη προσπάθεια του οικονομικού επιτελείου για να φοροελεγχθεί η αγορά των βραχυχρόνιων μισθώσεων, με τη δημιουργία του σχετικού μητρώου καταχώρισης των σχετικών ακινήτων. Τα έσοδα είναι τέτοια, που η εξάλειψη της δυνατότητας φοροδιαφυγής δεν λειτουργεί ως αντικίνητρο.

Οι περιορισμοί

Τα τελευταία χρόνια, πολλές πόλεις στο εξωτερικό, όπως το Λονδίνο, το Βερολίνο, το Αμστερνταμ και η Βαρκελώνη, έχουν προσπαθήσει να ελέγξουν τη μεγάλη εξάπλωση του Airbnb, προστατεύοντας το δικαίωμα στη στέγαση, μέσω της επιβολής περιορισμών στις επιτρεπόμενες ημέρες εκμίσθωσης, π.χ. σε 60 ή 90 ημέρες τον χρόνο.

Και η συμμόρφωση

Στην πράξη έχει αποδειχθεί, όμως, ότι είναι δύσκολο να ελεγχθεί το κατά πόσον οι ιδιοκτήτες έχουν συμμορφωθεί με τους κανόνες αυτούς. Αυτό που είναι βέβαιο από τα στοιχεία είναι ότι η ανάπτυξη του Airbnb δεν έχει περιοριστεί στις πόλεις που θέσπισαν τέτοια μέτρα, κάτι που καταδεικνύει ότι ίσως θα πρέπει να αλλάξει η σχετική προσέγγιση.

Σε ρυθμούς...

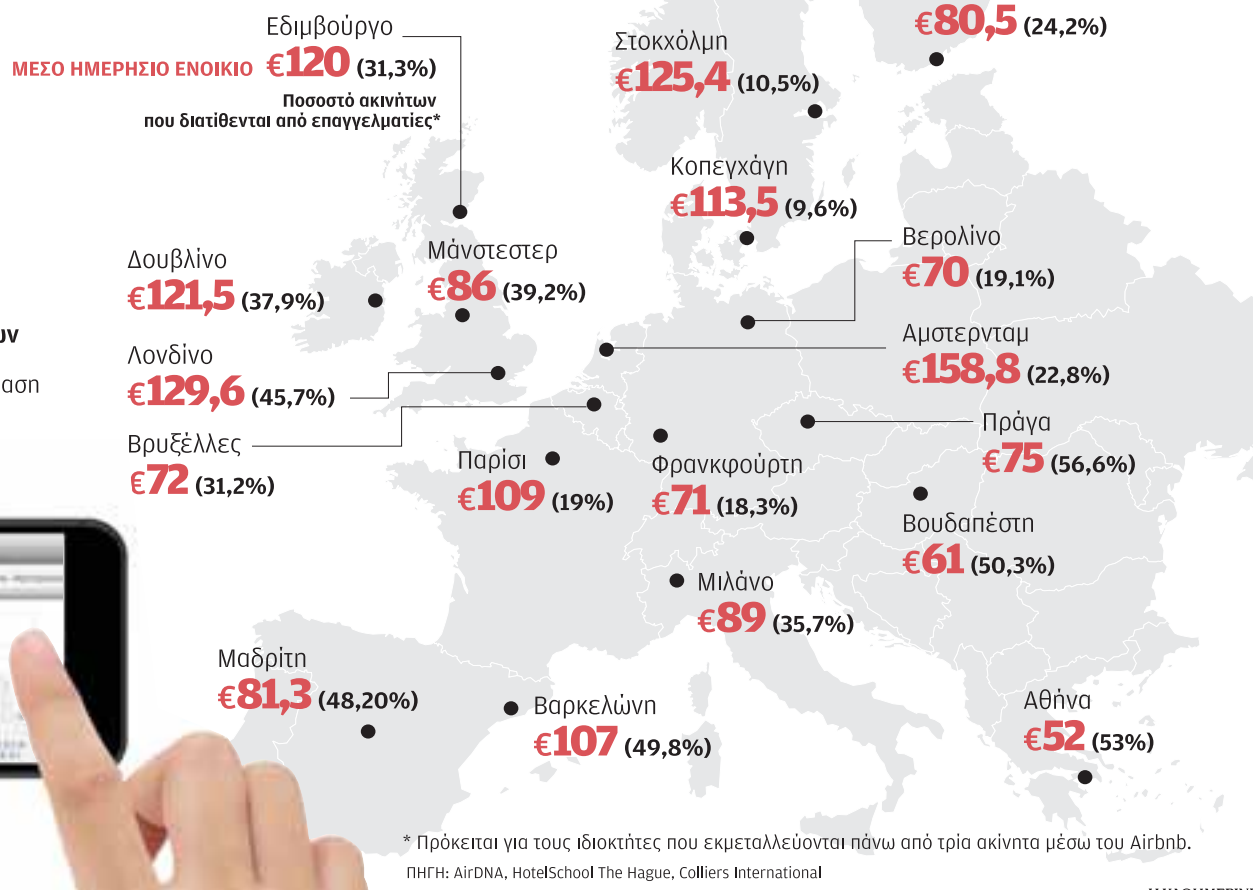
airbnb η Αθήνα

ΠΟΣΟ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ ΤΑ ΑΚΙΝΗΤΑ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑΣ

9.242 οι ενεργές αγγελίες ακινήτων στο κέντρο της Αθήνας

12.000 ο αριθμός των ακινήτων σε όλη την Αττική που διατίθενται προς ενοικίαση μέσω του Airbnb

Πάνω από

* Πρόκειται για τους ιδιοκτήτες που εκμεταλλεύονται πάνω από τρία ακίνητα μέσω του Airbnb. ΠΗΓΗ: AirDNA, HotelSchool The Hague, Colliers International

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Στην Αθήνα το φθηνότερο Airbnb

Με το χαμηλότερο κόστος διαμονής μεταξύ 18 ευρωπαϊκών πόλεων – Κύμα αγορών ακινήτων στο κέντρο

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Σε «μαγνητή» προσέλκυσε ξένων επισκεπτών για την Αθήνα εξελίσσονται οι βραχυχρόνιες μισθώσεις, τύπου Airbnb, μεταμορφώνοντας και την αγορά κατοικίας της πρωτεύουσας, καθώς οι αξίες και τα ενοίκια, ιδίως στο κέντρο της πόλης, έχουν αρχίσει να καταγράφουν ανοδική τάση. Ο λόγος είναι απλός και δεν είναι άλλος από το προστιτό κόστος. Σύμφωνα με στοιχεία της πλατφόρμας AirDNA και σχετική συγκριτική έρευνα που πραγματοποιήθηκε η εταιρεία παροχής υπηρεσιών ακινήτων Colliers International και παρουσιάζει σήμερα η «Κ», η Αθήνα είναι η φθηνότερη πόλη μεταξύ 18 πόλεων της Ευρώπης και μάλιστα με σημαντική διαφορά της δεύτερης. Συγκεκριμένα, το ημερήσιο κόστος διαμονής μέσω Airbnb στην Αθήνα διαμορφώνεται σε 52

ευρώ κατά μέσον όρο, τη στιγμή που στην αμέσως φθηνότερη πόλη, τη Βουδαπέστη της Ουγγαρίας, το μέσο ημερήσιο κόστος ενοικίασης ενός ακινήτου μέσω Airbnb ανέρχεται σε 61 ευρώ. Σήμερα, υπολογίζεται ότι οι ενεργές αγγελίες ακινήτων στο κέντρο της Αθήνας ανέρχονται σε 9.242, ενώ συνολικά στην Αττική, ο εν λόγω αριθμός εκτιμάται ότι ξεπερνά τις 12.000.

Υψηλή πληρότητα

Μπορεί το μέσο κόστος ενοικίασης ενός διαμερίσματος στην Αθήνα να φαντάζει χαμηλό για έναν ξένο επισκέπτη, ιδίως σε σχέση με άλλες πόλεις της Ευρώπης, ωστόσο μόνο έτσι δεν είναι, τουλάχιστον για τους Έλληνες ιδιοκτήτες. Με βάση τα στοιχεία της AirDNA, κατά τη διάρκεια των τελευταίων 30 ημερών, δηλαδή από τα μέσα Σεπτεμβρίου μέχρι τα μέσα Οκτωβρίου, η πλη-

ρότητα για ακίνητα στο κέντρο της Αθήνας άγγιξε το 80%. Αυτό μεταφράζεται σε μέσο μηνιαίο εισόδημα της τάξεως των 960 ευρώ, το οποίο κρίνεται ιδιαίτερα υψηλό, ιδίως αν συγκριθεί με μια συμβατική μίσθωση μακροχρόνιου χαρακτήρα. Τέτοια ποσά μπορεί να προσελκύσει ένας ιδιοκτήτης μόνο σε σύγχρονα διαμερίσματα άνω των 100 τ.μ. σε περιοχές των νοτιών ή των βορείων προαστίων και όχι στο κέντρο της Αθήνας.

Μάλιστα, σε περιοχές υψηλής ζήτησης, όπως το εμπορικό τρίγωνο της πόλης, τα έσοδα μπορεί να είναι πολλαπλάσια, καθιστώντας την εκμετάλλευση μέσω Airbnb σαφώς επικερδέστερη, ακόμα και αν συνυπολογιστούν και άλλες δαπάνες, όπως τα κοινόχρηστα και οι λογαριασμοί κοινής ωφελείας (που στην περίπτωση της συμβατικής μίσθωσης καταβάλλονται από τους ενοί-

κούς). Σύμφωνα με τα στοιχεία του AirDNA, στο εμπορικό τρίγωνο καταγράφονται σήμερα 1.354 αγγελίες ακινήτων, με τη μέση τιμή να διαμορφώνεται σε 76 ευρώ/διανυκτέρευση και την πληρότητα στο 83%, κάτι που σημαίνει ότι το μηνιαίο εισόδημα εκτοξεύεται στο 1.540 ευρώ την τρέχουσα περίοδο, εξηγώντας έτσι και τη φρενιτιδα επενδύσεων που καταγράφεται την τελευταία διετία στη συγκεκριμένη περιοχή από Έλληνες και ξένους, οι οποίοι αγοράζουν σωρηδόν οικιστικά ακίνητα, τα ανακαινίζουν και τα διαθέτουν προς εκμίσθωση μέσω του Airbnb.

Βεβαίως, δεδομένου του σημαντικού κόστους, οι περισσότεροι ιδιοκτήτες ακινήτων στη συγκεκριμένη περιοχή είναι επαγγελματίες, δηλαδή κατά κανόνα εταιρείες, κάτι που αποδεικνύεται και από το ότι το 63% των αγγελιών ακινήτων

αφορά ιδιοκτήτες με πολλαπλές καταχωρίσεις ακινήτων.

Επαγγελματική διαχείριση

Ενα ακόμα χαρακτηριστικό συμπέρασμα της έρευνας είναι ακριβώς το γεγονός ότι ο κλάδος των βραχυχρόνιων μισθώσεων έχει αρχίσει πλέον να κινείται σε πιο επαγγελματικό πλαίσιο σε αρκετές χώρες, όπως προκύπτει από τη σημαντική διείσδυση των ιδιοκτητών που εκμεταλλεύονται περισσότερα από τρία ακίνητα. Για παράδειγμα, στην Αθήνα, πάνω από τα μισά ακίνητα που είναι αναρτημένα στην πλατφόρμα Airbnb (53%) αφορούν επαγγελματίες ή επενδυτές. Υψηλά ποσοστά καταγράφονται επίσης στη Βαρκελώνη και τη Μαδρίτη με 49,8% και 48,2%, αντίστοιχα, όπως επίσης και στο Λονδίνο με 45,7%. Το ίδιο ισχύει και στην Πράγα με 56,6%, αλλά και στη Βουδαπέστη με 50,3%.

Εως και 35% αυξήθηκαν οι τιμές ενοικίων σε περιοχές κοντά στην Ακρόπολη

Η διείσδυση του Airbnb έχει διαφοροποιήσει άρδην και τα δεδομένα στην αγορά ακινήτων. Ενα από τα βασικά χαρακτηριστικά είναι η αλλαγή των όρων στην αγορά των ενοικιάσεων, καθώς, πλέον, το κόστος μίσθωσης ενός διαμερίσματος στο Κουκάκι είναι υψηλότερο (αναλογικά με την επιφάνεια) απ' ό,τι στην Εκάλη και στη Νέα Ερυθραία.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία της πρόσφατης έτησης έρευνας του δικτύου μεσσιτικών γραφείων RE/MAX Ελλάς, στο Κουκάκι η μέση τιμή ενοικίασης διαμορφώνεται σήμερα σε 6,5 ευρώ/τ.μ. σε μηνιαία βάση, έναντι 6,2 ευρώ/τ.μ. στην Εκάλη και 6 ευρώ/τ.μ. στη Ν.

Ερυθραία, έχοντας καταγράψει αύξηση της τάξεως του 35% σε διάστημα μόλις 12 μηνών. Στο Κουκάκι σήμερα καταγράφονται σχεδόν 500 αγγελίες ακινήτων στο Airbnb, με το μέσο ημερήσιο κόστος διαμονής να ανέρχεται στα 60 ευρώ, με αποτέλεσμα, με βάση την υφιστάμενη πληρότητα του 86%, να προκύπτει μέσο μηνιαίο εισόδημα ύψους 1.313 ευρώ!

Η άνοδος των βραχυχρόνιων μισθώσεων έχει ως αποτέλεσμα να «συνωστίζονται» πολλοί Έλληνες υποψήφιοι ενοικιαστές σε λιγότερα ακίνητα, καθώς σημαντικό μέρος του αποθέματος των διαμερισμάτων δεν είναι διαθέσιμο για το ευρύ κοινό, παρά μόνο για ξένους επισκέπτες.

Ετσι, οι ιδιοκτήτες σπεύδουν να επωφεληθούν της τάσης αυτής και να προχωρούν σε αύξηση των ζητούμενων τιμών ενοικίασης, όχι μόνο στην περιοχή τους, αλλά και σε άλλες περιοχές του Λεκανοπεδίου της Αττικής, που δεν έχουν μεγάλη ζήτηση. Συνολικά, στην Αττική, οι τιμές ενοικίασης αυξήθηκαν κατά 7% κατά τη διάρκεια του τελευταίου 12μήνου (πρόκειται για τον ταχύτερο ρυθμό αύξησης των ενοικίων από την έναρξη της οικονομικής κρίσης και μέχρι σήμερα). Είναι χαρακτηριστικό ότι στο κέντρο της Αθήνας η μέση άνοδος άγγιξε το 20%, αλλά σε περιοχές υψηλής ζήτησης για βραχυχρόνιες μισθώσεις, όπου εκ των πραγμάτων

η προσφορά είναι περιορισμένη, η άνοδος εκτοξεύθηκε. Εκτός από το Κουκάκι, στα Εξάρχεια οι τιμές εκτιμήθηκαν κατά 34%, σε 5,5 ευρώ/τ.μ., ενώ άνοδος της τάξεως του 23% καταγράφηκε και στο Κολωνάκι, σε 9 ευρώ/τ.μ. Αύξηση κατά 19% και κατά 20% σημειώθηκε επίσης και σε Νέο Κόσμο και Νεάπολη. Στην περιοχή των Εξαρχείων και της Νεάπολης εντοπίζονται σήμερα πάνω από 800 αγγελίες βραχυχρόνιων μισθώσεων. Το μέσο ημερήσιο κόστος διαμονής αγγίζει τα 43 ευρώ, με την πληρότητα να διαμορφώνεται σε 80%. Αυτό σημαίνει ότι ένας ιδιοκτήτης μπορεί να εξασφαλίσει μηνιαίο εισόδημα της τάξεως των 780 ευρώ, ή και ακόμα παραπάνω κατά

τη διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών, σε μια περιοχή, μάλιστα, όπου η ζήτηση από Έλληνες είναι πλέον πολύ χαμηλή, για τους γνωστούς λόγους.

Ανοδικά και στο μέλλον

Ετσι, λαμβάνοντας υπόψη και το ότι η συντριπτική πλειονότητα των ελληνικών νοικοκυριών αδυνατεί να αποκτήσει πρόσβαση σε τραπεζική χρηματοδότηση και συνεπώς να προχωρήσει σε αγορά ακινήτου, είναι δεδομένη η διατήρηση της υφιστάμενης στρατηγικής προς τις ενοικιάσεις. Ως εκ τούτου, οι τιμές των ενοικίων εκτιμάται ότι θα συνεχίσουν να κινούνται ανοδικά και κατά τη διάρκεια των επόμενων ετών.

Αύξηση φορολογικών εσόδων λόγω αναθέρμανσης της οικονομίας του κέντρου

Εκτός από την αγορά ενοικιάσεων, το φαινόμενο των βραχυχρόνιων μισθώσεων έχει προσφέρει τόνωση στο σύνολο της αγοράς ακινήτων και της συναλλαγής, μέχρι τη φορολογικά έσοδα και την άνοδο του τουρισμού πόλης.

Ως προς το τελευταίο, σύμφωνα με τα στοιχεία έρευνας της Τράπεζας της Ελλάδος και του ΣΕΤΕ (Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων), το 2017 οι διανυκτερεύσεις που πραγματοποιήθηκαν στην περιοχή της Αττικής ανήλθαν σε 29,4 εκατ., έναντι 24,7 εκατ. το 2016. Οι ξένοι επισκέπτες ανήλθαν σε

5,1 εκατ., ενώ οι συνολικές εισπράξεις ξεπέρασαν τα 2 δισ. ευρώ. Η δε μέση δαπάνη διανυκτέρευσης υπολογίζεται ότι διαμορφώθηκε σε 68 ευρώ. Είναι λοιπόν σαφές ότι η Αττική εξελίσσεται σε σημαντικό «γρανάζι» για την ελληνική τουριστική βιομηχανία και σε αυτό έχει συνεισφέρει σημαντικά και ο κλάδος των βραχυχρόνιων μισθώσεων, καθώς το προστιτό κόστος διαμονής έχει αυξήσει σημαντικά την εισροή ξένων επισκεπτών.

Στις συναλλαγές, η ζήτηση για την αγορά διαμερισμάτων στο κέντρο της πόλης, με στόχο την την εκμετάλλευσή τους, μέσω της αγοράς των βραχυχρόνιων μισθώσεων τύπου Airbnb, βρίσκεται σε πλήρη άνθιση.

Είναι χαρακτηριστικό ότι, κατά το φετινό οκτάμηνο (περίοδος Ιανουαρίου – Αυγούστου), ο αριθμός των συμβολαίων αγοραπωλησίας ακινήτων που έχουν κατατεθεί στο Υποθηκοφυλακείο Αθηνών έχει καταγράψει αύξηση της τάξεως του 60%, συγκριτικά με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο. Μάλιστα, όπως προκύπτει, ο ρυθμός των συναλλαγών καταγράφει αυξητική τάση, καθώς κατά το πρώτο πεντάμηνο η άνοδος σε ετήσια βάση διαμορφωνόταν σε 50%. Αντιστοίχως, το 2017 είχε σημειωθεί αύξηση των αγοραπωλησιών της τάξεως του 18%, ενώ το 2016 η άνοδος είχε ανέλθει σε 27,7%.

Το σημαντικότερο βέβαια είναι

ότι, αν συγκριθεί η Αθήνα με άλλες μεγάλες πόλεις της Ευρώπης, όπου ανθεί το φαινόμενο Airbnb, το κόστος αγοράς ακινήτων, με στόχο την εκμετάλλευσή τους, είναι πολύ χαμηλότερο και ταυτόχρονα προσφέρεται και η προοπτική των μελλοντικών υπεραξιών. Εν ολίγοις, ο επενδυτής μπορεί να προσδοκά σε διπλό όφελος, αποκομίζοντας και κέρδη κατά την πώληση, πέραν των εσόδων από την εκμίσθωση.

Στο πλαίσιο αυτό, Κινέζοι, Ρώσοι, Ισραηλινοί και Τούρκοι, όπως επίσης και Έλληνες με υψηλή ρευστότητα, προχωρούν σε αγορές διαμερισμάτων σε διάφορες περιοχές του κέντρου, προκειμένου να τα αναβαθμίσουν

και να τα εκμισθώσουν μέσω των σχετικών ψηφιακών πλατφορμών. Μάλιστα, πλέον επεκτείνονται σε περιοχές εκτός του ιστορικού κέντρου, όπου οι τιμές έχουν αυξηθεί πολύ, αναζητώντας επενδυτικές ευκαιρίες. Τα παραπάνω έχουν τωνώσει και τις τιμές πώλησης βέβαια, με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος να κάνουν λόγο για ετήσια αύξηση κατά 0,8% κατά το δεύτερο τρίμηνο. Στην Αθήνα, μάλιστα, οι τιμές αυξήθηκαν κατά 1,2% το συγκεκριμένο διάστημα και, όπως όλα δείχνουν, η πορεία των αξιών θα συνεχίσει να είναι ανοδική και τους επόμενους μήνες του έτους.

Παράλληλα, σημαντική αύξηση

παρουσιάζουν τα έσοδα από τον φόρο μεταβίβασης ακινήτων στο επτάμηνο του έτους έπειτα από αρκετά χρόνια στασιμότητας, σύμφωνα με την έκθεση της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων. Συγκεκριμένα, τα έσοδα αυξήθηκαν κατά 40,8% το διάστημα Ιανουαρίου-Ιουλίου, συγκριτικά με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα. Από την επεξεργασία των στοιχείων προκύπτει ότι στο προαναφερθέν διάστημα οι εισπράξεις από τους φόρους στις μεταβιβάσεις και συγκεντρώσεις κεφαλαίων, που αφορούν κυρίως αγοραπωλησίες ακινήτων, έφθασαν τα 204,63 εκατ., έναντι 145,30 εκατ. το 2017.

Ανοιγμα στην κοινωνία

Εκστρατεία του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης για τη θωράκιση του Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου

Του ΝΙΚΟΥ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ενα θαύμα αποκατάστασης είναι το παλαιό αθηναϊκό σπίτι, στην οδό Θουκυδίδου 13, στην Πλάκα, όπου στεγάζεται το Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τράπεζας (ΜΙΕΤ). «Είναι από τα αθηναϊκά σπίτια που είχε περιγράψει ο Άρνης Κωνσταντινίδης», λέει ο ποιητής Διονύσης Καψάλης, που είναι ο διευθυντής του ΜΙΕΤ. Εξω εισέλθει από την εσωτερική αυλή και φέρνω στον νου, πριν από πολλά χρόνια, τον αρχιτέκτονα Αλέξανδρο Καλλιγά να μιλάει στους δημοσιογράφους για το έργο της αποκατάστασης. Ήταν ένα δύσκολο εγχείρημα. Σήμερα, καιρείται κανείς το φως όπως φιλτράρεται από τα παράθυρα της αυλής και γλυκαίνει την εσωτερική ξυλεία. Καθόμαστε στο γραφείο του Διονύση Καψάλη. Ενα έργο του Δημοσθένη Κοκκινίδη βρίσκεται στον κεντρικό τοίχο.

Η πρόσοψη του κτιρίου του ΕΛΙΑ στην Πλάκα. Το ΜΙΕΤ αγωνίζεται να προστατεύσει το κτίριο για το μέλλον.

Με έχει φέρει εδώ ένα επείγον ζήτημα. «Ξεκινάμε μια εκστρατεία συλλογής χρημάτων, έναν έρανο, για την επισκευή του κτιρίου του ΕΛΙΑ, που ανήκει στο ΜΙΕΤ», λέει ο Διονύσης Καψάλης. Το ΕΛΙΑ είναι το Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, που εμπνεύστηκε και οργάνωσε ο Μάνος Χαριτάτος, ως μια μοναδική κιβωτό τεκμηρίων του νεότερου ελληνικού πολιτισμού. Από το 2009, επί διοικήσεως Αράπογλου, μετά την πρόταση του Μάνου Χαριτάτου, που έβλεπε το μέλλον, «συμφωνήσαμε για τη σύμπραξη». Εκτοτε, το ΜΙΕΤ/ΕΛΙΑ είναι ένας ισχυρός πόλος ιστορικής αυτογνωσίας, μοναδικός ίσως σε ευρωπαϊκό επίπεδο με αυτή τη φυσιογνωμία και αποστολή. «Μεζών προτεραιότητα είναι η διασφάλιση του παλαιού ακινήτου του ΕΛΙΑ, στην οδό Αγίου Ανδρέου 5, στην Πλάκα, καθώς περιλαμβάνει χάρτινους θησαυρούς που είναι εύφλεκτοι». Φαινομενικά το κτίριο δείχνει γερό και εκπέμπει εκείνη την αθηναϊκή ευγένεια των αρχών του 20ού αιώνα. Αυτό οφείλεται σε τμηματικές εργασίες συντήρησης, αλλά το μεγάλο θέμα της πυρασφάλειας έχει μείνει πίσω. Ο προϋπολογισμός του ιδρύματος αδυνατεί να καλύψει το σύνολο των επισκευών.

Οι εργασίες

Παρ' όλα αυτά, το κτίριο της οδού Αγίου Ανδρέου 5 στεγανώθηκε και επισκευάστηκε. Υπήρξε στατική υποστήριξη από το υπόγειο προς τα πάνω. Από τον προϋπολογισμό του ΜΙΕΤ δημιουργήθηκαν φέρουσες βιβλιοθήκες, η πρόσοψη αποκαταστάθηκε με φροντίδα της Εθνικής Τράπεζας και η στέγη συντη-

Διοργανώνεται μεγάλη δημοπρασία εικαστικών έργων που προσέφεραν φίλοι ζωγράφοι, καθώς και συναυλία στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών.

ρήθηκε με ιδιωτική κορηγία. Αλλά η θωράκιση απέναντι στο μέλλον δεν έχει ολοκληρωθεί και η ευθύνη είναι μεγάλη. Οι επισκευές κρίνονται απαραίτητες για τη διάσωση του κτιρίου, τη σωστή φύλαξη των συλλογών και την ασφάλεια των εργαζομένων και των ερευνητών που μελετούν στα αναγνωστήρια (το απέναντι κτίριο του ΕΛΙΑ ανήκει στο Ριζάρειο Ίδρυμα και έχει επισκευαστεί παλαιότερα με συνδρομή του Ίδρύματος Στ. Νιάρχος).

«Αρχικά απευθυνθήκαμε στην Εθνική Τράπεζα, τη μητέρα-εταιρεία, για οικονομική συνδρομή. Ομως υπήρξε γραφειοκρατική εμπλοκή αλλά και ουσίας, καθώς το κτίριο δεν ανήκει στην Εθνική αλλά στο ΜΙΕΤ», λέει ο Διονύσης Καψάλης. «Δεν μπορεί να εντάξει το έργο στις τακτικές επισκευές των κτιρίων της. Μας βοηθούν οι τεχνικές υπηρεσίες, με επιστάσια και επιβλεψη, αλλά αδυνατούν να αναλάβουν τον κόστος συνολικής αποκατάστασης. Απευθυνθήκαμε τότε στο Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος με τη συμφωνη-

Ο διευθυντής του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης Διονύσης Καψάλης στον χώρο της βιβλιοθήκης του ΕΛΙΑ (Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο), στην οδό Αγίου Ανδρέου 5.

γνώμης της ΕΤΕ. Η επικοινωνία ήταν άριστη, παρουσιάσαμε πλήρη μελέτη σε πλήρη φάκελο. Ήμασταν έτοιμοι να ξεκινήσουμε αν εξασφαλιζαμε τη χρηματοδότηση». Ο προϋπολογισμός, βάσει της μελέτης που έχει ετοιμάσει το ΜΙΕΤ, ανέρχεται σε 650.000 ευρώ με τον ΦΠΑ.

Αλλά, τελικά, το αίτημα του ΜΙΕΤ δεν εγκρίθηκε από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, ίσως γιατί υπήρξε αμχανία έγκρισης ενός ιδρύματος που ανήκει στην οικογένεια της Εθνικής Τράπεζας.

Μετά τις εξελίξεις αυτές, το ΜΙΕΤ αποφάσισε να αναπτύξει εξωστρέ-

Ιδιαίτερα ατμοσφαιρικό και γεμάτο κειμήλια και χάρτινους θησαυρούς είναι το κτίριο του ΕΛΙΑ.

Υπάρχει έτοιμη μελέτη προϋπολογισμού 650.000 ευρώ για την πλήρη προστασία του παλαιού κτιρίου του ΕΛΙΑ.

φεια και να απευθυνθεί στην κοινωνία. Είναι και ένας τρόπος «να προβληθεί το έργο του ιδρύματος». «Ετοιμάζουμε σειρά δράσεων αποβλέποντας να συγκεντρώσουμε χρήματα», λέει ο Διονύσης Καψάλης. «Να προβάλλουμε συγχρόνως και το πρόβλημα και τη φυσιογνωμία μας. Απευθυνθήκαμε σε φίλους εικαστικούς καλλιτέχνες που εκτιμούν το ίδρυμα και τους ζητήσαμε να μας χαρίσουν ένα ή περισσότερα έργα, προκειμένου να οργανώσουμε μια δημοπρασία με στόχο να διατεθούν όλα τα έσοδα υπέρ του σκοπού».

Η δημοπρασία των έργων ζωγραφικής θα γίνει από τον οίκο του Πέτρου Βέργου και όλα τα έργα θα εκτεθούν από τις 15 Νοεμβρίου στο Μέγαρο Ευνάρδου του ΜΙΕΤ, κοντά στο Εθνικό Θέατρο. Ανταποκρίθηκαν σημαντικοί εικαστικοί, όπως ο Γιώργος Ρόρρης, Γιάννης Ψυχοπαίδης, Δημοσθένης Κοκκινίδης, Ειρήνη Ηλιοπούλου, Θανάσης Μακρής, Αλέξης Κυριτσόπουλος, Ρόμπερτ Μακέμπι, Αλέκος Λεβίδης, Μάρκος Καμπάνης, Μιχάλης

Μανουσάκης, Χρήστος Μπોકόρος, Χρόνης Μπότσογλου, Μιχάλης Κατζουράκης, Τάσος Μαντζαβίνος, και πολλοί ακόμη, ενώ παραχωρήθηκαν επίσης έργα του Ανδρέα Βουρλούμη, του Θόδωρου, του Γιώργου Μαυροΐδη... Αυτή η εντυπωσιακή συστράτευση δείχνει αυτό που λέει και ο Διονύσης Καψάλης, ότι το ΜΙΕΤ επικοινωνεί με τους φυσικούς αποδέκτες του.

Ευαισθητοποίηση

Αλλά να που το «πρόβλημα» δημιουργεί την ευκαιρία του ανοιγματος στην ευρύτερη κοινωνία. «Είναι σημαντικό να μας γνωρίσουν περισσότεροι», λέει ο Διονύσης Καψάλης. Το πρώτο δεκαήμερο του Δεκεμβρίου θα διοργανωθεί επίσης συναυλία στην Αίθουσα «Δημήτρης Μπτρόπουλος» στο Μέγαρο Μουσικής, στην οποία προσκλήθηκαν φίλοι μουσικοί, όπως η Μαρία Φαραντούρη, η Ντόρα Μπακοπούλου, ο Νίκος Ευδάκης κ.ά. Είναι η πρώτη φορά που το ΜΙΕΤ δημιουργεί τέτοια γεγονότα ευαισθητοποίησης.

Με πόλους την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, με βιβλιοπωλεία και εκθεσιακούς χώρους, το ΜΙΕΤ συνεχίζει μια παράδοση μισού και πλέον αιώνα. «Το 2016, για να τιμήσουμε τα 50 μας χρόνια», λέει ο Διονύσης Καψάλης, «είχαμε προβάλει ένα επετειακό ντοκιμαντέρ στο Αμφιθέατρο "Θεόδωρος Καρατζάς". Ήταν και μια ευκαιρία να συνυμνηθούμε με το Δ.Σ. της Εθνικής, να γνωρίσουν το ΜΙΕΤ».

Τυπικά το έτος ιδρύσεως είναι το 1966, όταν ο Γεώργιος Μαύρος, διοικητής τότε της ΕΤΕ, αναλαμβάνει την πρωτοβουλία να συστήσει το ΜΙΕΤ και να τοποθετήσει διευθυντή τον Εμμανουήλ Χ. Κάσδαγλη και εκλεκτό Δ.Σ. Ολα αυτά ναυάγησαν με τη δικτατορία, αλλά το ΜΙΕΤ επανασυστήθηκε επί της ουσίας το 1974, πάλι από τον Γεώργιο Μαύρο, που ήταν αντιπρόεδρος της κυβέρνησης εθνικής ενότητας, με τον Εμμ. Χ. Κάσδαγλη και πάλι διευθυντή. Το τεράστιο έργο που έχει επιτελέσει το ΜΙΕΤ συνεχίζεται, αλλά οι καιροί έχουν αλλάξει. «Υπάρχει διεθνές ρεύμα απαξίωσης των ανθρωπιστικών σπουδών», λέει ο Διονύσης Καψάλης. «Η επιβίωση όμως των ανθρωπιστικών σπουδών είναι θέμα επιβίωσης των Θεσμών. Δεν νοείται ζωντανή δημοκρατία χωρίς το πνεύμα αυτό. Για εμάς, είναι στόχος να μπορούμε να υπάρχουμε και να προσφέρουμε έργο και ύστερα από 20 και πλέον χρόνια. Είναι θέμα συνέχειας, που γίνεται επιτακτικό, καθώς υπάρχει τεράστιο έλλειμμα σε θέματα ιστορικής αυτογνωσίας».

MISE EN PLACE / Της ΓΙΟΥΛΗΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ

Ταξίδι ξανά, στα «τυφλά»

Τα πρώτα ταξίδια έγιναν με τα «φτερά» της οικογένειας, στα μέσα της δεκαετίας του '80. Χωρίς Ιντερνετ, χωρίς οσόνια μίντια, κυρίως χωρίς Instagram να μας δίνει οπτικές πληροφορίες για εστιατόρια, ταβέρνες, καλό street food, τον τελειο εσπρέσο, το «μη χάσετε» μπέργκερ, φαλάφελ και πάει λέγοντας, τώρα συνειδητοποιώ ότι για όσους δεν γνώρισαν αυτή την εποχή, πρέπει να μοιάζουν με ταξίδια στα τυφλά. Υπήρχαν βέβαια κάποιοι ταξιδιωτικοί οδηγοί, αλλά δεν τους συμβουλευόμασταν ιδιαίτερα. Το κριτήριο για το γεύμα ή το δείπνο λ.χ., ήταν «να καθήσουμε εδώ που έχει κόσμο». Το αντίθετο δηλαδή απ' ό,τι ισχύει σήμερα, που στις χώρες που επισκε-

πτόμαστε, αναζητάμε τα «κρυμμένα», τα αγαπημένα των ντόπιων, τα καθόλου τουριστικά.

Φαντάζομαι ότι υπάρχουν στον καθένα αρκετές ιστορίες είτε μιας συναρπαστικής ανακάλυψης είτε μιας παταγώδους αποτυχίας στην επιλογή φαγητού. Προσωπικά, δεν θα ξεχάσω μια οικογενειακή τραγωδία στην εξοχή της Ιταλίας, την οποία βρήκαμε τυχαία έχοντας χάσει τον δρόμο για τον προορισμό μας. Η καλοσύνη των ιδιοκτητών και η νοστιμιά των λίγων πιάτων που σέρβιραν δεν έχει ξεβιάσει από τη μνήμη μου κι ως έχουν περάσει περισσότερα από 20 χρόνια. Τις γαστρονομικές απογοητεύσεις, που σίγουρα υπερτερούν, δεν υπάρχει λόγος να τις

Στο τελευταίο μου ταξίδι περιηγήθηκα χωρίς Google maps. Ο ρεσεψιονιστ μου πρότεινε να δοκιμάσω ένα μικρό συνοικιακό εστιατόριο. Ήταν απίθανο.

θυμάμαι. Όπως περνούσαν τα χρόνια, η διαδικασία του ταξιδιού γινόταν πιο οργανωμένη. Οι πληροφορίες ήταν όλο και περισσότερες, όλο και πιο αναλυτικές, όλο και πιο εξειδικευμένες. Σήμερα βρισκόμαστε στο άλλο άκρο. Είναι τόσο πολλές, τόσο σύνθετες, που η επιλογή γίνεται γρήγορα. Αυτό που κάποιος παρουσάζει ως το ιδανικό, κάποιος άλλος το σχολιάζει ως απαράδεκτο. Από τα πέντε αστέρια, πέφτεις ξαφνικά στο ένα, εκεί που είχες διαμορφώσει άποψη και κατασταλάζει στην επιλογή σου, μια καλογραμμένη κριτική με επιχειρήματα που ακούγονται αρκετά πειστικά, έρχεται να σε κλονίσει. Ξαφνικά, βρίσκεσαι θαμμένος κάτω από τόνους πληροφορίας, ειδικών

και μη. Στο τελευταίο μου ταξίδι, αποφάσισα να δοκιμάσω κάτι διαφορετικό. Μπήκα στη μηχανή του χρόνου και ξαναβρέθηκα στη δεκαετία του '80. Περιπατούσα σε καινούργιους δρόμους και άγνωστες γειτονιές χωρίς να κοιτάω το google maps στην οθόνη του κινητού μου. Κοίταζα γύρω μου, σταματούσα, παρατηρούσα τον κόσμο, τα μαγαζιά κι αν κάτι μου φαινόταν ενδιαφέρον του έδινα μια ευκαιρία.

Ξαναταξίδεψα στα τυφλά και εμπιστεύθηκα την καλοσύνη των ξένων. Ο ρεσεψιονιστ μου πρότεινε να δοκιμάσω ένα μικρό συνοικιακό εστιατόριο που πηγαινει τα Σαββατοκύριακα με την οικογένειά του. Ήταν απίθανο.

Αιζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

28.10.18-3.11.18

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ο λογοτέχνης
Πέτρος Στυλιανού

Ο Όμιλος Φίλων Δημοτικής Βιβλιοθήκης Στροβόλου διοργανώνει τιμητική βραδιά αφιερωμένη στον λογοτέχνη Πέτρο Στυλιανού. Ομιλητές στην εκδήλωση θα είναι ο ποιητής και κριτικός Χρήστος Μαυράς και ο ποιητής και φιλόλογος Κώστας Βασιλείου. Τετάρτη 31 Οκτωβρίου, ώρα 7:30 μ.μ. Πολιτιστικό Κέντρο Στροβόλου, αρχ. Κυπριανού 34, Στρόβολος. Πληροφορίες τηλέφωνο 22311534.

ΜΟΥΣΙΚΗ

«Ein Deutsches Requiem» του Johannes Brahms

Η Hxos Chor Berlin (μαέστρος: Στέλιος Χατζηκτωρής) και η Χορωδία Δωμάτιου «Πολυφωνία» (μαέστρος: Μάρω Σκορδή) ενώνουν τις δυνάμεις τους για να παρουσιάσουν σε Λευκωσία και Λεμεσό το αριστούργημα του Johannes Brahms «Ένα Γερμανικό Ρέκβιεμ» στην εκδοχή του για χορωδία με συνοδεία πιάνο τέσσερα χέρια. Οι συναυλίες θα περιλαμβάνουν επίσης και έργα a cappella με την Hxos Chor Berlin. Τις συναυλίες θα διευθύνει ο Στέλιος Χατζηκτωρής και τα σολιστικά μέρη θα ερμηνεύσουν οι Κύπριοι καλλιτέχνες Μαρίζα Αναστασιάδου (σοπράνο) και ο Σταύρος Μάντης (βαρύτονος). Το έργο συνοδεύουν στο πιάνο τέσσερα χέρια οι Elina Linchevskaya και Zbynek Maruska. Το έργο αυτό του Johannes Brahms είναι ένα μεγάλος κλίμακας έργο για συμφωνική ορχήστρα, μικτή χορωδία και σόλο για σοπράνο και βαρύτονο το οποίο συνέθεσε ανάμεσα στο

1865 και το 1868. Αποτελεί αναμφισβήτητο ένα από τα μεγαλύτερα αριστουργήματα που γράφτηκαν ποτέ στο είδος του. Πέμπτη, 1 Νοεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Καθολική Εκκλησία Τιμίου Σταυ-

ρού, πλησίον Πύλης Πάφου, Λευκωσία, και Παρασκευή 2 Νοεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Θέατρο Ριάλτο, Ανδρέα Δρουσιώτη 19, Λεμεσός. Μέρους των εσόδων θα δοθούν στον Caritas Cyprus.

ΘΕΑΤΡΟ

«Ξαφνικά πέρσι το καλοκαίρι» του Τ. Ουίλλιαμς

Ο πολυκώρος Εστία παρουσιάζει το έργο «Ξαφνικά πέρσι το καλοκαίρι» του Τενεσί Ουίλλιαμς. Το θεατρικό αυτό παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο Broadway τον χειμώνα του 1958 ως το δεύτερο μέρος ενός δίπτυχου με τίτλο Garden District. Στις τέσσερις σκηνές που αποτελούν αυτό το μεγάλο μονόπρακτο τα γεγονότα που προσδιορίζουν την πλοκή έχουν ήδη συμβεί ενώ ο κεντρικός ήρωας, ο Σεμπάστιαν, είναι απών. Ο εφιαλτικός θάνατός του – μια ομάδα αγριεμένων, πεινασμένων νεαρών τού επιτέθηκε και τον κατασπάραξε- συνέβη απροσδόκητα το περσινό καλοκαίρι. Ήταν ένας μπον-βιβέρ, που συνοδεύονταν πάντα από τη Βάιολετ, την εξαιρετικά κομψή μητέρα του και ήταν πάντα περιτριγυρισμένος από νέους και ωραίους άντρες,

ενδεχομένως εραστές του. Εννέα μήνες του χρόνου ζούσε την ανέμελη, κοσμική ζωή του τζετ σετ της εποχής, ενώ τους τρεις μήνες του καλοκαιριού έγραφε ένα ποίημα. Το μοιραίο καλοκαίρι ο Σεμπάστιαν δεν έκανε διακοπές με τη μητέρα του, Βάιολετ, η οποία παρουσίασε κάποιο πρόβλημα υγείας, αλλά με την ξαδέλφη του, Κάθριν. Σκηνοθεσία Άγις Παϊκος. Με τους: Μήδεια Χάννα, Ελεωνόρα Σερένα, Γιώργος Χατζηκυριάκος, Ζήνα Καυκαρίδου, Χρήστος Χρυσάνθου, Μαρία Ζίττη, Σταματία Γκρέκο. Σκηνικά-κουστούμια: Μαρίζα Παρτζιλη. Πρεμιέρα Παρασκευή 2 Νοεμβρίου. Παραστάσεις: Παρασκευή στις 8:30 μ.μ., Κυριακή στις 7:00 μ.μ. Πολυκώρος Εστία, Ολυμπίας 7, Λευκωσία. Πληροφορίες 99588330.

ΘΕΑΤΡΟ

«Με το ίδιο μέτρο» του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ

Το Φανταστικό Θέατρο παρουσιάζει το έργο «Με το ίδιο μέτρο» του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ σε σκηνοθεσία Μαγδαλένας Ζήρα. Όπως σημειώνουν οι συντελεστές πρόκειται για ένα έργο για τη δικαιοσύνη, τη συγχώρεση, την ελευθερία, τον έρωτα, την ψυχή, το σώμα. Είναι ένα έργο που θεωρείται ύψιστο παράδειγμα της σαιξπηρικής ιδιοφυΐας, καθώς συνδυάζει το ιερό με το γήινο, το υπερβατικό με το κωματένιο, ένα έργο που βάζει την φθορά απέναντι στην αιωνιότητα. Ο Σαίξπηρ σ' αυτό το έργο δείχνει με το δάχτυλο τις μάσκες που οι ίδιοι οι εξουσιαστές φορούν, το «θέατρο» που οι ίδιοι παίζουν, όταν παίρνουν στα χέρια τους την εξουσία. Πρεμιέρα: 2 Νοεμβρίου. Παραστάσεις: 3, 4, 9, 10, 11, 16, 17 Νοεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Αίθουσα Εκδηλώσεων Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ. Πληροφορίες: 99602428, Facebook Φανταστικό Θέατρο και στο blog <https://magdalenazira.wordpress.com>

ΕΚΘΕΣΗ

«Surface Phenomena», Ali Tapt k

Η γκαλερί eins παρουσιάζει την πρώτη στην Κύπρο ατομική έκθεση του Ali Tapt k με τίτλο «Surface Phenomena». Η έκθεση «Surface Phenomena» (2013, σε εξέλιξη) είναι μια αποασματική αφήγηση η οποία συγκεντρώνει ποικίλα θέματα όπως την τεχνολογία, τη συντήρηση και τη κλωρίδα, με παραδείγματα από τους δρόμους της Κωνσταντινούπολης. Τα έργα της νέας σειράς του Ali Tapt k αποτελούνται από μια επιλογή φωτογραφιών υψηλής ευκρίνειας προσαρμοσμένες σε εικόνες χαμηλής ανάλυσης. Στη συνέχεια των δύο βιβλίων του, «Kaza ve Kader» (2009) και «Nothing Surprising» (2015). Η έκθεση εστιάζει στην ιδέα της ανάπτυξης, της εξέλιξης και της δυνατότητας δημιουργίας ενός άξονα συνομιλίας σε έναν κόσμο όπου επικρατεί η πόλωση. Διάρκεια έκθεσης μέχρι 1 Δεκεμβρίου. Γκαλερί eins, Θέμιδος 28, Λεμεσός. Πληροφορίες τηλ. 99 522977, www.einsgallery.com info@einsgallery.com

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Ντοκιμαντέρ «Birth Days» στο Θέατρο Ριάλτο

Μετά την επιτυχία της πρώτης προβολής του στο Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού τον περασμένο Αύγουστο, το νέο μεγάλο μήκος ντοκιμαντέρ, Birth Days, σε παραγωγή-σκηνοθεσία Δανάης Στυλιανού, προβάλλεται ξανά για το κοινό στο Θέατρο Ριάλτο, στη Λεμεσό, την Τετάρτη 31 Οκτωβρίου, και ώρα 8.30 μ.μ. Θα ακολουθήσουν τρεις προβολές σε Λευκωσία και Λάρνακα. Πρόκειται για ένα ντοκιμαντέρ για την εμπειρία της γέννας στα χρόνια των ανεξέλεγκτων ιατρικών παρεμβάσεων. Σε μια χώρα όπου τα επίπεδα των καισαρικών τομών ξεπερνούν κατά 4 φορές το όριο που συνιστά ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, μια μητέρα θα κάνει το δικό της ταξίδι για να μπορέσει να γεν-

νήσει φυσιολογικά μετά από καισαρική, και να ανακτήσει εμπιστοσύνη στο ίδιο της το σώμα αλλά και στο σύστημα παροχής μαιευτικής φροντίδας. Προβολές Θέατρο Ριάλτο, Τετάρτη, 31 Οκτωβρίου, 8:30 μ.μ. www.birthdaysdocumentary.com.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Σιγά μη μου το ματιάσετε!

«Σιγά και θα μου το ματιάσετε», κάθε πρωί η ίδια κουβέντα με τους γείτονές τους. Βλέπετε, το είχαν μονάκριβο, εδώ και χρόνια μόνο με αυτό είχαν να κάνουν. Και αν καμιά φορά έπρεπε να λείψουν για μερικές ημέρες, γύριζαν τον κόσμο ανάποδα για να βρουν κάποιον να το φροντίζει, «νερό, ταγή και αγάπη να του δίνεις», έλεγαν. Φυσικά, δεν εμπιστευόντουσαν τον καθένα, ζύγιαζαν καλά αυτόν που θα πήγαιναν να το βλέπει. Πολλές φορές, βέβαια, η γυναίκα του αναρωτιόταν, «εγώ και δεν κάνω κι έτσι, που στο κάτω-κάτω έχω και παραπάνω λόγους». Η αλήθεια είναι ότι είχε σπκώσει το βάρος του για περισσότερο καιρό, χωρίς να βαρυνγκωμώσει.

Είχε χίλιους λόγους, και αυτός και η γυναίκα του για να το προσέχουν σαν τα μάτια τους, αλλά μη φανταστείτε, όποιος ζητούσε να το δει, να το αγκαλιάσει, να το καϊδέψει, τον άφηναν, πάντα βέβαια υπό την επίβλεψή τους. «Σιγά και θα μου το ματιάσετε» έλεγε και σιγομουρμούριζε ένα τραγούδι που κάποτε το είχε ακούσει όταν είχε πάει διακοπές, και του είχε κάνει τόσο εντύπωση που το έμαθε απέξω και πήγαινε κάπως έτσι «ευρέθ' ένα παγώνι, ω το παγώνι μας τ' όμορφο», και

αμέσως του έλεγε η γυναίκα του, «πε, ρε, και το άλλο», και άρχιζε «μια κόρη ρόδα εμάζωνε κι ανθούς εκορφολόγα, να πλέξει τζόγια με το' ανθούς και στεφάνι με τα ρόδα» και αυτό του είχε εντυπωθεί και μάλιστα της το αφιέρωνε. Πολλά βράδια μαζευόντουσαν με φίλους και τους τα τραγουδούσε. Πάντα, έλεγε «σιγά και θα μου το ματιάσετε» και πρόσθετε «να αλαφροπατάτε, να μη μου το ξυπνήσετε» και η γυναίκα του συγκατάνευε... και όσοι ήξεραν σιγά να μουρμούριζαν σκοπούς και έμοιαζαν σαν νανούρισμα.

Πρώτη ασχολία τους κάθε πρωί ήταν να το δουν, να το φροντίσουν, να ελέγξουν ότι όλα είναι εντάξει... και αν τύχαινε να περάσει κανείς από εκεί και σταματούσε για

να ποθαυμάσει εκείνοι με μια φωνή του έλεγαν «σιγά, μη μου το ματιάσετε». Για να λέμε την αλήθεια ήταν πραγματικά όμορφο, δεν είχαν άδικο που το φυλούσαν σαν τα μάτια τους. Πολλοί δεν μπορούσαν να καταλάβουν προς τι η τόσο αγάπη – πολλές φορές έφταναν στην ψύχωση, η αλήθεια να λέγεται – και αναρωτιόντουσαν, καλά, σιγά την περιουσία πια, ο καθένας μας μπορεί να έχει ένα τέτοιο. «Είναι αλήθεια, ο καθένας μπορεί να έχει ένα τέτοιο, αλλά όχι το ίδιο, δεν θα είναι ποτέ το ίδιο με το δικό μας», έλεγαν. Υπερβολές, έλεγαν όσοι δεν ήξεραν, και όσοι γνώριζαν δεν μιλούσαν, άλλοι από αμνηχανία, άλλοι από φόβο, άλλοι από αλαφρή καρδιά. «Σωπάστε και θα μας το ματιάσετε». Κάποια μέρα, όπως κάθε

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Οσα δεν χωρούν σε ένα πορτρέτο

«**Θέλετε** να με φωτογραφίσετε; Μα δεν φοράω κραγιόν. Ξέρετε εγώ είμαι καλλιτέχνης της νύκτας». Η φιλαρέσκεια της ηλικιωμένης κυρίας εκδηλώθηκε μόνο στα λόγια. Γιατί αυτό που κατέγραψε εντέλει ο φωτογραφικός φακός είναι ένα χαμογελαστό πρόσωπο με ξανθά κοντά μαλλιά, που ποζάρει αυθορμητώς και έχει ένα βλέμμα σπληνικό και αγαθό την ίδια στιγμή. «Έχουν και τα πετεινά του ουρανού προβλήματα», όπως έγραφε σε ένα ποίημά του ο Κώστας Ζαφειρόπουλος. Γιατί πρώτα ασχολήθηκε με τις λέξεις και ύστερα έκανε τις λέξεις εικόνες. Κάπως έτσι. Ο 63χρονος ποιητής και ζωγράφος συγκέντρωσε μέσα σε περίπου ένα χρόνο 204 φωτογραφίες ανθρώπων που συναντούσε στις διαδρομές του στο κέντρο της Αθήνας: άστεγοι, μετανάστες, περιπλανώμενοι, ο Δαβίδ, ο Νίκος, η Ελένη, Αιγύπτιοι, Αιθίοπες, Σύριοι, Αλβανοί, Έλληνες... Άνθρωποι εκτεθειμένοι και απροστάτευτοι.

Κανείς δεν έχει φωτογραφηθεί εν αγνοία του ή αιφνιδιαστικά. Έχει προηγηθεί προσέγγιση, το ερώτημα αν θέλουν, η δική τους συναίνεση. Αυτό που βλέπουμε ως τελικό αποτέλεσμα δεν είναι όμως ούτε η δυστυχία ούτε ο τρόπος ζωής τους που έχει όψεις δύσκολες, αβάσταχτες και ταπεινωτικές. Αλλά τα πρόσωπά τους, το βλέμμα τους. Η έκθεση, στον 4ο όροφο της Εθνικής Βιβλιοθήκης στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχου, με πρωτοβουλία και επιμέλεια του προέδρου της ΕΒΕ Σταύρου Ζουμπουλάκη (έως τις 25/11), είναι, όπως σημειώνει στο κείμενό του στον μικρό κατάλογο, «μια έκκληση φιλοξενίας».

Ο Κ. Ζαφειρόπουλος δεν εξωραϊζει ζωές ούτε δραματοποιεί, ασφαλώς δεν τρέφει οίκτο για τα πρόσωπα αυτά, δεν υμνεί χαμένες αθωότητες αλλά ούτε και θρηνεί, δεν καταγγέλλει σε μορφή κοινωνικού μαρτυρίου. Δεν είναι η καλλιτεχνική αξία του πορτρέτου εκείνο που μετράει. Αλλά η ανάγκη να αιχμαλωτίσει τη βραχυβία επικοινωνία, είτε επιτυγχάνεται είτε μένει μετέωρη είτε προσπερνάει. Γιατί συμβαίνει και αυτό, όπως και το αντίθετό του. Ομοιολεγει, μερικές φορές, ότι το μέγεθος της μικρής ιστορίας «δεν μπόρεσε να χωρέσει στη μηχανή του».

Έτυχε να επιστρέψει σε ένα μέρος για να συναντήσει και πάλι τον μικροπωλητή ή τον άστεγο ή τον επαίτη. Και δεν τον βρήκε. Μπορεί να είχε φύγει ή μεταναστεύσει ή να είχε πεθάνει. Υπάρχουν περιπτώσεις που οι αφηγήσεις των ανθρώπων των καθηλώνων. Διαφορές ζωής που ούτε διανοιχτεί κανείς πως κατέληξαν σε ένα παγκάκι, στη γωνία ενός δρόμου, στην ανάγκη για 2 ευρώ, που, καμιά φορά, ήταν το αντίτιμο για μια φωτογραφία. Πόζαρον. Με γέλιο, αυταρχικά, απειθαρχα, καχύποπτα, θυμωμένα, πονεμένα, αδιάφορα, απρόθυμα, ειρωνικά, έκπληκτα. Η γκάμα συναισθημάτων είναι απεριόριστη, όπως και οι αποχρώσεις, οι εκφράσεις που δεν μπορούν να περιγραφούν, που δεν μπορούν, τουλάχιστον, να δηλωθούν με μια μόνο λέξη, γιατί με μια δεύτερη ματιά η λέξη μοιάζει άστοχη ή εξαιρετικά κοινότοπη.

«Τα πετεινά – Πορτραίτα Αθήνα 2017» είναι μια ασυνήθιστη έκθεση ενώ το θέμα της δεν είναι καθόλου ασυνήθιστο.

Αυτά τα 160 κοντινά πορτρέτα (στο σύνολο των 204 φωτογραφιών) δημιουργούν μια ανθρώπινη αλυσίδα που διασχίζει την πόλη. Συμπεριέχονται μαζί τους, δεν περιορίζονται στο κάδρο, στην κορνίζα. Σε ακολουθούν και τους ακολουθείς. «Ακούς» τις ιστορίες τους έστω κι αν απλώς τις υποψιάζεσαι ή τις επινοείς. Δεν κρίνεις αισθητικά το αποτέλεσμα αλλά ψυχικά. Κάθε φωτογραφία έχει το δικό της φορτίο. Είτε το φιλοξενείς είτε το εγκαταλείπεις, υπάρχει. Ανακατεύεται στους ρυθμούς της πόλης, συμβάλλει στη φυσιογνωμία της. Η προσωπική, παράξενη, παρακοθήκη του Κ. Ζαφειρόπουλου, ακατάκτα κι όμως τόσο συμμετρικά, εξοικειώνει με το (ν) άγνωστο.

Σε αυτήν την πυκνή στοίχιση προσώπων παρεισφρουν και φίλοι του καλλιτέχνη καθώς και μια δική του φωτογραφία τραβηγμένη από τον ίδιο. Κανείς δεν ξεχωρίζει ως διαφορετικός. Η συνήθης κανονικότητα εντάσσεται στο κατ' εξαίρεση των υπολοίπων: στην Αιγύπτια που πουλάει αναπτήρες (αυτή είναι η πληροφορία που δεν εγγράφεται στην εικόνα ή αλλού) ή στον Έλληνα επαίτη που φοράει ένα φθαρμένο κουστούμι. Η κάμερα στοχεύει μόνο στο βλέμμα. Κι αυτό που «βλέπει» επιστρέφει στον κάθε επισκέπτη διαφορετικά. Τα βλέμματα σημαίνουν τόσα όσα και οι άνθρωποι που τα κοιτούν.

Μια παράσταση καθρέφτης της κοινωνίας

Η ηθοποιός Ράνια Σχιζα μιλάει στην «Κ» για τον ρόλο της στην παράσταση «Ο ήχος του όπλου» που ανεβαίνει στη Νέα Σκηνή του ΘΟΚ

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Συνάντησα τη Ράνια Σχιζα το απόγευμα της Τρίτης, σε κάποια ανάπαυλα από τις πρόβες του έργου «Ο ήχος του όπλου» για να μου μιλήσει για τον ρόλο της στην παραγωγή του ΘΟΚ, που θα ανεβάσει στη Νέα Σκηνή ο Οργανισμός και που παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην Κύπρο, σε σκηνοθεσία του Άδωνι Φλωρίδη. «Ο ήχος του όπλου» της συγγραφέως Λούλας Αναγνωστάκη είναι ένα από τα από τα καλύτερα έργα του σύγχρονου ελληνικού θεάτρου, το οποίο ήταν και η τελευταία σκηνοθετική δουλειά του Καρόλου Κουν στο Θέατρο Τέχνης το 1987. Η ηθοποιός Ράνια Σχιζα σκιαγράφησε στην «Κ» τον ρόλο που θα υποδυθεί, αυτόν της Κάτιας. Η κ. Σχιζα μου λέει ότι το έργο είναι και σήμερα είναι επίκαιρο, οι ανησυχίες του τότε είναι και σήμερα παρούσες, έντονες. Σημειώνει, επίσης, ότι στο έργο υπάρχει διάχυτη η ανάγκη για επικοινωνία, τόσο της Κάτιας, καθώς και των υπόλοιπων ηρώων. Η παράσταση αυτή είναι ένας καθρέπτης της κοινωνίας μας, ο καθένας μπορεί να αναγνωρίσει τον εαυτό του, συμπεριφορές του, ζητήματα που τον απασχολούν.

—Να ξεκινήσουμε με το τι πραγματεύεται το έργο «Ο ήχος του όπλου»;

—Παραμονές εκλογών η Κάτια κατεβαίνει στην Αθήνα, από την επαρχία όπου ζει, για να ψηφίσει. Εκεί συναντάει τον γιο της, ο οποίος είναι φοιτητής, αλλά και ανθρώπους από το παρελθόν της, κάνει και καινούργιες γνωριμίες και σε αυτό το διά-

Το έργο αυτό με αναστάτωσε, ένιωσα έντονα ότι με αφορά και νομίζω ότι δεν υπάρχει θεατής που δεν θα αναγνωρίσει τον εαυτό του, λέει η Ράνια Σχιζα.

στημα, και σε ατμόσφαιρα προεκλογικής καμπάνιας – το έργο εκτυλίσσεται μέσα σε μία ημέρα – βλέπουμε τις σχέσεις αυτών των ανθρώπων, πώς αναπτύσσονται και πώς φτάνουν και στα άκρα. Μέσα από την παράσταση φαίνεται αυτό το προεκλογικό παιχνίδι, η ελπίδα, αλλά και οικογενειακά δράματα, αλλά και το ίδιο το δράμα μιας χώρας. Μέσα στο έργο αυτό το πλαίσιο περιφέρεται και ένα όπλο. Εν ολίγοις το έργο έχει να κάνει πάρα πολύ με τις ανθρώπινες σχέσεις, κατ' αρχάς με τη σχέση μητέρας – γιου, αλλά και με άλλες, όπως αυτή της Κάτιας με την παλιά της, αγαπημένη φίλη, την οποία ξαναβρίσκει. Να πω ότι σημαντικό ρόλο στην παράσταση παίζουν πολύ

μεγάλο ρόλο και τα πρόσωπα που είναι απόντα από τη σκηνή, όπως είναι ο άντρας της Κάτιας, η κόρη της.

—Τι κάνει αυτό το έργο διαχρονικό νομίζετε;

—Το έργο αυτό νομίζω ότι υπερβαίνει τον χρόνο. Το πλαίσιο των εκλογών δεν αλλάζει, επαναλαμβάνεται η ίδια ιστορία, με διαφορετικό τρόπο ίσως. Πάντοτε σε τέτοιες περιόδους υπάρχει μια αναζωπύρωση της ελπίδας για κάτι καλύτερο. Πάντα ελπίζεις, το ζεις. Όπως κάθε προεκλογική περίοδος δεν αλλάζει, έτσι και οι ανθρώπινες ιστορίες εν πολλοίς παραμένουν ίδιες. Οι ανθρώπινες αγωνίες που εκφράζει το έργο είναι διαχρονικές, η ανεργία, ένα καλύτερο

αύριο, οι διαπροσωπικές μας σχέσεις, παραμένουν ίδιες.

—Ο ήχος του όπλου, αλλά και το όπλο τι είναι για την Κάτια, μια εσωτερική έκρηξη;

—Το όπλο που κυκλοφορεί πολύ στο έργο το έχει ο Γιαννούκος, ένας άλλος ήρωας λέει κάποια στιγμή «Το έχω εδώ κρυμμένο, έχω τη δύναμή του, δεν χρειάζεται να το χρησιμοποιήσω». Τώρα στη περίπτωση της Κάτιας νομίζω ότι αισθάνεται ότι δεν υπάρχει ανάγκη να πυροβολήσει, να σκοτώσει με ένα όπλο, μπορείς να το κάνεις και με έναν λόγο, με ένα βλέμμα. Ο ήχος του που δεν ακούγεται καθόλου στο έργο πάντως ίσως να είναι η καταπίεσή της. Η Κάτια δεν μιλάει,

“

Η Λούλα Αναγνωστάκη εντόπισε και ενέταξε στο έργο της την ανάγκη επικοινωνίας των ανθρώπων αλλά και την αναζήτηση του προσωπικού χώρου που υπήρχε τότε, και συνεχίζει και σήμερα να είναι ζητούμενα.

έχει εγκλωβιστεί, έχει σκοτώσει τον εαυτό της.

—Η Κάτια έρχεται αντιμετώπιση με καταστάσεις που δεν είχε υπολογίσει, καταφέρνει να τις διαχειριστεί;

—Με τον γιο της πολύ δύσκολα. Στο έργο φαίνεται μία πολύ μεγάλη ανάγκη για επικοινωνία, και όχι μόνο της Κάτιας, αλλά όλων των ηρώων. Εμφανίζεται η έντονη ανάγκη για έναν προσωπικό χώρο. Η Λούλα Αναγνωστάκη είδε αυτή την έλλειψη το 1985, που έγραψε το έργο και το βλέπουμε και σήμερα.

—Οι ήρωες του έργου πώς συνδέονται με την Κάτια;

—Συνδέονται με πάρα πολλούς τρόπους, όπως είπα και πριν εκτός από τον γιο της, τεράστιο ρόλο παίζουν και ο άντρας της, τον οποίο ερωτεύτηκε παράφορα, η κόρη της που αντιμετωπίζει διάφορα ψυχολογικά προβλήματα, ο φίλος του γιου της κ.λπ. όλοι με κάποιον τρόπο

έχουν να κάνουν με την Κάτια. —Πώς θα τη χαρακτηρίζατε, εντέλει την Κάτια;

—Η Κάτια είναι μία γυναίκα που τελικά, λόγω της επιλογής της να παντρευτεί έναν τελείως διαφορετικό άνθρωπο από εκείνη, έζησε χωρίς να ζήσει. Παντρεύτηκε παρά τη θέληση των γονιών – γιου, έφυγε από την Αθήνα για να πάει στην επαρχία. Εκτός από τον σύζυγό της, παντρεύτηκε και την οικογένειά του. Η Κάτια από τότε σωπαίνει, αν και τον αγαπάει τον άντρα της δεν μπορεί να επικοινωνήσει. Αναπτύσσεται, λοιπόν, ένα οιδιπόδειο σύμπλεγμα, επαναλαμβάνεται ένα μοντέλο συνεχώς, αυτό της μάνας – γιου. Η Κάτια είναι πολύ καταπιεσμένη, τελικά δεν μπορεί να κάνει διαχείριση της αγάπης της προς τον γιο της. Την καταπίεση αυτή τη μεταφέρει, άθελά της, στα παιδιά της, κυρίως στον γιο της. Η Κάτια έχει εγκλωβιστεί στην κουζίνα, είναι μάλλον αυτοκαταστροφική, παίζει τον εαυτό της.

—Τι σας άφησε ο ρόλος της Κάτιας;

—Αυτό το έργο με αναστατώνει, με αφορά και νομίζω ότι δεν υπάρχει θεατής που να μη δει κάτι μέσα σε αυτό το έργο, να μην αναγνωρίσει ίσως και τον εαυτό του. Είναι ένα έργο καθρέφτης της κοινωνίας μας.

info

«Ο ήχος του όπλου», της Λούλας Αναγνωστάκη, σε σκηνοθεσία Άδωνι Φλωρίδη. Νέα Σκηνή, ΘΟΚ. Πρεμιέρα 9 Νοεμβρίου. Παραστάσεις έως 26 Ιανουαρίου 2019. Παίζουν Γιώργος Αναγνώστου, Λουκάς Ζήκος, Αντρέας Κουτσούφρας, Μαρία Μιχαήλ, Ράνια Σχιζα, Βικτώρια Φώτα.

Θιαύρο

Captured live by
National Theatre Live

30 / 10 / 2018
Βασιλιάς Ληρ WILLIAM SHAKESPEARE King Lear
τρι / tue 20:00

Με Ελληνικούς και Αγγλικούς υπότιτλους
With Greek and English subtitles

Στηρίξου/
Supported by

Χορηγοί Επικοινωνίας/
Media Sponsors:

77 77 77 45
tickets rialto.com.cy
€10 / 8

BY EXPERIENCE HD

ARTS COUNCIL ENGLAND

BRITISH COUNCIL

British High Commission Nicosia

WIZOUIDE

10th anniversary WALK
11.11.2018

2009

Dr Yiota Demetriou
THE DANCING QUEEN
FOUNDATION

11 NOVEMBER 2018
THE WALK STARTS AT 08:30
FROM DOLCE CLUB LIMASSOL

11 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2018 ΩΡΑ 08:30
ΑΦΗΤΗΡΙΑ DOLCE CLUB ΛΕΜΕΣΟΥ

I'd Rather Walk than Drink and Drive

REGISTER NOW ONLINE www.dancingqueenfoundation.com until 04/11/2018 - T. 25818140

PLATINUM SPONSOR

WOJNAR'S

GOLD SPONSORS

ENEOS MOTOR OIL

SILVER SPONSORS

noa BEACH

amdocs

HELP2LIVE

MEDIA SPONSORS

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

93.5

Εθισμός και ανάγκη για κανονική ζωή

Ο Βασίλης Χαράλαμπος μιλάει στην «Κ» για τον ρόλο του στην παράσταση «Κρεβάτι από Ψευδάργυρο» που ανεβαίνει στην ΕΘΑΛ

Συνέντευξη στον

ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο ηθοποιός Βασίλης Χαράλαμπος υποδύεται τον Πωλ, στην παράσταση «Κρεβάτι από Ψευδάργυρο» του Ντέιβιντ Χέαρ, σκηνοθεσία Ανδρέα Αραούζου που ανεβαίνει στη Δεύτερη Σκηνή της ΕΘΑΛ, στη Λεμεσό. Ο Βασίλης λέει ότι ο χαρακτήρας του Πωλ συμβολίζει τη μάχη ανάμεσα στον εθισμό και στη δίψα για ζωή, σε μια εμμονική προσπάθεια θεραπείας, απεξάρτησης από το ποτό και σημειώνει: «Αυτός ο ρόλος ήταν πρόκληση για εμένα. Αφορά έναν σύγχρονο άνθρωπο που είναι εθισμένος στο ποτό. Για να μπορέσω να τον αποδώσω με σεβασμό, έκανα έρευνα για τους ΑΑ, διάβασα για τον εθισμό και όλη αυτή η διαδικασία, αναμφίβολα με ιντριγκαρα». Στο έργο αυτό του Ντέιβιντ Χέαρ είναι έντονες οι αντιθέσεις και η ανάγκη προσδιορισμού, αλλά και τελικής λύσης, που για τον Πωλ είναι η απεξάρτηση. Στο κάδρο, όμως, υπάρχουν ο Βίκτωρ και η Έλσα, οι οποίοι είναι για τον χαρακτήρα που υποδύεται ο Βασίλης δύο αναφορές, η καθεμιά με τη δική της αξία και επιρροή.

—Ο στόχος του Πωλ είναι απλώς η εύρεση εργασίας;

—«Ένα στόχο έχω στη ζωή. Ο στόχος μου είναι να πάω στο κρεβάτι νηφάλιος απόψε. Αυτός είναι ο στόχος μου». Επομένως, είναι ξεκάθαρο ότι ο στόχος του Πωλ είναι πρωτίστως η ανάρρωσή του! Αποδέχτηκε, παρόλα αυτά, τη δουλειά που του πρόσφερε ο Βίκτωρ Κουίν, γιατί θεωρούσε ότι θα ήταν «ευτυχισμένος να μουτζουρώνει σε ένα χαρτί, να κατασκευάζει προτάσεις».

—Ποιο είναι το βασικότερο χαρακτηριστικό του ρόλου σου;

—Θεωρώ ότι το βασικότερο χαρακτηριστικό του Πωλ είναι ο εθισμός και η εμμονή. Αν και ο ίδιος

Χαράλαμπος σημειώνει ότι ο Πωλ θεωρεί ότι είναι εθισμένος μονάχα στο ποτό, μέσα από τους διαλόγους, όμως, γίνεται αντιληπτό ότι είναι εθισμένος στο φταιξιμο, στη φασαρία, στον κίνδυνο.

Οι δύο χαρακτήρες του έργου, ο Πωλ και η Έλσα παλεύουν και οι δύο να ξεφύγουν, ο καθένας με τον τρόπο του, αλλά η ουσία παραμένει η ίδια, κανένας από τους δύο δεν έχει θεραπευτεί.

θεωρεί ότι είναι εθισμένος μονάχα στο ποτό, μέσα από τους διαλόγους, γίνεται αντιληπτό ότι είναι εθισμένος στο φταιξιμο, στη φασαρία, στον κίνδυνο.

—Τι ποτεύεις ότι συμβολίζει σήμερα ο Πωλ;

—Ο Πωλ συμβολίζει τη μάχη ανάμεσα στον εθισμό και στη δίψα για ζωή, σε μια εμμονική προσπάθεια θεραπείας. Άνθρωποι σαν τον Πωλ υπάρχουν παντού γύρω μας, ακόμα και μέσα μας.

—Τι συνδέει τον Πωλ και την Έλσα; Η ανάγκη τους να σωθούν; Έχουμε ανάγκη σήμερα από επώδυνες λύσεις ως κοινωνία;

—Ο Πωλ και η Έλσα, αν και αρχικά φαίνονται πολύ διαφορετικοί, ακόμα και από άλλη κοινωνική τάξη, εντούτοις είναι και οι δύο θύματα του εθισμού. Αυτή η πάλη τους με τον εθισμό είναι που τους συνδέει και που τους κάνει να συμπάσχουν. «Μοιάζουμε εγώ και εσύ, είμαστε το ίδιο». Παλεύουν και οι δύο να ξεφύγουν, ο καθένας με τον τρόπο του, αλλά η ουσία παραμένει η ίδια, κανένας από τους δύο δεν έχει θεραπευτεί. Σε αυτές τις περιπτώσεις λοιπόν, «θέλεις κάποιον ο οποίος να είναι σταθερός, να μη γλιστρά» και το να σμιζούν αυτοί οι δύο χα-

ρακτères αποτελεί αναμφίβολα μια επώδυνη λύση, αλλά και ένα σύγχρονο φαινόμενο της κοινωνίας μας.

—Υπάρχει στο έργο ένα δίπολο, από τη μία η εξουσία και από την άλλη η υπόλοιπη κοινωνία;

—Το δίπολο, στο οποίο αναφέρεται, γίνεται εμφανές από την πρώτη σκηνή του έργου, από την είσοδο του Βίκτωρ Κουίν. Τα λόγια του, η στάση του, η συμπεριφορά του αποτελούν ξεκάθαρα ένα παιχνιδι εξουσίας απέναντι στον Πωλ. Ουσιαστικά, ο Βίκτωρ κινεί τα νήματα, ώστε τα πράγματα να πάρουν την τροπή που παίρνουν. Στο τέλος, αποδεικνύεται ότι όλα ήταν ένα καλοσχημένο παιχνίδι από τη μεριά του. Στο τρίγωνο που δημιουργείται, ο Βίκτωρ βρίσκεται πάντα στην κορυφή. Αυτό, άλλωστε, συμβαίνει και στην κοινωνία στην οποία ζούμε.

—Τι σε ιντριγκαρα περισσότερο σε αυτό τον ρόλο;

—Αυτός ο ρόλος ήταν πρόκληση για μένα. Αφορά έναν σύγχρονο άνθρωπο που είναι εθισμένος στο ποτό. Για να μπορέσω να τον αποδώσω με σεβασμό, έκανα έρευνα για τους ΑΑ, διάβασα για τον εθισμό και όλη αυτή η διαδικασία, αναμφίβολα με ιντριγκαρα, γιατί είναι κάτι με το οποίο πρώτη φορά ήρθα σε επαφή και ευχαριστώ πολύ τον σκηνοθέτη μου, τον Ανδρέα Αραούζο, για την ευκαιρία που μου έδωσε.

«Κρεβάτι από Ψευδάργυρο» του Ντέιβιντ Χέαρ, σκηνοθεσία Ανδρέα Αραούζου. Πρωταγωνιστούν οι Βαρβάρα Κυριαζής, Βασίλης Χαράλαμπος και Νίκη Δραγούμη. Δεύτερη Σκηνή της ΕΘΑΛ, Τεχνολογία της ΕΘΑΛ, Λεμεσός, Παραστάσεις: κάθε Τετάρτη και Σάββατο στις 8:30 μ.μ. και Κυριακή στις 6:30 μ.μ. Πληροφορίες, κρατήσεις: 25877827.

Θύτες και θύματα μιας ψηφιακής παράνοιας

Η θεατρική ομάδα Intra Portas, του Θεάτρου Βαλίτσα, παίζει θέατρο στις σχολικές αίθουσες για τον διαδικτυακό εκφοβισμό

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Οι νέες τεχνολογίες και οι ευκαιρίες που προσφέρουν, όπως και η βοήθειά του, αλλά και η ψηφιακή κοινωνικοποίηση είναι πια μέρος της ζωής του καθένα, ίσως περισσότερο στις νεότερες ηλικίες, στις οποίες δεν υπάρχει η έννοια της αναλογικής τεχνολογίας. Δυστυχώς, στις εφηβικές ηλικίες αυτή η διαχείριση αποδεικνύεται να είναι μην είναι επαρκής. Οι αιτίες γι' αυτό πολλές, αλλά μία βασική είναι η έλλειψη κατάλληλης εκπαίδευσης των εφήβων και η ευαισθητοποίησή τους σε παράπλευρα θέματα, που όμως γίνονται κύρια πηγή προβλημάτων και δυσλειτουργιών. Ποιος πρέπει να εκπαιδεύσει τους νέους; Η Πολιτεία, οι γονείς, οργανωμένοι φορείς, αλλά ποιος μπορεί να το κάνει χωρίς διδακτισμό και υψηλή φιλοσοφία; Κατά την άποψή μου ο πολιτισμός. Νέοι με σεβασμό προς το διαφορετικό, τον άλλο, δημιουργούν πολιτισμό, που όσο τον καλλιεργείς, ανθεί και φέρει κι άλλο. Κάτι τέτοιο προσπαθεί να κάνει και η θεατρική ομάδα Intra Portas, του εφηβικού θεάτρου «Βαλίτσα» οι οποίοι δύο χρόνια, αυτή είναι η τρίτη τους, ασχολούνται με το εφηβικό θέατρο, και έχουν μπει στα σχολεία της Κύπρου, με θεατρικές παραστάσεις κοινωνικού προβληματισμού.

Την περασμένη Δευτέρα (22/10) οι Intra Portas έκαναν την πρώτη τους εμφάνιση σε λύκειο της επαρχίας Λεμεσού, όπου παρουσιάσαν το έργο «#Το δωμάτιο του Γιώργου» σε πανελλήνια πρώτη σε σκηνοθεσία της Ελένης Αναστασίου. Το κείμενο είναι του Τάσου Αγγελόπουλου, δασκάλου θεατρικής αγωγής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση,

Η θεατρική ομάδα Intra Portas του Θεάτρου Βαλίτσα Νάγια Τ. Καρακώστα και Αντρέας Κουτσόφτας, με τη σκηνοθετική ματιά της Ελένης Αναστασίου, μπαίνουν στις σχολικές αίθουσες και παίζουν θέατρο.

σκηνοθέτη και παίζουν οι ηθοποιοί Νάγια Τ. Καρακώστα και Αντρέας Κουτσόφτας και αφορά το cyberbullying. Ξεκινήσαμε την κουβέντα μας μιλώντας για την επίσημη πρώτη τους με την Ελένη να λέει, γαμάτη ευχαρίστηση ότι οι πρώτες αντιδράσεις ήταν πολύ ενθαρρυντικές, «αν και είχαμε τη θετική εμπειρία από τις προηγούμενες δύο χρονιές, κάθε φορά αγωνιούμε για το πώς θα μας δεχθούν οι μαθητές, αλλά και φέτος ξεκινήσαμε πολύ όμορφα».

Ο Αντρέας τόνισε ότι αυτό φάνηκε από τις αντιδράσεις των παιδιών, κατά τη διάρκεια της παράστασης, αλλά και μετά από την

Το έργο «#Το δωμάτιο του Γιώργου» έχει θέμα το Cyberbullying, τον διαδικτυακό εκφοβισμό και παρουσιάζεται σε πανελλήνια/παγκύπρια πρώτη.

20λεπτη συζήτηση που ακολούθησε. «Η παράσταση, στο μέσον της περιόδου», λέει ο Ανδρέας «σταματάει, τότε ηθοποιοί και μαθητές παίζουν ένα παιχνίδι σχετικό με την ιστορία που μόλις είδαν» με την Ελένη να προσθέτει «ένα δραματικό παιχνίδι, που για πρώτη φορά εφαρμόζουμε φέτος και φαίνεται ότι λειτουργήσει». Η επιλογή αυτής της θεματικής δεν χρειάζεται νομίζω περαιτέρω αιτιολόγηση, «ζητήσαμε από τον Τάσο να μας γράψει για το cyberbullying, ένα κείμενο αποκλειστικά για εμάς», μου λέει η Ελένη, με τον Ανδρέα να παρεμβαίνει λέγοντας, θέλοντας να τονίσει τη σημασία της ανάδει-

Εφηβικό θέατρο στα σχολεία

Η θεατρική ομάδα «Intra Portas» δραστηριοποιείται στο χώρο του εφηβικού θεάτρου βαλίτσα τα τελευταία δύο χρόνια και έχει καταφέρει να σημειώσει μια τομή σε αυτό το είδος θεάτρου στην Κύπρο, ταξιδεύοντας με τις παραστάσεις της σε σχολεία σε όλη την Κύπρο. Την πρώτη παραγωγή της ομάδας, «Η ιστορία του Βίκτωρ και της Μαρίας» με θέμα τον σχολικό εκφοβισμό παρακολούθησαν πάνω από 7.000 μαθητές σε όλο το νησί, ενώ η ομάδα προσκλήθηκε και πολλά ευρωπαϊκά προγράμματα με μαθητές/ εκπαιδευτικούς/ εμψυκτές από διάφορες χώρες που ασχολούνται με το θέατρο στην εκπαίδευση και τον σχολικό εκφοβισμό.

ξής του καρκινώματος που λέγεται cyberbullying: «Μα είναι κάτι επικαιρο, και δεν υπάρχει επαρκής ενημέρωση και πληροφόρηση για ένα σοβαρό ζήτημα όπως αυτό», και προσθέτει «μπορεί να σοκάρει αυτό το ζήτημα», και η Ελένη προσθέτει: «οι στατιστικές δείχνουν ότι στις ηλικίες 12 με 16 υπάρχουν τα περισσότερα κρούσματα διαδικτυακού εκφοβισμού, θύματα και θύτες. Η επιλογή του θέματος έγινε επίσης συζητώντας με καθηγητές κατά την περσινή παράσταση, όταν τους ρωτήσαμε τι θα τους ενδιέφερε να παρουσιάσουμε και να θιξουμε με το θέατρό μας. Σχεδόν όλοι μάς έδειξαν το cyberbullying».

Όλο θέρμη η Ελένη και ο Ανδρέας μου περιγράφουν τη θερμή υποδοχή από τα παιδιά: «Ξέρεις, είναι παρεξηγημένο το σχολικό κοινό», μου λέει ο Ανδρέας, «εμείς είδαμε μια εντελώς διαφορετική εικόνα. Τα παιδιά ήταν εκεί, μαζί μας», με την Ελένη να προσθέτει: «πολλές φορές, όταν μπαίνουν σε μία τάξη, παρατηρούμε κάποια παιδιά, που μάλλον δεν ενδιαφέρονται για ό,τι κάνουμε. Ε, αυτά είναι και τα παιδιά που θα συμμετάσχουν και περισσότερο. Ίσως γιατί νιώθουν ελεύθερα να εκφραστούν, να πουν τη δική τους εκδοχή πέρα από τα μαθήματα, επειδή ίσως τους αφορά το θέμα που παρουσιάζουμε». Είναι εμφανές ότι όσο κυβερνητικά με την Ελένη και τον Ανδρέα καταλαβαίνω τη σημασία σε αυτό που κάνουν: «Τα παιδιά που πολλές φορές δεν συμμετέχουν στις συζητήσεις στο μάθημα, στο δικό μας θεατρικό πλαίσιο συμμετέχουν και μάλιστα πολύ ενεργά».

Η συζήτησή μας προχώρησε πάρα πολύ και σε κάθε τους λέξη οι συντελεστές της παράστασης έδειχναν πόσο χαίρονται γι' αυτό που κάνουν και εγώ αντιλαμβανόμουν τη σημασία του εφηβικού θεάτρου Intra Portas. Η Ελένη και ο Αντρέας φτιάχνουν τους αυριανούς θεατές, όπως μου είπαν, αλλά και τους ενεργούς πολίτες του αύριο.

«#Το δωμάτιο του Γιώργου». Διάρκεια 25 λεπτά παράσταση και 20 λεπτά συζήτηση με τα παιδιά. Κείμενο Τάσος Αγγελόπουλος, σκηνοθεσία Ελένη Αναστασίου. Ηθοποιοί Νάγια Τ. Καρακώστα, Αντρέας Κουτσόφτας. F/b: Θεατρο Βαλίτσα «Intra Portas».

Οι μετρ της δυστοπίας έρχονται Θεσσαλονίκη

Μιλούν στην «Κ» οι Κριστομπάλ Λεόν και Χοακίν Κοσίνια

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Στις ταινίες των Κριστομπάλ Λεόν και Χοακίν Κοσίνια περιπλανιέται κανείς με ταχύτητα στον χώρο του υποσυνειδήτου, μετέωρος ανάμεσα στις διαρκείς μεταμορφώσεις του καλού και του κακού· ανάμεσα στο αλλόκοτο όνειρο και στον σουρεαλιστικό –κάποτε και πραγματικό– εφιάλτη. Ανάμεσα στο αίσθημα ενός απροσδόκητου έργου τέχνης, το οποίο μπορεί να συναντήσει σε μια γκαλερί και μιας ταινίας animation, που παρακολουθεί σε μια κινηματογραφική αίθουσα. Οι δύο 38χρονοι Χιλιανοί εικαστικοί και σκηνοθέτες, με παρουσία σε μεγάλες διοργανώσεις (Μπιενάλε Βενετίας, Φεστιβάλ Βερολίνου, Ρότερνταμ, Λοκάρνο, κ.ο.κ), θα βρεθούν φέτος στο 59ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης (1-11 Νοεμβρίου), για ένα αφιέρωμα στο έργο τους.

Σε 9 μικρού μήκους ταινίες και μία μεγάλου χρησιμοποούν την ίδια, σύνθετη, τεχνική που συνδυάζει φιγούρες από παπé μασέ, πραγματικά σκηνικά και αντικείμενα, σκίτσα και φωτογραφίες. Οι φιγούρες «διαλύονται» και ανασυντίθενται, μετακινούμενες διαρκώς από έναν ανησυχητικό, και μάλλον άβολο, κόσμο παραμυθιού στη σκληρή δυστοπία. Όπως στο «Το Σπίτι - Λύκος», μια εκδοχή του παραμυθιού με τα τρία γουρουνάκια που τοποθετείται στη διαβόητη χιλιανή «Αποικία της αξιοπρέπειας» (Colonia Dignidad), έργο των ναζί, κέντρο βασανιστηρίων του Πινοσέτ. Μία απομονωμένη κοι-

Χοακίν Κοσίνια: Στη Χιλή, το γκροτέσκο και οι εφιάλτες συνδέονται με πολιτικά ζητήματα.

Κριστομπάλ Λεόν: Είναι απαραίτητο να αποβάλουμε βίαια τις ποιητικές εκδοχές της Ιστορίας μας.

νότητα, για 40 χρόνια, της οποίας οι κάτοικοι ήταν στην πραγματικότητα αιχμάλωτοι: γύρω από την αποικία υπήρχαν φράχτες και ηλεκτροφόρα σύρματα. Στη συνέντευξη, με μέιλ, θέλησαν να απαντήσουν και οι δύο δημιουργοί στις ερωτήσεις.

– Η διαρκής μεταμόρφωση ανθρώπων και αντικειμένων είναι χαρακτηριστικό της δουλειάς σας. Από πού ξεκινά η ιδέα;

Κοσίνια: Είναι δύσκολο να απαντήσουμε γιατί η μεταμόρφωση, ο μετασχηματισμός, είναι στη βάση κάθε εγχειρήματος, άρα έχει πολλές αιτίες και αφορμές. Κατά μία έννοια η ταινία είναι σαν ένα κόμικ ζωγραφισμένο στο χαρτί (σ.σ. storyboard) που μπορείς να δεις να ξεδιπλώνεται μπροστά σου. Δεν είναι πολλές οι ρεαλιστικές σκηνές των κινουμένων σχεδίων. Τα περισσότερα animation μεταμορφώνονται και έτσι η μία

σκηνή διαδέχεται την άλλη, το ένα υλικό ή αντικείμενο τροποποιείται σε κάτι άλλο. Τα υλικά είναι πρωταγωνιστές σε ένα παράλληλο σενάριο. Ένας από τους βασικούς κανόνες της δουλειάς μας είναι ότι τα πάντα στο φιλμ μπορούν να μεταμορφωθούν όπως σε ένα γλυπτό. Νομίζω ότι αυτό συνδέεται με τα όνειρα και τη λειτουργία της μνήμης. Μέσα στο μυαλό όλα αναμειγνύονται. Αυτό που φαντάζει ως καλό δεν σημαίνει ότι πιστεύουμε πως είναι καλό.

Λεόν: Πολλά από αυτά που κάνουμε, οπτικά και αφηγηματικά, γεννιούνται από την αμφιβολία για το τι πιστεύουμε ότι είναι σωστό ή όχι. Έχουμε υιοθετήσει μία σειρά από διαφορετικούς ρόλους για τις ταινίες μας, τις οποίες γυρίζουμε ακριβώς επειδή δεν εμπιστευόμαστε και πολύ τις δικές μας αντιλήψεις για τον κόσμο. Πιστεύω ότι κάθε αντίληψη του καλού και του κακού

«Το Σπίτι - Λύκος» (2018), μια εκδοχή του παραμυθιού με τα τρία γουρουνάκια, που τοποθετείται στη διαβόητη χιλιανή «Αποικία της αξιοπρέπειας» (Colonia Dignidad), κέντρο βασανιστηρίων του Πινοσέτ. Θα προβληθεί στο 59ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης (1-11 Νοεμβρίου).

είναι αυθαίρετη και ιστορικά προκαθορισμένη.

– Το γκροτέσκο, η σκοτεινή πλευρά των ονείρων, είναι κεντρικά στοιχεία στην αφήγησή σας. Έχουν τη ρίζα τους στις παραδόσεις της Λατινικής Αμερικής;

Κοσίνια: Είναι δύσκολο να απαντήσουμε συνολικά για τη Λατινική Αμερική... Το γκροτέσκο έχει διαφορετική σημασία στο Μεξικό και διαφορετική στην Αργεντινή. Στη Χιλή, το γκροτέσκο και οι εφιάλτες συνδέονται με πολιτικά ζητήματα. Αυτό είναι προσωπική άποψη, αλλά κανένα κακό όνειρο δεν είναι χειρότερο από μια δικτατορία ή από την «Αποικία της αξιοπρέπειας».

Λεόν: Νομίζω ότι το γκροτέσκο, ο σουρεαλισμός και η σκοτεινή πλευρά των ονείρων, υπάρχουν και στους αρχαίους ελληνικούς μύθους. Η «ταυτότητα» είναι, σε μεγάλο μέρος, η απάντηση που προσπαθούμε να δώ-

σουμε όταν κάνουμε ταινίες και τέχνη γενικότερα. Για μένα, η τέχνη λειτουργεί κοινωνικά ως αντανάκλαση της ταυτότητάς μας. Η τέχνη πρέπει να είναι το όνειρο και όχι για τα όνειρα.

– Η πολιτική ιστορία της χώρας σας, ειδικά η περίοδος Πινοσέτ, σας στοιχειώνει.

Κοσίνια: Ασφαλώς. Και οι δύο γεννηθήκαμε σε καθεστώς δικτατορίας (1973-1990). Εως την ηλικία των 9 χρόνων μας ο γηραιός Πινοσέτ κυβερνούσε τη χώρα. Είχα μια καλή παιδική ηλικία, αλλά θυμάμαι να αισθάνομαι περισσότερο ασφαλής μέσα στο σπίτι παρά στους δρόμους. Ο κόσμος εκτός σπιτιού δεν ήταν ο κόσμος μας. Υποθέτω ότι αυτός είναι ο λόγος που οι περισσότερες ταινίες μας είναι γυρισμένες μέσα σε ένα σπίτι και ποτέ δεν βλέπεις ένα παράθυρο ανοικτό. Αυτός είναι και ένας πολύ συνηθισμένος τρόπος

ζωής στη Χιλή, πάντα οι κουρτίνες καλύπτουν τα παράθυρα. Αλλά στην περίπτωση της ταινίας «Το Σπίτι - Λύκος», το πολιτικό αντικείμενο είναι η «Αποικία της αξιοπρέπειας» που υπήρχε από τη δεκαετία του '60 ως το τέλος του περασμένου αιώνα. Αυτή η υπόθεση αφορά κυρίως τις ρίζες του κακού στη Χιλή παρά ειδικά τον Πινοσέτ. Φυσικά συνδέονται. Τα μέλη της αποικίας διδάσκονταν πώς να βασανίζονται, ήταν ένα στρατόπεδο συγκέντρωσης και σωματιοκέντρο. Κυριαρχούσαν η παιδοφιλία και μια καταπιεστική θρησκευτική δομή.

Λεόν: Νομίζω ότι είναι σημαντικό να αναθεωρήσουμε την ιστορία της κοινωνίας μας, μέσα από νέους δρόμους και προοπτικές. Είναι απαραίτητο να αποβάλουμε βίαια, όπως συμβαίνει με τον εμετό, τις ποιητικές και υποκειμενικές εκδοχές της Ιστορίας μας.

OMEGA
2018-2019

ΝΕΑ ΚΩΜΙΚΗ ΣΕΙΡΑ

ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Η φιλία των τριών πρωταγωνιστών δοκιμάζεται από τις σχέσεις τους, τις διαφορετικές ζωές τους, αλλά κι απ' τους χαρακτήρες τους... Πόσο θα αλλάξει η ζωή τους, τώρα που πέρασαν τα 30.

ΚΑΘΕ ΠΕΜΠΤΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΣΤΙΣ 22:05

OMEGA
2018-2019

ΝΕΑ ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ

Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ ΤΗΣ ΦΩΤΙΑΣ

Συνηθισμένοι άνθρωποι σε ασυνήθιστες καταστάσεις. Η μοίρα θα χτυπήσει αθώους, όμως οι πραγματικοί ένοχοι δε γνωρίζουν ότι ο χρόνος τα γιατρεύει όλα, εκτός από την αλήθεια.

ΚΑΘΕ ΒΡΑΔΥ ΣΤΙΣ 21:05

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Της **ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Το «όχι» που μας έμεινε

Ιταλοί στρατιώτες, με υψωμένη λευκή σημαία, ετοιμάζονται να παραδοθούν στους Έλληνες κατά τη διάρκεια του πολέμου του 1940. Ο Μουσολίνι δεν μπορούσε να παραδεχθεί την ήττα της επίλεκτης μεραρχίας «Τζούλια».

Στις 28 Οκτωβρίου του 1940, η τότε ιταλική κυβέρνηση απέστειλε στην Ελλάδα τελεσίγραφο διά του του Ιταλού πρέσβη στην Αθήνα Εμανουέλε Γκράτσι, με το οποίο απαιτούσε να περάσει ελεύθερα ο ιταλικός στρατός από την ελληνοαλβανική μεθόριο. Μετά την ανάγνωση του κειμένου, ο Ιωάννης Μεταξάς εξέφρασε την αρνητική θέση της Ελλάδας επί των ιταλικών αιτημάτων με την ιστορική φράση στην επίσημη διπλωματική γλώσσα «Alors, c'est la guerre» (Δοιπόν, αυτό σημαίνει πόλεμος). Η άρνησή του να επιτρέψει τη διέλευση συνοδεύθηκε με τη συνειδητοποίηση ότι η Ελλάδα θα μπει σε πόλεμο.

Από τότε μέχρι σήμερα γιορτάζουμε το περίφημο «Όχι» των Ελλήνων απέναντι στη διάθεση των κατακτητών. Και αυτή η κίνηση θα λέγαμε με ψυχαναλυτικούς όρους ότι ήταν μια κίνηση ωριμότητας. Το «Όχι» δεν ήταν ένα «όχι» αντίδρασης, ήταν ένα «όχι» που αποδεχόταν τις συνέπειες μιας επιλογής.

Εκτοτε η χώρα ή μερίδα της χώρας έχει πει πολλά «όχι» σε διάφορα κρίσιμα ζητήματα, με τελευταίο το «Όχι» πλειοψηφίας μερίδας του πληθυσμού στο δημοψήφισμα της 5ης Ιουλίου του 2015. Σε αντίθεση με το 1940, το δηλωμένο «Όχι» της πλειοψηφίας δεν συνοδεύθηκε από την κυβέρνηση με την αποδοχή των συνεπειών της απόφασης. Θα έλεγε κανείς ότι μετά το «Όχι» ακολούθησε τεράστια αναδιπλωση. Σε αυτήν την περίπτωση, ο νους μας πάει στο «όχι» των παιδιών. Πολλές φορές αντιδρούν μόνο και μόνο για να αντιδράσουν. Χωρίς να είναι σε θέση να αναλάβουν την ευθύνη της αντίδρασής τους.

Το «όχι» στα στάδια της ψυχοσεξουαλικής ανάπτυξης του Φρόιντ κατέχει σημαντική θέση. Εδράζει στον δεύτερο χρόνο της ανάπτυξης του ανθρώπου, στη λεγόμενη πρωκτική φάση.

Μετά τον πρώτο χρόνο, όπου το βρέφος είναι απόλυτα ενσωματωμένο και εξαρτημένο από τη μητέρα, περνάει τον δεύτερο χρόνο στη συνειδητοποίηση ότι είναι ανεξάρτητο, άρα μπορεί να έχει δική του θέση και άποψη στον κόσμο. Όσοι έχουν μεγαλώσει παιδιά θα θυμούνται ότι από τα δύο έτη και μετά το «όχι» ήταν ίσως η συχνότερη λέξη που εκστόμιζε σε

Θα μπορέσουμε να νοηματοδοτήσουμε με τον ίδιο τρόπο τα επίκαιρά μας «όχι»; Το «Όχι», για παράδειγμα, της 5ης Ιουλίου 2015, που έγινε «Ναι», μας τιμά;

εκείνη τη φάση το παιδί τους. Για αυτό και είναι τόσο σημαντικό, γιατί φθάνει στον πυρήνα της εξέλιξης. Μια αναγκαιότητα για την ύπαρξη, γιατί, όταν γεννιέται το «όχι», γεννιέται και ο άλλος.

Για παράδειγμα, λέω όχι και αμέσως διαφοροποιούμαι, βάζω έναν προστατευτικό τοίχο ανάμεσα σε μένα και στον άλλον, ακόμα και αν ο άλλος είναι η μητέρα μου. Λέω όχι και αμέσως νιώθω ότι έχω τη δική μου αξία. Λέω όχι, άρα στέκομαι στα πόδια μου, μετράω τις δυνάμεις και τις δυνάμεις του άλλου. Λέω όχι και δεν παραδίνω στις τυφλές ταυτίσεις με τον άλλον, δεν συγκωνεύομαι. Λέω όχι και κοιτώ ποιοι είναι άλλοι, σε ποιους πρέπει να πω όχι. Λέω όχι και δέχομαι να μπω στη διαδικασία σκέψης, να θυμώσω, να

ικανοποιηθώ, να μαλακώσω, να ευεργετηθώ. Φυσικά λέω όχι και πληρώνω το τίμημα. Γίνωμαι υπεύθυνος. Στόχος της πρωκτικής φάσης του παιδιού στην ανάπτυξη του είναι το μεγάλο «όχι» να γίνει αντικείμενο επεξεργασίας και να γίνει μικρότερο αλλά παρόν ανάμεσα σε διάφορα άλλα ναι. Να ανεξαρτητοποιηθεί το παιδί αλλά να κατανοήσει τη θέση του, την ηλικία του, τις δυνάμεις, τα όριά του. Είναι η πιο κατάλληλη ηλικία να δομηθούν όρια στον εαυτό. Το «όχι» είναι σημαντικό γιατί είναι το πρώτο όριο ανάμεσα στον εαυτό και στον άλλο. Δεν μπορεί όμως να μείνει κανείς μόνον εκεί. Γιατί με τη λήψη του τρίτου χρόνου, το παιδί μπαίνει στην οιδιποδειακή

θέση, στην τριαδικότητα. Και προσετοιμάζεται μέσω του έρωτα του γονέα του άλλου φύλου για την αγάπη. Μετά τον τρίτο χρόνο και μέχρι το τέλος της ζωής του, ο άνθρωπος πραγματεύεται εκ νέου τα μικρά και μεγάλα «όχι» του. Ποιο «όχι» είναι σημαντικό και πιο καθίσταται επίσημο για την ίδια την ύπαρξη. Ποιο «όχι» είναι φαντασιωσικό, παντοδύναμο, και πιο είναι πραγματικό και άξιο να υποστηριχθεί. Και φυσικά «όχι» χωρίς αντιπρόταση δεν υφίσταται. Συνεχώς αντίδραση χωρίς συναίνεση απομο-

νώνει το υποκείμενο από τους κόλπους της οικογένειας. Και όχι χωρίς συνέπειες είναι ένα «όχι» ανόριστου υποκειμένου, χωρίς λόγο.

Σκέφτομαι, με αφορμή την επέτειο της 28ης Οκτωβρίου, ότι είμαστε υπερήφανοι για εκείνο το «Όχι» του 1940. Ήταν ένα «Όχι» που έπρεπε να ειπωθεί και ο πόλεμος που ακολούθησε ήταν συνέπεια αυτού. Δεν γιορτάζεται μόνον το «Όχι» αλλά και το «Ναι» του πολέμου, το «Ναι» της αυτονομίας.

Αναρωτιέμαι αν θα μπορέσουμε να νοηματοδοτήσουμε με τον ίδιο τρόπο τα επίκαιρά μας «όχι»; Αν το «Όχι», για παράδειγμα, της 5ης Ιουλίου, που πολύ γρήγορα έγινε ένα κηρότατο «Ναι», μας τιμά για την εξέλιξή μας ως κοινωνίας. Αναρωτιέμαι πώς νιώθουν οι άνθρωποι όταν λένε όχι γνωρίζοντας μέσα τους ότι δεν μπορούν να το υποστηρίξουν. Ή ακόμα χειρότερα, πώς νιώθει ένας ενήλικος όταν λέει όχι σε μεγάλες αποφάσεις, χωρίς να έχει καν συνειδητοποιήσει τι λέει και σε ποιον.

Το «όχι» είναι σημαντικό. Ζωτικό. Φτιάχνει τομές, κάνει ρήξεις, οδηγεί σε προχωρήματα, θεραπεύει ή αλλάζει τελματωμένες καταστάσεις. Δεν ξέρω όμως τελικά σε τι διαστρέβλωσε έχει φθάσει ο νους μας, αν δεν αναγνωρίζουμε τι σημαίνει όχι και τι σημαίνει ναι.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΜΑΡΙΑ ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗ

Η Μαρία Σκιαδαρέση γεννήθηκε στην Αθήνα το 1956. Σπούδασε Ιστορία και Αρχαιολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έχει γράψει μυθιστορήματα, νουβέλες, διηγήματα και βιβλία για παιδιά και εφήβους. Είναι μέλος της Εταιρείας Συγγραφέων. Τελευταίο βιβλίο της είναι το «Γιλάν, η πριγκίπισσα των φιδιών» (2017, εκδόσεις Πατάκη).

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;

Το «Η έξωση από την κόλαση» του Ρόμπερτ Μένσσε και το «Η μορφή των λειψάνων» του Χουάν Γκαμπριέλ Βάσκες.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;

Κανένας. Ξέρω καλά, όμως, πως δεν θα ήθελα να είμαι δύο ήρωες που με έχουν συγκλονίσει: ο Γκρέγκορ Σάμα του Κάφκα, που ξαφνικά μεταμορφώνεται σε έντομο μη ακριβώς αναγνωρίσιμο άρα μη οικείο από τον περίγυρο, πράγμα που σηματοδοτεί την απομόνωση και τον ψυχικό πρωτίστως θάνατό του και ο ήρωας της «Πείνας» του Χάμσον. Και ως συγγραφέας και ως άνθρωπος δεν θα ήθελα να βρεθώ ποτέ στη θέση του.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές καλείτε, ζώντας και τεθνεώτες;

Πρωτίστως τον Σολωμό. Μαζί του τον Μπωντλέρ, τον Ελισιό, τον Εμ-

περίκο. Επίσης τον Γιώργο Μαρκόπουλο και τον Ράμι Σαάρι για την τελευταία συλλογή του «Ο προσκυνητής του Βυζαντίου».

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;

Η κακόηχη σταθερά και νομοτελείακά επιστρέφει στον αποστολέα της. Μου το θύμισε ο Ραγκβής στον «Συμβολιογράφο», που πρόσφατα ξαναδιάβασα.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;

Το μυθιστόρημα του Τσαρλς Ματούριν, «Μέλιθ ο περιπλανώμενος».

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;

Συχνά επανέρχομαι στα βιβλία. Αυτά που έχω διαβάσει πάμπολλες φορές είναι τα πεζά του Βιζηνίου, που ιδιαίτερα αγαπώ.

Η τρέχουσα επικαιρότητα, με το προσφυγικό πόσο δύσκολο είναι να μεταστοιχειωθεί σε λογοτεχνία;

Θεωρώ πως τίποτα δεν είναι δύσκολο για να μεταστοιχειωθεί σε λογοτεχνία. Απλώς, πρέπει να κατασταλάξει μέσα μας το γεγονός ώστε να το δούμε με την κατάλληλη αποστασιοποίηση. Το θέμα αυτό είναι ακόμα πολύ ζεστό και δημοσιογραφικό.

Τι ήταν αυτό που σας συγκίνησε στις ιστορίες των σύγχρονων προσφύγων – εκτός από την προφανή περιπέτεια που βιώνουν;

Η εκμετάλλευση των ανθρώπων αυτών από επιτήδειους εγκληματίες πάσης φύσεως, συστηματικά και οργανωμένα, μέσα σε ένα σκοτεινό παράλληλο σύμπαν επιμελώς προφιλολογμένο από τη δική μας νοικοκυριότητα πραγματικότητα.

Έχετε Facebook, Twitter κ.λπ.; Εάν ναι, εμποδίζουν ή εμπλουτίζουν το γράψιμο και το διάβασμα;

Μπαίνω στο Facebook για λίγο κάθε μέρα. Σίγουρα μας αποσπά από το διάβασμα, αλλά το γράψιμο, όταν είσαι σε φάση δημιουργίας, τίποτα δεν το εμποδίζει. Σε τραβάει από το μαυρίκι!

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ**

Το πνεύμα και το κλίμα της εποχής του «γύψου»

ΜΑΡΙΖΑ ΝΤΕΚΑΣΤΡΟ
2.651 ημέρες δικτατορίας.
21 Απριλίου - 24 Ιουλίου 1974
εικον. Βασίλης Παπαγεωργίου
εκδ. Μεταίχμιο, σελ. 87

Είναι ένα κρίσιμο βιβλίο. Καθώς οι δεκαετίες περνούν και η μνήμη αδυνατεί, οι μεγάλοι ξεχνούν. Όσο για τους νεότερους, οι στρεβλώσεις που έχουν μεσολαβήσει αποτελούν σκάνδαλο, όπως το αδιανόητο «Η χούντα δεν έπεσε το '74». Δεκαετήρια μαθήτρια όταν κηρύχθηκε η «εθνοσωτήρια επανάσταση» του 1967, φοιτήτρια όταν το 1974 η χούντα κατέρρευσε ύστερα από την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, η αφηγήτρια της Μαριζας Ντεκάστρο παρακολουθεί με λόγο σύντομο, απλό και σαφή, όλα τα γεγονότα της απεχθούς επταετίας των συνταγματάρχων, που έβαλε την Ελλάδα σε δικτατορικό «γύψο». Η συγγραφέας προσέφυγε σε αναμνήσεις και συζητήσεις με παλαιούς φίλους κι έκανε έρευνα σε εφημερίδες, βιβλία, αρχεία και μπλογκ προκειμένου να συγκεντρώσει τα πλέον ενδεικτικά: Πώς ντυνόμασταν, τι μουσική ακούγαμε, τι βιβλία διαβάζαμε, αλλά και ποια μεγάλα, εμβληματικά γεγονότα συνέβησαν στην ελληνική και διεθνή πολιτικοκοινωνική σκηνή. Στην αριστερή

σελίδα τρέχουν οι περιγραφές με στοιχεία που δεν ξέραμε ή που είχαμε ξεχάσει: ότι το πραξικόπημα ξεκίνησε λόγω χάρη στις 9 το βράδυ της 20ης Απριλίου 1967 όταν οι συνωμότες Γεώργιος Παπαδόπουλος και Δημήτριος Ασλανίδης συγκεντρώθηκαν στο σπίτι του Νικό-

λαού Μακαρέζου στον οδό Φρύνης στο Παγκράτι, έφαγαν μακαρονάδα και κανόνισαν τις τελευταίες λεπτομέρειες. Μέσα στη νύχτα, τα tanks της μάχης μονάδας του ταξίαρχου Στυλιανού Παττακού βγήκαν στους δρόμους από το Κέντρο Εκπαιδευσεως Θεωρητικών που βρισκόταν στη σημερινή Πολυτεχνίουπολη, και κατευθύνθηκαν προς τη Βουλή, τα υπουργεία, το Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας, τον ΟΤΕ και τα ανάκτορα. Όταν δεν το έχεις ζήσει, δεν το ξέρεις. Σχετικώς, πρόσφατη διαφήμιση του ραδιοσταθμού Red που ήθελε νεαρό να φωνάζει στη διάρκεια της χούντας «Δοιπόν, παιδιά, να μαζευτούμε όλοι στη Νομική να διαδηλώσουμε»,

υπήρχε αξιοθρήνητα αφέλεις. Στη δικτατορία κανείς δεν μπορούσε να μιλήσει ανοιχτά, πολύ περισσότερο να φωνάξει υπέρ του. Στις μέρες που ακολούθησαν το πραξικόπημα, γράφει η Μαριζα Ντεκάστρο, συνελήφθησαν 8.270 άνδρες και γυναίκες, κυρίως αριστεροί. Εγκλεισθηκαν στον υπόδρομο του Φαληρικού Δέλτα, στο Στάδιο Καραϊσκάκη, στο γήπεδο της ΑΕΚ και στις φυλακές Αβέρωφ. Αρκετοί στάλθηκαν για χρόνια εξορία στα νησιά Γυάρο και Λέρο. Η Ασφάλεια και η ΕΣΑ βασάνισαν από άνθρωπα όσους πολέμησαν το καθεστώς.

Υπήρχαν σιωπή και ελάχιστοι αντιστασιακοί πυρήνες. Στις δεξιάς σελίδες του βιβλίου, ο 27χρονος εκκαστικός Βασίλης Παπαγεωργίου αποδίδει μέσα από «πειραγμένες» φωτογραφίες μερικά από τα σπουδαιότερα ελληνικά και ξένα πολιτικοκοινωνικά και πολιτιστικά γεγονότα. Ήταν ο καιρός υπέρροχων δράσεων και ελπιδοφόρων οραμάτων! Μάης του '68, αν-

τιπολεμικές διαδηλώσεις για το Βιετνάμ και Ανοιξη της Πράγας: κηρύγματα Μάρτιν Λούθερ Κινγκ, Μαύροι Πάνθηρες και πορτογαλική επανάσταση που ακολούθησαν το πραξικόπημα, γράφει η Μαριζα Ντεκάστρο, και η «Imagine all the people» του Τζον Λένον. Και ακόμα, ήταν η εποχή εμβληματικών θυσιών και τραυματικών γεγονότων: εισβολή στην Τσεχοσλοβακία, δολοφονίες Ρόμπερτ Κένεντι και Σαλβαδόρ Αλιέντε, λιμός στην Μπιόφρα. Μαζί με την τρομοκρατία ήταν επίσης η εποχή της κούφιας ρητορείας, των ανόητων λογουδριών και της γελοίας προπαγάνδας: εορτασμοί της χούντας στο Παναθηναϊκό Στάδιο με άρματα μάχης και κλαμύδες, δεινόμορφες ομοειδείς στο κουντικό τάμα του Εθνους, κυνήγι των μακρυμάλλινων νεαρών και αναγκαστικό κόμμι τους με την ψιλή. Καθώς ο καιρός περνούσε όμως, τα τέσσερα χρόνια 1970-74 έγιναν και περίοδος ανατρεπτικών πολιτιστικών και πολιτικών ζημιώσεων – Ελληνοευρωπαϊκή Κίνηση Νέων, κινηματογραφικές προβολές στην Αλκυονίδα και στο Στουπνίτο, φοιτητική κατάληψη της Νομικής, Πολυτεχνείο. Ανάμεσα στα επιτεύγματα της Μαριζας Ντεκάστρο είναι ότι ανέπλασε εύστοχα το κλίμα και το πνεύμα όλης της εποχής.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

1 «Πώς πεθαίνουν οι δημοκρατίες» των Στίβεν Λεβίτσκι και Ντάνιελ Ζιμπλατ (Μεταίχμιο)

2 «Ημερολόγιο Πολέμου - Κατοχής - Απελευθερώσεως, 1940-1944» του Γιώργου Κ. Παππά (Πατάκη)

3 «Ο Ψυχρός Πόλεμος - Οι συμφωνίες, οι συγκρούσεις, τα ψέματα, οι αλήθειες» του Τζον Λιουίς Γκάντις (Παπαδόπουλος)

4 «Ελλάδα 1453-1821» του Ντέιβιντ Μπριούερ (Πατάκη)

5 «Ενα ψυχαναλυτικό ταξίδι» της Μαριλίνα Αϊζενστάιν-Αβέρωφ (Αρμός)

Αυτή την εβδομάδα

Λογοτεχνία

1 «Στ' αμπέλια» του Σταύρου Ζουμπουλάκη (Πόλις)

2 «Μπιλιάρδο στις εννιάμισι» του Χάνριχ Μπελ (Πόλις)

3 «Σκυλίσα ψυχή» του Αύγουστου Κορτώ (Πατάκη)

4 «Αινειάδα» του Βιργιλίου (Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης)

5 «Αναζητώντας τον χαμένο χρόνο, VII: Ο ανακτημένος χρόνος» του Μαρσέλ Προυστ (Εστία)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο «Πλειάδες» (Σπύρου Μερκούρη 62, Παγκράτι)

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

ΣΑΟ ΠΑΟΛΟ

Τα ποδήλατα του Αϊ Ουέι Ουέι

Το **εικονιζόμενο** έργο έχει τίτλο «Ποδήλατα για πάντα» και αποτελεί μέρος της νέας έκθεσης του διεθνούς Κινέζου καλλιτέχνη Αϊ Ουέι Ουέι. Είναι η ατομική του έκθεση που εγκαινιάστηκε στο Σάο Πάολο, στο πάρκο Ιμπιραπούέρα, και θεωρείται η μεγαλύτερη που έχει κάνει έως τώρα. Για πρώτη φορά συνεργάζεται με κατασκευαστές από τη χώρα που τον φιλοξενεί και για πρώτη φορά επίσης αφιερώνει διαφανείς λατινοαμερικάνικη επιρροή. Όλα τα έργα του είναι κατασκευασμένα από Βραζιλιάνους τεχνίτες.

ΒΙΕΝΝΗ

Για τον Εγκον Σίλε

Τα **100 χρόνια**, φέτος, από τον πρόωγο θάνατο του Εγκον Σίλε (1890-1918) σηματοδοτούνται από πλήθος εκδηλώσεων στην Αυστρία και κυρίως στη Βιέννη, όπου εγκαινιάστηκε άλλη μία έκθεση αφιερωμένη στο έργο του. Η έκθεση με τίτλο «Εγκον Σίλε - Η δημιουργία μιας συλλογής» παρουσιάζεται στο συγκρότημα του Μπελβεντέρε, στα μπαρόκ ανάκτορα που έχουν μετατραπεί σε μουσεία. Εκεί, μπορεί να δει κανείς και το «Φίλι» του Γκούσταφ Κλιμτ. Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 17 Φεβρουαρίου 2019.

ΛΟΣ ΑΝΤΖΕΛΕΣ

Από κόκκινο ασάλι

Η **συμβολή** της φαντασμαγορικής αρχιτεκτονικής στη διαφήμιση των μουσειών και στην ταυτότητα των πόλεων φαίνεται και στην περίπτωση του Λος Αντζελες, όπου βρίσκεται το Μουσείο Αυτοκινήτων Petersen. Ανασκευάστηκε πλήρως το 2015 από το αρχιτεκτονικό γραφείο Kohn Pedersen Fox, που προίκισε με 100 τόνους κορδέλα από ανοξείδωτο χάλυβα. Το μουσείο παρουσιάζει στους επισκέπτες του πάνω από 100 οχήματα σε 25 αίθουσες. Αλλά τόσα οχήματα παραμένουν σε θολωτά υπόγεια.

ΒΑΣΙΛΕΙΑ

Ο Ελβετός «δάσκαλος»

Στο **Μουσείο Τέχνης** της Βασιλείας, εγκαινιάστηκε η έκθεση που φωτίζει το έργο του Ελβετού ζωγράφου Γιόχαν Χάινριχ Φίσιλι ή Χένρι Φιούτζελι (1741-1825), όπως ήταν επίσης γνωστός χάρη και στις αγγλικές καταβολές του. Η έκθεση εστιάζει στο δραματικό στοιχείο της θεατρικότητας και του υπερφυσικού που χαρακτηρίζει το έργο του Φίσιλι. Επηρεασμένος από τα βασικά παρουσιάζει στους επισκέπτες του πάνω από 100 οχήματα σε 25 αίθουσες. Αλλά τόσα οχήματα παραμένουν σε θολωτά υπόγεια.

ΒΑΓΙΑΔΟΛΙΑ

Ο Σάουρα για τον Πιάνο

Συνάντηση δύο ιδιοφυιών ανθρώπων θα μπορούσε κανείς να χαρακτηρίσει το ντοκιμαντέρ του Ισπανού σκηνοθέτη Κάρλος Σάουρα (φωτ.) για τον Ιταλό αρχιτέκτονα Ρέντσο Πιάνο. Το ντοκιμαντέρ προβλήθηκε στο Διεθνές Κινηματογραφικό Φεστιβάλ Seminci του Βαγιαδολιδ στην Ισπανία, που διοργανώθηκε φέτος 63η φορά, και εστιάζει στη μεγάλη παρέμβαση του Πιάνο στο Σανταντέρ. Ο Κάρλος Σάουρα φωτογραφήθηκε την ώρα που έδινε συνέντευξη στο ισπανικό πρακτορείο ειδήσεων EFE.

Τα δημοτικά λουτρά που έγιναν ναός της τέχνης

ΡΟΥΜΠΕ

Εννέα εκατομμύρια ευρώ κόστισε η διετής ανάπλαση της «Πισίνας», του αρχιτεκτονικού ορόσημου της πόλης Ρουμπέ, στη βόρεια Γαλλία κοντά στη Λιλ. Είναι ένα αρ ντεκό κομψοτέχνημα, χτισμένο ανάμεσα στο 1927 και το 1932, και σχεδιασμένο από τον επιφανή αρχιτέκτονα της Λιλ του Μεσοπολέμου Αλμπέρ Μπερτ. Ο χώρος λειτουργούσε ως δημοτικά λουτρά έως το έτος 1985 όταν έκλεισε για να μετατραπεί σταδιακά σε μουσείο από

τον αρχιτέκτονα Ζαν-Πολ Φιλίπιν. Εγκαινιάστηκε το 2000. Η ανάγκη για ένα τόσο γοητευτικό μουσείο αντανακλά την οικονομική αίγλη της πόλης από τα μέσα του 19ου αιώνα έως τουλάχιστον και τη δεκαετία του 1970, όταν η πόλη Ρουμπέ ήταν η πόλη της κλωστοϋφαντουργίας. Γνώρισε θεαματική ανάπτυξη, και από χωριό στις αρχές του 1800 εξελίχθηκε σε δυναμική και ευπρεπύσα πόλη το 1900. Γέμισε με ωραία κτίρια, κοσμοπολίτικα και αρ ντεκό, και στον Μεσοπόλεμο

απέκτησε και τα μοντέρνα αρ ντεκό. Η «Πισίνα» συμβολίζει αυτήν την ακμή. Από τα πρώτα χρόνια της οικονομικής ανόδου της πόλης, άρχισε να δημιουργείται μια δημοτική συλλογή έργων τέχνης που σταδιακά έγινε σημαντική και διαρκώς διεκδικούσε μεγαλύτερο χώρο. Η δημιουργία της συνδέθηκε με τον σωρευόμενο πλούτο που έφερναν η ανάπτυξη της κλωστοϋφαντουργίας και η στερέωση μιας αστικής τάξης στη μικρή πόλη. Η συλλογή κατέληξε να στεγάζεται

στο Δημαρχείο, ώσπου εμφανίστηκε η λύση της «Πισίνας». Το μουσείο λειτουργησε με την είσοδο του 21ου αιώνα, αλλά γεννήθηκε και πάλι η ανάγκη για πλήρη εκσυγχρονισμό του κτιρίου και δυνατότητας δημιουργίας ενός υπερσύγχρονου μουσείου σε έναν φαντασμαγορικό χώρο. Το αποτέλεσμα, όπως μαρτυρούν οι φωτογραφίες, είναι το απαύγασμα της αστικής τέχνης του 20ού αιώνα, με καταγωγή από τον προηγούμενο, τον αιώνα δηλαδή της απογείωσης του υλι-

κού πολιτισμού. Η συνύπαρξη του υδάτινου στοιχείου με τα έργα τέχνης θυμίζει ελληνιστικές και ρωμαϊκές βίβλους και η νέα πορεία του μουσείου της πόλης δίνει τη δυνατότητα για προσέλευση χιλιάδων τουριστών από τη Γαλλία, το Βέλγιο, την Ολλανδία και τη Γερμανία επί καθημερινής βάσεως. Οι επισκέπτες μπορούν να περιηγηθούν στον χώρο και παράλληλα να θαυμάσουν μια συλλογή 70.000 έργων τέχνης του 19ου και του 20ού αιώνα από Φλαμανδούς και Γάλλους καλλιτέχνες.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ / Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Το μισό που δεν φαίνεται

«Καλοκαιρινό απόγευμα» (1947), πίνακας του Αμερικανού ζωγράφου Εντουαρντ Χόπερ.

Πέθανε όπως έζησε: αθόρυβα, διακριτικά. Αλλά αυτή είναι η μία πλευρά της ιστορίας της – και του εαυτού της εν τέλει. Κάποιος έχει πει ότι ζούμε τρεις ζωές: μία δημόσια, μία ιδιωτική και άλλη μία που δεν ξέρει κανένας άλλος. Ή σχεδόν κανένας άλλος.

Η γυναίκα αυτή δεν θα μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση. Οπότε, η γνωστή της ιστορία ήταν ότι παντρεύτηκε έναν άνδρα που τον αγάπησε αλλά δεν τον ερωτεύτηκε. Εκείνος την ερωτεύτηκε.

Οι γονείς τους, που γνωρίζονταν, ενθουσιάστηκαν στην προοπτική αυτού του γάμου. Εκείνη απλώς συγκατένευσε. Ήξερε, εξάλλου, ότι ο άνδρας που την ερωτεύτηκε ήταν ένας καλός άνδρας με ωραία πράσινα μάτια.

Έπνεε κοντά του, ταξίδευε μαζί του, τον φρόντισε με σπάνια αυταπάρα και αφοσίωση. Αθόρυβα, διακριτικά πάντοτε. Ίσως διότι ήθελε να ελέγχει την κατάσταση.

«Πώς το έμαθε; Ποιος του το είπε; Είχαν επαφές όλα αυτά τα χρόνια;» Κανένας δεν θα μάθει.

Τη ζωή της. Επασχε και αυτή η γυναίκα από τη γνωστή, παγκόσμια αυταπάτη ότι μπορούμε να ελέγξουμε τις ζωές μας. Ακόμα και τις ζωές που δεν αποφασίσαμε εμείς οι ίδιοι.

Έτσι πορεύτηκε. Πιστή στους γονείς της και πιστή στον άνδρα της ως το τέλος. Αφού αρρώστησε αυτός, τον στήριξε, πιστεύοντας ότι μπορεί να ελέγξει και αυτό: να τον φροντίζει μέχρι αυτός να κλείσει τα μάτια του και μετά να ζηήσει δικαιοσύνη το υπόλοιπο της ζωής της. Εκείνη όμως έφυγε πρώτη.

Σκαλιζοντας τα από χρόνια θαμμένα πράγματά της (επιστολές, ημερολόγια, σημειωματάρια, κάρ-

τες, φωτογραφίες), οι δικό της άνθρωποι γνώρισαν έναν άλλο άνθρωπο ξαφνικά. Μια άλλη γυναίκα, πιο ατίθαση, πιο ελεύθερη και, κυρίως, πιο ερωτευμένη.

Μέσα της δεκαετίας του '60. Ζει στην Αθήνα με τους θείους της διότι οι γονείς της λείπουν μεταναστεύοντας στο εξωτερικό. Ερωτεύεται ένα παιδί με πάθος. Την ερωτεύεται και αυτός.

Αρραβωνιάζονται και πολύ σύντομα έρχεται μια εγκυμοσύνη. Γνωρίζεται με τους γονείς του, μένει για λίγο καιρό σπίτι τους. Βιάζονται, τα θέλουν όλα. Και θέλουν να τα ζήσουν μαζί. Παρέα.

Αλλά το παιδί χάνεται προτού γεννηθεί. Επειτα, έρχεται κάποια κακή φήμη και πιλώνει το αγόρι που ερωτεύτηκε. Αδίκαια πιθανότερο. Ο πατέρας της την παίρνει από την Ελλάδα με συνοπτικές διαδικασίες. Λίγα χρόνια μετά την παντρεύει. Και αυτό ήταν.

Η άτυχη εκείνη εγκυμοσύνη εξή-

γησε στους δικούς της ανθρώπους γιατί δεν έγινε ποτέ μητέρα στα κατοπινά χρόνια: δεν μπορούσε πια. Απλη μία απόλεια. Την οποία όμως ουδέποτε παρουσίασε προς τα έξω ως τέτοια. Απλώς έζησε.

Στην κηδεία της είδαν έναν άγνωστο ηλικιωμένο άνδρα να στέκει μόνος και απαρηγόρητος. «Πώς το έμαθε; Ποιος του το είπε; Είχαν επαφές όλα αυτά τα χρόνια;» Κανένας δεν θα μάθει. Οπως ήρθε έτσι και αποχώρησε από το κρημνισμένο χωριό να δώσει καμία εξήγηση. Την αποκαίρησε και αυτό του έφτανε.

«Όλοι έχουμε ένα άλλο μισό που δεν φαίνεται», σχολιάζει ο κύριος Γκρι ακούγοντας την (αληθινή) ιστορία ενός ακόμη ανολοκλήρωτου έρωτα. «Κάποιος δεν το αντέχουμε καν. Υποκρινόμαστε ότι δεν υπάρχει. Άλλοι το κρύβουμε, το φροντίζουμε. Αυτόν τον αθέατο εαυτό που ζει μια ζωή, μερικές φορές, πιο αληθινή από την πραγματική».

Το πνεύμα ενθουσιασμού έφτανε τα όρια της υστερίας

Η συμβολή του επισκόπου Πάφου, τοποτηρητή του αρχιεπισκοπικού θρόνου, Λεοντίου στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο

Της **ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΓΙΑΓΚΟΥ**

Ο **Επίσκοπος Πάφου**, τοποτηρητής του αρχιεπισκοπικού θρόνου (1933-1947) Λεόντιος, απετέλεσε την κορυφαία μορφή του εθνικού αγώνα των Ελλήνων Κυπρίων για ένωση με την Ελλάδα κατά τη δύσκολη περίοδο της Παλμεροκρατίας (1933-1939) και του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου (1939-1945). Ο Λεόντιος διώχθηκε από τους Βρετανούς κατά τη δεκαετία του 1930 οι οποίοι είχαν προσπαθήσει με διάφορους τρόπους – ανεπιτυχώς καθώς φάνηκε στη συνέχεια – να αποδυναμώσουν το ενωτικό κίνημα. Η συμβολή του Λεοντίου στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο ήταν πολυεπίπεδη ιδιαίτερα μετά την είσοδο της Ελλάδας στις εχθροπραξίες. Η 28η Οκτωβρίου 1940 απετέλεσε ημερομηνία σταθμό για την Κύπρο: Από τη μια συνετέλεσε στην κατάρρευση πολλών από τους ανελεύθερους νόμους που η αποικιακή κυβέρνηση εφάρμοσε μετά την καταστολή της εξέγερσης των Οκτωβριανών του 1931.

Από την άλλη η ταύτιση πλέον των ελληνοβρετανικών συμφερόντων επανέφερε στο προσκήνιο δυναμικά το θέμα της ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα. Πράγματι στο άκουσμα της είδησης οι Έλληνες Κύπριοι πραγματοποίησαν διαδηλώσεις σε όλες τις μεγάλες πόλεις του τόπου στις οποίες, σύμφωνα με τον Βρετανό Κυβερνήτη Battershill «το πνεύμα ενθουσιασμού έφτανε τα όρια της υστερίας». Ο Λεόντιος ήταν η κεντρική φιγούρα των ενωτικών εκδηλώσεων: Στη Λάρνακα έγινε δεκτός από ένα ενθουσιώδες πλήθος στο οποίο είπε τα εξής: «Απομονούμεν το παρελθόν».

Δεν είναι ώρα λόγων αλλά έργων. Είς τον αγώνα άλλοι ασ προσφέρουν τα χρήματά των και άλλοι το αίμα των...». Στη Λεμεσό τον υποδέχθηκε πλήθος κόσμου το οποίο ζητωκραύγαζε υπέρ της Ελλάδος και της Βρετανίας. Στη νέα του ομιλία ο Λεόντιος σημείωσε: «[...] Θα εξετάσω τον τρόπον του σχηματισμού εθελοντικού σώματος. Χωρίς Αγγλίαν και χωρίς Ελλάδα ο κόσμος δεν αξίζει. Τώρα δεν έχουμε να λύσωμεν άλλα ζητήματα.

Όλα θα τα λύση η κοινή νίκη». Πράγματι σημαντική ήταν η προσπάθεια του Λεοντίου να οργανώσει τους Κυπρίους εθελοντές για κατάταξη όχι στο Κυπριακό Σύνταγμα (Cyprus Regiment), το οποίο δημιουργήθηκε από την αποικιακή κυβέρνηση τον Φεβρουάριο του 1940, αλλά στον ελληνικό στρατό. Ο Λεόντιος εξέδωσε αρχικά σχετική ανακοίνωση και στη συνέχεια προχώρησε στην εγγραφή εθελοντών για τον ελληνικό στρατό. Η ευρεία απήκηση που είχε η εκκλησία του ανησυχούσε ιδιαίτερα τους Βρετανούς, οι οποίοι θεωρούσαν ότι με την επιστροφή τους στην Κύπρο οι εθελοντές θα ενίσχυαν περαιτέρω το ενωτικό κίνημα.

Έτσι προώθησαν αίτημα στην ελληνική κυβέρνηση ώστε να δη-

Ο **επίσκοπος Πάφου Λεόντιος αποτελεί χωρίς αμφιβολία μια κορυφαία προσωπικότητα της σύγχρονης ιστορίας της Κύπρου.**

λωθεί στους Κυπρίους εθελοντές ότι ήταν προτιμότερο να καταταγούν στις βρετανικές δυνάμεις του Κυπριακού Συντάγματος. Ταυτόχρονα ζήτησαν από τον Έλληνα πρόξενο στη Λευκωσία να ειδοποιήσει τον Λεόντιο ότι η ελληνική κυβέρνηση δεν θεωρούσε ότι οι σχετικές ενέργειες ήταν ωφέλιμες για τον συμμαχικό σκοπό, όπως και έγινε. Αν και το θέμα τελικά σταμάτησε, ο τοποτηρητής δεν σταμάτησε σε καμία περίπτωση να προωθεί το ζήτημα της ένωσης. Είχε, μάλιστα, την ευκαιρία να το θέσει και κατά τη διάρκεια της σύντομης επίσκεψης του Βρετανού πρωθυπουργού Winston Churchill στην Κύπρο, το 1943, με τον οποίο συναντήθηκε. Παράλληλα, ο Λεόντιος πρωτοστάτησε στη διεξαγωγή παγκυπρίων εράνων υπέρ του ελληνικού στρατού και της Ελ-

Στιγμιότυπο από την επίσκεψη του Βρετανού πρωθυπουργού Winston Churchill, 1 Φεβρουαρίου 1943. Διακρίνονται επίσης ο Τοποτηρητής Λεόντιος και ο Κυβερνήτης Charles Woolley.

Ο **Επίσκοπος Πάφου**, Τοποτηρητής του Αρχιεπισκοπικού θρόνου Λεόντιος.

λάδας γενικότερα, οι οποίοι γνώρισαν πρωτοφανή επιτυχία και συγκέντρωσαν υπέρογκα για την εποχή ποσά. Μάλιστα, ο Βρετανός κυβερνήτης σημείωσε σε ιδιωτική αλληλογραφία ότι «ο κόσμος εδώ

προσφέρει τις βέρες του για να ενισχύσει την ελληνική προσπάθεια. Φοβάμαι ότι οποιαδήποτε προσπάθεια για ενίσχυση του Βρετανικού Πολεμικού Ταμείου θα αποτύχει, όταν όλοι προσφέρουν αποκλει-

στικά στο Ελληνικό Ταμείο». Επίσης, κατά την περίοδο του πολέμου ο Λεόντιος μερίμνησε για τη φιλοξενία χιλιάδων Ελλήνων προσφύγων που κατέφυγαν στην Κύπρο από τα νησιά κυρίως του βορειοανατολικού Αιγαίου.

Η πολιτική ζωή

Η συμβολή των Κυπρίων στη συμμαχική πολεμική προσπάθεια ανάγκασε την αποικιακή κυβέρνηση να είναι πιο διαλλακτική σχέση με την πολιτική ζωή του τόπου. Έτσι την περίοδο αυτή επανεκκινήθηκε η πολιτική ζωή του τόπου – την οποία οι Βρετανοί είχαν παγώσει μετά τα γεγονότα των Οκτωβριανών – και δημιουργήθηκαν νέα κόμματα και οργανώσεις, όπως το Ανορθωτικό Κόμμα Εργαζόμενου Λαού (1941), η Παναγροτική Ένωση Κύπρου (1943) και το Κυπριακό Εθνικό Κόμμα (1943).

Ταυτόχρονα, επιτράπηκε από τους Βρετανούς και η συνδικαλιστική δραστηριότητα, ενώ διεξήχθησαν το 1943 δημοτικές εκλογές, οι οποίες ήταν οι πρώτες μετά το 1931. Παράλληλα με τις άλλες του κινήσεις, ο Λεόντιος προσπάθησε επανειλημμένα να ενώσει τις πολιτικές δυνάμεις του τόπου και να γεφυρώσει το χάσμα μεταξύ της κυπριακής Αριστεράς και Δεξιάς το οποίο μεγάλωσε καθώς ο πόλεμος πλησίαζε στο τέλος του. Ωστόσο, δέχθηκε έντονη κριτική από τη Δεξιά για τη μετριοπάθεια με την οποία αντιμετώπιζε το ΑΚΕΛ και την Αριστερά γενικότερα. Σε κάθε περίπτωση στόχος του Λεοντίου ήταν η δημιουργία ενός ενιαίου μετώπου με τη συμμετοχή όλων των πολιτικών δυνάμεων του τόπου το οποίο θα προωθούσε τον ενωτικό

αγώνα. Μέχρι το καλοκαίρι του 1944, παρά τις προσπάθειες, δεν έγινε κατορθωτό να χαράξουν όλοι οι φορείς του τόπου κοινή πολιτική. Η απελευθέρωση της Αθήνας τον Οκτώβριο του 1944 έδωσε ώθηση στα κυπριακά κόμματα να συμφωνήσουν στο συντονισμό των ενεργειών τους για την επίτευξη της ένωσης υπό την ηγεσία του Λεοντίου. Η συμφωνία αυτή επιτεύχθηκε στις 24 Νοεμβρίου 1944 και παρόλο που ήταν εξαιρετικά εύθραυστη και διήρκεσε μόνο μερικές μέρες, ήταν ωστόσο πολύ σημαντική, διότι (πέρα από το γεγονός ότι όλα τα κόμματα του τόπου αποφάσισαν κοινή δράση για πρώτη φορά) προκάλεσε τρομερή ανησυχία στις αποικιακές αρχές.

Στην πραγματικότητα δεν υπήρχε τίποτα χειρότερο για τους Βρετανούς από το ενδεχόμενο συνεργασίας των πολιτικών κομμάτων του τόπου. Γι' αυτό και όταν η προσπάθεια κατέρρευσε, με το ξέσπασμα των Δεκεμβριανών στην Αθήνα, ο Κυβερνήτης δήλωσε ανακουφισμένος.

Το τέλος του πολέμου είδε την εντατικοποίηση των ενωτικών διεκδικήσεων υπό την ηγεσία του Λεοντίου και την τελική άνοδο του στον αρχιεπισκοπικό θρόνο τον Ιούλιο του 1947. Πέθανε μόλις 36 μέρες μετά την εκλογή του εν μέσω των κρίσιμων γεγονότων της Διασκεπτικής. Αποτελεί χωρίς αμφιβολία μία κορυφαία προσωπικότητα της σύγχρονης ιστορίας της Κύπρου την οποία υπέρτασε με τρόπο πολυδιάστατο, ακούραστο και ανιδιοτελή.

Η κ. Αναστασία Γιαγκού (PhD, University of London) είναι ιστορικός. Υπηρετεί στη Μέση Εκπαίδευση ως φιλόλογος.

Στιγμιότυπο από την επίσκεψη: Ο Churchill και ο Λεόντιος.

Κυπρίες εθελόντριες της Auxiliary Territorial Service (A.T.S.) στη Βόρεια Αφρική. (Παγκύπριος Σύνδεσμος Πολεμιστών Β' Παγκοσμίου Πολέμου).

Γίνομαι πάντα ο δικηγόρος των ηρώων μου

Ο μετρ της αστυνομικής λογοτεχνίας Μίκαελ Κατς Κρέφελ μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στον ΔΙΟΝΥΣΗ ΜΑΡΙΝΟ

Την πρώτη φορά που ήρθε στην Ελλάδα ήταν ένας ένθερμος εικοσάρης. Πήρε το πρώτο πλοίο που βρήκε μπροστά του, πήγε στην Κρήτη και επί έναν μήνα έζησε την ανεμελιά των διακοπών. Τώρα, δεκαετίες μετά, ο Δανός συγγραφέας Μίκαελ Κατς Κρέφελ επέστρεψε στη χώρα μας, προσκεκλημένος από το Ινστιτούτο της Δανίας και τις εκδόσεις Ψυχογιός, ως διάσημος μετρ της αστυνομικής λογοτεχνίας.

Το τελευταίο του μυθιστόρημα «Η σέχτα» εντάσσεται σ' ένα συγγραφικό πρότζεκτ σε συνέχειες με ήρωα τον πρώην ντετέκτιβ Τόμας Ράουνσολτ. Ο «Ράουντ» είναι το λογοτεχνικό «όχημα» του Κρέφελ προς τα βραβεία και τις υψηλές πωλήσεις σε διάφορες χώρες.

Έκανε το συγγραφικό του ντεμπούτο με το θρίλερ «Before the Storm», με το οποίο κέρδισε το 2007 το βραβείο First Book της δανέζικης ακαδημίας αστυνομικής λογοτεχνίας, ενώ το 2012 ψηφίστηκε κορυφαίος Δανός συγγραφέας αστυνομικού μυθιστορήματος. Η σειρά με τα βιβλία που έχουν πρωταγωνιστή τον «Ράουντ» κατάλαβαν την τρίτη θέση στα αστυνομικά βιβλία όλων των εποχών

στο Φεστιβάλ Αστυνομικού Βιβλίου της Δανίας 2017. Ο Κρέφελ βιώνει ήδη την όχι και τόσο απαιτητή δύναμη της φήμης. Για τον ίδιο, μιλώντας στην «Κ», αυτό δεν αποτελεί ανάχωμα στο συγγραφικό του ταμπεραμέντο: «Είναι ωραίο να είσαι γνωστός. Κατ' αρχάς μπορώ να πληρώσω ένα καλό ξενοδοχείο. Επίσης, είναι όμορφο να ασχολούνται μαζί σου τα ΜΜΕ, να έρχονται αναγνώστες να σου πουν τη γνώμη τους για τα βιβλία σου».

Ξεκίνησε την καριέρα του ως σεναριογράφος για ταινίες μικρού μήκους και τηλεοπτικές σειρές. Όμως, όπως θυμάται: «Από μικρός μου άρεσε να σκαρώνω ιστορίες. Τα χρόνια που πέρασα ως σεναριογράφος ήταν καλά, αλλά ήθελα να κάνω κάτι μόνο μου και να μη στηρίζομαι στον σκηνοθέτη και στους ηθοποιούς. Φυσικά δεν ήταν εύκολο το πέρασμα από τη μια μορφή γραψίματος στην άλλη. Χρειάστηκε άσκηση και καθημερινή δοκιμή. Είναι τελείως διαφορετικό να διαβάζεις ένα βιβλίο από το να το γράφεις. Όταν έχεις μπροστά σου μια λευκή σελίδα καταλαβαίνεις πως τα πράγματα αλλάζουν». Η επιλογή του ήταν εξαιρετικά δεδομένη, η αστυνομική λογοτεχνία τον τράβηξε αμέσως. Ζητούσε να γράψει κάτι συγκεκριμένο: «Ναι,

«**ΗΘΕΛΑ** να έχω έναν ενδιαφέροντα πρωταγωνιστή», λέει ο Κρέφελ για τον περιβόητο ήρωά του, Τόμας Ράουνσολτ.

“

Δεν ήταν οι φόντοι που με τραβούσαν, όσο η δημιουργική φάση να ανακαλύπτω πτυχές ανθρώπινης ιδιοσυγκρασίας.

“

Ας αφήσουμε κατά μέρος τους μύθους, είναι μια κοπιαστική δουλειά η συγγραφή.

ήθελα το δράμα που προσφέρει η αστυνομική λογοτεχνία. Να γράψω κάτι που να ξεφεύγει από την καθημερινή ζωή. Δεν ήταν οι φόντοι που με τραβούσαν, όσο η δημιουργική φάση να ανακαλύπτω πτυχές της ανθρώπινης ιδιοσυγκρασίας. Το σημαντικό ήταν να βρω τους χαρακτήρες, να τους ακούσω, να συνεργαστώ μαζί τους. Μόνο όταν τους ξέρω καλά ξεκινάω να γράφω. Να βρεις το κίνητρο του ήρωά σου είναι το πιο δύσκολο, αλλά και το πιο ενδιαφέρον. Ειδικά εκείνων που δεν είναι οι καλοί της ιστορίας. Προσωπικά γίνομαι πάντα ο δικηγόρος των ηρώων μου. Θέλω να κατανοήσω ακόμη και τις πιο σκοτεινές πλευρές τους. Θέλω να τους κάνω αναγνωρίσιμους».

Το ίδιο έπραξε και για τον περιβόητο Τόμας Ράουνσολτ: «Ηθελα να έχω έναν ενδιαφέροντα πρωταγωνιστή. Να είναι κάτι σαν φίλος μου, όχι κάποιος αποσταμένος ντετέκτιβ. Ψάχνω από βιβλίο σε βιβλίο να τον εξελίσσω. Ναι, τον ακολουθεί μια τραγωδία και έχει ένα κυνικό

στοιχείο μέσα του, αλλά ταυτόχρονα διαθέτει και το χάρισμα της ενσυναίσθησης για τις τραγωδίες των άλλων. Τον ήθελα να είναι καλός στη δουλειά του, ενεργός και να μπορεί να διαχειριστεί τα ζητήματα που προέκυψαν στη ζωή του».

Η εξήγηση της επιτυχίας

Η δόξα που απολαμβάνουν οι συγγραφείς αστυνομικής λογοτεχνίας, ιδιαιτέρως οι Σκανδιναβοί, δεν είναι άγνωστη στον Κρέφελ. Κατά τον ίδιο, η εξήγηση για τη ραγδαία άνοδο της crime fiction είναι η εξής: «Είμαστε πιο κοντά στον θάνατο δίχως να το αντιλαμβανόμαστε. Κατά μία έννοια μας αρέσει να αισθανόμαστε την ένταση, ακόμη και τον φόβο. Θέλουμε κάτι που να μας βγάλει από τη ρουτίνα της καθημερινότητας. Αυτό μπορεί να το καταφέρει η αστυνομική λογοτεχνία». Οι υψηλές πωλήσεις έχουν δημιουργήσει συγγραφείς-αστέρες (βλ. Νέσμπο). Ο Κρέφελ δεν διστάζει να μιλήσει για το παράδοξο του αποκαλούμενου Nordic crime novel:

Ο Κόρμακ Μακ Κάρθι

Παραδέχεται πως η σχολή της Δανίας είναι εντελώς διαφορετική από την αντίστοιχη της Νορβηγίας ή της Σουηδίας: «Ναι, γιατί είμαστε άλλη χώρα, με διαφορετική κουλτούρα. Επομένως, μας απασχολούν άλλα ζητήματα». Του αναφέρω πως ο Νέσμπο, η μεγάλη «κεφαλή» της αστυνομικής λογοτεχνίας, είναι λάτρης του Σαίξπηρ, και ο Κρέφελ αντιπροτείνει τον δικό του αγαπημένο: «Δίχως δεύτερη σκέψη ο Κόρμακ Μακ Κάρθι. Είναι εκπληκτικός στο πώς στήνει το σκηνικό στα βιβλία του. Ο «Δρόμος» είναι πολύ δυνατό βιβλίο, όπως κι όλα τα άλλα που έχει γράψει».

«Αν το δει κανείς απέξω δεν μπορεί να καταλάβει πώς γίνεται να γράφουν τέτοιου είδους μυθιστορήματα συγγραφείς που προέρχονται από χώρες δίχως εγκληματικότητα. Κι όμως, συμβαίνει. Στη Σκανδιναβία όλοι είναι χαρούμενοι, έχουν καλό σύστημα υγείας και διάφορες παροχές, όμως δεν πρέπει να ξεχνάμε πως υπάρχει μια παράδοση πάνω στην οποία στηρίζεται αυτό το είδος. Μήπως και η Αγκάθα Κρίστι το ίδιο δεν έκανε;».

Ο Κρέφελ παίζει με τους μύθους της χώρας του και τους αντίστοιχους της αστυνομικής λογοτεχνίας, αλλά αποποιείται εκείνους που φτιάχνουν οι αναγνώστες για τους συγγραφείς: «Ας αφήσουμε κατά μέρος τους μύθους. Είναι μια κοπιαστική δουλειά η συγγραφή. Είναι ωραία, αλλά και δύσκολη. Ποτέ δεν ξέρεις αν οι ιδέες που έχεις θα γίνουν ένα καλό βιβλίο. Προσωπικά γράφω για τη χαρά των ιστοριών. Μου αρέσουν όλες οι τέχνες και προσπαθώ να φτιάχνω εικόνες με τα βιβλία μου όπως κάνει ο κινηματογράφος ή η ζωγραφική».

ΟΛΑ ΤΑ ΑΣΤΕΡΙΑ... ΣΠΙΤΙ ΜΑΣ!

Νέα τηλεοπτική σεζόν στα κανάλια MOVIES BEST HD και GREEK CINEMA. Ταινίες από όλο τον κόσμο, πρώτες προβολές, κλασικός ελληνικός κινηματογράφος, λαμπερά αστέρια, καταξιωμένοι σκηνοθέτες, όλα βρίσκονται εδώ! Συντονιστείτε μαζί μας μέσα από τις πλατφόρμες CABLENET και CYTAVISION.

www.mesimvria.com

MESIMVRIA ENTERPRISES LTD

OMEGA
2018-2019

OMEGA NEWS

Η Στέλλα Στυλιανού μαζί με την έμπειρη δημοσιογραφική ομάδα του OMEGA μας μεταφέρουν όλες τις σημαντικές εξελίξεις από την Κύπρο και τον υπόλοιπο κόσμο

ΚΑΘΕ ΒΡΑΔΥ ΣΤΙΣ 20:10

Η ωμή όψη της μαύρης Αμερικής

Στο «Τυφλό σημείο» οι δύο σεναριογράφοι κρατούν τους πρωταγωνιστικούς ρόλους

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Μέσα στον κυκεώνα της κουβέντας αλλά και των έργων της τέχνης – όχι μόνο ταινιών – που επιχειρούν τα τελευταία χρόνια να αναδείξουν ξανά στις ΗΠΑ το θέμα της φυλετικής ταυτότητας, συχνά με άσπαρα αποελέσματα, ξεχωρίζουν και μερικά απροσδόκτα διαμαντάκια. Ένα τέτοιο είναι και το «Τυφλό σημείο», ανεξάρτητο φιλμ, το οποίο απέσπασε εξαιρετικά σχόλια στο φεστιβάλ του Σάντανς και αυτή την εβδομάδα έρχεται στις ελληνικές αίθουσες. Μια ματιά στους συντελεστές του μας δείχνει πως έχουμε με κάνουμε με έναν πρωτοεμφανιζόμενο σκηνοθέτη (Κάρλος Λόπεζ Εστράδα) αλλά και δύο εξίσου πρωτάρηδες σεναριογράφους που κρατούν μάλιστα και τους πρωταγωνιστικούς ρόλους

«Τυφλό σημείο» ★★½ ΔΡΑΜΑ (2018)

Σκηνοθεσία: Κάρλος Λόπεζ Εστράδα
Ερμηνείες: Νταβίντ Ντιγκς, Ράφαελ Κασάλ, Τζανίνα Γκαβάνκαρ, Ιθάν Εμπρι

της ταινίας. Κι αν το πράγμα φωνάζει DIY από μακριά, αυτό είναι μάλλον για καλό.

Στο Οουκλαντ της Καλιφόρνιας, ο αποφυλακισθείς Κόλιν έχει μόλις τρεις μέρες για να λήξει η αστυνομική του επιτήρηση. Αφροαμερικανός ο ίδιος, πέραν τη μέρα του δουλεύοντας σε μεταφορική εταιρεία, στο πλάι του λευκού κολλητού του, Μάιλς. Ο τελευταίος είναι, ωστόσο, ειδικός στο να προσελκύει μεπλάδες, γεγονός που θα κάνει αυτές τις τελευταίες τρεις μέρες ακόμα πιο περίπλοκες. Οι δύο νεαροί σεναριογράφοι τα καταφέρνουν περίφημα, απεικονίζοντας με ωμό ρεαλισμό την πραγματικότητα εκατοντάδων χιλιάδων (όχι μόνο Αφροαμερικανών) μη προνομιούχων, ακόμα και σε θεωρητικά εύπορες γειτονίες όπως η περιοχή του κόλλπου του Σαν Φρανσίσκο. Φυσικά το επίκεντρο της ταινίας είναι μία από τις όψεις της μαύρης Αμερικής. Οι ζωές που με ψυχρότητα αντιμετωπίζονται ως πιο ασήμαντες από άλλες, η υπέρμετρη αστυνομική βία, η καταστροφική οπλοκατοχή – όλα περνούν μπροστά από τον φακό απογυμνωμένα από διδακτισμούς και αχρείαστο μελόδραμα.

Ισορροπημένο μείγμα

Σε ένα φιλμ που οι ρυθμοί συχνά συμβαδίζουν με τις χιπ-χοπ ρίμες που τόσο αρέσουν στους δύο πρωταγωνιστές, πολύ θετικό στοιχείο είναι το ισορροπημένο μείγμα χιούμορ και δράματος που οδηγεί τις

Δύο αδελφικοί φίλοι, ένας λευκός κι ένας μαύρος, περνούν τις δικές τους περιπέτειες με φόντο την κοινότητα του Οουκλαντ της Καλιφόρνιας.

εξελιξεί. Σε κάποιο σημείο π.χ. η μελαμψή σύζυγος του Μάιλς διαβάζει ένα βιβλίο με τίτλο «The Talk» και φυσιολογικά περιμένει να δει κάποιο εγχειρίδιο περί σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, όμως ο υπότιπλος είναι «How to talk to your kids about the Police». Από την άλλη, σε μια πανέξυπνη όσο και απολαυστική σκηνή ο μαύρος Κόλιν αποκαλεί τον λευκό Μάιλς «nigga» (που είναι συνηθισμένο μεταξύ Αφροαμερικανών), ο δεύτερος όμως αρνείται να κάνει το ίδιο, θεωρώντας πως έτσι θα προσβάλει τον φίλο του.

Γενικώς, σε μια χώρα όπου η περί ταυτότητας φυλής και φύλου συζήτηση, έρχεται κάθε μέρα και περισσότερο στο προσκήνιο, έχει πάντα ενδιαφέρον να παρατηρούμε πώς οι Αμερικανοί κινηματογραφιστές την προσεγγίζουν. Η «Παρέισφρηση» του Σπάικ Λι, άλλωστε, έχει ήδη ανοίξει τον χορό, ενώ νέες ταινίες αναμένονται φέτος και από τους βραβευμένους με όσκαρ, Στιβ Μακ Κουίν («12 Χρόνια Σκλάβος»), Τζόρνταν Πιλ («Get Out») και Μπάρτι Τζέκινς («Moonlight»).

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στον «Ψυχρό πόλεμο», ο Πολωνός δεξιοτέχνης Πάβελ Παβλίκοφσκι («Ida») επιστρέφει με ένα ακόμα αρτιότερο φιλμ. Ο πιανίστας Βίκτορ θα γνωρίσει την όμορφη χωριατοπούλα και επιδόξη τραγουδίστρια Ζούλα, στα χαλάσματα της μεταπολεμικής Πολωνίας. Πολύ διαφορετικοί μεταξύ τους, οι δύο άνθρωποι θα ερωτευθούν με πάθος, ωστόσο οι προσωπικοί τους δαίμονες αλλά και τα γρανάζια της ιστορίας δεν θα τους επιτρέψουν να στεριώσουν μαζί. Με μια αφήγηση που διατρέχει την ανατολική και δυτική Ευρώπη σε διάστημα 15 χρόνων, ο Παβλίκοφσκι καταφέρνει να παρουσιάσει την πρώτη, πραγματικά εξαιρετική ταινία της χρονιάς.

Στη «Νύχτα με τις Μάσκες» ο αυθεντικός Μάικλ Μάγκερ επιστρέφει, με την Τζέμι Λι Κέρτις να ερμηνεύει ξανά τη Λόρι, σαράντα χρόνια μετά την οριζήναλ ταινία. Ο ψυχοπαθής δολοφόνος καταφέρνει να αποδράσει ανήμερα το Halloween, σπέρνοντας (αναπόφευκτα) τον τρόμο.

Στη «Διαπαιδαγώγηση της Κάμερον Ποστ» η Νεο-ουρκέζα Ντέζιρε Ακαβαν δημιουργεί μια ιδιαίτερη ιστορία ενηλικίωσης με πρωταγωνίστρια την ταλαντούχα Κλόι Γκρέις Μόρετς («Άσε το κακό να μπει»). Η Κάμερον θα πιαστεί να φιλιέται με μια άλλη κοπέλα τη βραδιά του σχολικού χορού και οι δική της αποφασίζουν να τη στείλουν σε ένα θρησκευτικό τύπου κέντρο «αποκατάστασης» της σεξουαλικής της ταυτότητας. Εκεί η κοπέλα θα περάσει δύσκολα, ταυτόχρονα όμως θα γνωρίσει και μερικούς πολύτιμους φίλους. Το φιλμ της Ακαβαν θίγει το επίκαιρο θέμα της σεξουαλικής ταυτότητας με τρόπο τρυφερό και άμεσο, βασισιμένο σε ένα βιβλίο της Εμίλι Μ. Ντάνφορθ.

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000

21.35 Τετ - Α - Τετ

- 07.30 Θεία λειτουργία
- 10.00 Τηλεαγορά
- 10.10 Καμύματα τζι αρώματα Κυπριακή κωμική σειρά.
- 10.40 Ελ Αλαμίν - Ήταν και η Κύπρος εκεί - (Ε) Ιστορικό ντοκιμαντέρ.
- 11.10 Άκου να δεις - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
- 12.10 Χάλκινα χρόνια - (Ε) Κυπριακή σειρά εποχής.
- 13.30 Αμύνεσθαι περί Πάτρης Εκπομπή με τον Πέτρο Κωνσταντίνου.
- 14.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 14.15 ArtCafe, II - (Ε) Εκπομπή πολιτισμού.
- 15.15 EU4U - (Ε) Κοινωνική εκπομπή, με την Βίβιαν Κανάρη.
- 16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε) Talk show.
- 17.30 Σπίτι στη φύση, V Περιβαλλοντική εκπομπή.
- 18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
- 18.20 Ο Θκυοπιθαμος - (Ε) Κυπριώτικο σκετς.
- 19.20 Πεταλούδα Κυπριακή σειρά εποχής.
- 20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 21.05 Αθλητική Κυριακή
- 21.35 Τετ - Α - Τετ Talk show, με τον Τάσο Τρύφωνος.
- 22.45 Au Revoir Les Enfants Δραματική ταινία, με τους Γκασπάρ Μανέζ, Ραφαέλ Φεζτό, κ.ά.
- 23.30 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 23.45 Συνέχεια της ταινίας
- 00.45 Graham Norton Show
- 01.45 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 02.45 Αθλητική Κυριακή - (Ε)
- 03.15 Επανάληψη

PIK2 ΤΗΛ.: 22862000

21.05 Graham Norton Show

- 07.30 Παιδική ζώνη α. Ο ταχυδρόμος Πατ β. Ντετέκτιβ Νόντι γ. Η μικρή εξερευνητριά δ. Γιούπι Γιούπι Για ε. Οι αγαλιότες στ. Πιμ και Πίμπα ζ. Μπίλι Μπαμ Μπαμ η. Παπούτσια της Φράνι θ. Η Μάρθα μιλά ι. Σούπερ Γουάι
- 11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
- 11.30 Παιδική ζώνη α. Πανκιδούπολη β. Οι Σούπερ Φουίνγκς γ. Γιούπι Γιούπι Για δ. Οι αγαλιότες ε. Πιμ και Πίμπα
- 13.00 Παιδική ζώνη
- 15.3 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
- 16.00 Το πλοίο της αγάπης - (Ε) (Love Boat, III).
- 17.00 Euromaxx Design Μαγκαζίνο.
- 17.30 The art of space Σειρά ντοκιμαντέρ.
- 18.00 Global Ideas Σειρά ντοκιμαντέρ.
- 18.30 Classified: World War II Σειρά ντοκιμαντέρ.
- 19.30 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)**
- 19.40 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)**
- 20.00 Know it - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
- 20.30 The Great Outdoors - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
- 21.05 Graham Norton Show Chat show.
- 22.00 Οι Σεφ (Chef, II) Κοινωνική σειρά, με τους Κλόβις Κορηνιάν, Χιούγκο Μπέκερ, κ.ά.
- 23.50 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 00.10 ΓΙΟΥΡΝΙΟΥΣ

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

21.05 Ο πρίγκιπας της φωτιάς

- 05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φαίη Μαυραγάνη.
- 09.45 Έλα, χαμογέλα Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο, με τη Σίσσυ Χροστίδου.
- 12.45 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη.
- 14.00 Κουζίνα για δύο Ριάλιτι μαγειρικής, με την Αθηναΐδα Νέγκα.
- 15.00 Greece's next top model Διαγωνισμός μόδας.
- 16.30 Για πάντα παιδιά - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Αριστοτέλη Τότσικα, Τζένη Θεωνά, κ.ά.
- 17.30 Χαρούμενος ταξιδιώτης Πρεμιέρα. Νέα ψυχαγωγική εκπομπή, με τον Αλέξανδρο Ταραμουτά.
- 18.00 **OMEGA NEWS**
- 18.10 Χαρούμενος ταξιδιώτης Συνέχεια.
- 18.30 MasterChef Junior Διαγωνισμός μαγειρικής, με τους Ελένη Ψυχούλη, Μανώλη Παπουτσάκη, Μάγκυ Ταμπακάκη.
- 20.10 **OMEGA NEWS**
- 21.05 Ο πρίγκιπας της φωτιάς Κοινωνική σειρά με τους Αντίνο Αλμπάνη, Μάξιμο Μουμούρη, κ.ά.
- 23.05 Ου φρονεύσεις - (Ε) Νέα σειρά αυτοτελών επεισοδίων με πραγματικές ιστορίες.
- 00.50 **OMEGA NEWS**
- 01.00 Hannibal Ξένη σειρά.
- 03.10 Dansing Junior - (Ε)
- 05.00 UNA Fatsa - (Ε)

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 Nomads, II

- 06.10 Πρωινή ενημέρωση Ενημερωτική εκπομπή.
- 06.40 Super μαμαπάς - (Ε) Ελληνική σειρά.
- 07.30 Santa Γιολάντα - (Ε) Κυπριακή σειρά.
- 08.50 ROUK ZOUK - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
- 09.40 Ακρως οικογενειακό (Ε) Ελληνική σειρά.
- 10.30 Οργή - (Ε) Ελληνική σειρά.
- 12.00 Συνεντεύξεις από το πρωινό Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 12.20 Υγεία πάνω απ' όλα Εκπομπή για την υγεία.
- 13.00 Την πάτσα - (Ε) Κυπριακή σειρά.
- 13.45 Μια γυναίκα στην αντίσταση Ελληνική ταινία.
- 15.30 Follow Live Ψυχαγωγική εκπομπή με την Αφροδίτη Γεωργίου.
- 17.30 La Pasta Pomilwri, 2 (Ε) Κυπριακή σειρά.
- 18.15 Τα νέα του ANTI σε 10'
- 18.30 Εσύ στον κόμο σου - (Ε) Κωμική σειρά.
- 20.20 Τα νέα του ANTI
- 21.20 Nomads, II Παιχνίδι περιπέτειας με τον Σάββα Πούμπουρα, και τον Γιώργο Λέντζα.
- 23.30 Shades of blue - (Ε) Τηλεοπτική σειρά.
- 00.10 **Τίτλοι ειδήσεων**
- 00.20 Εγκλημα και πάθος Αστυνομική σειρά.
- 01.10 Πάνω από το νόμο - (Ε) Αστυνομική σειρά.
- 02.00 Η εκδρομή - (Ε)
- 02.50 Το σόι μου μέσα - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.15 Ελλάδα έχεις ταλέντο

- 05.50 Οι Τάκκοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
- 07.00 Βασιλική - (Ε) Δραματική σειρά.
- 08.00 Θέκλα... μιλάμε ανοικτά Κοινωνική εκπομπή, με τη Θέκλα Πετρίδου.
- 09.30 Μια βαλίτσα γεύσεις - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
- 11.00 Βουράτε γεπόνιοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
- 11.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής με τη Αθηνά Λοιτζίδου.
- 12.00 Παραδοσιακή βραδιά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 14.00 Ελλάδα έχεις ταλέντο (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 16.20 Παντρεμένοι κι οι δυο (Ε) Κωμική σειρά, με τους Άννα Μονογιού, Τόνυ Δημητρίου, κ.ά.
- 17.00 The Voice of Greece III (Ε) Μουσικό show.
- 18.20 **Γεγονότα σε συντομία** The Voice of Greece III (Ε) Μουσικό show με τον Γιώργο Καπουτζίδα και κριτές τους Κωστή Μαυραβέγιας, Πάνο Μουζουράκης, Ελενα Παπαρίζου και Σάκη Ρουβά.
- 20.20 **Τομές στα γεγονότα**
- 21.15 Ελλάδα έχεις ταλέντο Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Γιώργο Λιανό. Κριτές οι Γιώργος Καπουτζίδης, Μαρία Μπακοδήμου και Σάκης Τανιμανίδης.
- 00.15 **Γεγονότα σε τίτλους**
- 00.20 Success Story - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 03.50 Ζωή ποδήλατο - (Ε)
- 04.40 Σε φόντο κόκκινο - (Ε)

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.15 Λούις Night Show

- 07.00 Πάμε πακέτο - (Ε) Κοινωνική εκπομπή.
- 08.30 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά.
- 10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεση.
- 13.00 24 ώρες - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ, με τον Κωνσταντίνο Κωνσταντίνου.
- 13.50 Καλύτερα δε γίνεται! Ψυχαγωγική εκπομπή, με τη Ναταλία Γερμανού
- 16.50 Πάμε πακέτο - (Ε) Κοινωνική εκπομπή.
- 17.55 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
- 18.00 Πάμε πακέτο - (Ε) Κοινωνική εκπομπή.
- 18.40 Η φάμιλια - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Δημήτρη Σταρόβα, Χριστόδουλο Μαρτά, κ.ά.
- 19.15 Το σόι σου, V Κωμική σειρά με τη Μίρκα Παπακωνσταντίνου, Ρένια Λουιζίδου, κ.ά.
- 20.15 **ALPHA NEWS**
- 21.15 Λούις Night Show - (Ε) Σατιρική εκπομπή, με τον Λούη Πασσαλίδη.
- 23.15 Bake Off Greece Εκπομπή ζαχαροπλαστικής, με την Ιωάννα Τριανταφυλλίδου.
- 00.30 Μετά τα μεσάνυχτα Σειρά ντοκιμαντέρ με την Ελεονώρα Μελέτη.
- 02.15 Καλύτερα δε γίνεται! - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή, με τη Ναταλία Γερμανού.
- 04.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση - (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

08.15 Smart house.

- 09.55 It takes two
- 11.55 Akeelah and the bee
- 14.00 Τηλεαγορά
- 15.10 Woman's husband
- 17.00 Τηλεαγορά
- 19.10 The dog who saved Halloween
- 21.00 Yanks Πολεμικό δράμα.
- 00.00 Carjacked Θρίλερ.
- 01.35 Cuba
- 03.45 7 Seconds
- 05.30 Three secrets

TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000

- 06.20 Παιδική ζώνη
- 07.45 Τηλεαγορά
- 09.45 Έλα χαμογέλα! Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 12.50 Για πάντα παιδιά - (Ε) Κωμική σειρά.
- 14.20 Αποκαλυπτικά Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 17.40 Τηλεαγορά
- 20.10 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 20.30 Τηλεαγορά
- 21.30 Ξένη ταινία
- 23.40 Gold case - Ξένη σειρά.
- 00.40 Fringe - Ξένη σειρά.
- 02.30 Ξένη σειρά

SMILE TV ΤΗΛ.: 25715126

- 12.00 Oggy & The Cockroaches
- 13.00 Angels Friends
- 14.00 Glimmies
- 15.00 Nonty
- 16.00 Heidi
- 17.00 Rabbids, II
- 18.00 Oggy & The Cockroaches
- 19.00 Popples
- 19.30 Glitter Force
- 20.00 Digimon Fusion
- 20.30 Rabbids, II
- 21.00 Pacman
- 21.30 Dragonball
- 22.00 Super Mario
- 22.30 Dinafrooz
- 23.00 Extreme Dino

MOVIES BEST

21.00 Megan Leavey

- 08.15 Midnight Special
- 10.10 Love Is All You Need?
- 12.20 The Killings of Tony Blair
- 14.00 Theeb
- 15.45 The Sinking Of The Laconia (Part 1 & 2)
- 18.50 Camp X-Ray
- 21.00 Megan Leavey
- 23.05 Flowers In The Attic
- 00.40 Gone Missing
- 02.15 Awaken
- 04.00 Hollywood's Best Film Directors
- 04.30 Profile Of A Killer

GREEK CINEMA

22.00 Υπολοχαγός Νατάσσα

- 08.40 Μιας δραχμής τα γιασεμιά
- 10.10 Η κόρη του ήλιου
- 11.50 Ένας Γερμανός στα Καλάβρυτα
- 13.25 Οι γενναίοι πεθαίνουν δύο φορές
- 15.00 Το μπλόκο
- 16.30 Προδοσία
- 18.15 Η δασκάλα με τα ξανθά μαλλιά
- 20.05 Κοντσέρτο για πολυβόλα
- 22.00 Υπολοχαγός Νατάσσα
- 01.05 Η Αλική δικτάτωρ
- 03.05 Διακοπές στην Αίγινα

Πόλη όμορφη και ταυτόχρονα τρομακτική

Ένα συναρπαστικό, συγκινητικό χρονικό για τη δεκαετία του '40

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΒΙΑ
«Παράπλευρες απώλειες»
Παιδικά χρόνια στην Αθήνα της Κατοχής και του Εμφυλίου
εκδ. Καπόν, σελ. 144

Του **ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ**

«Είχα ακούσει τις φωνές των παιδιών που φώναζαν στον δρόμο "Πενιά". Στο Ζάππειο είχα δει μια σκηνή που μου είχε ματώσει την καρδιά: Ένα ξυπόλυτο κουρελιάρικο αγόρι, με κεφάλι κουρεμένο γουλι, ακολουθούσε έναν κύριο και ζητούσε βοήθεια. Εκείνος το έδωχε. Εκείνο επέμενε. Για ν' απαλλαγεί του έδωσε μια καρπαζιά. Εκείνο συνέχισε να τον ακολουθεί. Ο κύριος γύρισε τότε κι έφτυσε σ' εκείνο το κουρεμένο κεφάλι».

Το σκηνικό που περιγράφει η Μαρία Καραβία λαμβάνει χώρα καταμεσής της Κατοχής και στο βιβλίο της «Παράπλευρες απώλειες» το φέρνει στον νου της συνδυαστικά με μια άλλη θύμηση, λιγότερο σκληρή για τον αναγνώστη, όχι όμως και για την ίδια: η προτροπή της ραδιοφωνικής Θείας Λένας να δωρίσουν οι μικροί ακροατές της στο Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας (ΕΙΡ)

μερικά από τα παιχνίδια τους για όσα παιδιά δεν έχουν κανένα, την κάνει να διαλέξει ανάμεσα στα δικά της. Αλλά όταν η μητέρα της βλέπει τι ξεχώρισε, τη μαλώνει: πρέπει να δώσουμε ό,τι καλύτερο έχουμε, της λέει. Ο κλήρος πέφτει στην αγαπημένη της κούκλα. Της την έχει φέρει δώρο η νονά της και φοράει «οργαντινένιο φόρεμα και ίδιο καπέλο. Θα πρέπει να είχε ξεμείνει σε κάποιο παλιό κατάστημα παιχνιδιών και διοχετεύθηκε ύστερα στη μαύρη αγορά».

Με την κούκλα στο ΕΙΡ

Την ημέρα που μάνα και κόρη πάνε με το τραμ να παραδώσουν την κούκλα στα γραφεία του ΕΙΡ, στην οδό Ρηγίλλης, τα Χριστούγεννα του 1943, η αφηγήτρια είναι «έτοιμη να κλάψει», παρά τα πολλά μπράβο που εισέπραξε από τους υπαλλήλους. Η Μαρία Καραβία είναι μια ολόκληρη ιστορία από μόνη της, τόσο ως πολυγραφότατη και έξοχη συγγραφέας οδοιπορικών, ταξιδιωτικών, χρονικών και άλλων κειμένων για την τέχνη όσο και ως εξαιρετική δημοσιογράφος. Αφησε την ανεξίτηλη σφραγίδα της σε αυτήν εδώ τη εφημερίδα, όπως επίσης στην κρατική

1944: Η Μαρία Καραβία (τρίτη από αριστερά) στην πλατεία Συντάγματος, με τον πατέρα και τα ξαδέλφια της, Πέτρο και Θωμά, που είχαν έρθει από την Αίγυπτο με το ελληνικό ναυτικό στην Απελευθέρωση. Φωτογραφία από το βιβλίο.

«Ένα ξυπόλυτο κουρελιάρικο αγόρι ακολουθούσε έναν κύριο και ζητούσε βοήθεια. Για ν' απαλλαγεί του έδωσε μια καρπαζιά. Εκείνο συνέχισε να τον ακολουθεί».

ηπλεόραση με σειρά εμβληματικών εκπομπών πάνω στην εικαστική δημιουργία της χώρας.

Το βιβλίο της «Παράπλευρες απώ-

λειες» μπορεί να διαβαστεί ως ένα συναρπαστικό, συγκινητικό ακόμα, προσωπικό χρονικό πάνω στην ταραγμένη δεκαετία του '40 αλλά και ως ένα γοπητικό αθηναϊογράφημα (εμπλουτισμένο με επλεγμένες προσωπικές φωτογραφίες εποχής). Δίκως ίχνος γραφικότητας και εύκολης νοσταλγίας, μεταφέρει τον αναγνώστη σε μια Αθήνα «πολύ μικρή. Οι κάτοικοί της διασταυρώνονταν, οι ζωές τους επίσης...». Είναι μια Αθήνα ζορική και σκληρή, όμορφη, από την άλλη, ανθρώπινη και κρύα, τρομακτική – όσο τρομακτική μπορεί να είναι μια πόλη εν καιρώ πολέμου αλλά και όσο ανθρώπινη μπορεί να είναι μια κοινότητα όπου οι ζωές των κατοίκων της διασταυρώνονται κάθε τόσο. Θυαυμάζει κάποιος την ψυχραιμία,

αποστασιοποιημένη, αλλά ολοζώντανη, περιγραφή της συγγραφέως όταν, τα Χριστούγεννα του 1944, όλοι του ΕΛΑΣ πετυχαίνουν το πατρικό της, στην οδό Πλάτωνος 32, στην Καλλιθέα. Μεταξύ των άλλων, θα τραυματιστούν μοιραία η γιαγιά της αλλά και η μητέρα της. «Δεν μπορούσε κανείς να βγει στον δρόμο. Οι σφαίρες έπεφταν από παντού. Η γιαγιά ήπιε μια γουλιά (κονιάκ), έγειρε το κεφάλι και ξεψύχησε. Την έθαψαν σ' ένα κηπάκι στην Καλλιθέα. Δεν υπήρχε πρόσβαση στα νεκροταφεία. Εγώ δεν ξέρω τι έγινε. Δεν είδα τίποτα απ' όλα αυτά. Τα άκουσα εκ των υστέρων. Θα με κράτησαν σε κάποιο σπίτι. Σε λίγες μέρες φύτευαν και τη μητέρα μου σ' έναν άλλο κήπο, τον κήπο της Ριζαρείου Σχολής στην οδό Βασιλίσσης Σο-

φίας». Δυσάρεστε αναμνήσεις, εφιαλτικές. Κι όμως, για την Μ. Καραβία η Αθήνα ήταν μια πατρίδα. Υπάρχει μια γλυκύτητα σε αυτές τις αναμνήσεις και η συγγραφέας έχει την ικανότητα να μεταφέρει τον αναγνώστη στους χρόνους και στους χώρους της παιδικής και νεανικής της ηλικίας. Στο τέλος, βέβαια, μένει κάτι σαν πίκρα. Όταν τα πρωινά, πριν από το σχολείο, η μητέρα μιας φίλης της, σπεύδει να δώσει και στην αφηγήτρια ένα φιλι και όχι μόνον στην κόρη της, η συγγραφέας σχολιάζει: «Στα παιδικά μου χρόνια τα χάρδια ήταν είδος εν ανεπαρκεία».

Στην δε τελευταία σελίδα, έχουμε το εκπληκτικό φινάλε σε ένα βιβλίο αδόρυφο φαινομενικά αλλά εσωτερικά υψηλών θερμοκρασιών: ενώ αρχικά η αφηγήτρια περιφρονεί την ψυχανάλυση, αργότερα το ξανασκέφτεται. «Πολλές φορές, στη μέση της νύχτας, ακούω να χτυπάει το τηλέφωνο. Πετάγομαι. Δεν απαντάει κανείς. Και στον πίνακα αναγνώρισης κλήσης δεν έχει καταγραφεί αριθμός». «Φόβος της ξαφνικής απώλειας», αποφάνθηκε ο ψυχολόγος της περάς. «Το τηλέφωνο δεν χτυπάει». Υστερα η συζήτηση γύρισε αλλού».

Η ιστορία ειπωμένη από έναν βέρο αστό

Τα γεγονότα από το 1945 και έπειτα όπως τα καταγράφει στο βιβλίο του ο νομικός και πολιτικός Στράτης Στατήνης

«**Αστυγραφία**» τιτλοφορείται το αυτοβιογραφικό πόνημα του Στράτη Στατήνη, που θα κυκλοφορήσει εντός ολίγων ημερών από τις εκδόσεις Παπαδόπουλος, με υπότιτλο «Η ζωή μου, η Αθήνα, η πολιτική». Παράξενος τίτλος; Όχι και τόσο. Όπως εύστοχα αναφέρεται στο δελτίο τύπου του βιβλίου, «μια ιστορία λιγότερο ειπωμένη μετά το 1945 είναι η ιστορία του Έλληνα αστού». Οντως, ο υπό έκδοσιν τόμος είναι η αφήγηση ενός «βέρου αστού και οπαδού της αστικής ταυτότητας». Ενός γνήσιου Αθηναίου, γεννημένου το 1933, μόνιμου κάτοικου ανάμεσα Λυκαβηττό και Ακρόπολη, καταξιωμένου νομικού και πολιτικού, ο οποίος έζησε από κοντά κρίσιμες στιγμές της πολιτικής και κοινωνικής ζωής της χώρας. Η «Κ» προδημοσιεύει απόσπασμα από το βιβλίο, από τις ημέρες της πτώσης της δικτατορίας και της επιστροφής του Κωνσταντίνου Καραμανλή. Το βιβλίο εντάσσεται στη σειρά «Σύγχρονη Ιστορία» των εκδόσεων Παπαδόπουλος που διευθύνει η καθηγήτρια Κωνσταντίνα Μπότσιου. Η. Μ.

το ζημέριμα, πραγματική λαοθάλασσα.

Παρόμοιο γεγονός είχαμε να ζήσουμε εμείς οι μεγαλύτεροι από τις 12 και 13 Οκτωβρίου 1944, όταν έφρευαν οι Γερμανοί από την Αθήνα. Νωρίτερα, είχαμε κάνει μια τεράστια «γκάφα». Μόλις ακούσαμε ότι επέστρεψε ο Καραμανλής, τρέξαμε χαρούμενοι να αναγγείλουμε τα χαρμόσυνα νέα στον θείο της Αμαλίας Παναγιώτη Κανελλόπουλο, στο σπίτι του στην Ξενοκράτους. Ήταν εκεί με φίλους και μερικούς πρώην υπουργούς της ΕΡΕ, μεταξύ των οποίων και ο Παναγής Παπαληγούρας. Μόλις είχαν ακούσει και αυτοί το νέο και ήταν μάλλον συνοφρυωμένοι. Λόγω ευκαιρία να σχηματίσουν την πρώτη μεταδικτατορική κυβέρνηση. Ιδιαίτερα δύσθυμος ήταν ο Παπαληγούρας, ο οποίος περπατούσε νευριασμένα στο διαμέρισμα, γνυρίζοντας ενδεχομένως ότι για κάποιο λόγο οι σχέσεις του με τον Καραμανλή δεν ήταν οι καλύτερες εκείνη την περίοδο. Πράγματι, στην κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας του υπουργείου Συντονισμού ανέλαβε ο Ξενοφών Ζολώτας και των Οικονομικών ο Γιάγκος Πεσμαζόγλου. Ο Παπαληγούρας, εξαιρέτως και αποτελεσματικός όπως ήταν πάντα, ανέλαβε υπουργός Συντονισμού αργότερα στην κυβέρνηση που προέκυψε μετά τις πρώτες μεταδικτατορικές εκλογές στις 17 Νοεμβρίου

«**Διακρίνομαι** όρθιος, δεύτερος από αριστερά...», γράφει ο συγγραφέας Στράτης Στατήνης στη λεζάντα της φωτογραφίας που δημοσιεύεται στο αυτοβιογραφικό του βιβλίο «Αστυγραφία».

1974, και παρέμεινε μέχρι το 1977, οπότε έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο στις ενταξιακές διαπραγματεύσεις της Ελλάδας με την ΕΟΚ. (...)

Πριν από την άφιξη του Καραμανλή και μετά την πρώτη τουρκική εισβολή στην Κύπρο στις 20 Ιουλίου είχε ήδη συγκαληθεί στη Γενεύη σύσκεψη των εμπλεκόμενων στο Κυπριακό υπουργών Εξωτερικών Αγγλίας, Ελλάδας και Τουρκίας. Την Ελλάδα εκπροσώπησε ακόμη ο τελευταίος υπουργός Εξωτερικών της τελευταίας χουντικής κυβέρνησης Ανδρουτσόπουλος, ο Σπυρίδων Τετενές. Τον Αύγουστο συνεκλήθη νέα σύσκεψη, η λεγόμενη «Γενεύη II», στην οποία την Ελλάδα εκπροσώπησε ο Γεώργιος Μαύρος, υπουργός Εξωτερικών πια. Η αποτυχία της να αποτρέψει τον αιματηρότερο «Ατίλα 2», που ακολούθησε, ανάγκασε τον Καραμανλή να συγκαλέσει Πολεμικό Συμβούλιο στις 14 Αυγούστου 1974 στις 6 το πρωί στο Πεντάγωνο. Αφού πρώτα δια-

«**Χρειάστηκε ο Καραμανλής και πολλά μέλη της κυβέρνησης να κοιμηθούν σε άγνωστα μέρη για να μη συλληφθούν, όπως είχε συμβεί με τους πολιτικούς το 1967**».

πιστώθηκε η αδυναμία να αντιμετωπισθεί επιχειρησιακά η τουρκική προέλαση στην Κύπρο από την Κρήτη, αποφασίστηκε η έξοδος της Ελλάδας από το στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ. Ολα αυτά αναζωπύρωσαν και πάλι ελπίδες σε χουντικούς στο στρατεύμα, να ανατρέψουν τη δημοκρατική κυ-

βέρνηση. Το γεγονός ότι στο Ναυτικό οι αξιωματικοί του Κινήματος του 1973 είχαν αντικαταστήσει στον Ναύσταθμο τους κυβερνήτες των αντιτορπιλικών και ότι η Αεροπορία στήριζε την κυβέρνηση ματαίωσε τα σχέδιά τους. Με εντολή του Καραμανλή είχαν επίσης αντικατασταθεί στις 19 Αυγούστου 1974 οι τότε αρχηγοί στον Στρατό, στρατηγός Γρηγόριος Μπονάνος και Ανδρέας Γαλατσάνος, με τους Διονύσιο Αρμπούζη και Κωνσταντίνο Μπράβο. Για μερικές ημέρες χρειάστηκε ο Καραμανλής και πολλά μέλη της κυβέρνησης να κοιμηθούν σε άγνωστα μέρη για να μη συλληφθούν, όπως είχε συμβεί με τους πολιτικούς το 1967.

Στις αρχές Σεπτεμβρίου 1974, τα πράγματα είχαν κάπως ηρεμήσει. Συνεχίζαμε να μένουμε με την Ελένη στη Βάρκιζα απ' όπου πήγαμε με το υπηρεσιακό αυτοκίνητο στον Πειραιά, καθώς είχα αναλάβει τότε γενικός γραμματέας στο υπουργείο Εμπορικής

Ναυτιλίας (ΥΕΝ) τότε. Το πρωί της Παρασκευής 6 Σεπτεμβρίου 1974, η Ελένη αισθάνθηκε πρόωρα τους πόνοους του τοκετού. Μετά από μια επείγουσα χειρουργική επέμβαση, η Ελένη επέστρεψε στο γυναικόλογό της Νώντα με την Αμαλία, γεννήθηκε φυσιολογικά στο μαιευτήριο Λητώ, υγιέστατη αλλά λιποβαρής, η κόρη μας. Μετά από ολιγοήμερη παραμονή εκεί, κυρίως για να αποκτήσει βάρος, την παραλάβαμε και την πήγαμε στη νέα κατοικία μας μετά τη Διδότου, στην οδό Λουκιανού 16 στο Κολωνάκι, σε ένα διαμέρισμα του 6ου ορόφου. Στη βάπτισή της, την άνοιξη του 1975 με τον Αιμίλιο Γερούλιανου, η Ελένη πρόθεσε στο όνομα της μητέρας μου Δέσποινας και το Αμαλία, προς τιμήν της φίλης και προτύπου της, της απόλυτης Κυρίας με κεφαλάκι «Κ» της μεταπολεμικής αστικής Αθήνας, Αμαλίας Κανελλοπούλου-Μεγαπάνου.

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Όταν μάθαμε ότι ο Καραμανλής θα έφθανε το ίδιο βράδυ με το αεροπλάνο του Γάλλου προέδρου της δημοκρατίας Ζισκάρ ντ' Εστέν, βγήκαμε και στηθήκαμε, αργά το απόγευμα, στο πεζοδρόμιο μπροστά στη Γαλλική Πρεσβεία, μαζί με όσους είχαν και αυτοί μάθει τα καλά νέα και άρχισαν να μαζεύονται γύρω από τη Βουλή. Το τι έγινε μετά είναι γνωστό. Όσοι έζησαν τα γεγονότα αυτά δεν θα ξεχάσουν ποτέ τις συναρπαστικές στιγμές τους. Μαζί την αγωνία για την τελική πτώση της επτάχρονης Δικτατορίας και τη γενική ανάταση για τον σχηματισμό πολιτικής κυβέρνησης.

Μείναμε όλοι στους δρόμους τραγουδώντας, ζητωκραυγάζοντας και ανεμίζοντας ελληνικές σημαίες μέχρι

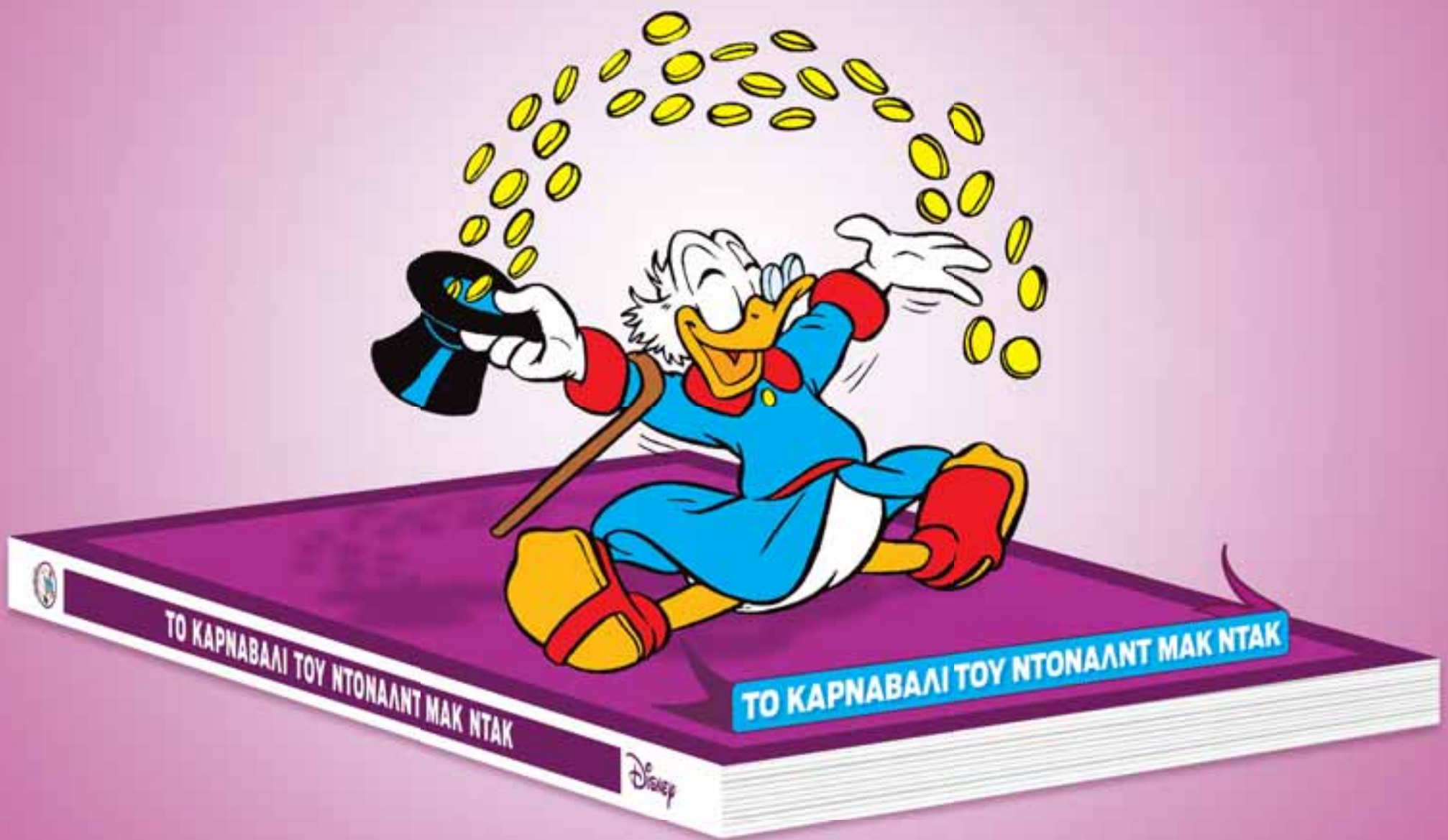
ΝΕΕΣ
ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΤΙΚΕΣ
ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΣΕ ΠΡΩΤΗ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ!

ΜΕΓΑΛΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Disney

ΤΑ ΑΠΑΝΤΑ ΤΟΥ ΡΟΜΑΝΟ ΣΚΑΡΠΑ

Οι αγαπημένοι ήρωες της Disney
έρχονται ξανά στην Καθημερινή

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ